

Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego

2030+

część diagnostyczna

Opracowanie:

Spis treści

2. Diagnoza społeczno-gospodarcza powiatu.....	5
2.1. Położenie i struktura administracyjna powiatu.....	5
2.2. Sytuacja demograficzna powiatu	6
2.3 Zagospodarowanie przestrzenne, infrastruktura techniczna i transport publiczny	12
Infrastruktura drogowa	12
Zagospodarowanie przestrzenne	22
Komunikacja publiczna i kolejowa	24
Strategia Elektromobilności w powiecie żywieckim.....	26
Zasoby mieszkaniowe i budownictwo.....	29
2.4. Rolnictwo.....	31
Uprawa roślin i hodowla zwierząt gospodarskich	31
Charakterystyka gruntów	32
Pszczelarstwo	34
Mała retencja	35
2.5. Oświata.....	37
Charakterystyka szkolnictwa w powiecie żywieckim	37
Wyniki egzaminów	45
2.6. Gospodarka i finanse	47
Sytuacja gospodarcza powiatu	47
Stowarzyszenie „Żywiecki Raj”	52
Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna	53
Finanse powiatu	54
2.7. Rynek pracy	56
Analiza stanu bieżącego	56
Działania przeciwdziałające bezrobociu prowadzone przez PUP w Żywcu.....	65
2.8. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	66
Opieka zdrowotna	66
Opieka społeczna.....	71
2.9. Turystyka, kultura, sport i promocja	77
Kultura i sport.....	77
Turystyka	82
Promocja powiatu	83
2.10. Ochrona środowiska.....	84
Formy ochrony przyrody	84
Lasy na terenie powiatu żywieckiego.....	90
Wody powierzchniowe i podziemne	90
Gospodarka wodno-kanalizacyjna i gospodarka odpadami.....	92
Zanieczyszczenie powietrza.....	95
Projekty proekologiczne.....	98
2.11. Organizacje pozarządowe i pożytku publicznego.....	101
2.12. Bezpieczeństwo mieszkańców powiatu	104

Policja	104
Straż Pożarna	106
Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	107
Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe.....	109
Wodne Pogotowie Ratunkowe.....	109
Inspekcje i powiatowe programy w zakresie bezpieczeństwa	109
Lokalny System Monitoringu Meteorologicznego	111
2.13. Współpraca krajowa i zagraniczna	112
2.14. Wyniki z badania ankietowego mieszkańców powiatu żywieckiego	113
2.14 Analiza porównawcza Powiatu Żywieckiego na tle powiatów ościennych.....	130
Demografia	130
Kultura	133
Infrastruktura drogowa	137
Infrastruktura techniczna	139
Gospodarka i rynek pracy.....	141
Edukacja	143
Pomoc społeczna	144
Bezpieczeństwo	146
Opieka zdrowotna	148
Turystyka	149
Wizerunek i promocja	151
Organizacje pozarządowe	156
Finanse powiatów	157

2. Diagnoza społeczno-gospodarcza powiatu

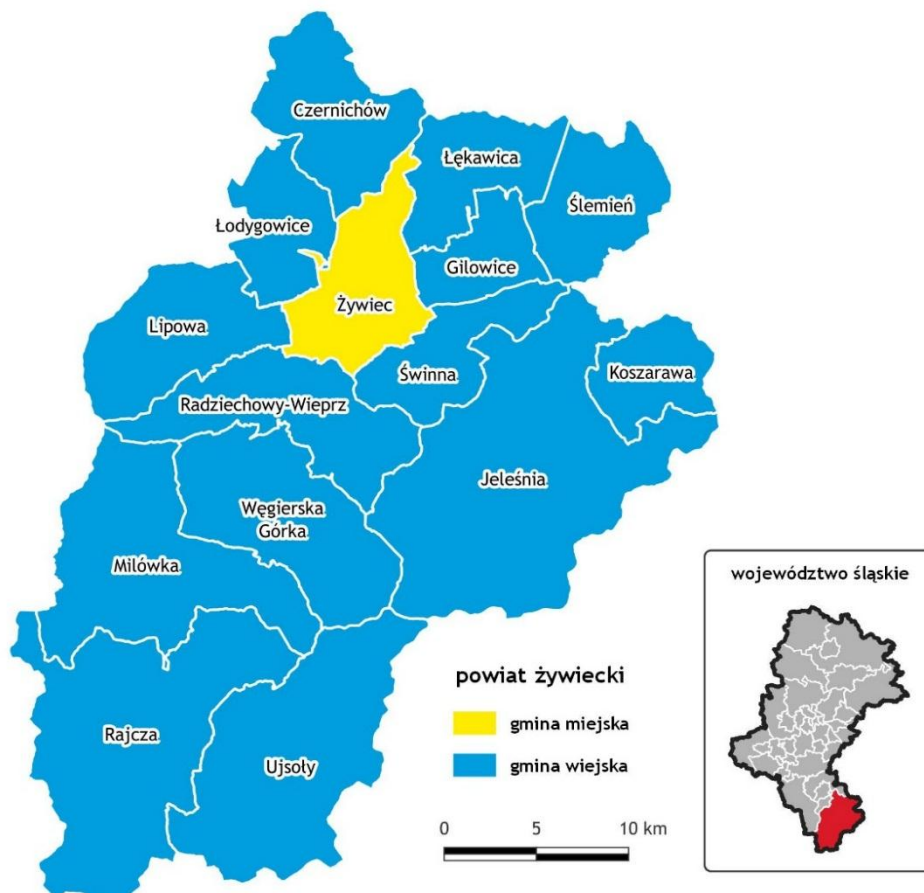
2.1. Położenie i struktura administracyjna powiatu

Powiat żywiecki znajduje się w południowej części województwa śląskiego. Od strony południowej graniczy ze Słowacją, od zachodu z powiatem cieszyńskim, od wschodu z powiatem suskim, a od północy z powiatem bielskim. Graniczy także z powiatem wadowickim. Powiat żywiecki utworzony został w 1999 r. po wprowadzeniu reformy administracyjnej. Przed 1999 r. tereny te znajdowały się w obrębie województwa bielskiego. Historycznie tereny powiatu żywieckiego już od czasów średniowiecza związane były z Małopolską. Przed drugą wojną światową region ten należał do województwa krakowskiego. W skład powiatu wchodzi 15 gmin:

- jedna gmina miejska – Żywiec,
- czternaście gmin wiejskich - Czernichów, Gilowice, Jeleśnia, Koszarawa, Lipowa, Łękawica, Łodygowice, Milówka, Radziechowy – Wieprz, Rajcza, Ślomień, Świnna, Ujszoły i Węgierska Górka.

Grafika 1 Mapa powiatu w podziale na gminy

Źródło: opracowanie własne

Jest to drugi co do wielkości powiat w województwie śląskim, jego powierzchnia wynosi 1 040 km². Miasto Żywiec będące siedzibą władz powiatu, położone jest nad rzeką Sołą i Koszarawą.

Sieć dróg w powiecie można uznać za dobrze rozwiniętą. Przez powiat przebiega między innymi droga szybkiego ruchu Bielsko-Biała - Zwardoń. Ponadto przez teren powiatu przebiegają dwie linie kolejowe (nr 139 i 97). Oprócz skomunikowania, niepodważalnym atutem powiatu jest położenie geograficzne – rejon Beskidu Żywieckiego. Najwyższym szczytem jest Babia Góra (1725 m.n.p.m). Beskid Żywiecki jest drugim co do wysokości pasmem górskim na terenie Polski. Powiat żywiecki jest atrakcyjnym turystycznie rejonem. Największą rzeką regionu jest Soła, która w okolicy miasta Żywiec zasila główny sztuczny zbiornik retencyjny w okolicy – Jezioro Żywieckie, będące elementem kaskady rzeki Soły z Jeziorom Międzybrodzkim. Lasy stanowią dużą część terenu powiatu. W drzewostanie dominują drzewa iglaste, w szczególności świerki, modrzewie i sosny. Można tu spotkać rzadkie gatunki fauny i flory. Najcenniejsze obszary przyrody objęte zostały ochroną rezerwatową. Żywiecczyzna posiada bogatą ofertę turystyczną przede wszystkim w postaci pieszych szlaków górskich oraz szlaków rowerowych. Jezioro Żywieckie oferuje możliwość uprawiania sportów wodnych i wędkowania. Na Górze Żar znajduje się jeden z najstarszych ośrodków szkolenia szybowcowego w Polsce. Poza tym na terenie Beskidu Żywieckiego występują dobre warunki do uprawiania sportów zimowych. Rozwinięta infrastruktura narciarska przyciąga turystów chcących aktywnie spędzać czas wolny.

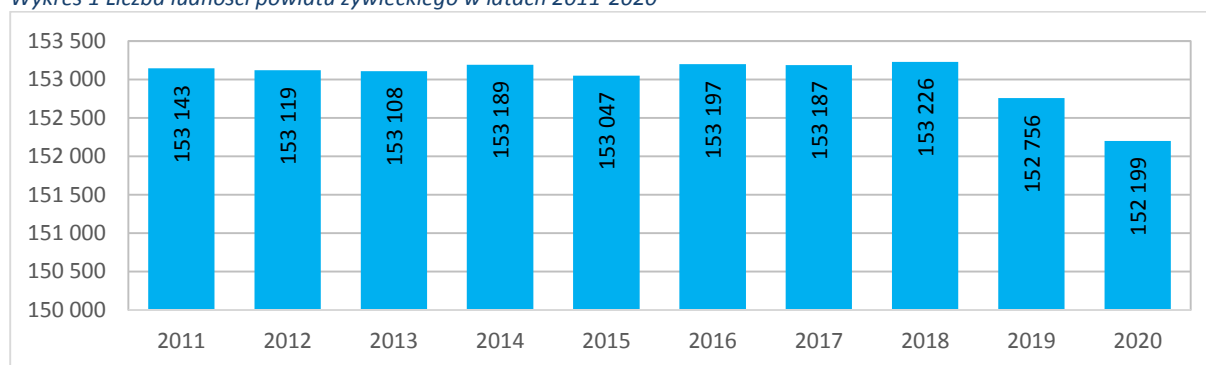
2.2. Sytuacja demograficzna powiatu

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba ludności w powiecie żywieckim w 2020 r. wynosiła 152 199 osób. Od początku powstania powiatu w 1999 r. liczba ludności zwiększyła się o 3% - z 148 179 do 152 199 osób. W latach 2011-

2018 liczba ludności powiatu utrzymywała się na podobnym poziomie i wynosiła ponad 153 tys. Od 2018 r. populacja zmniejsza się. W 2020 r. w porównaniu do 2018 r. widoczny jest spadek o 0,7%. Biorąc pod uwagę analizowany okres, największa odnotowana liczba ludności wyniosła 153 226 osób w 2018 r. W 2020 r. liczba ludności zmniejszyła się o 944 osoby w stosunku do 2011 r. – populacja zmalała o 0,6%.

Wykres 1 Liczba ludności powiatu żywieckiego w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. średnia gęstość zaludnienia w powiecie żywieckim wyniosła 146 osób/km². Jest to wartość znacznie mniejsza niż dla województwa śląskiego (364 osoby/km²) i większa niż dla Polski (122 osoby/km²). Około 20% wszystkich mieszkańców powiatu zamieszkuje miasto Żywiec. Warto zaznaczyć, że jest to jedyne miasto na terenie powiatu żywieckiego. Biorąc pod uwagę gminy zlokalizowane w powiecie żywieckim, najwięcej mieszkańców jest w gminie miejskiej Żywiec (30 733), następnie w gminie wiejskiej Węgierska Górka (15 040) oraz gminie wiejskiej Łodygowice (14 637). Pod względem powierzchni największą gminą w powiecie żywieckim jest gmina Jeleśnia (170 km²), gmina Rajcza (131 km²) i gmina Ujsoty (110 km²). Największą gęstością zaludnienia charakteryzuje się miasto Żywiec (608 osób/km²) i gmina Łodygowice (408 osób/km²).

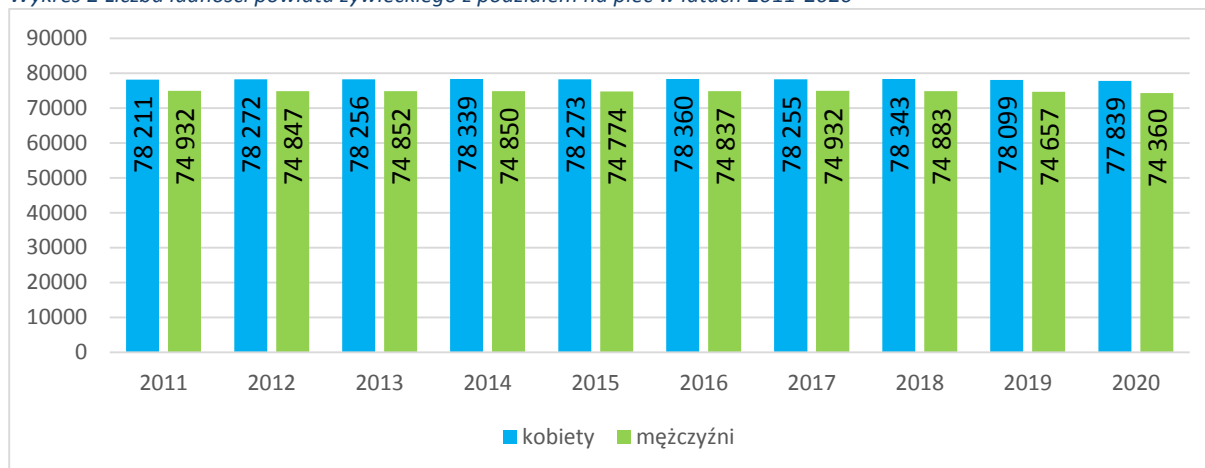
Tabela 1 Powierzchnia i ludność gmin powiatu żywieckiego w 2020 r.

Nazwa gminy	Liczba ludności	% ludności powiatu	Liczba ludności na km ²	Powierzchnia gminy [km ²]	% powierzchni powiatu
Czernichów	6663	4,4%	118	56	5,4%
Gilowice	6327	4,2%	226	28	2,7%
Jeleśnia	13210	8,7%	77	170	16,3%
Koszarawa	2346	1,5%	74	32	3,1%
Lipowa	10872	7,1%	185	59	5,7%
Łękawica	4560	3,0%	107	43	4,1%
Łodygowice	14637	9,6%	408	36	3,5%
Milówka	10040	6,6%	102	99	9,5%
Radziechowy-Wieprz	13068	8,6%	201	65	6,3%
Rajcza	8709	5,7%	66	131	12,6%
Ślemień	3534	2,3%	78	45	4,3%
Świnna	8054	5,3%	206	39	3,8%
Ujsoty	4406	2,9%	40	110	10,6%
Węgierska Górka	15040	9,9%	197	76	7,3%
Żywiec	30733	20,2%	608	51	4,9%
Powiat żywiecki	152199	100%	146	1040	100,0%

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Biorąc pod uwagę podział ludności na płeć, większość populacji stanowią kobiety. Na przestrzeni lat rozkład procentowy utrzymuje się na tym samym poziomie: 51% kobiet i 49% mężczyzn. Nadwyżka kobiet przekłada się na dość wysoki wskaźnik feminizacji, który wynosił 107 i był nieznacznie niższy w porównaniu do województwa śląskiego (108). W 2020 r. liczba mężczyzn wynosiła 74 360, a liczba kobiet 77 839.

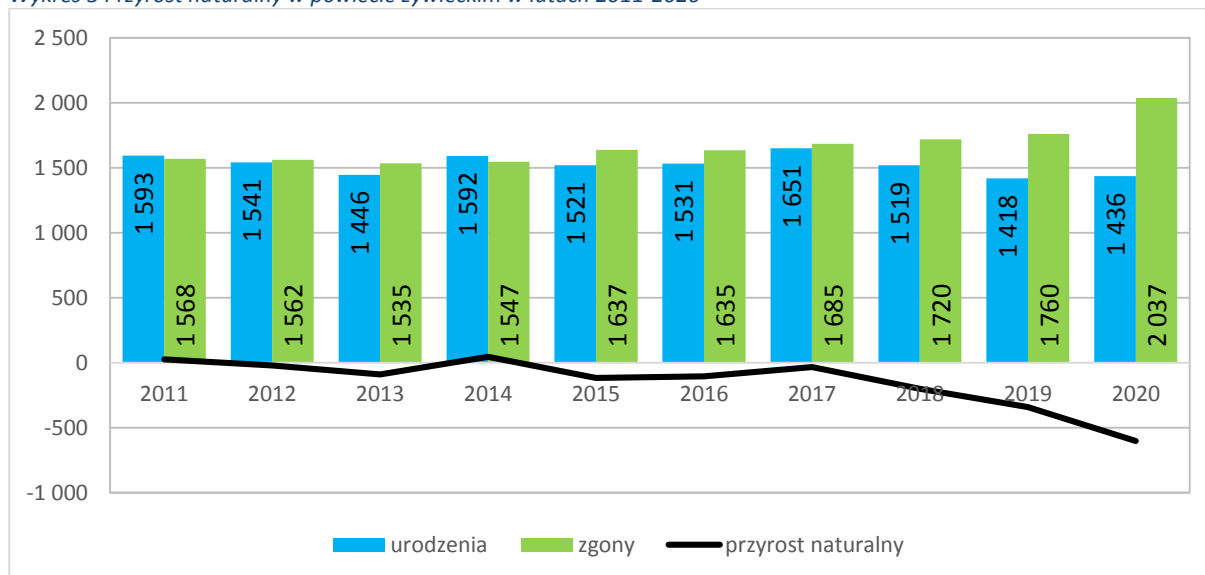
Wykres 2 Liczba ludności powiatu żywieckiego z podziałem na płeć w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Poniższy wykres przedstawia przyrost naturalny, urodzenia oraz zgony. Od 2015 r. obserwuje się negatywne zjawisko, związane z ujemnym przyrostem naturalnym. Utrzymująca się tendencja pozwala przypuszczać, że w ciągu następnych lat powiat żywiecki będzie się wyludniać. Potwierdzają to także prognozy demograficzne dla powiatu. W latach 2011-2020, najniższy przyrost naturalny odnotowano w 2020 r. i wyniósł on dokładnie -601. Warto także przyjrzeć się wskaźnikowi przyrostu naturalnego na 1000 ludności. W 2020 r. wartość wskaźnika w powiecie żywieckim wynosiła -3,94. W przypadku województwa śląskiego, wskaźnik był niższy (-4,86), a w przypadku średniej dla kraju – wyższy (-3,18).

Wykres 3 Przyrost naturalny w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

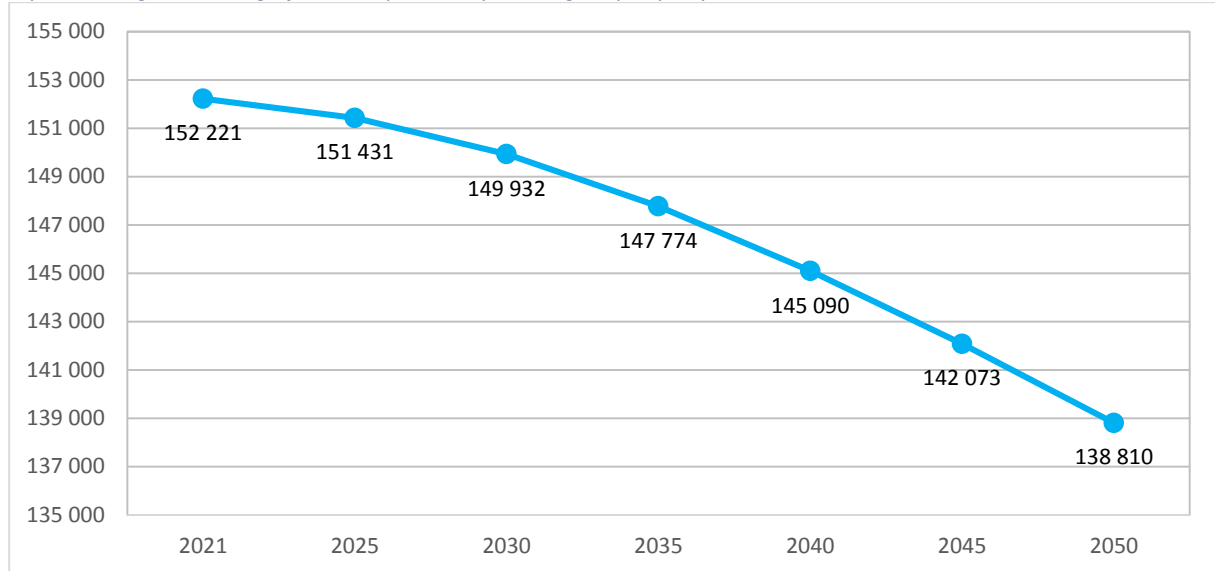

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Analizując sytuację demograficzną powiatu, trzeba wziąć pod uwagę prognozy demograficzne opracowane przez Główny Urząd Statystyczny w 2014 r. (Prognoza ludności na lata 2014-2050). Zgodnie z nią liczba ludności powiatu będzie się zmniejszać. W trakcie realizacji strategii, czyli do 2030 r.

prognozuje się zmniejszenie populacji o 1,5% do poziomu 149 932. W 2050 r. w porównaniu do 2020 r. populacja powiatu zmaleje o 8,8%, zatem prognozowana liczba mieszkańców będzie oscylować na poziomie niecałych 139 tysięcy osób.

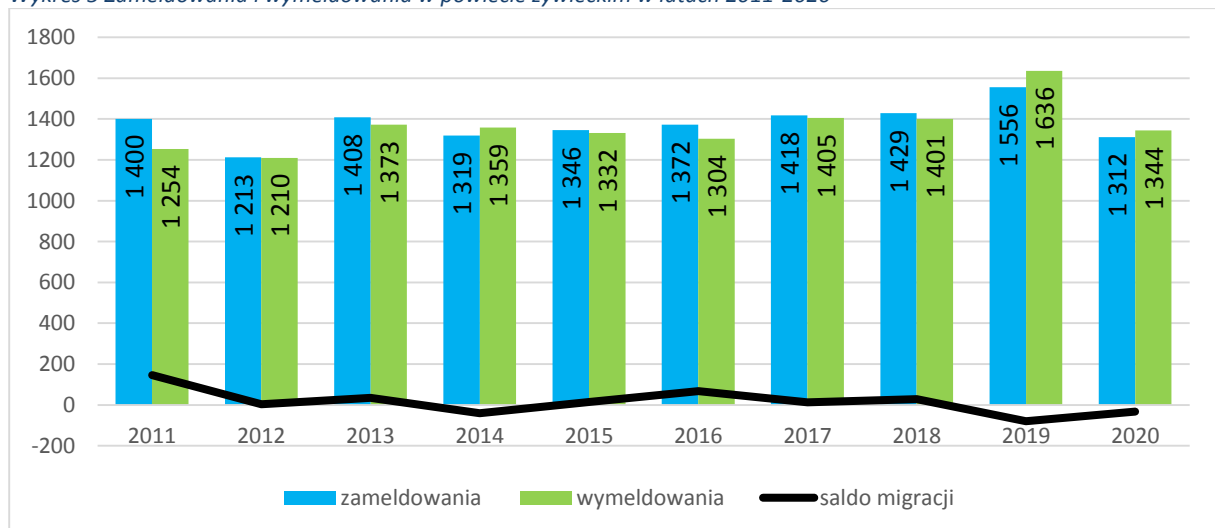
Wykres 4 Prognoza demograficzna dla powiatu żywieckiego w perspektywie do 2050 r.

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. liczba zameldowań wyniosła 1312, natomiast liczba wymeldowań 1344. W latach 2011-2018 saldo migracji było dodatnie, ale od 2018 r. utrzymuje się na poziomie ujemnym. Wskaźnik salda migracji na 1000 osób w 2020 r. wyniósł -0,2 natomiast dla województwa śląskiego osiągnął wartość 0,8. W omawianym okresie dominującym kierunkiem migracji jest migracja na terenie Polski. W 2011 r. saldo migracji wewnętrznych wynosiło 155, a migracji zagranicznych -9. Natomiast w 2020 r. wartości te wynosiły odpowiednio -20 i -12.

Wykres 5 Zameldowania i wymeldowania w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Biorąc pod uwagę saldo migracji wewnętrznych dla gmin, największy napływ ludności odnotowano w gminie Lipowa, Łodygowice oraz Gilowice, natomiast największy odpływ ludności wskazać można w gminie Żywiec, Rajcza oraz Jeleśnia.

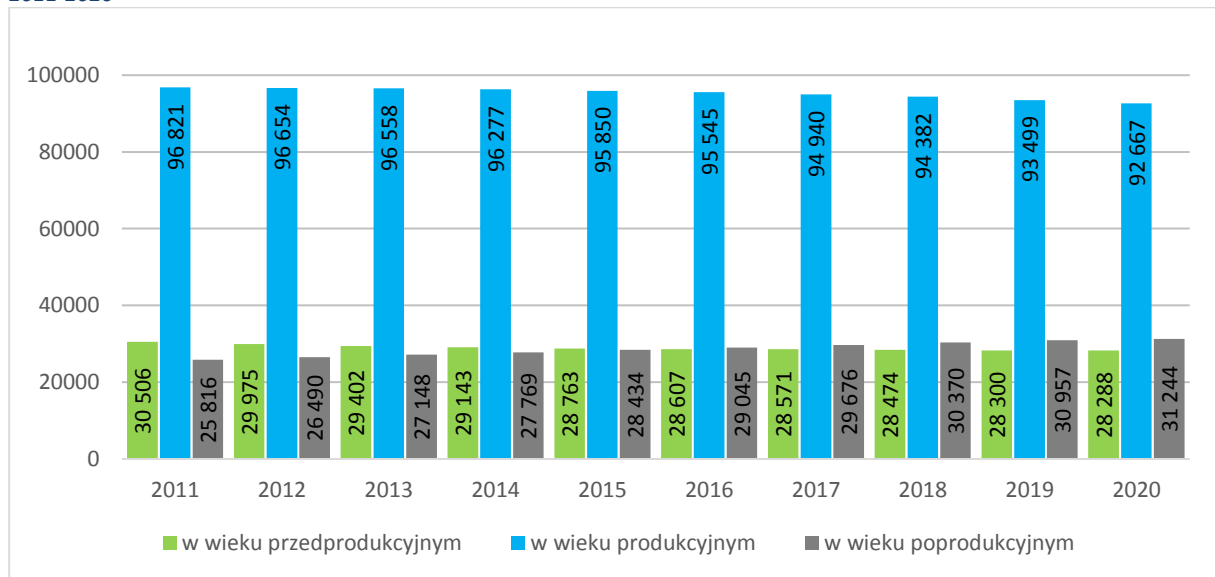
Tabela 2 Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w gminach powiatu żywieckiego – w 2011 i 2020 r.

Gmina	Saldo migracji wewnętrznych		Saldo migracji zagranicznych	
	2011	2020	2011	2020
Żywiec	-40	-128	-17	-12
Czernichów	5	-7	2	-6
Gilowice	-6	36	0	3
Jeleśnia	-1	-30	4	3
Koszarawa	-18	-1	0	0
Lipowa	58	51	2	-1
Łękwica	1	29	-4	-1
Łodygowice	92	48	-3	0
Milówka	29	14	2	5
Radziechowy-Wieprz	43	0	-6	-1
Rajcza	-49	-31	1	1
Ślemień	1	16	1	1
Świnna	12	-6	5	-1
Ujsoły	13	11	1	0
Węgierska Górka	15	-22	3	-3

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Patrząc na strukturę ekonomiczną w poszczególnych grupach wiekowych można zauważyć niepokojące zjawisko wzrostu udziału osób w wieku poprodukcyjnym w populacji powiatu. W 2011 r. udział procentowy osób w wieku poprodukcyjnym wynosił 16,9%, a w roku 2020 r. odsetek ten wzrósł do 20,5%. Udział osób w wieku produkcyjnym spadł z 63,2% w 2011 r. do 60,9% w 2020 r. Ma to związek z ogólnym starzeniem się społeczeństwa oraz stopniowym wyludnianiem się obszaru powiatu. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym również zmalał z 19,9% w 2011 r. do wartości 18,6% w 2020 r. Warto zaznaczyć, że podobna sytuacja demograficzna ma miejsce w powiatach ościennych i w całym województwie śląskim.

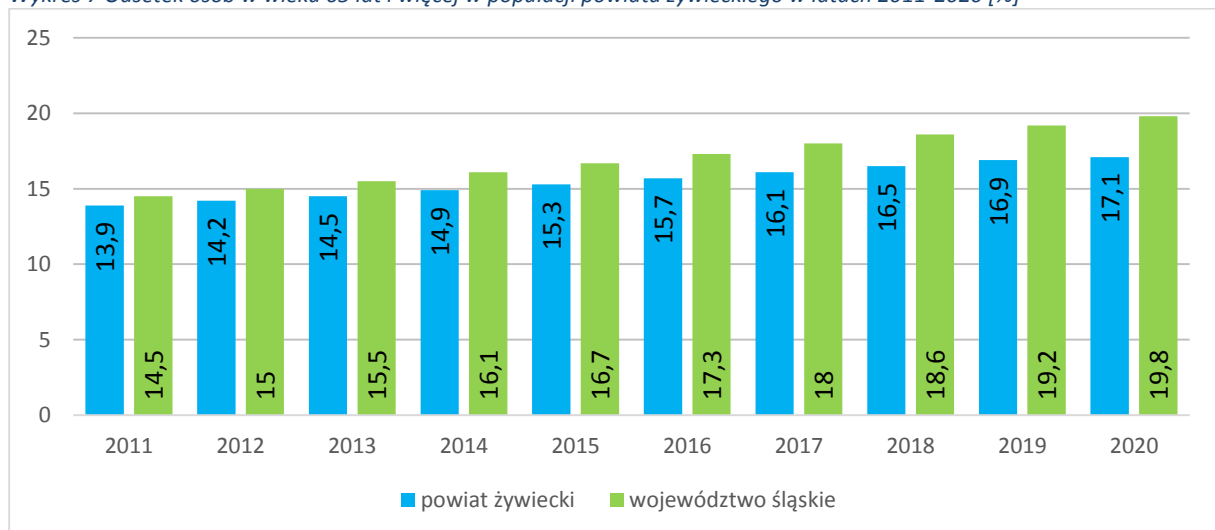
Wykres 6 Struktura mieszkańców powiatu żywieckiego w grupach wiekowych w kategorii aktywności na rynku pracy w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Starzenie się społeczeństwa w powiecie żywieckim jest również zauważalne w kontekście odsetka osób w wieku 65 lat i więcej. W 2011 r. odsetek osób powyżej 65 roku życia wynosił 13,9%, a w 2020 r. wzrósł do 17,1% czyli o 3,2 p.p. Analogiczna sytuacja zauważalna jest w województwie śląskim, w którym wskaźnik ten wzrósł o 5,3 p.p. Tendencja starzenia się populacji powiatu będzie się utrzymywać, zatem należy rozbudować ofertę skierowaną do seniorów, przede wszystkim związaną ze wspieraniem seniorów w życiu codziennym przy jednoczesnej rozbudowie oferty dostosowanej do pozostałych grup wiekowych oraz zwiększeniu atrakcyjności osiedleńczej i przyciągnięciu ludności w wieku produkcyjnym na teren powiatu.

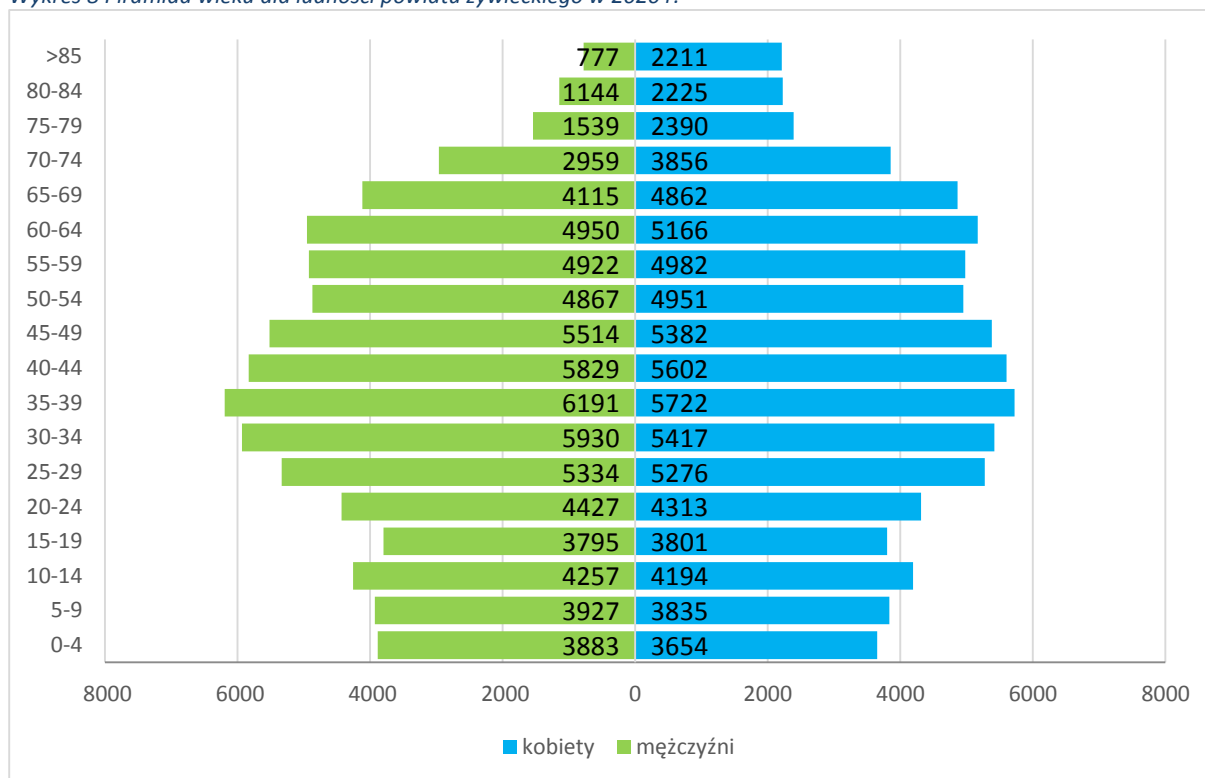
Wykres 7 Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji powiatu żywieckiego w latach 2011-2020 [%]

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W grupie wiekowej powyżej 65 roku życia w populacji zdecydowanie przeważają kobiety. Jest to typowe zjawisko występujące także w innych powiatach, związane z większą umieralnością mężczyzn w podeszłym wieku.

Wykres 8 Piramida wieku dla ludności powiatu żywieckiego w 2020 r.

Źródło: dane GUS, 2021 r.

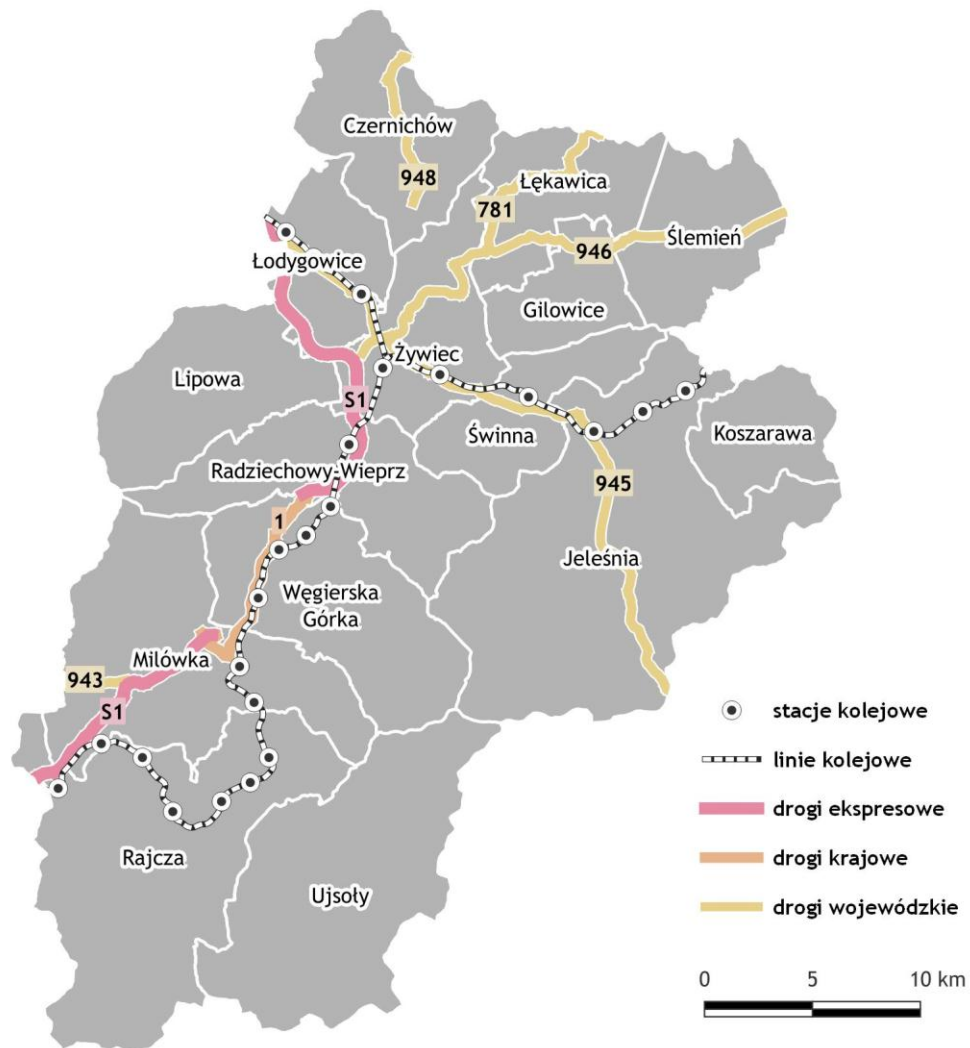
2.3 Zagospodarowanie przestrzenne, infrastruktura techniczna i transport publiczny

Infrastruktura drogowa

Na podstawie obowiązujących przepisów prawa zarząd powiatu jest odpowiedzialny za realizację zadań w zakresie planowania, budowy i napraw dróg. Do tego celu powołano jednostkę organizacyjną Powiatu Żywieckiego - Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu, który jest finansowany z budżetu powiatu. Siedziba jednostki mieści się w budynku przy ul. Leśniana 102a w Żywcu. Większość dróg w powiecie to drogi gminne, których długość wynosi 897,5 km (drogi o nawierzchni twardej, 2019 r.). Przez powiat żywiecki przebiegają także drogi powiatowe, wojewódzkie (o numerach: 943, 945, 946, 948, 781) i jedna droga krajowa (S1 – dawniej DK69). Całkowita długość dróg powiatowych wynosi 353,49 km, długość dróg wojewódzkich jest równa 84 km, a krajowych 34,96 km.

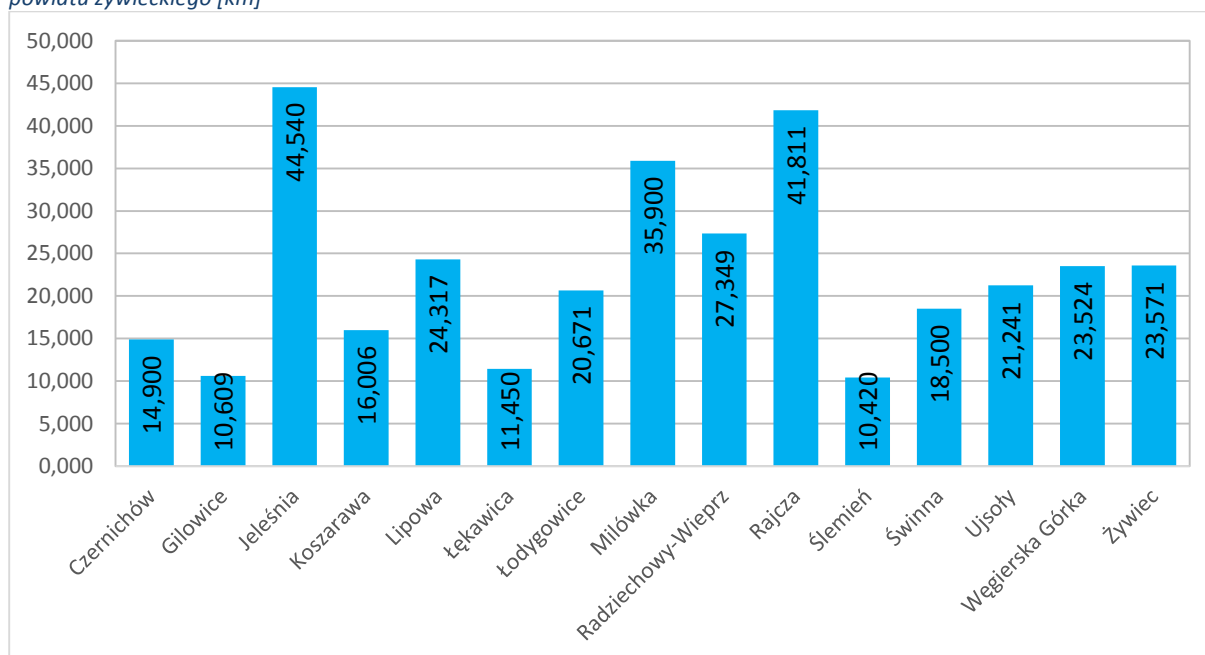
Grafika 2 Mapa dróg w powiecie

Źródło: opracowanie własne

Poniższy wykres przedstawia długość dróg w poszczególnych gminach według danych przedstawionych na stronie Powiatowego Zarządu Dróg w Żywcu. Całkowita długość dróg powiatowych w ewidencji wynosi 353,49 km. Największe zagęszczenie ulic występuje w gminie Jeleśnia i Rajcza, natomiast najmniejsze w gminie Ślemień i Gilowice.

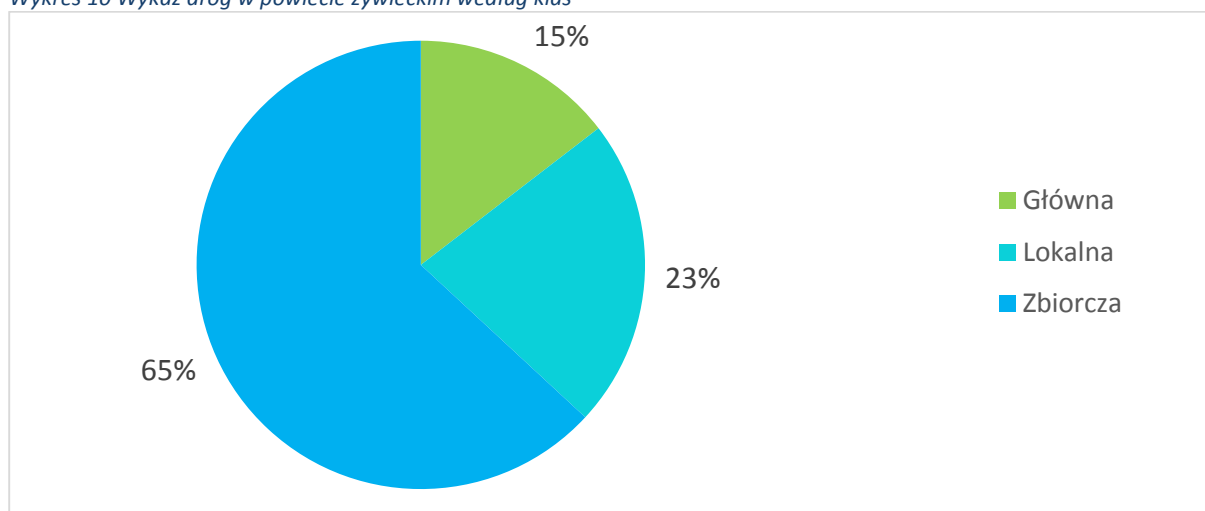
Wykres 9 Długość dróg powiatowych według ewidencji Powiatowego Zarządu Dróg w Żywcu w poszczególnych gminach powiatu żywieckiego [km]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie PZD w Żywcu, dostęp: 08.2021 r.

Wśród dróg powiatowych dominują drogi zbiorcze o łącznej długości 209,656 km, które stanowią 65% ogółu. Resztę stanowią drogi lokalne (42,890 km) – 23 % oraz drogi główne (85,758 km) – 15 %.

Wykres 10 Wykaz dróg w powiecie żywieckim według klas

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie PZD w Żywcu, dostęp: 08.2021 r.

Przez powiat żywiecki przebiega droga ekspresowa S1, która składa się między innymi z odcinków: Bielsko-Biała – Przybędza oraz Milówka – Zwardoń. Obecnie trwają prace nad budową fragmentu Przybędza – Milówka, która połączy oba odcinki. Zapewni to szybkie, bezpośrednie połączenie z Bielsko- Biała - Zwardoń - Svrčinovec (powiat Czadca, Słowacja), oraz stanie się obwodnicą dla

miejsowości Cisiec i Węgierska Górka. Budowa drogi S1 na tej części trasy jest jednym z ważniejszych przedsięwzięć objętych rządowym Programem Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023. Droga ta jest częścią Transeuropejskiej Sieci Transportowej, która przebiega przez oś TEN- T nr 25 – jest to oś Gdańsk-Brno/Bratysława-Wiedeń. Drogę S1 przedłuża słowacka autostrada D3 Skalite- Żylina.

Planowana jest budowa Obwodnicy Północnej Żywca łączącej drogę 945 (z Korbielowa) oraz Nowy Szpital w Żywcu bezpośrednio z drogą S1. Przedmiotowa inwestycja jest bardzo ważnym elementem, który uzupełni istniejącą oraz rozbudowywaną sieć transgraniczną TEN-T, umożliwiającą województwu śląskiemu bezpośrednie połączenie ze Słowacją. Ponadto zakładany przebieg obwodnicy umożliwi połączenie siedziby Nowego Szpitala w Żywcu z siecią transgraniczną TEN-T, co da możliwość szybszego dotarcia ratowników medycznych do poszkodowanych.

Drogi wojewódzkie znajdujące się na terenie powiatu to:

- DW 943: Kamesznica-Laliki, przebiega również przez powiat cieszyński oraz przez przejście graniczne z Czechami (Jasnowice-Bukowiec),
- DW 945: Łodygowice-Żywiec-Korbielów, prowadzi do przejścia granicznego ze Słowacją,
- DW 946: Żywiec-Las, łączy powiat żywiecki z województwem małopolskim, prowadzi do Suchej Beskidzkiej,
- DW 948: Międzybrodzie Bialskie-Oczków, przebiega wzdłuż Jeziora Międzybrodzkiego, do sąsiedniego powiatu bielskiego oraz dalej w kierunku Kęt i Oświęcimia w województwie małopolskim,
- DW 781: Kocierz Rychwałdzki-Łękawica, łączy powiat żywiecki z województwem małopolskim (Andrychów).

Stan techniczny dróg powiatu żywieckiego jest zróżnicowany i zależy głównie od statusu danej drogi – waha się od bardzo dobrego do dostatecznego. Większość dróg w powiecie to drogi jednojezdniowe, dwukierunkowe o nawierzchni utwardzanej. Stan sieci drogowej ulega systematycznej poprawie dzięki podejmowanym inwestycjom w zakresie poprawy parametrów technicznych i użytkowych dróg na terenie powiatu. Poniżej przedstawiono przedsięwzięcia realizowane na terenie powiatu żywieckiego w latach 2018-2020.

Tabela 3 Przedsięwzięcia realizowane w latach 2018-2020 na terenie powiatu żywieckiego

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wydana kwota
1	Remont jezdni drogi powiatowej nr 1450 S na odcinku od km 0+275 do km 0+575 w Kamesznicy.	178 679,00 zł
2	Budowa chodnika przy drodze powiatowej nr 1412 S w Rychwałdzie od ul. Wesołej w km 3+185 do budynku nr 39 przy ul. Beskidzkiej km 3+468 - ETAP I.	466 020,00 zł
3	Remont odcinków dróg powiatowych w Gminie Koszarawa (w ciągu drogi powiatowej nr 1429 S Kuków - Koszarawa w km 12+118 , 12+837- 12+897 , 12+897-13+127) w Koszarawie.	244 294,00 zł
4	Pozimowe Remonty dróg powiatowych położonych na terenie Powiatu Żywieckiego w 2019 r.	1 844 151,00 zł
5	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych w infrastrukturze drogowo-mostowej.	3 710 152,00 zł
6	Zabezpieczenie i stabilizacja osuwiska przy uszkodzonym odcinku drogi powiatowej nr 1426 S Sopotnia Mała - Juszczyzna na odcinku od km 0+730 do km 0+790 w m. Sopotnia Mała.	323 000,00 zł
7	Rozbiórka mostu i budowa nowego obiektu mostowego w ciągu drogi powiatowej nr 1439 S Kamesznica - Milówka - Rajcza - Ujsoty - granica państwa w km 1+360 w miejscowości Milówka w WPF na lata 2020 – 2021.	255 000,00 zł
8	Remont obiektu mostowego w ciągu drogi powiatowej nr 1426 S Sopotnia Mała - Juszczyzna w km 2+035 w miejscowości Sopotnia Mała.	200 000,00 zł
9	Opracowanie dokumentacji projektowej w zakresie remontu i przebudowy dróg i obiektów mostowych w Powiecie Żywieckim na rok 2020.	200 000,00 zł
10	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych w infrastrukturze drogowo-mostowej roboty budowlane 2020 rok.	5 000 000,00 zł
11	Wykonanie dokumentacji projektowej na budowę chodnika w miejscowości Wieprz.	44 000,00 zł
12	Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu DW nr 945 i DP nr 1428 S w Żywcu.	350 000,00 zł

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wydana kwota
13	Awaryjne zabezpieczenie osuwiskowego korpusu drogowego przy uszkodzonym odcinku drogi powiatowej nr 1426 S Sopotnia Mała - Juszczyzna w km od 0+730 do km 0+790 w m. Sopotnia Mała.	135 000,00 zł
14	Remont mostu drogowego w ciągu drogi powiatowej nr 1403 S Międzybrodzie Bialskie - Straconka w km 4+433 w Międzybrodzu Bialskim.	153 000,00 zł
15	Przebudowa drogi powiatowej nr 1455 S Pietrzykowice - Lipowa – Ostre - Twardorzeczka – Leśna w m. Lipowa.	2 744 543,00 zł
16	Przebudowa drogi powiatowej 1415 S Pewel Mała – Pewel Ślemieńska wraz z budową chodnika w m. Ślemień.	979 399,04 zł
17	Przebudowa drogi powiatowej nr 1425S Wieprz-Juszczyzna-Jeleśnia od km 8+115 do km 8+555 w m. Juszczyzna - poprawa bezpieczeństwa, funkcjonalności i parametrów technicznych dróg powiatowych	1 285 033,62 zł
18	Lepsze połączenia z siecią TEN-T szansą rozwoju Powiatu Żywieckiego i Powiatu Cadca - w ramach Programu Współpracy Transgranicznej INTERREG Va Polska - Słowacja 2014 – 2020.	4 006 754,05 zł
19	Przebudowa uszkodzonego obiektu mostowego w ciągu DP Nr 1425 S Wieprz-Juszczyzn w km 14+414 w m. Sopotnia Mała – Etap II.	940 992,30 zł
20	Budowa chodnika dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 1433 S Cięcina Dolna – Cięcina Górna wraz z przebudową urządzeń obcych na odcinku od skrzyżowania z ul. Laskową do zjazdu obok budynku nr 216 w m. Cięcina: etap I – od posesji nr 200 do posesji nr 216 (km 2+701 do km 2+863).	213 373,33 zł
21	Przebudowa drogi powiatowej 1415 S Pewel Mała – Pewel Ślemieńska wraz z budową chodnika w m. Ślemień.	979 399,04 zł
22	Rozbiórka istniejącego i budowa nowego mostu ma rzece Woda Ujsolska w ciągu drogi powiatowej nr 1447 S Rajcza-Sól-Zwardoń w km 0+437 w m. Rajcza.	4 636 473,13 zł
23	Przebudowa drogi powiatowej nr 1447 S Rajcza-Sól-Zwardoń na odcinku o długości 560 m.b. w km od +980 do km 1+540 w m. Rycerka Dolna.	1 652 156,08 zł

Źródło: dane ze strony Starostwa Powiatowego w Żywcu.

DIAGNOZA

W poniższej tabeli wyszczególniono przedsięwzięcia związane z infrastrukturą drogową, które są w trakcie realizacji. Jako termin realizacji przedsięwzięć wskazano lata 2020-2022.

Tabela 4 Planowane przedsięwzięcia na lata 2020-2022

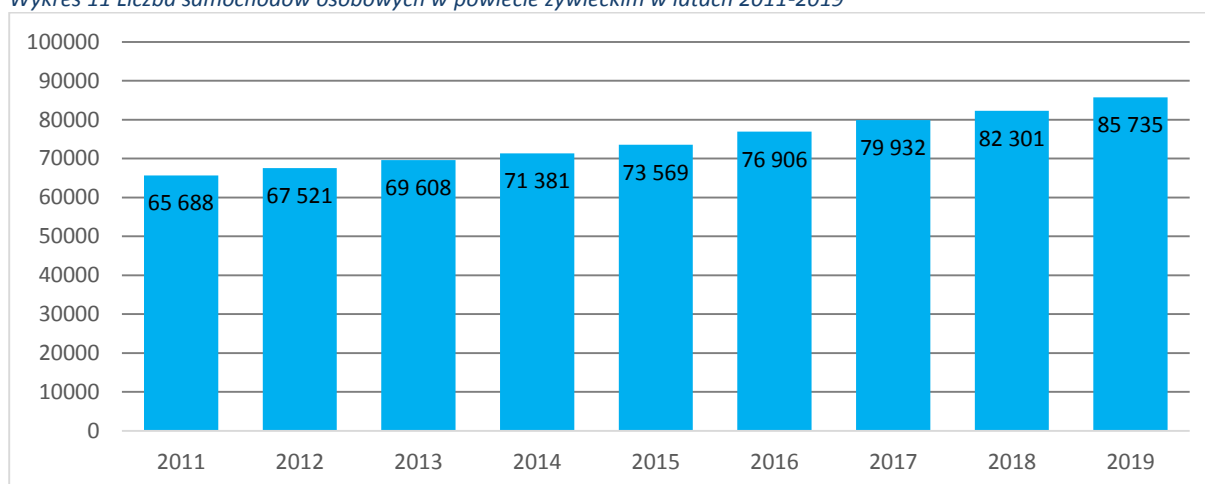
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Planowana kwota
1	Przebudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 945 z drogą powiatową nr 1428 S na rondo w miejscowości Żywiec.	4 000 000,00 zł
2	Zabezpieczenie i stabilizacja osuwiska przy uszkodzonym odcinku drogi powiatowej nr 1426 S Sopotnia Mała - Juszczyzna na odcinku od km 0+730 do km 0+790 w m. Sopotnia Mała - roboty budowlane.	2 748 248,69 zł
3	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych w infrastrukturze drogowo-mostowej (odbudowa uszkodzonych odcinków dróg).	4 764 000,00 zł
4	Pozimowe remonty dróg powiatowych położonych na terenie Powiatu Żywieckiego.	5 576 678,00 zł
5	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych w infrastrukturze drogowo-mostowej (remont uszkodzonych odcinków dróg).	14 488 000,00 zł
6	Zabezpieczenie i stabilizacja osuwiska przy uszkodzonym odcinku drogi powiatowej nr 1475 S Żywiec - Rychwałd na odcinku od km 0+400 do km 0+455 w m. Żywiec.	2 741 925,90 zł
7	Rozbiórka mostu i budowa nowego obiektu mostowego w ciągu drogi powiatowej nr 1439 S Kamesznica - Milówka - Rajcza - Ujsoły - granica państwa w km 1+360 w miejscowości Milówka w WPF na lata 2020 - 2021 - dokumentacja projektowa.	255 000,00 zł
8	Przebudowa obiektu mostowego w ciągu drogi powiatowej nr 1425 S w km 15+733 w miejscowości Sopotnia Mała.	500 000,00 zł
9	Opracowanie dokumentacji projektowej w zakresie remontu i przebudowy dróg i obiektów mostowych w Powiecie Żywieckim.	400 000,00 zł
10	Rozbiórka i budowa nowego obiektu mostowego w ciągu drogi powiatowej nr 1479 S w km 2+330 w m. Sopotnia Mała.	3 316 044,00 zł
11	Wykonanie dokumentacji projektowej na przebudowę odcinka drogi powiatowej nr 1425 S w km od 0+028 do km 0+658 w miejscowości Wieprz.	57 000,00 zł
12	Zabezpieczenie i stabilizacja osuwiska przy uszkodzonym odcinku drogi powiatowej nr 1426 S Sopotnia Mała - Juszczyzna na odcinku od km 0+730 do km 0+790 w m. Sopotnia Mała - dokumentacja projektowa.	143 418,00 zł
13	Awaryjne zabezpieczenie osuwiskowego korpusu drogowego przy uszkodzonym odcinku drogi powiatowej nr 1426 S Sopotnia Mała - Juszczyzna w km od 0+730 do km 0+790 w m. Sopotnia Mała.	134 764,95 zł

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Planowana kwota
14	Zabezpieczenie korpusu drogi powiatowej nr 1429 S w Koszarawie.	40 000,00 zł
15	Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 1405 S Żywiec-Lipowa-Buczkwice (ul. Leśnianka) w km od 0+374 do km 1+191 w Żywcu.	4 928 740,00 zł
16	Przebudowa drogi powiatowej nr 1425 S Wieprz-Juszczyna-Jeleśnia w km od 0+028 do km 0+658 w miejscowości Wieprz w Gminie Radziechowy – Wieprz wraz z budową kanalizacji deszczowej kanału technologicznego i przebudową kolidujących urządzeń obcych.	3 045 263,57 zł
17	Drogi łączące Powiat Żywiecki i Żyliński Samosprawny Kraj z siecią TEN-T” (drogi Ujsoty).	2 890 744,70 zł
18	Zabezpieczenie i stabilizacja osuwiska przy uszkodzonym odcinku drogi powiatowej nr 1475 S Żywiec – Rychwałd w km od 0+400 do km 0+455 w m. Żywiec.	2 741 925,90 zł
19	Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 1413 S Moszczanica – Gilowice – Ślemień – Lachowice o długości 204 m w km od 2+500 do km 2+704 w Gminie Łękawica.	431 061,00 zł
20	Przebudowa uszkodzonego odcinka drogi powiatowej nr 1406 S Zarzecz – Tresna w km od 5+794 do km 5+990 w miejscowości Tresna.	320 015,13 zł
21	Przebudowa drogi powiatowej nr 1447 S Rajcza – Sól – Zwardoń na odcinku o długości 560mb w km od 0+980 do km 1+540 w m. Rycerka Dolna.	1 652 156,08 zł
22	Przebudowa drogi powiatowej nr 1425 S Wieprz-Juszczyna –Jeleśnia od km 8+115 do km 8+555 w miejscowości Juszczyna.	1 285 033,62 zł
23	Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 1412 S Łękawica - Rychwałd - Pewel Mała w km od 1+670 do km 1+980 wraz z przebudową odcinka drogi powiatowej nr 1413 S Moszczanica-Gilowice-Ślemień-Lachowice w km od 2+283 do km 2+704 w miejscowości Łękawica.	1 660 000,00 zł
24	Przebudowa drogi powiatowej nr 1455 S Pietrzykowice - Lipowa – Ostre - Twardorzeczka – Leśna w m. Lipowa.	2 744 543,00 zł
25	Rozbiórka istniejącego i budowa nowego mostu na rzece Woda Ujsolska w ciągu drogi powiatowej nr 1447 S Rajcza-Sól-Zwardoń w km 0+437 w m. Rajcza.	4 329 320,33 zł
26	Rozbudowa drogi powiatowej nr 1419S Jeleśnia-Koszarawa-Zawoja w miejscowości Przyborów w zakresie dojazdów do mostu od km 1+750,6 do km 1+923,4 związana z rozbiórką mostu nad rzeką Koszarawą w km 1+826 drogi i budową nowego obiektu mostowego wraz z budową kładki technologicznej do przeprowadzenia urządzeń obcych nad rzeką Koszarawą w jej km 16+143,3 oraz budową mostu tymczasowego nad rzeką Koszarawą w jej km 16+157,7.	11 500 000,00 zł

Źródło: informacja o zadaniach i projektach zamierzanych w latach 2020-2022.

Większe inwestycje w infrastrukturę drogową są spowodowane między innymi znacznym zużyciem się nawierzchni drogowej, co ma związek z nasilającym się ruchem drogowym w powiecie. Szczególnie zauważalny jest wzrost liczby samochodów osobowych. Od 2011 r. ich liczba zwiększyła się o 20 047 sztuk. Liczba samochodów w 2019 r. wzrosła zatem o 30% w stosunku do 2011 r. Wzrost liczby pojazdów osobowych związany jest z brakiem wystarczającej liczby połączeń komunikacji zbiorowej oraz niedostosowaniem kursów do potrzeb mieszkańców powiatu. Również oferta prywatnych przedsiębiorstw świadczących usługi przewozowe na terenie całego powiatu żywieckiego nie spełnia potrzeb mieszkańców. Brak punktualności autobusów, rosnące ceny biletów oraz codzienny tłok w godzinach szczytu skutecznie zniechęcają mieszkańców do wybierania tej formy transportu.

Wykres 11 Liczba samochodów osobowych w powiecie żywieckim w latach 2011-2019

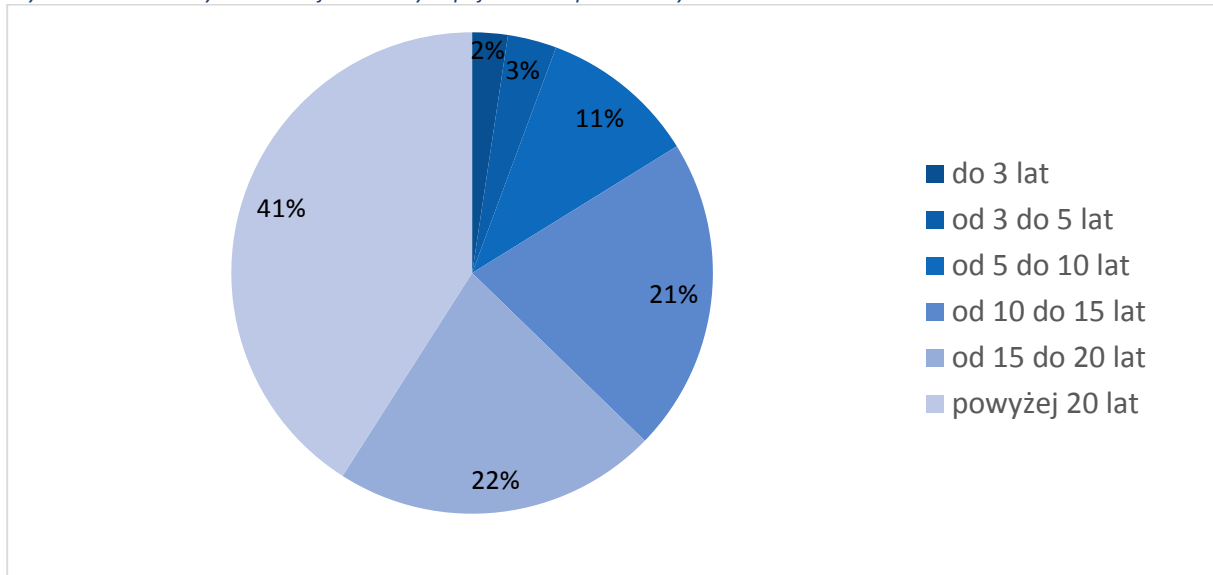
Źródło: dane GUS, 2021 r.

Warto zaznaczyć, że w analizowanym okresie spadła liczba mieszkańców Żywiecczyny. Zestawiając to ze wzrostem liczby samochodów można zauważyć, że więcej osób na terenie powiatu decyduje się na zakup własnego pojazdu, zamiast wybierać komunikację zbiorową. Oprócz negatywnego wpływu na jakość i stan środowiska, wzrost liczby oraz natężenia przejazdów powoduje zakorkowanie ulic, w szczególności w mieście Żywiec. Codzienne korki w mieście i brak odpowiedniej liczby parkingów stały się już powszechnym problemem mieszkańców powiatu. Według danych za 2019 r. dotyczących wieku wszystkich zarejestrowanych pojazdów (nie tylko samochodów osobowych), wiek pojazdów przedstawia się następująco:

- do 3 lat - 3198 pojazdów,
- od 3 do 5 lat – 4415 pojazdów,
- od 5 do 10 lat – 14109 pojazdów,
- od 10 do 15 lat - 28327 pojazdów,
- od 15 do 20 lat – 29233 pojazdów,
- powyżej 20 lat – 55003 pojazdów.

Liczba pojazdów zarejestrowanych ogółem w 2019 r. wyniosła 134 285. Niemal 63% pojazdów stanowią pojazdy mające ponad 15 lat. Warto zaznaczyć, że większość z tych pojazdów wyposażona jest w przestarzałe silniki, co wpływa negatywnie na stan środowiska. Liczną grupę stanowią także pojazdy 10-15 letnie – jest to 21%. Zwiększanie się liczby pojazdów w powiecie oraz ich niepożądany stan, jest niepokojącym zjawiskiem. Wśród samochodów nowo kupowanych te z napędem hybrydowym lub elektrycznym należą do rzadkości.

Wykres 12 Wiek wszystkich zarejestrowanych pojazdów w powiecie żywieckim w 2019 r.

Źródło: dane zawarte w dokumencie Strategia Elektromobilności w Powiecie Żywieckim.

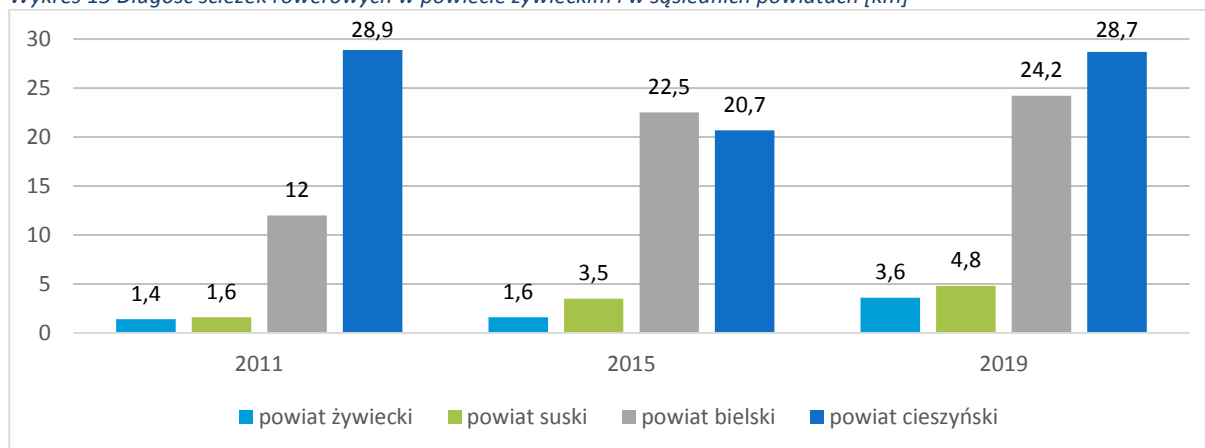
Na terenie powiatu działa 18 stacji kontroli pojazdów. Według danych zawartych w Strategii Elektromobilności Powiatu Żywieckiego, w 2019 r. działalność prowadziło 15 stacji, które wykonały 60 346 badań technicznych. Zarejestrowanych pojazdów w 2019 r. było 134 285. Trzeba zaznaczyć, że nowe pojazdy mają obowiązek wykonania badań technicznych dopiero po 3 latach użytkowania – jednak w 2019 r. stanowiły one zaledwie 2% wszystkich pojazdów. Dane te wskazują, że po drogach powiatu żywieckiego porusza się duża liczba pojazdów bez ważnych badań technicznych. Według szacunków zawartych w dokumencie Strategii Elektromobilności, około 40% z nich nie spełnia norm EURO 5/EURO 6. Pomimo tego, odmowa przedłużenia ważności badania technicznego z powodu nadmiernej emisji spalin stanowi niewielki procent. Około 97% pojazdów zgłaszających się na kontrolę stanu technicznego przechodzi badanie pomyślnie. Również szacunki dotyczące liczby wykupionych ubezpieczeń OC są niepokojące – prawdopodobnie około 11,5 tys. zarejestrowanych pojazdów nie ma wykupionego obowiązkowego OC¹. Wszystkie te dane mogą wskazywać na to, że dużej części mieszkańców powiatu żywieckiego po prostu nie stać na utrzymanie samochodu. Mimo

¹ Strategia Elektromobilności Powiatu Żywieckiego, 2020 r.

to wybierają samochód jako główny środek komunikacji, przypuszczalnie z powodu mało atrakcyjnej oferty komunikacji zbiorowej, w szczególności w gminach oddalonych od miasta Żywiec.

Poniższy wykres przedstawia długość ścieżek rowerowych w powiecie żywieckim. W 2011 r. długość ścieżek wynosiła 1,4 km i wzrosła do 3,6 km w 2019 r. W porównaniu do powiatów ościennych, pod względem długości ścieżek rowerowych powiat żywiecki wypada najgorzej. Zbliżoną długość ścieżek dla rowerów ma powiat suski – 4,8 km w 2019 r.

Wykres 13 Długość ścieżek rowerowych w powiecie żywieckim i w sąsiednich powiatach [km]

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Trzeba zaznaczyć, że wykres odnosi się wyłącznie do ścieżek rowerowych. W przypadku terenowych szlaków rowerowych dane wypadają znacznie korzystniej – powiat dysponuje 30 szlakami rowerowymi o łącznej długości 510 km. Trasy są zróżnicowane, przebiegają zarówno przez tereny leśne, jak i obszary zabudowane. Mają zróżnicowany stopień trudności – niektóre trasy są łatwe do pokonania, rekreacyjne, a inne wymagają znacznego wysiłku. Część z nich łączy się z trasami przebiegającymi przez powiaty ościenne.

Zagospodarowanie przestrzenne

Wraz z założeniem katastru nieruchomości w 2004 r. zapoczątkowano modernizację:

- operatu ewidencji gruntów,
- ewidencję budynków,
- informatyczny rejestr cen i wartości w powiązaniu z ewidencją gruntów i budynków,
- kataster uzbrojenia terenu.

W ramach projektu pn. „Podniesienie jakości, dostępności oraz zwiększenie wykorzystania administracyjnych zasobów mapowych subregionu południowego województwa śląskiego” została przeprowadzona modernizacja EGiB (Ewidencja gruntów i budynków) dla 37 obrębów w 11 gminach.

Projekt był realizowany przez siedem samorządów. W wyniku działań własnych powiatu w 2019 r. została przeprowadzona modernizacja EGIB dla jednego obrębu, a w 2020 r. dla kolejnych czterech obrębów.

Tabela 5 Wykaz obrębów dla których została przeprowadzona modernizacja EGIB w latach 2016-2020

Obręb	Numer GUS	Jednostka ewidencyjna
Tresna	241702_2.0005	Czernichów
Pewel Wielka	241704_2.0006	Jeleśnia
Sopotnia Mała	241704_2.0007	Jeleśnia
Sopotnia Wielka	241704_2.0008	Jeleśnia
Koszarawa	241705_2.0001	Koszarawa
Leśna	241706_2.0002	Lipowa
Lipowa	241706_2.0001	Lipowa
Ostre	241706_2.0003	Lipowa
Sienna	241706_2.0004	Lipowa
Słotwina	241706_2.0005	Lipowa
Twardorzeczka	241706_2.0006	Lipowa
Twardorzeczka Ad R.	241706_2.0007	Lipowa
Łękawica	241707_2.0001	Łękawica
Łysina	241707_2.0002	Łękawica
Bierna	241708_2.0001	Łodygowice
Łodygowice	241708_2.0002	Łodygowice
Pietrzykowice	241708_2.0003	Łodygowice
Zarzecze	241708_2.0004	Łodygowice
Kamesznica	241709_2.0001	Milówka
Laliki	241709_2.0002	Milówka
Milówka	241709_2.0003	Milówka
Nieledwia	241709_2.0004	Milówka
Brzuśnik	241710_2.0002	Radziechowy-Wieprz
Bystra	241710_2.0001	Radziechowy-Wieprz
Przybędza	241710_2.0006	Radziechowy-Wieprz
Wieprz	241710_2.0005	Radziechowy-Wieprz
Pewel Mała	241713_2.0001	Świnna
Pewel Ślemieńska	241713_2.0002	Świnna
Przyłęków	241713_2.0003	Świnna
Rychwałdek	241713_2.0004	Świnna
Świnna	241713_2.0005	Świnna
Trzebinia	241713_2.0006	Świnna
Cisiec	241715_2.0002	Węgierska Górka
Radziech.Ad Cięcina	241715_2.0006	Węgierska Górka
Radziech.Ad W.Górka	241715_2.0005	Węgierska Górka
Węgierska Górka	241715_2.0003	Węgierska Górka
Żabnica	241715_2.0004	Węgierska Górka
Moszczanica	241701_1.0001	Żywiec
Oczków	241701_1.0002	Żywiec
Oczków ad.Żywiec	241701_1.0003	Żywiec
Pietrzykowice ad.Żywiec	241701_1.0004	Żywiec
Zadziele ad.Moszczanica	241701_1.0005	Żywiec

Źródło: dane Wydziału Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami w Żywcu.

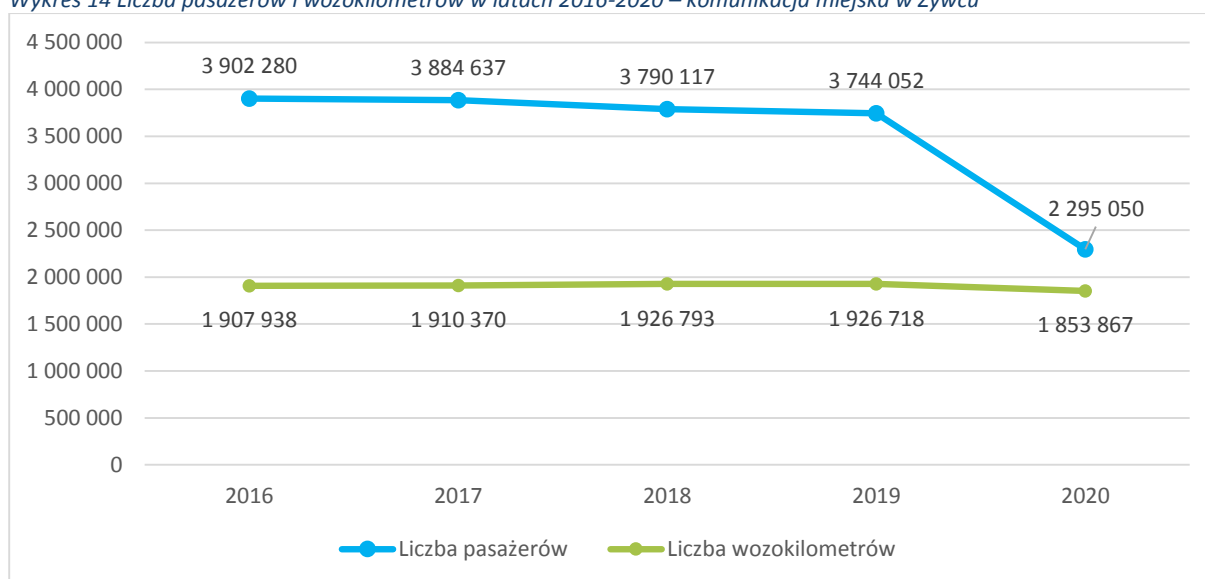
Komunikacja publiczna i kolejowa

W powiecie żywieckim przewozy osobowe są organizowane przez Miejski Zakład Komunikacyjny w Żywcu oraz przez grupę prywatnych przedsiębiorstw świadczących komercyjne usługi przewozowe. MZK w Żywcu od 2002 r. działa jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Realizuje połączenia w ramach 18 linii, na terenie miasta Żywiec oraz na terenie najbliższych położonych gmin wiejskich: Lipowa, Świnna, Radziechowy-Wieprz, Czernichów, Gilowice, Łodygowice. Obecnie MZK dysponuje 35 autobusami, które wykonują 252 kursy dziennie w dni robocze. W soboty liczba kursów osiąga wartość 137, a w niedzielę i święta 107. Długość wszystkich obsługiwanych linii wynosi 256,3 km. Wszystkie autobusy komunikacji miejskiej są pojazdami niskopodłogowymi, klimatyzowanymi, które spełniają normy emisji spalin EURO 6.

W latach 2016-2019 stopniowo malała roczna liczba pasażerów komunikacji miejskiej w Żywcu (-4%). Porównując 2016 r. i 2020 r. nastąpił spadek o ponad 41%, co prawdopodobnie spowodowane było ograniczeniami pandemicznymi i zmniejszeniem liczby stałych pasażerów, przede wszystkim dzieci i młodzieży szkolnej. Roczna liczba wozokilometrów w latach 2016-2020 spadła o około 3%.

Wykres 14 Liczba pasażerów i wozokilometrów w latach 2016-2020 – komunikacja miejska w Żywcu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MZK w Żywcu.

Przewozy pasażerskie na terenie całego powiatu były dawniej realizowane przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Żywcu sp. z o.o., które zostało rozwiązane w 2013 r. Obecnie przewozy są realizowane przez 17 prywatnych przewoźników. Przedsiębiorstwa te prowadzą działalność na podstawie zezwoleń wydawanych przez Starostę Żywieckiego. Wymienione w poniższej tabeli przedsiębiorstwa świadczą usługi w ramach 30 linii komunikacyjnych.

Tabela 6 Wykaz prywatnych przewoźników i obsługiwanych tras na terenie powiatu żywieckiego

Lp.	Obsługiwana trasa	Przedsiębiorstwo
1	Żywiec - Laliki / Laliki – Żywiec	Z.P.U.H. THERMO CAR – Grzegorz Zajac
2	Żywiec – Soblówka / Soblówka - Żywiec	
3	Żywiec – Glinka Rondo / Glinka Rondo – Żywiec	
4	Żywiec – Zwardoń / Zwardoń – Żywiec	
5	Żywiec Sporysz – Złatna / Złatna – Żywiec Sporysz	
6	Żywiec – Kamesznica Pętla / Kamesznica Pętla – Żywiec	
7	Żywiec – Żabnica / Żabnica – Żywiec	
8	Żywiec – Rycerka / Rycerka – Żywiec	
9	Żywiec – Kocierz / Kocierz – Żywiec	
10	Żywiec – Ślemień / Ślemień – Żywiec	
11	Żywiec – Cięcina Górna / Cięcina Górna – Żywiec	„AGAWA” – Mariusz Kruczyński
12	Żywiec – Juszczyna / Juszczyna – Żywiec	
13	Żywiec – Gilowice – Ślemień / Ślemień – Gilowice – Żywiec	PRZEWÓZ OSÓB „PKS” – Bogusław Smykał
14	Żywiec – Leśna – Ostre / Ostre – Leśna – Żywiec	„EURO-BUS” – Alicja Dziewit
15	Żywiec – Koszarawa Bystra / Koszarawa Bystra – Żywiec	F.U.H. „TEAM BUS” – Janusz Wróbel
16	Żywiec DW – Koszarawa / Koszarawa – Żywiec DW	
17	Żywiec – Korbielów – Krzyżówki / Krzyżówki – Korbielów – Żywiec	F.U.H. Józef Kamiński
18	Żywiec – Pewel Ślemieńska / Pewel Ślemieńska – Żywiec	
19	Żywiec – Pewel Wielka / Pewel Wielka – Żywiec	
20	Żywiec – Pietrzykowice – Ostre / Ostre – Żywiec	
21	Żywiec – Ostre / Ostre – Żywiec	„TRAVEL BUS” – Robert Dziewit
22	Żywiec – Sopotnia Wielka / Sopotnia Wielka – Żywiec	U.T. Władysław Chrustek
23	Żywiec – Koszarawa Jałowiec / Koszarawa Jałowiec – Żywiec	F.P.H.U. „DREWOL” – Lucyna Gancarz
24	Żywiec – Złatna / Złatna – Żywiec	„EXPRES – BUS” – Józef Kruczyński
25	Żywiec – Sól / Sól – Żywiec	Z.P.U.H. THERMO CAR – Arkadiusz Zajac
26	Żywiec – Glinka Rondo / Glinka Rondo – Żywiec	
27	Żywiec – Rycerka / Rycerka – Żywiec	
28	Żywiec – Soblówka / Soblówka – Żywiec	PRZEWÓZ OSÓB – „SZERP” – Piotr Klimczak
29	Żywiec – Korbielów / Korbielów – Żywiec	
30	Żywiec – Kocoń III / Kocoń III – Żywiec	"BUS" – Krzysztof Janowiec

Źródło: dane zawarte w Strategia Elektromobilności w Powiecie Żywieckim, 2020 r.

Linie kolejowe przebiegają przez następujące gminy zlokalizowane w powiecie żywieckim: Rajcza, Milówka, Węgierska Górka, Radziechowy-Wieprz, Łodygowice – linia 139, Świnna, Jeleśnia – linia 97. Gmina Żywiec ma dostęp do obu linii kolejowych. Ich zarządcą jest PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Pociągi na obu liniach obsługują głównie Koleje Śląskie. Niektóre połączenia są realizowane przez POLREGIO oraz PKP Intercity. Mapa komunikacji zbiorowej znajduje się na grafice nr 2.

Według danych udostępnionych przez Koleje Śląskie Sp. z o.o. w ostatnich pięciu latach nieznacznie wzrosła liczba par połączeń na odcinku Bielsko-Biała Główna – Żywiec, bez zmian pozostaje natomiast liczba par połączeń na odcinku Żywiec-Zwardoń. W ostatnich pięciu latach liczba pasażerów, podróżujących na tych odcinkach wynosiła 2 926 370, a liczba przejazdów pasażerskich 6 371 862. Widoczny jest spadek zarówno liczby pasażerów, jak i podróży w 2020 r. w stosunku do 2019 r., co może być wynikiem wystąpienia w 2020 r. pandemii COVID-19 i związanych z tym ograniczeń w przemieszczeniu się oraz limitów osób korzystających z publicznych środków transportu.

Tabela 7 Liczba par połączeń, pasażerów i przejazdów pasażerskich dotyczące powiatu żywieckiego

Liczba par połączeń					
Odcinek	2016	2017	2018	2019	2020
Bielsko-Biała Główna - Żywiec	18	18	20	20	20
Żywiec - Zwardoń	12	12	12	12	12

Liczba pasażerów						
	2016	2017	2018	2019	2020	razem
Razem	619 700	593 008	556 876	670 331	486 455	2 926 370

Liczba podróży (przejazdów pasażerskich)						
	2016	2017	2018	2019	2020	razem
Razem	1 376 128	1 319 143	1 234 338	1 400 789	1 041 464	6 371 862

Źródło: Koleje Śląskie Sp. z o.o.

Linia 139 łączy powiat żywiecki z powiatem bielskim oraz Aglomeracją Górnośląską. Jest również częścią sieci TEN-T - elementem korytarza „Bałtyk – Adriatyk” oraz umożliwia połączenie ze Słowacją. Linia 97 była dawniej częścią Galicyjskiej Kolei Transwersalnej. Umożliwia alternatywne połączenie województwa śląskiego z województwem małopolskim, w szczególności połączenie między Podhalem, a powiatem żywieckim. Linia ta w latach 2002-2014 została bardzo zaniedbana. Spowodowało to degradację torowiska, przez co dozwolona prędkość pociągu na niektórych odcinkach nie przekraczała 30 km/h. Z tego powodu w 2010 r. zawieszono regularne połączenia pasażerskie. Dzięki działalności stowarzyszenia Kolej Beskidzka, doprowadzono do modernizacji części trasy, dzięki czemu w 2015 r. wznowiono weekendowe połączenia z Żywca do Suchej Beskidzkiej, które cieszy się niemałym zainteresowaniem. Jednak miejscowe remonty to za mało aby linia 97 mogła wrócić do codziennego użytkowania. W związku z tym wniosek o rewitalizację linii 97 został zgłoszony do programu Kolej Plus. Projekt został zakwalifikowany do drugiego etapu, zatem istnieje szansa na kompleksową modernizację tej linii. Linia 139 jest w zdecydowanie lepszym stanie technicznym, a odcinki trasy wymagające remontu są stopniowo modernizowane. W godzinach szczytu i w weekendy pociągi na tej linii bywają przepełnione, ze względu na stosunkowo niewielką częstotliwość połączeń. Często niekorzystny rozkład jazdy, w połączeniu ze zbyt małą liczbą połączeń, może uniemożliwiać dojazd i powrót z pracy lub szkoły.

Strategia Elektromobilności w powiecie żywieckim

W dniu 25.05.2020 r. podjęto uchwałę nr XIV/194/2020 w sprawie przyjęcia Strategii Elektromobilności. Realizacja zapisów strategii ma wpłynąć na poprawę stanu środowiska, w szczególności stanu powietrza poprzez upowszechnienie stosowania pojazdów zeroemisyjnych oraz zachęcenie mieszkańców powiatu do korzystania z transportu zbiorowego. Przygotowany dokument opiera się na poprzedniej Strategii Rozwoju Powiatu na lata 2006-2020.

W ramach Strategii Elektromobilności założono jeden główny cel strategiczny: Poprawa jakości powietrza w powiecie żywieckim, w ramach którego zdefiniowano cele szczegółowe takie jak:

1. Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko.
2. Zwiększenie udziału zeroemisyjnego transportu zbiorowego.
3. Poprawa jakości usług transportu publicznego.
4. Zwiększenie udziału ilości pasażerów transportu publicznego.
5. Zwiększenie udziału taboru uwzględniającego potrzeby osób o ograniczonej zdolności ruchowej.
6. Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej ich wpływu na jakość powietrza.
7. Zmniejszenie kosztów związanych z transportem publicznym².

W Strategii wyszczególniono problemy i potrzeby związane z transportem zbiorowym. Główne niedobory w zakresie transportu i infrastruktury to:

- Odcinek drogi ekspresowej S1 Przybędza-Milówka – brak ciągłości drogi, co skutkuje przekierowywaniem intensywnego ruchu samochodowego na centrum gminy Węgierska Górka. Sytuacja jest uciążliwa zarówno dla kierowców, jak i mieszkańców gminy. Wzmożony ruch samochodowy, a w szczególności ruch samochodów ciężarowych powoduje wiele utrudnień – przede wszystkim nadmierny hałas, drgania oraz zanieczyszczanie powietrza samochodami stojącymi na zakorkowanej drodze. Obecnie trwają prace nad budową brakującego odcinka drogi ekspresowej, która ma się zakończyć w 2023 r.
- Przewoźnicy prywatni obsługujący trasy w powiecie żywieckim, ustalają rozkład jazdy na podstawie rentowności danej linii. To powoduje, że prywatna komunikacja zbiorowa jest dostępna wyłącznie w określonych godzinach, najczęściej tych najbardziej popularnych co przekłada się na nadmierne obłożenie taboru w trakcie przejazdów. Przewoźnicy zwracają uwagę przede wszystkim na opłacalność przejazdów, a nie na komfort pasażerów i wysoką dostępność swoich usług.
- Niska jakość taboru przewoźników prywatnych – pojazdy są przestarzałe, większość przekracza wiek 20 lat, o niskim standardzie, nieprzystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych.
- Względnie wysokie ceny biletów wynikające z komercyjnego charakteru usług.
- Nieodpowiednie parametry techniczne i jakościowe wybranych odcinków dróg w powiecie.
- Szybka degradacja jezdni na wybranych odcinkach dróg wynikająca z przestarzałego sposobu wykonania jezdni, trudnych warunków przyrodniczych, nadmiernego ruchu samochodowego.
- Brak jednolitej sieci ciągów pieszych oraz brak ich odpowiedniego odseparowania od jezdni, co stwarza zagrożenie zarówno dla kierowców jak i pieszych.

² Strategia Elektromobilności w Powiecie Żywieckim, 2020 r.

- Nieodpowiednia jakość i lokalizacja przejść dla pieszych, problemem jest między innymi niedostosowanie przejść do potrzeb osób niepełnosprawnych, brak odpowiedniej widoczności przejść dla pieszych z punktu widzenia kierowcy.
- Brak dróg lokalnych umożliwiających komfortowy i bezpieczny dojazd do poszczególnych części powiatu.
- Nieefektywna działalność służb mających na celu utrzymanie dróg w dobrym stanie – dotyczy do przede wszystkim dróg niższej kategorii.
- Brak odpowiedniej infrastruktury uzupełniającej – parkingów typu Park&Ride, ścieżek rowerowych, ciągów pieszych przebiegających nie tylko wzdłuż jezdni dróg.
- Nieodpowiednia dostępność i jakość infrastruktury, takiej jak np. przystanki autobusowe.
- Zbyt mała ilość parkingów, wysokie opłaty za korzystanie z części parkingów.
- Brak nowoczesnej, interaktywnej informacji pasażerskiej dla użytkowników transportu zbiorowego na terenie całego powiatu. W 2018 r. MZK uruchomiła aplikację OnTime (stworzoną przez firmę PIXEL), która umożliwia śledzenie trasy autobusu, sprawdzenie godzin odjazdu-przyjazdu oraz zawiera informację o opóźnieniach. Aplikacja działa zarówno na komputerach, jak i na urządzeniach mobilnych.
- Dynamiczna informacja pasażerska dotyczy wyłącznie MZK w Żywcu i jest zainstalowana tylko na niektórych przystankach, głównie tych w centrum miasta.
- Ograniczenia prawne i finansowe Powiatu Żywieckiego w zakresie organizacji transportu publicznego na terenie całego powiatu. Ograniczenia przekładają się na brak poprawy dostępności i jakości transportu zbiorowego z punktu widzenia użytkowników.
- Duża liczba indywidualnych pojazdów na drogach, która nie odpowiada realnym potrzebom w tym zakresie.
- Zły stan pojazdów, szczególnie osobowych, regularnie uczestniczących w ruchu drogowym.
- Brak autobusów zeroemisyjnych w taborze MZK i prywatnych przewoźników.
- Intensywny hałas i zagrożenia wynikające z nadmiernego ruchu samochodowego, szczególnie uciążliwe dla mieszkańców miasta Żywiec.
- Nieefektywne eliminowanie pojazdów niespełniających odpowiednich norm – zjawisko obecne na terenie całego kraju.

Strategia Elektromobilności zakłada realizację konkretnych przedsięwzięć, które mają prowadzić do poprawy jakości środowiska i życia mieszkańców powiatu przez eliminację wyżej wymienionych problemów. W dokumencie wymieniono między innymi:

- Poprawę parametrów technicznych dróg, wyposażenie ich w odpowiednią infrastrukturę uzupełniającą.

- Promocja i zakup pojazdów niskoemisyjnych i zeroemisyjnych, które będą używane przede wszystkim przez podmioty świadczące usługi w zakresie komunikacji zbiorowej. Wprowadzenie ulg dla zainteresowanych kupnem pojazdów elektrycznych.
- Budowa infrastruktury odpowiedniej dla pojazdów elektrycznych, takiej jak stacje ładowania pojazdów.
- Budowa infrastruktury do tankowania paliw ekologicznych – przede wszystkim gazu ziemnego.
- Zwiększenie dostępności i atrakcyjności komunikacji zbiorowej.

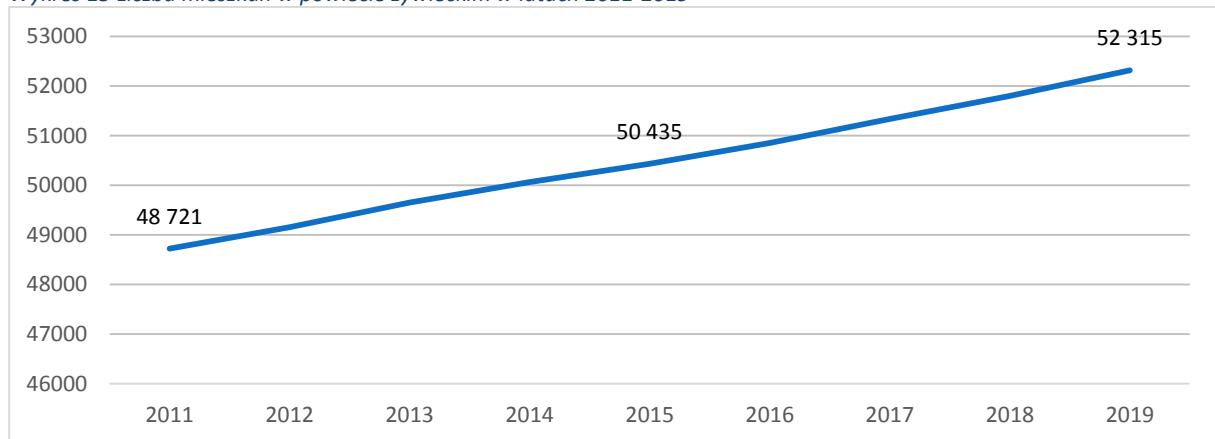
Dokładne informacje związane z rozwojem elektromobilności na terenie powiatu zostały przedstawione w dokumencie Strategia Elektromobilności w Powiecie Żywieckim z 2020 r. (dokument dostępny na stronie: <https://bip-pzywiec.finn.pl/bipkod/24020471>).

Zasoby mieszkaniowe i budownictwo

Ilość mieszkań w powiecie żywieckim w analizowanym okresie zwiększyła się o 7,4%. W 2011 r. liczba mieszkań wynosiła 48 721, w 2020 r. liczba ta wzrosła o 3 594 – osiągając wartość 52 315 mieszkań.

Wykres 15 Liczba mieszkań w powiecie żywieckim w latach 2011-2019

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Patrząc na liczbę mieszkań w poszczególnych gminach, naturalnie jest ich najwięcej w gminie miejskiej Żywiec. W 2019 r. liczba mieszkań w tej gminie wyniosła 11 918. Kolejną gminą z największą liczbą mieszkań jest Węgierska Górka (4 707) oraz Jeleśnia (4 684). Gmina z najmniejszą ilością zasobów mieszkaniowych to Koszarawa (1 124). Największy wzrost liczby mieszkań w okresie 2011-2019 zaobserwowano w gminie Lipowa - o 14% (421 mieszkań) oraz w gminie Łodygowice – o 13% (534). W żadnej z gmin nie zmniejszyła się liczba mieszkań w tym okresie.

Tabela 8 Zasoby mieszkaniowe w powiecie żywieckim w podziale na gminy w latach 2011, 2015 i 2019

Nazwa gminy	2011	2015	2019
Żywiec	11 531	11 695	11 918
Czernichów	2 301	2 413	2 496
Gilowice	1 772	1 871	1 961
Jeleśnia	4 398	4 533	4 684
Koszarawa	1 084	1 102	1 124
Lipowa	2 961	3 169	3 382
Łękawica	1 408	1 456	1 518
Łodygowice	4 017	4 274	4 551
Milówka	3 122	3 261	3 428
Radziechowy-Wieprz	3 271	3 420	3 584
Rajcza	3 000	3 081	3 189
Ślemień	1 194	1 235	1 286
Świnna	2 454	2 517	2 594
Ujsoły	1 759	1 827	1 893
Węgierska Górka	4 449	4 581	4 707
Powiat żywiecki	48 721	50 435	52 315

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. w powiecie żywieckim większość budynków mieszkalnych była podłączona do sieci kanalizacyjnej (79,5%), a niecała połowa do sieci wodociągowej (49,9%).

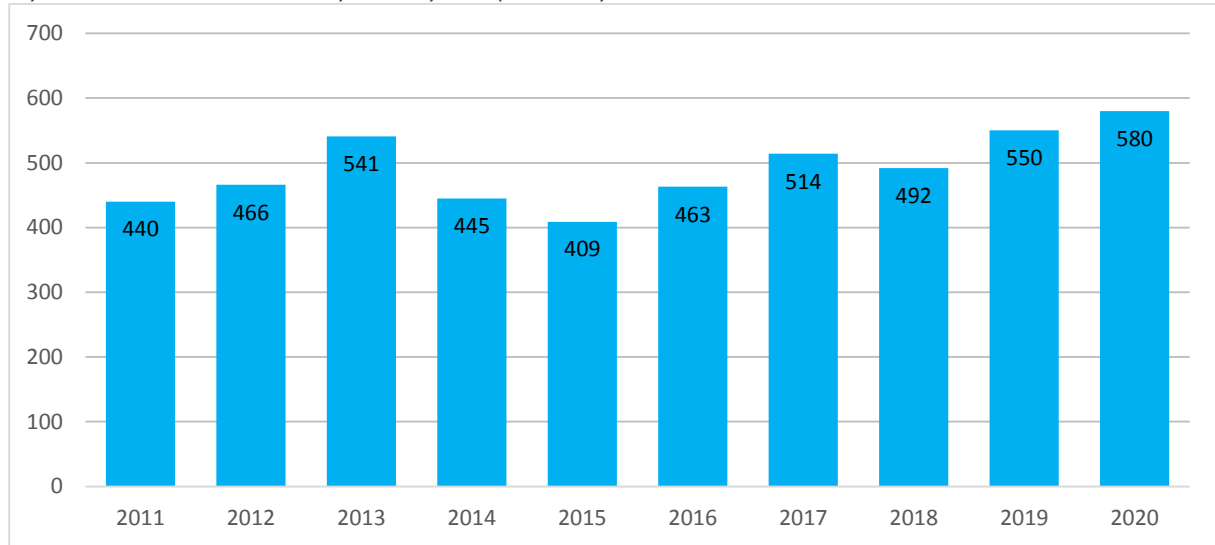
Tabela 9 Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej w 2020 r.- w % ogółu budynków mieszkalnych [%]

Nazwa gminy	Wodociąg	Kanalizacja
Żywiec	87,3	89,2
Czernichów	24,6	82,7
Gilowice	62,0	90,8
Jeleśnia	22,2	47,5
Koszarawa	-	75,2
Lipowa	73,7	88,4
Łękawica	64,1	90,2
Łodygowice	93,3	89,5
Milówka	31,3	91,7
Radziechowy-Wieprz	62,2	93,2
Rajcza	4,9	66,9
Ślemień	27,8	33,4
Świnna	35,2	79,1
Ujsoły	-	73,6
Węgierska Górka	66,3	86,0
Powiat żywiecki	49,9	79,5

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 2011-2020 ulegała wahaniom. Najwięcej mieszkań oddano do użytku w roku 2020 – pomimo pandemii oddano 580 nowych mieszkań. W porównaniu do 2019 r. to o 30 mieszkań więcej. W 2015 r. oddano najmniej mieszkań – 409.

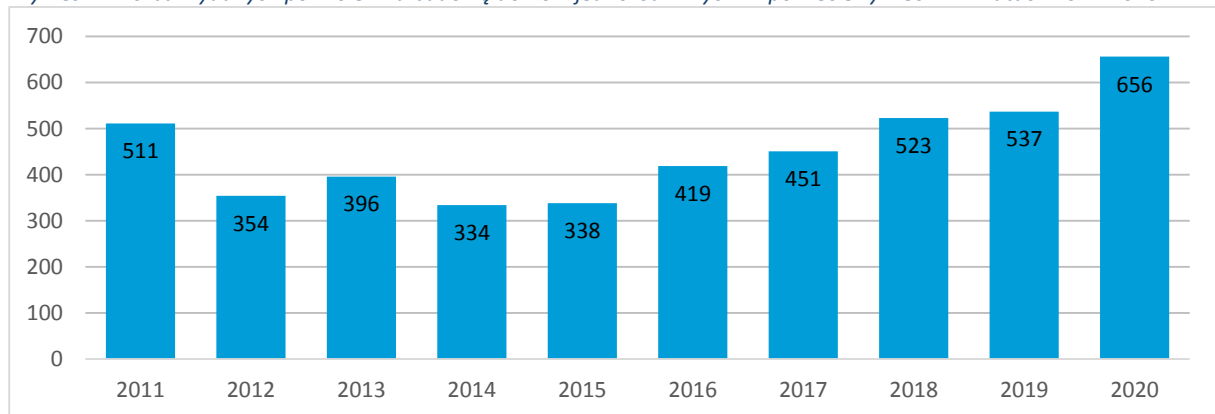
Wykres 16 Liczba mieszkań oddanych do użytku w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Liczba wydanych pozwoleń na budowę domów jednorodzinnych od kilku lat systematycznie się zwiększa. Najwięcej pozwoleń wydano w 2020 r. – 656, a najmniej w 2014 r. – 334. W porównaniu do 2011 r. nastąpił wzrost o 28% - wydano 145 pozwoleń więcej. Wskaźnik wydanych pozwoleń na 1000 ludności w 2020 r. osiągnął wartość 4,31. W 2011 r. wartość ta wynosiła 3,34, nastąpił wzrost wartości wskaźnika o 0,97.

Wykres 17 Liczba wydanych pozwoleń na budowę domów jednorodzinnych w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

2.4. Rolnictwo

Uprawa roślin i hodowla zwierząt gospodarskich

Według danych GUS z Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 r. (dane wstępne) powierzchnia gospodarstw rolnych w powiecie żywieckim wynosiła 15,8 tys.

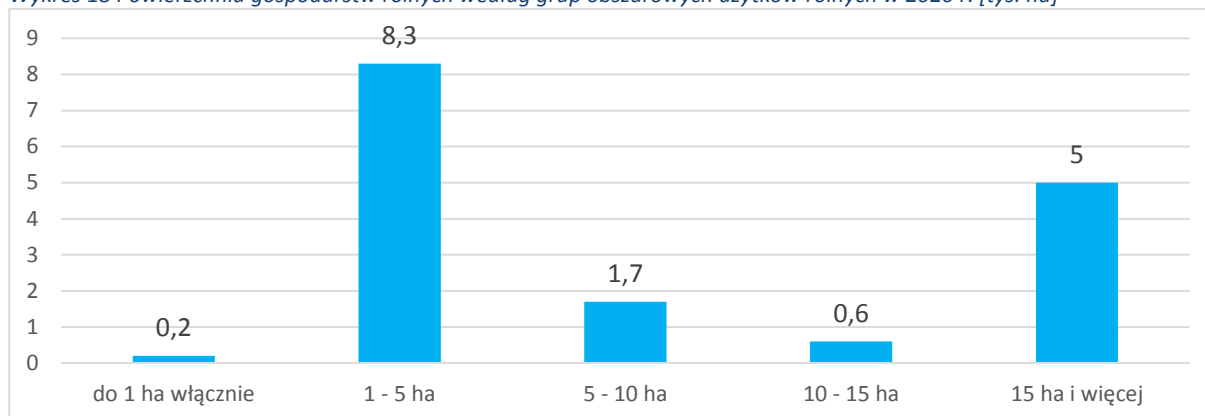

hektarów. Największy obszar zajmowały gospodarstwa rolne o powierzchni od 1 do

5 ha – 8,3 tys. ha, następnie gospodarstwa duże zajmujące obszar powyżej 15 ha – 5 tys. ha.

Najmniejszą powierzchnią zajmowały gospodarstwa nieprzekraczające 1 ha – łącznie 0,2 tys. ha.

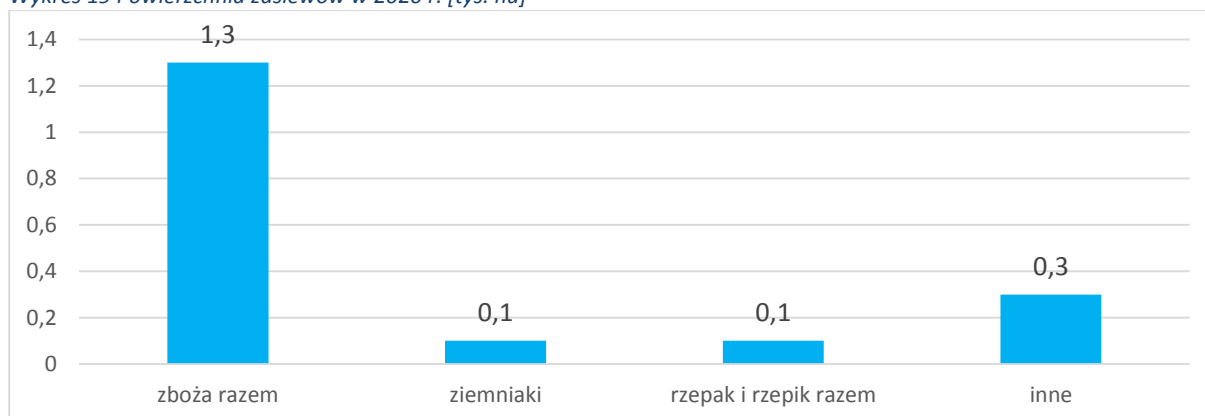
Wykres 18 Powierzchnia gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych w 2020 r. [tys. ha]

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Na terenie powiatu w 2020 r. najczęściej hodowano drób – ogółem 127 tys. sztuk, następnie bydło – 2,5 tys. sztuk oraz trzodę chlewną – 0,6 tys. sztuk. Natomiast łączna powierzchnia zasiewów w 2020 r. wynosiła 1,8 tys. hektarów, z czego najwięcej zajmowały różne gatunki zbóż (1,3 tys. ha).

Wykres 19 Powierzchnia zasiewów w 2020 r. [tys. ha]

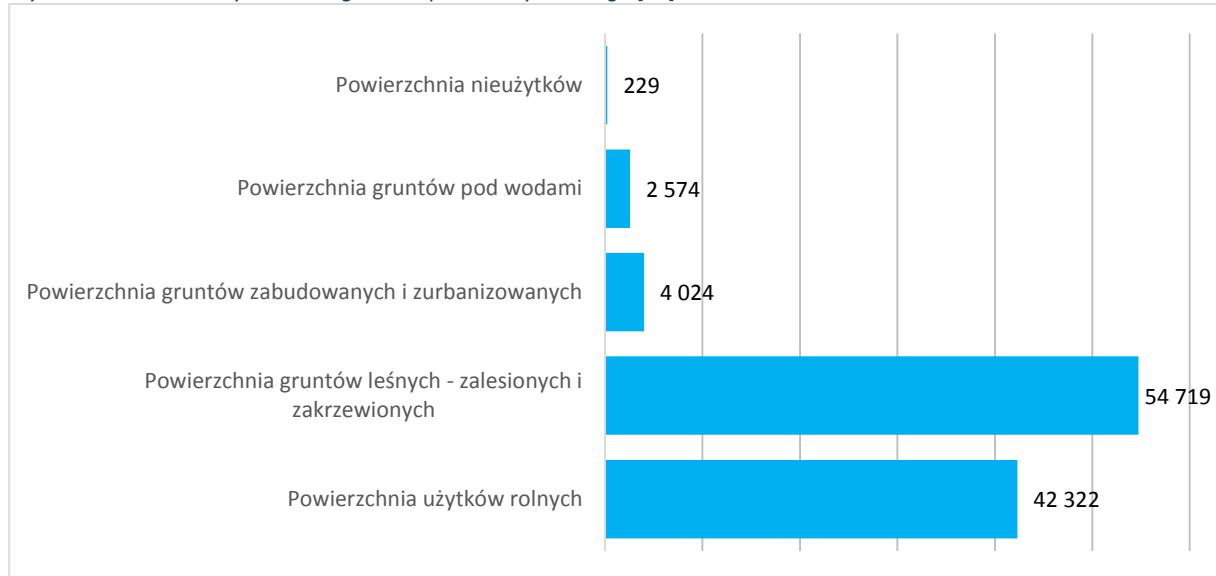
Źródło: dane GUS, 2021 r.

Charakterystyka gruntów

Według danych GUS z 2014 r. w powiecie żywieckim dominują grunty leśne, stanowiące 52,68% gruntów oraz użytki rolne stanowiące 40,75% wszystkich gruntów. W centrum powiatu, głównie w okolicy miasta Żywiec znajdują się tereny rolnicze, natomiast południową i północną część powiatu stanowią przede wszystkim lasy. Tereny zurbanizowane i zabudowane stanowią zaledwie 3,87%. Powierzchnia gruntów pod wodami oraz powierzchnia nieużytków stanowią niewielką część gruntów w powiecie – 2,48% oraz 0,22%.

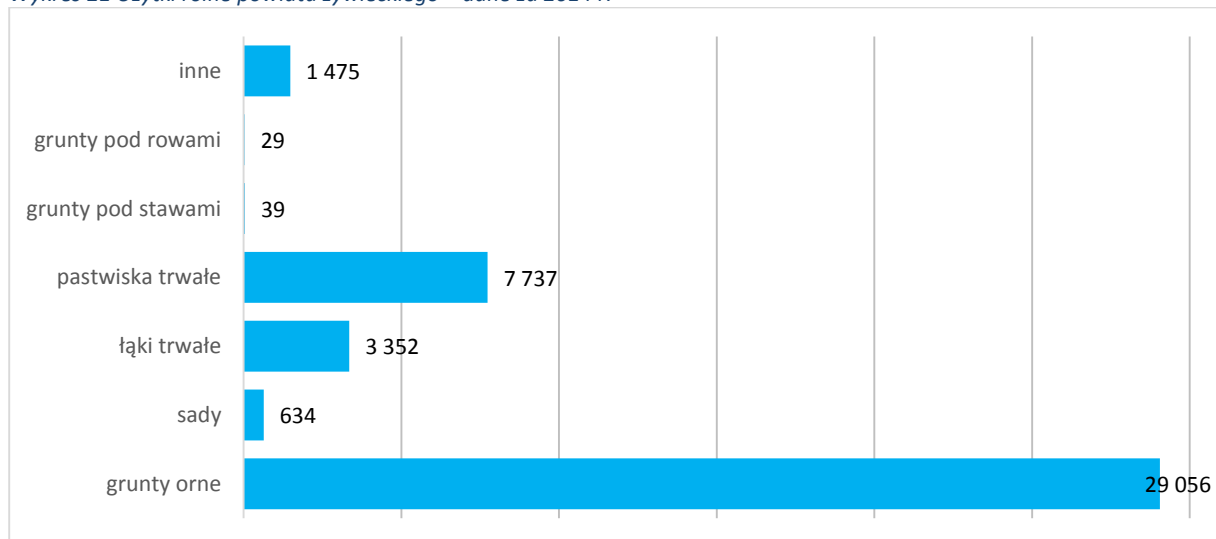
Wykres 20 Struktura użytkowania gruntów powiatu żywieckiego [ha] – dane za 2014 r.

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Wśród użytków rolnych dominują grunty orne (68,7%). Głównymi roślinami uprawianymi są ziemniaki, pszenica, żyto, jęczmień i owies. Najżyźniejsze ziemie znajdują się na terenie gminy Radziechowy-Wieprz, Lipowa, Świnna i Łodygowice. Gleby występujące na terenie powiatu są zróżnicowane. W Kotlinie Żywieckiej przeważają gleby pyłowe (lessowe), a na terenach bardziej górzystych są to zarówno gleby pyłowe, jak i gleby brunatne gliniaste. W dolinach rzecznych występują mady różnej frakcji. Pod względem bonitacyjnym są to głównie gleby niskich i średnich klas. Na terenach górzystych rolnictwo jest ograniczone przez trudne warunki terenowe (stromo stoki). Pastwiska stanowią 18,3% użytków rolnych powiatu.

Wykres 21 Użytki rolne powiatu żywieckiego – dane za 2014 r.

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Pszczelarstwo

Na terenie Żywiecczyny od wieków popularne było bartnictwo, będące ważnym elementem gospodarki rolnej regionu (podobnie jak owczarstwo). Pszczelarstwo przechodziło z pokolenia na pokolenie przez dziedziczenie pasiek i wiedzy dotyczącej prowadzenia pszczół. Rozwój turystyki spowodował większe zainteresowanie miodem – turyści chętnie kupują swojski miód prosto od pszczelarza, ponieważ chcą mieć pewność, że produkt jest wysokiej jakości. Ważnym jest zatem odpowiednie promowanie miodów z regionu, jako wyrobów tradycyjnych, o wysokich walorach zdrowotnych.

W powiecie żywieckim działa 10 kół zrzeszających pszczelarzy. Koła należą do Beskidzkiego Związku Pszczelarzy BARTNIK z siedzibą w Bielsku-Białej. Większość pasiek prowadzonych jest jako hobby. Zaledwie 6 pasiek ma charakter zawodowy. W strukturze wiekowej pszczelarzy dominują osoby powyżej 40 roku życia (75%), co może świadczyć o tym, że pszczelarstwem zajmują się najczęściej ludzie starsi, często na emeryturze. Pszczelarze w wieku do lat 40 stanowią tylko 25% ogółu.

Tabela 10 Liczba pszczelarzy i rodzin pszczelich – stan na 30.09.2020 r

Lp.	Koła pszczelarskie	Liczba pszczelarzy	Liczba rodzin pszczelich
1.	Gilowice	104	1986
2.	Jeleśnia	13	214
3.	Koszarawa	25	440
4.	Korbielów	16	215
5.	Lipowa	19	335
6.	Międzybrodzie	28	450
7.	Radziechowy	49	1106
8.	Świnna	39	572
9.	Węgierska Górka	54	1160
10.	Żywiec	51	853
RAZEM		398	7331

Źródło: Strategia Rozwoju Pszczelarstwa Powiatu Żywieckiego na lata 2021-2027, 2020 r.

Wyjątkowym na tle kraju jest fakt, że w powiecie żywieckim przyjęto Strategię Rozwoju Pszczelarstwa Powiatu Żywieckiego na lata 2021-2027 (dokument dostępny na stronie: [.](#) W dokumencie tym określono misję: „Pszczelarstwo ogniwem bioróżnorodności” oraz zdefiniowano następujące cele strategiczne³:

Cel I. Edukacja w zakresie pszczelarstwa skierowana do różnych grup odbiorców.

Cel II. Wdrażanie najnowszych rozwiązań w prowadzeniu pasiek.

Cel III. Baza pożytkowa i zabezpieczenie równowagi ekologicznej.

Cel IV. Zdrowotność pszczół.

³ Strategia Rozwoju Pszczelarstwa Powiatu Żywieckiego na lata 2021-2027

Wizja pszczelarstwa zawarta w dokumencie zakłada, że pasieki będą regularnie rozmieszczone na terenie powiatu zabezpieczając bioróżnorodność przyrodniczą. Na 1 km² będzie przypadać od pięciu do siedmiu rodzin pszczelich. Duże pasieki liczące ponad 100 rodzin pszczelich będą prowadzone przez osoby mające działalność gospodarczą, które będą zatrudniać pracowników. Pszczelarze zaopatrzą się w nowoczesny, certyfikowany sprzęt. Organizacje zrzeszające pszczelarzy będą współpracować z organizacjami pozarządowymi i ekologicznymi na rzecz utrzymania bioróżnorodności Żywiecczyny. Ponadto społeczeństwo zyska większą świadomość dotyczącą roli pszczół w przyrodzie.

Mała retencja

Mała retencja polega na zatrzymywaniu i gromadzeniu wody poprzez usprawnienie melioracji, budowę niewielkich obiektów retencyjnych oraz obsadzanie terenów odpowiednimi roślinami. Często łączą się z inwestycjami z zakresu dużej retencji.

Działania te spowalniają spływ wody co wpływa korzystnie na środowisko – przede wszystkim przeciwdziałają skutkom suszy. Obecnie retencjonowanie wody jest koniecznością, wspierającą ochronę zasobów wodnych całego kraju. W sprawie małej retencji kompetencje posiadają Wody Polskie, które opracowały w 2020 r. Program Przeciwdziałania Skutkom Suszy. Program ten określa jakie działania powinny być podejmowane aby przeciwdziałać suszy w Polsce. Został opracowany w ramach projektu „Stop suszy!”. Dnia 3 września 2021 r. opublikowano rozporządzenie dotyczące przyjęcia planu. Jest to jeden z pierwszych opracowanych programów w Europie dotyczących problemu suszy i retencji. Powiat żywiecki może realizować działania z kategorii małej retencji w ramach posiadanych uprawnień oraz przy wsparciu finansowym ze źródeł zewnętrznych.

Powiat żywiecki podlega także Programowi Małej Retencji dla Województwa Śląskiego, którego głównym celem jest poprawa stosunków wodnych na terenie całego województwa. Program zakłada zrealizowanie działań mających na celu zwiększenie retencji wody. W dokumencie ujęto 50 obiektów retencyjnych, z czego 8 ma się znaleźć na terenie powiatu żywieckiego. Są to następujące zbiorniki: Zbiornik Kocierz M, Koszarawa Tajch, Loraniec, Żabnica, Zbiornik Kocierz R, Lipowa, Łodygowice Staw nr 2, Żywiec Moszczanica Staw nr 5 i 6.

W powiecie jest realizowana druga edycja projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej pn.: „Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich”. Beneficjentem programu jest Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, koordynowane przez Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych. Do projektu zgłosiły się wszystkie jednostki nadleśnictwa działające w powiecie żywieckim: Nadleśnictwo Jeleśnia, Nadleśnictwo Węgierska Górka, Nadleśnictwo Sucha i Nadleśnictwo

Ujsoły. Podjęte działania mają na celu minimalizowanie negatywnych skutków zmian klimatu, w tym ograniczenie erozji wodnej na terenach górskich. Nadleśnictwa będą podejmować inwestycje dotyczące modernizacji i budowy zbiorników małej retencji, urządzeń piętrzących, przebudowy obiektów hydrotechnicznych niedostosowanych do warunków wodnych oraz zabezpieczenia dróg przed erozją wodną. W projekcie preferowana jest technologia przyjazna środowisku i materiały naturalne, które mają nie pogarszać warunków przyrodniczych na terenach objętych działaniami z zakresu małej retencji. Planowany okres realizacji planów to 2016-2022 r.

W latach 2007-2015 nadleśnictwa realizowały pierwszą edycję projektu, który nosił nazwę: „Przeciwdziałanie skutkom odpływu wód opadowych na terenach górskich. Zwiększenie retencji i utrzymanie potoków oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie”. Źródłem finansowania były środki z Funduszu Spójności - III oś priorytetowa Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” czyli zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska. Poniżej przedstawiono zadania zrealizowane w ramach projektu:

1. Nadleśnictwo Ujsoły:

- Zabudowa nieczynnych szlaków zrywkowych w leśnictwie Sól na długości 19,87 km,
- Zabudowa nieczynnych szlaków zrywkowych w leśnictwie Nickulina na długości 29,09 km,
- Modernizacja zabudowy potoku „Dziobaki” w leśnictwie Rycerki,
- Modernizacja zabudowy potoku „Radecki” w leśnictwie Praszywka,
- Modernizacja zabudowy potoku „Straceniec” w leśnictwie Złatna,
- Modernizacja zabudowy potoku „Ciapków” w leśnictwie Bendszka,
- Modernizacja zabudowy potoku „Racza” w leśnictwie Racza,
- Modernizacja zabudowy potoku „Urwisko” w leśnictwie Cicha.

2. Nadleśnictwo Węgierska Górka:

- Zainstalowanie wodopustów drewnianych na drogach stokowych Nadleśnictwa.

3. Nadleśnictwo Jeleśnia:

- Budowa dylówek w l-ctwie Koszarawa Bystra,
- Budowa dylówek w l-ctwie Korbielów,
- Budowa dylówek w l-ctwie Kiełbasów,
- Renaturyzacja potoku „Bez nazwy” w l-ctwie Romanka Górna,
- Renaturyzacja potoku „Kotarnica” w l-ctwie Sopotnia Potok,
- Renaturyzacja potoku „Wysokie” w l-ctwie Kocierz Moszczanicki,
- Spowolnienie spływu potoku „Cebula” w l-ctwie Sopotnia Dolna,
- Neutralizacja skutków spływu potoku „Lisie dziury” w l-ctwie Korbielów,
- Renaturyzacja potoku „Roztoka” w l-ctwie Kiełbasów,

- Renaturyzacja potoku „Koszarawa” w I-ctwie Koszarawa Cicha.
4. Nadleśnictwo Sucha:
- Budowa szlaków zrywkowych typu "dylówka" w leśnictwach Mucharz, Budzów, Lachowice, Jasień i Juszczyń,
 - Przebudowa przepustów okularowych na mosty - dwa obiekty po jednym w leśnictwie Wełcza i Budzów.

2.5. Oświata

Charakterystyka szkolnictwa w powiecie żywieckim

Według danych GUS w 2019 r. w powiecie żywieckim funkcjonowało 77 szkół podstawowych. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w 2019 r. wynosił 97,98. To więcej niż współczynnik dla województwa śląskiego (95,68) i Polski (95,13). W porównaniu do innych powiatów w województwie śląskim, powiat żywiecki plasuje się na 7 miejscu pod względem wysokości współczynnika skolaryzacji brutto (na 37 powiatów). Liczba dzieci w szkołach podstawowych wzrosła aż o 41% - jest to spowodowane przez reformę szkolnictwa (likwidacja gimnazjów). W przypadku placówek wychowania przedszkolnego, ich liczba była równa 97. W 2019 r. najwięcej przedszkoli znajdowało się w gminie miejskiej Żywiec (18).

Tabela 11 Liczba przedszkoli na terenie poszczególnych gmin powiatu żywieckiego w latach 2015-2019

Nazwa gminy	2015	2016	2017	2018	2019
Żywiec	16	17	17	18	18
Czernichów	4	4	4	4	4
Gilowice	3	3	3	3	3
Jeleśnia	12	14	13	13	12
Koszarawa	3	3	3	3	2
Lipowa	6	6	6	5	5
Łękawica	4	4	3	3	3
Łodygowice	10	10	10	10	10
Milówka	8	7	7	7	7
Radziechowy-Wieprz	7	7	6	6	7
Rajcza	10	10	10	10	10
Ślemień	1	1	1	1	1
Świnna	7	7	7	7	7
Ujsoły	2	2	2	2	2
Węgierska Górka	6	6	6	6	6
Powiat żywiecki	99	101	98	98	97

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2018 r. w powiecie żywieckim na 1 000 dzieci w wieku 3-6 lat przypadało 870,1 miejsc w przedszkolach. To więcej niż średnia dla Polski (805,4) lecz mniej niż średnia dla województwa śląskiego (909). W podziale na gminy, najkorzystniej wypada gmina miejska Żywiec (1 133,40 miejsc), a najgorzej gmina Łękawica (401,1).

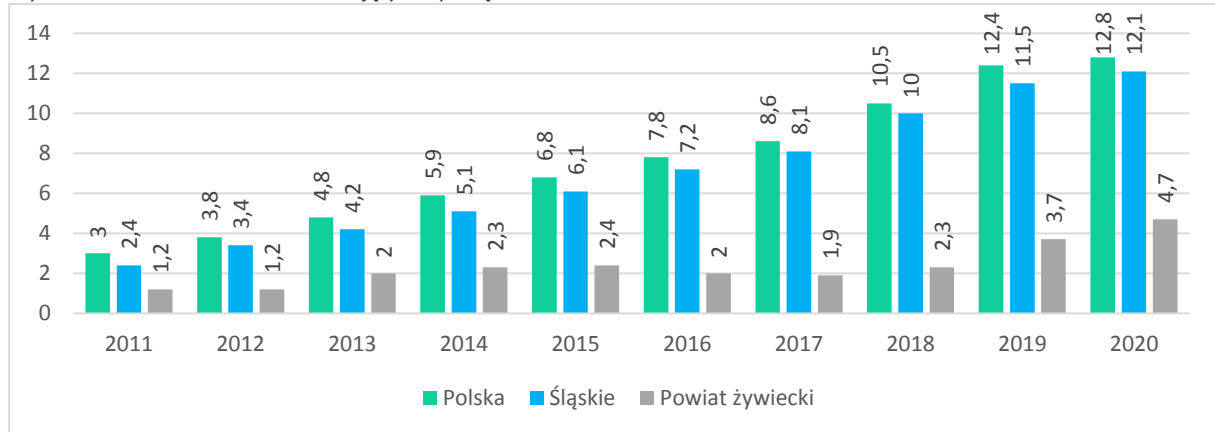
Tabela 12 Miejsca w przedszkolach na 1000 dzieci w grupie wieku 3-6 lat w latach 2015-2018

Jednostka	2015	2016	2017	2018
Polska	626,1	700,9	762	805,4
Śląskie	734,6	816,4	873,5	909
Powiat żywiecki	685,2	758,9	816,9	870,1
Żywiec	820,8	990,4	1 080,20	1 133,40
Czernichów	594,3	803,8	818,2	829,8
Gilowice	405,1	435,4	453,6	450,7
Jeleśnia	807	852,8	1 027,80	1 047,00
Koszarawa	580	659,1	843,4	666,7
Lipowa	545,8	494,8	584,1	916,5
Łękawica	369,5	365,9	362,3	401,1
Łodygowice	570,4	640,2	676,7	680,2
Milówka	461,7	625	661,8	657,3
Radziechowy-Wieprz	683,9	703,6	697,6	808,3
Rajcza	739	761,8	849,8	866,2
Ślemień	865,4	918,4	978,3	894
Świnna	937	1 002,90	1 055,20	1 094,60
Ujsoły	568,2	632,9	645,2	740,7
Węgierska Górka	746,7	791,6	855,2	913,6

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. odsetek dzieci do lat 3 objętych opieką w żłobkach w powiecie żywieckim wyniósł 4,7%. W porównaniu do średnich wartości dla kraju i województwa powiat wypada gorzej. W okresie 2011- 2020 odsetek ten wzrósł o ponad 9 p.p. dla kraju i województwa, a w powiecie żywieckim tylko o 3,5 p.p.

Wykres 22 Odsetek dzieci do lat 3 objętych opieką w żłobkach w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Liczba miejsc w żłobkach na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w powiecie żywieckim w 2020 r. wynosiła 57. To zdecydowanie mniej niż średnie wartości dla województwa śląskiego (152) i kraju (156).

Tabela 13 Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w latach 2015-2020

Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Polska	73	82	93	118	138	156
Śląskie	66	76	87	111	130	152
Powiat żywiecki	24	23	24	22	44	57
Żywiec	75	69	77	86	88	118
Gilowice	0	0	0	0	0	131
Lipowa	0	0	0	0	91	92
Łodygowice	95	88	93	60	127	122
Radziechowy-Wieprz	0	0	0	0	57	61
Ślemień	0	0	0	0	143	150

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. w powiecie żywieckim działało 12 liceów ogólnokształcących, 8 techników (wraz z liceami profilowanymi), 10 szkół zawodowych i branżowych pierwszego stopnia oraz 3 szkoły policealne. Poniżej przedstawiono wykaz placówek oświatowych prowadzonych przez władze powiatu:

1. I Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Żywcu – czteroletnie liceum ogólnokształcące.

Placówka współpracuje z Uniwersytetem Śląskim w Katowicach, Uniwersytetem Jagiellońskim w Krakowie, Uniwersytetem Pedagogicznym w Krakowie, ATH w Bielsku-Białej, Wyższą Szkołą Finansów i Prawa w Bielsku-Białej, Uniwersytetem Papieskim im. Jana Pawła II w Krakowie, a także Szkołą Filmową im. K. Kieślowskiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Uczniowie szkoły osiągają najwyższe wyniki maturalne w powiecie. Liceum znalazło się na liście 500 najlepszych liceów w Polsce w rankingu Perspektywy 2020. W 2018 r. absolwenci szkoły znaleźli się w pierwszej dziesiątce osób przyjętych na studia medyczne Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach. Placówka prowadzi nabór do klas matematycznych, biologiczno-chemicznych oraz humanistycznych.

2. **Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Milówce** – w skład zespołu wchodzi czteroletnie liceum ogólnokształcące, pięcioletnie technikum, trzyletnia branżowa szkoła 1 stopnia, liceum dla dorosłych i szkoła policealna. W rankingu Perspektywy 2021 liceum zdobyło 66 miejsce w województwie śląskim - tytuł „ Brązowej Szkoły 2020/2021”. Szkoła brała udział w projekcie unijnym: „Innowacyjna nauka drogą do lepszej przyszłości uczniów” - Projekt ERASMUS + Cultural Heritage. Liceum oferuje kształcenie w klasie matematyczno-biologiczno-chemicznej i humanistyczno-językowej. Technikum kształci na kierunkach: technik ekonomista, technik hotelarstwa, technik informatyk, technik żywienia i usług gastronomicznych oraz technik logistyki. Szkoła branżowa zapewnia kształcenie w zawodzie kucharza, pracownika obsługi hotelowej i magazyniera. Bezpłatna szkoła policealna kształci na kierunku opiekuna medycznego, a także technika BHP. Liceum dla dorosłych podobnie, jak szkoła policealna, jest bezpłatne, a zajęcia prowadzone są w trybie zaocznym.
3. **Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Żywcu** – w skład zespołu wchodzi pięcioletnie technikum, czteroletnie liceum ogólnokształcące oraz trzyletnia szkoła branżowa 1 stopnia. Szkoła realizuje projekt unijny pn. „Firma bliżej ucznia”, którego celem jest dostosowanie oferty kształcenia do lokalnego rynku pracy. Projekt obejmuje uczniów szkoły branżowej i technikum z branży elektrycznej. W ramach projektu unowocześniona zostanie baza dydaktyczna szkoły, a najlepsi uczniowie będą mieli możliwość odbycia staży w firmach związanych z projektem. W liceum jest możliwość uczęszczania do klas o profilu sportowym lub policyjnym. Technikum oferuje możliwość nauki na kierunkach: technik mechanik, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik elektryk, technik elektronik, technik informatyk, technik programista, technik mechatronik. W szkole branżowej istnieje możliwość kształcenia w zawodzie elektryka i operatora obrabiarek skrawających.
4. **Zespół Szkół Budowlano-Drzewnych w Żywcu** – w skład zespołu wchodzi pięcioletnie technikum oraz trzyletnia szkoła branżowa 1 stopnia. Szkoła zrealizowała projekt unijny „Mój wybór, mój zawód, moja kariera” w ramach, którego najlepsi uczniowie mogli zrealizować miesięczne płatne praktyki zawodowe. W ramach projektu „Nowoczesne szkoły zawodowe” część uczniów i nauczycieli uzyskała możliwość podniesienia swoich kompetencji zawodowych uczestnicząc w specjalistycznych kursach. Placówka brała również udział w projekcie finansowanym z ERASMUS+ oraz projekcie współfinansowanym ze środków unijnych pn. „Czas na zawodowców z Powiatu Żywieckiego”. W szkole organizowane są Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe z zakresu mody i krawiectwa dla dorosłych. Technikum kształci na kierunkach: technik budownictwa, technik geodeta, technik inżynierii sanitarnej, technik architektury krajobrazu, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik grafiki i poligrafii cyfrowej, technik fotografii

i multimediiów, technik przemysłu mody oraz technik usług fryzjerskich. Szkoła branżowa oferuje zawód fryzjera, stolarza, monter a zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie oraz monter a sieci i instalacji sanitarnych.

5. **Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Żywcu** – w skład zespołu wchodzi pięcioletnie technikum oraz trzyletnia szkoła branżowa 1 stopnia. W 2021 r. technikum zajęło 17 miejsce w rankingu Perspektywy 2021 dla województwa śląskiego zdobywając tytuł „Srebrnej Szkoły”. Jest to najwyższe miejsce w rankingu spośród techników w powiecie żywieckim. Szkoła uczestniczyła w projekcie ERASMUS+. Uczniowie technikum ekonomicznego biorą udział w warsztatach i szkoleniach organizowanych przez Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach. Placówka realizuje innowacyjny program edukacyjny „Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo”, w ramach którego uczniowie z klasy ekonomicznej prowadzą własną firmę pn. „MK2”, która zajmuje się wyrobem i sprzedażą frotek do włosów. W 2017 r. szkoła rozpoczęła współpracę z Wyższą Szkołą Logistyki w Poznaniu przy realizacji programu „Wirtualne laboratoria”. Celem programu jest nabycie przez uczniów kierunku technik logistyk umiejętności obsługi specjalistycznego programu wykorzystywanego w branży logistycznej. Technikum oferuje naukę na kierunkach: technik ekonomista, technik rachunkowości, technik reklamy, technik logistyk, technik żywienia i usług gastronomicznych. Szkoła branżowa umożliwia nabycie umiejętności w zawodzie kucharza, cukiernika, sprzedawcy oraz magazyniera-logistyka.
6. **Zespół Szkół Technicznych i Leśnych w Żywcu** – oferuje możliwość nauki na kierunkach: technik programista, technik informatyk, technik analityk, technik leśnik, technik logistyk oraz technik ochrony środowiska. Szkoła zrealizowała projekt „Nowoczesne szkoły zawodowe” oraz „Czas na zawodowców z Powiatu Żywieckiego”, które miały na celu zwiększanie szans zawodowych absolwentów szkoły na rynku pracy. W ramach projektu ERASMUS+ uczniowie mogli uczestniczyć w zagranicznych praktykach zawodowych. Placówka zajęła 51 miejsce w rankingu Perspektywy 2021 dla techników w województwie śląskim otrzymując wyróżnienie „Brązowa szkoła 2021”. W trakcie nauki uczniowie mogą uzyskać certyfikat ECDL oraz CISCO.
7. **Zespół Szkół Samochodowych w Żywcu** – w skład zespołu wchodzi pięcioletnie technikum i trzyletnia szkoła branżowa 1 stopnia. Szkoła kształci w zawodach usługowych związanych z branżą motoryzacyjną. Technikum oferuje naukę na kierunku technika pojazdów samochodowych oraz technika transportu drogowego. Szkoła branżowa umożliwia podjęcie nauki w zawodzie mechanika pojazdów samochodowych, elektromechanika, kierowcy mechanika i mechanika motocyklowego. Uczniowie mogą odbyć bezpłatne szkolenia na prawo jazdy kategorii A2 lub B. Szkoła brała udział w projekcie unijnym „Czas na zawodowców z Powiatu Żywieckiego”.

8. **Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu** – zespół składa się z pięcioletniego technikum, czteroletniego liceum ogólnokształcącego oraz trzyletniej szkoły branżowej. Szkoła uczestniczyła w projekcie unijnym pn. „Uczę się dziś, żeby zarabiać jutro”, którego celem było podniesienie jakości kształcenia poprzez modernizację budynków szkoły i organizację dodatkowych zajęć edukacyjnych. Placówka brała także udział w projekcie KSSE współfinansowanym z Unii Europejskiej pn. „Śląskie. Zawodowcy”, którego celem było dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy. W szczególności odnosi się on do sektora automotive, który jest sektorem dominującym w KSSE. Projekt umożliwił odbycie płatnych praktyk zawodowych oraz uczestnictwo w specjalistycznych kursach i szkoleniach. Technikum oferuje kierunki takie jak: technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych oraz technik hodowca koni. Szkoła branżowa umożliwia zdobycie zawodu kucharza oraz mechanika-operatora pojazdów i maszyn rolniczych. Liceum oferuje naukę na kierunku sportowym (biathlon i boks) lub na kierunku mundurowym. Kierunek mundurowy umożliwia wzięcie udziału w programie MON, który zapewnia szkolenie w ramach Oddziałów Przygotowania Wojskowego - szkoła realizuje już kolejną edycję programu. Na terenie szkoły znajduje się bursa dla uczniów.
9. **Zespół Szkół Zawodowych w Węgierskiej Górcie** – w skład zespołu wchodzi pięcioletnie technikum i trzyletnia szkoła branżowa 1 stopnia. Szkoła zrealizowała program ERASMUS+ oraz „Śląskie. Zawodowcy”, w ramach którego uczniowie mieli szansę uczestniczyć między innymi w kursach programowania i spawania. W placówce zrealizowano także program unijny pn. „W świecie liczą się zawodowcy”, który umożliwił 50 uczniom odbycie stażu zawodowego w Portugalii
10. **Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Żywcu** – jest placówką przeznaczoną dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężoną. Placówka składa się ze Szkoły Podstawowej Specjalnej, Szkoły Branżowej I Stopnia, Szkoły Przystosowanej do Pracy, Zespołu Rewalidacyjno - Wychowawczego, Internatu oraz Wczesnego Wspomagania Rozwoju. Zajęcia edukacyjne są prowadzone dla około dwustu uczniów przez terapeutów i specjalistów. Szkoła ma na celu przygotowanie podopiecznych do samodzielnego funkcjonowania na miarę ich możliwości. Oprócz obowiązkowych zajęć edukacyjnych uczniowie mogą uczęszczać na dodatkowe zajęcia rewalidacyjne. Ośrodek zrealizował program pn. „Czas na zawodowców z Powiatu Żywieckiego”. W 2017 r. w placówce zaczęto organizować Warsztaty Terapii Zajęciowej dla niepełnosprawnych intelektualnie dorosłych.
11. **Samorządowa Szkoła Muzyczna II stopnia w Żywcu** – prowadzi edukację w zakresie zajęć artystycznych. Kształci na I i II stopniu. Nauka odbywa się w cyklu cztero- i sześcioletnim. Głównym kierunkiem kształcenia jest instrumentalistyka o różnej specjalizacji.

12. Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Witolda Rowickiego w Żywcu - w szkole działają między innymi: orkiestra szkolna pod dyr. Marcelego Kolaski, chór szkolny pod dyr. Artura Pękali, instrumentalne zespoły (zespół saksofonowy, fletowy, perkusyjny, instrumentów dętych blaszanych, akordeonowy, gitarowy), zespół rytmiczny kapele instrumentów ludowych, oraz zespoły o różnym składzie instrumentalnym. Do szkoły uczęszcza około 250 uczniów, z czego część z nich kontynuuje naukę w Samorządowej Szkole Muzycznej II st. w Żywcu.

Powiat Żywiecki w latach 2015-2016 prowadził spotkania i konsultacje dotyczące szkolnictwa zawodowego na terenie powiatu. Umożliwiło to weryfikację i wskazanie potrzeb w zakresie modernizacji bazy dydaktycznej. Badanie wykazało, że ówczesna oferta edukacyjna była niespójna z oczekiwaniami potencjalnych pracodawców, a w szkołach dominowała przestarzała infrastruktura edukacyjna. Lokalni pracodawcy wskazali kierunki i zawody, które powinny pojawić się w ofercie edukacyjnej oraz kompetencje, których oczekują od absolwentów szkół. Na lata 2018-2020 zaplanowano modernizację pracowni w szkołach powiatowych oraz przeprowadzenie dodatkowych kursów i szkoleń podnoszących kwalifikację uczniów. W roku szkolnym 2018/2019 pojawiły się nowe kierunki kształcenia takie jak technik programista i technik rachunkowości. Od 2018 r. w Zespole Szkół Budowlano-Drzewnych prowadzone są bezpłatne Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe umożliwiające uzyskanie tytułu krawca lub technika przemysłu mody. Od 2017 r. w Szkole Policealnej przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych imienia Marii Konopnickiej w Milówce jest prowadzona nauka na kierunku opiekun medyczny, co związane jest z rosnącym zapotrzebowaniem na ten zawód.

W celu poprawy warunków kształcenia w 2019 r. realizowano następujące zadania:

- „Termomodernizacja placówek użyteczności publicznej” – realizacja przewidziana na lata 2014-2021, obejmuje część szkół w powiecie, całość projektu szacowana jest na kwotę 23 417 48,06 zł (z tego 13 597 764,27 zł ze środków UE).
- „Modernizacja infrastruktury edukacyjnej w celu dostosowania do potrzeb rynku pracy” – realizacja przewidziana na lata 2018-2020, obejmuje m.in. wykonanie oraz wyposażenie pracowni zawodowych. W 2019 r. zostało zmodernizowanych 15 pracowni w 7 szkołach. Pracownie zostały wyposażone w sprzęt związany z prowadzeniem zajęć edukacyjnych dotyczących branży elektrotechnicznej, elektrycznej, diagnostyki samochodowej, energetycznej, informatycznej, gastronomicznej i hotelarskiej, rolniczej (w tym sprzęt do zajęć z pszczelarstwa). Całość projektu szacowana jest na kwotę 4 457 599,18 zł (z tego 3 799 767,25 zł ze środków zewnętrznych).
- „Rozszerzenie oferty edukacyjnej w celu dostosowania do potrzeb rynku pracy” – realizacja przewidziana na lata 2018-2020, dotyczy doposażenia szkół w sprzęt IT oraz organizacji szkoleń

dla uczniów i nauczycieli. W 2019 r. zrealizowano część szkoleń. Całość projektu szacowana jest na kwotę 2 571 062,00 zł (z tego 2 442 509,00 zł ze środków zewnętrznych).

- „Centrum Edukacji Ekologicznej Arka” – realizacja w latach 2018-2020, projekt związany z działaniami z zakresu bioróżnorodności na części terenu Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu Moszczanicy. W 2020 r. powstało całoroczne Centrum Edukacji Ekologicznej na obszarze ok. 7 ha – utworzono trasę edukacyjno-dydaktyczną, niezbędną infrastrukturę oraz wyremontowano zabytkowy budynek. Celem projektu jest promowanie postaw proekologicznych, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
- „Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu” - realizacja projektu przewidziana jest na lata 2018 – 2021, dotyczy wymiany dachu, ogrzewania, oświetlenia. Całość projektu szacowana jest na kwotę 4 752 805,35 zł. (z tego 4 039 884,54 zł. ze środków zewnętrznych).
- „Mam szansę odnieść sukces” - realizacja przewidziana na lata 2019 – 2020, dotyczy wyposażenia pracowni I Liceum Ogólnokształcącego w Żywcu. Całość projektu szacowana jest na kwotę 338 244,86 zł. (z tego 304 420,37 zł ze środków zewnętrznych).
- „Nowoczesne szkoły zawodowe” – realizacja przewidziana na lata 2019 – 2020, dotyczy wyposażenia pracowni oraz organizacji kursów i zajęć dla uczniów oraz nauczycieli w 4 szkołach. Wartość projektu szacowana jest na kwotę 3 070 000,00 zł. W 2019 r. rozpoczęto kursy i dodatkowe zajęcia dla uczniów i nauczycieli, a także częściowo wyposażono 22 pracownie.
- „Uczę się dziś aby zarabiać jutro” - realizacja przewidziana była na lata 2018 – 2019, obejmowała remont pracowni szkolnych i ich wyposażenie oraz organizację dodatkowych zajęć lekcyjnych w Zespole Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu Moszczanicy. Wartość projektu wyniosła 416 585,58 zł, w całości pozyskanych ze środków zewnętrznych.

Realizacja zadań związanych z poprawą bazy edukacyjnej oraz rozwojem kompetencji kadry nauczycielskiej umożliwi dostosowywanie kierunków kształcenia do współczesnego rynku pracy. Szkoły angażują się w różne projekty edukacyjne, między innymi uczestniczą w programie związanym z wymianą młodzieży Erasmus+.

Ponadto na terenie powiatu żywieckiego znajduje się Wydział Zamiejscowy Akademii Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej. Placówka jest uczelnią niepubliczną, kształcąca na kierunkach związanych z zarządzaniem. Jest to jedyna uczelnia wyższa w powiecie. W 2021 r. WSB podpisała porozumienie z publicznymi szkołami średnimi, w ramach którego umożliwia uczniom szkół średnich

udział w wybranych wykładach i warsztatach oraz pomoże w organizowaniu praktyk zawodowych. Uczelnia oferuje również wsparcie i pomoc w podnoszeniu kompetencji zawodowych dla nauczycieli. W poniżej tabeli pokazano liczbę dzieci i uczniów w szkołach na terenie powiatu żywieckiego. Liczba dzieci w szkołach podstawowych wzrosła o 41% (likwidacja gimnazjów). W szkolnictwie ogólnokształcącym zauważalny jest spadek liczby uczniów o 7% w stosunku do 2013 r. Szkoły zasadnicze zawodowe i branżowe 1 stopnia zanotowały wzrost liczby uczniów o 7%, a szkoły ponadpodstawowe zawodowe i artystyczne – wzrost o 10%. Zauważalny jest zatem trend wśród młodzieży do wybierania szkół zawodowych i techników zamiast liceów ogólnokształcących. Trend ten utrzymuje się także w województwie śląskim oraz w całym kraju.

Tabela 14 Liczba dzieci i uczniów w powiecie żywieckim w latach 2013, 2016 i 2019

	2013	2016	2019
Przedszkola (3-6 lat)	5 239	5 203	5 443
Szkoły podstawowe	9 165	9 699	12 917
Gimnazja	5 079	4 575	-
Szkolnictwo zasadnicze zawodowe i branżowe 1 stopnia	921	876	983
Szkolnictwo ogólnokształcące	2 311	1 940	2 160
Szkolnictwo Ponadgimnazjalne, Ponadpodstawowe, Zawodowe i Artystyczne	3 040	2 868	3 349
Szkoły policealne	247	233	84

Źródło: dane GUS, 2021 r.

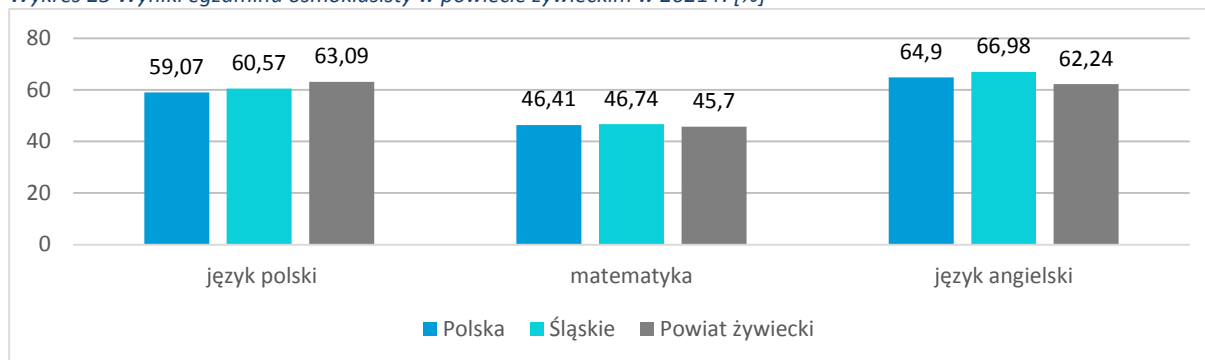
Warto zaznaczyć, że w 2020 r. powiat żywiecki na oświatę i wychowanie przeznaczył 82 284 584 zł, co stanowi pierwszą pozycję w wydatkach budżetu Starostwa Powiatowego.

Wyniki egzaminów

Poniżej przedstawiono wyniki egzaminu ósmoklasisty w powiecie żywieckim. W porównaniu do województwa śląskiego i Polski, powiat żywiecki uzyskał wyższe wyniki z egzaminu z języka polskiego. Wyniki egzaminu z matematyki wypadają podobnie na tle województwa i kraju. W przypadku egzaminu z języka angielskiego średni wynik wynosi 62,24% i jest o 2,66 p.p. niższy od średniej krajowej i o 4,74 p.p. niższy od średniego wyniku województwa śląskiego.

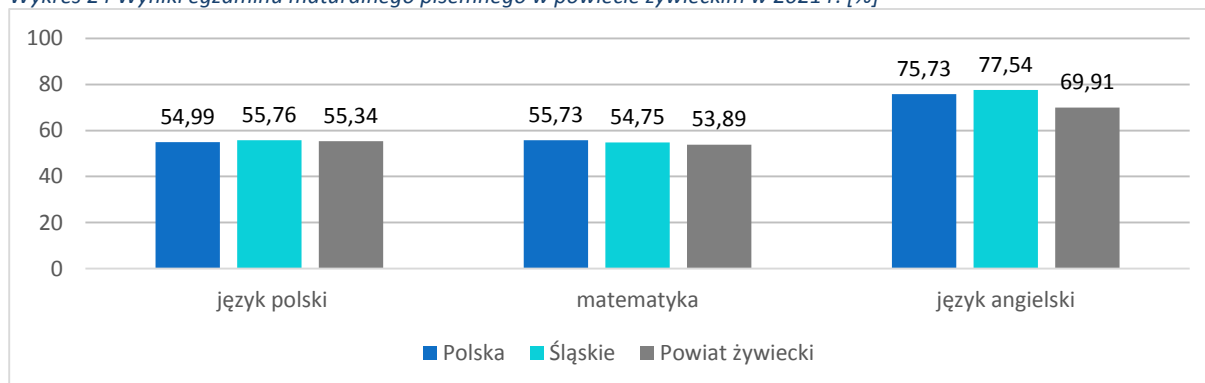
Wykres 23 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w powiecie żywieckim w 2021 r. [%]

Źródło: opracowanie na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>.

Porównując wyniki egzaminu maturalnego można zauważyć, że powiat żywiecki wypada gorzej pod względem wyników z języka angielskiego. Średnia wyników jest niższa od średniej dla Polski o 5,82 p.p. oraz o 7,63 p.p. niższa od średniej województwa śląskiego. Średnie wyniki z matematyki i języka polskiego w powiecie zbliżone są do średniej krajowej i wojewódzkiej.

Wykres 24 Wyniki egzaminu maturalnego pisemnego w powiecie żywieckim w 2021 r. [%]

Źródło: opracowanie na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>.

Patrząc na wyniki egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym w latach 2016-2021 można zauważyć, że w tym czasie wyniki z egzaminu z języka polskiego spadły o 7,2 p.p. Podobnie wygląda sytuacja dla egzaminu maturalnego z matematyki (spadek o 0,67 p.p.), natomiast w przypadku języka angielskiego wyniki egzaminów poprawiły się (wzrost o 2,98 p.p.).

Tabela 15 Wyniki pisemnych egzaminów maturalnych w powiecie żywieckim w latach 2016-2021

Rok	Język polski	Matematyka	Język angielski
2016	62,54	54,56	66,93
2017	52,02	53,66	66,34
2018	58,55	54,46	67,97
2019	53,61	56,36	66,54
2020	57,74	48,26	66,08
2021	55,34	53,89	69,91

Źródło: <https://oke.jaworzno.pl/>

Podsumowując, edukacja w powiecie żywieckim i realizacja zadań związanych z oświatą jest na dobrym poziomie. Patrząc na rezultaty egzaminu ósmoklasisty i egzaminy maturalne, uczniowie osiągają zbliżone wyniki w stosunku do średniej krajowej i wojewódzkiej. W ramach podnoszenia jakości nauczania większość szkół średnich w powiecie uczestniczy w programach unijnych mających na celu zwiększenie atrakcyjności kształcenia zawodowego i jego dostosowania do zmieniającego się rynku pracy. Powiat organizuje także kursy i szkolenia mające na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych zarówno młodzieży, jak i kadry pedagogicznej.

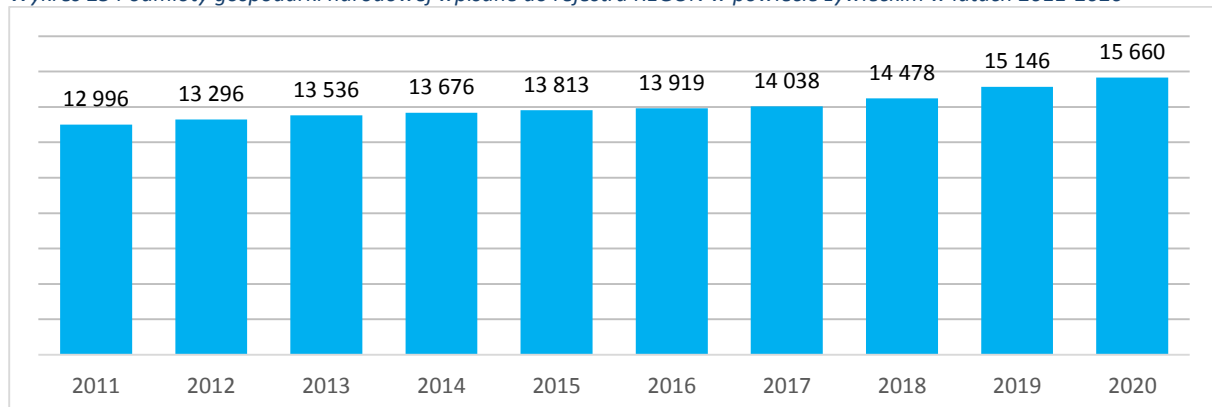
2.6. Gospodarka i finanse

Sytuacja gospodarcza powiatu

W 2020 r. na terenie powiatu żywieckiego zarejestrowanych było 15 660 podmiotów gospodarki narodowej. W stosunku do 2011 r. jest to o 2 664 podmiotów więcej – nastąpił wzrost o 20,5%. W analizowanych latach taki sam wzrost zanotowano dla Polski, natomiast w przypadku województwa dynamika była niższa – wzrost o 11,5%.

Wykres 25 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

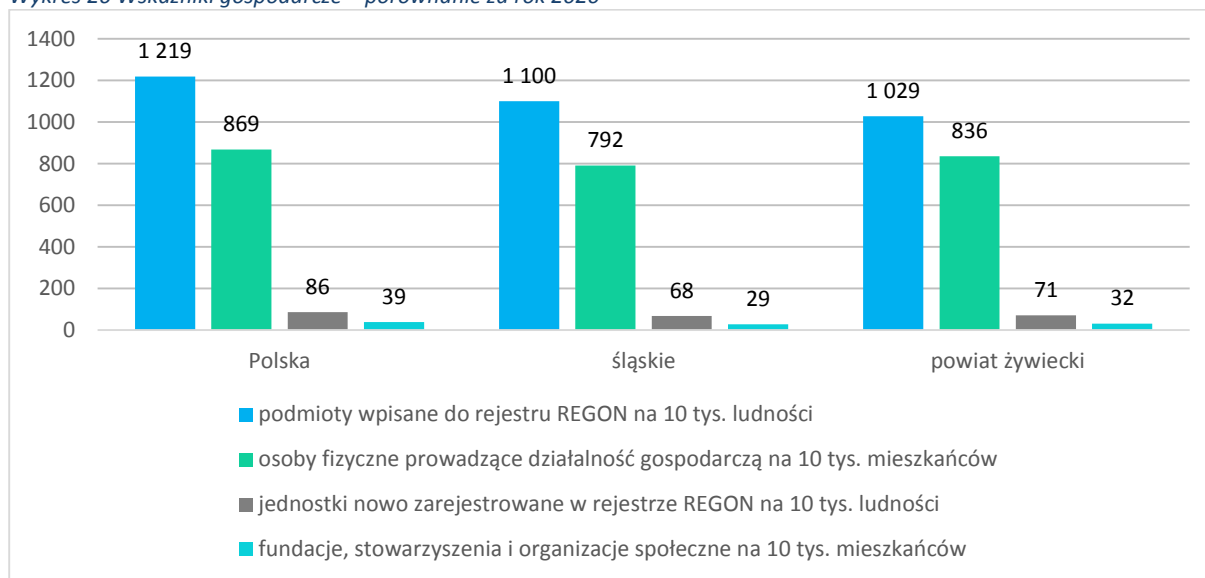

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Warto przyrzeć się sytuacji gospodarczej z 2020 r. na tle województwa i całego kraju. Liczba podmiotów gospodarczych wpisana do rejestru REGON na 10 tys. ludności wyniosła 1 029 i była niższa od wskaźnika dla województwa śląskiego (1 100) i kraju (1 219). Może to świadczyć o nieco niższym poziomie przedsiębiorczości wśród mieszkańców powiatu żywieckiego w porównaniu do reszty kraju. Korzystniejsza sytuacja występuje w przypadku liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców - wskaźnik dla powiatu żywieckiego (836) był wyższy od wskaźnika wojewódzkiego (792) i nieco niższy od wartości krajowej (869). Liczba jednostek nowo zarejestrowanych na 10 tys. ludności dla powiatu żywieckiego wynosiła 71 i była zbliżona do wartości wskaźnika wojewódzkiego (68) i niższa w stosunku do kraju (86). W przypadku jednostek wykreślonych

z REGON na 10 tys. ludności, powiat żywiecki (35) wypada lepiej niż województwo (39) i Polska (44). Wskaźnik dla fundacji, stowarzyszeń i organizacji był podobny w przypadku województwa śląskiego i niższy porównując do wskaźnika dla Polski.

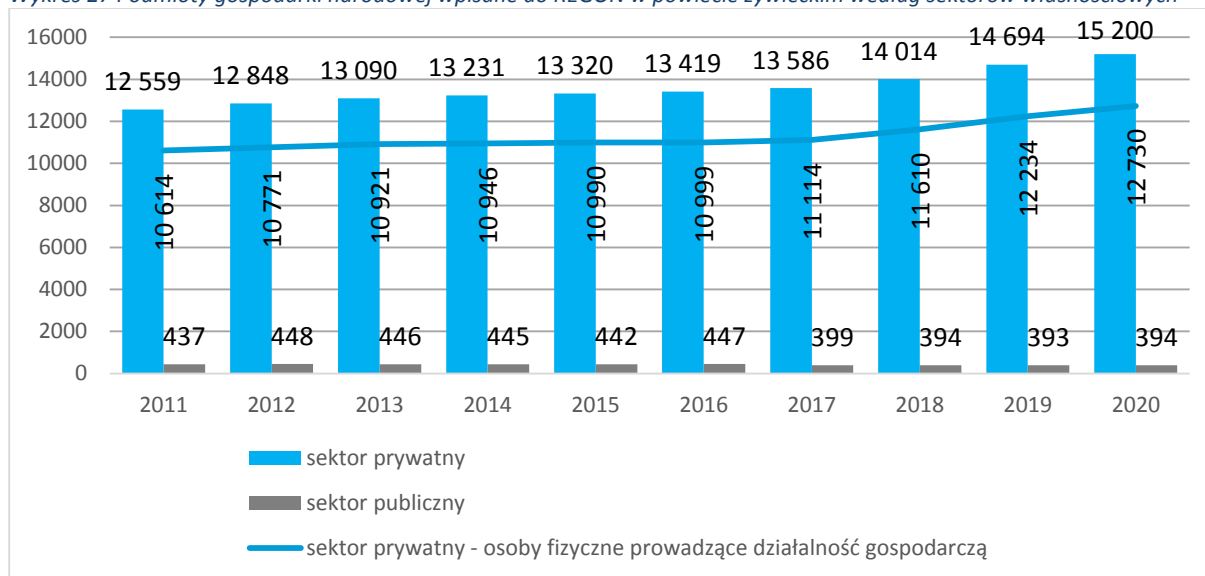
Wykres 26 Wskaźniki gospodarcze – porównanie za rok 2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Wśród zidentyfikowanych firm w powiecie żywieckim dominują firmy z sektora prywatnego, które stanowią około 97% wszystkich podmiotów. Sektor publiczny to tylko 3% ogółu firm. W sektorze prywatnym większość stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (87%). W sektorze publicznym około 73% to państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego.

Wykres 27 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do REGON w powiecie żywieckim według sektorów własnościowych

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Analiza struktury gospodarki powiatu żywieckiego i jej profilu uwzględnia także liczbę podmiotów wpisanych do poszczególnych sekcji PKD. Wśród firm działających na terenie powiatu najwięcej z nich

zajmuje się handlem i naprawą pojazdów (21,63%), budownictwem (19,56%) oraz przetwórstwem przemysłowym (12,22%). Wysoki wynik przetwórstwa przemysłowego związany jest z regionem – powiat żywiecki jest elementem Bielskiego Okręgu Przemysłowego. Żywiec stanowi jedno z głównych ośrodków BOP.

Tabela 16 Struktura gospodarki w powiecie żywieckim w roku 2020

Sekcja PKD 2007	Liczba firm	Udział w gospodarce ogółem [%]
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	401	2,56
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	5	0,03
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	1 913	12,22
Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	14	0,09
Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	48	0,31
Sekcja F – Budownictwo	3 063	19,56
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	3 387	21,63
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	906	5,79
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	671	4,28
Sekcja J – Informacja i komunikacja	369	2,36
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	346	2,21
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	274	1,75
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1 000	6,39
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	442	2,82
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	106	0,68
Sekcja P – Edukacja	585	3,74
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	712	4,55
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	346	2,21
Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa, Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1 028	6,56
RAZEM	15 660	100

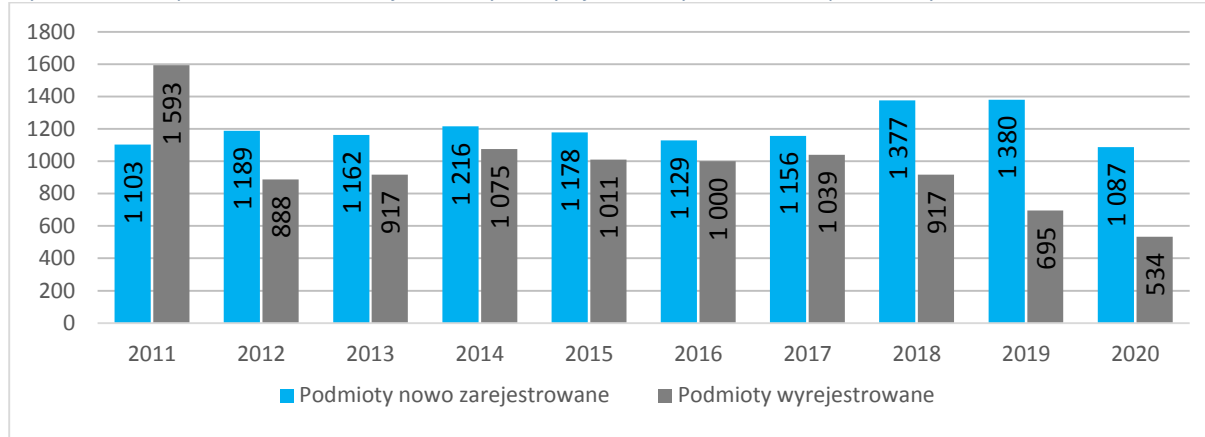
Źródło: dane GUS, 2021 r.

Jednym z dominujących zakładów na lokalnym rynku pracy jest Grupa Żywiec S.A. Browar w Żywcu. Ważną rolę odgrywają także zakłady takie jak: Beskid Żywiec, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, Ponar Żywiec, ciepłownia Ekoterm w Żywcu, Metalpol w Węgierskiej Górze, fabryka śrub Śrubena w Żywcu, żywiecka fabryka sprzętu szpitalnego Famed, Hutchinson Poland w Żywcu, Sews-Cabind w Żywcu, producent elementów samochodowych Aptiv w Jeleśni, browar Pinta w Wieprzu oraz Żywiec Zdrój.

Poniższy wykres prezentuje zmiany w liczbie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z REGON na przestrzeni dziesięciu lat. W stosunku do 2011 r. liczba podmiotów wyrejestrowanych w roku 2020 zmniejszyła się o 66%. Liczba podmiotów nowo rejestrowanych pozostawała na podobnym poziomie. Wyjątek stanowił rok 2018 i 2019, kiedy to liczba podmiotów nowo zarejestrowanych wynosiła ponad 1300. W 2019 r. różnica między nowymi, a wyrejestrowanymi podmiotami wyniosła 685 – jest to największa różnica w analizowanym okresie. W ostatniej dekadzie

mamy do czynienia z korzystną sytuacją, kiedy to liczba podmiotów nowo zarejestrowanych jest wyższa niż wyrejestrowanych.

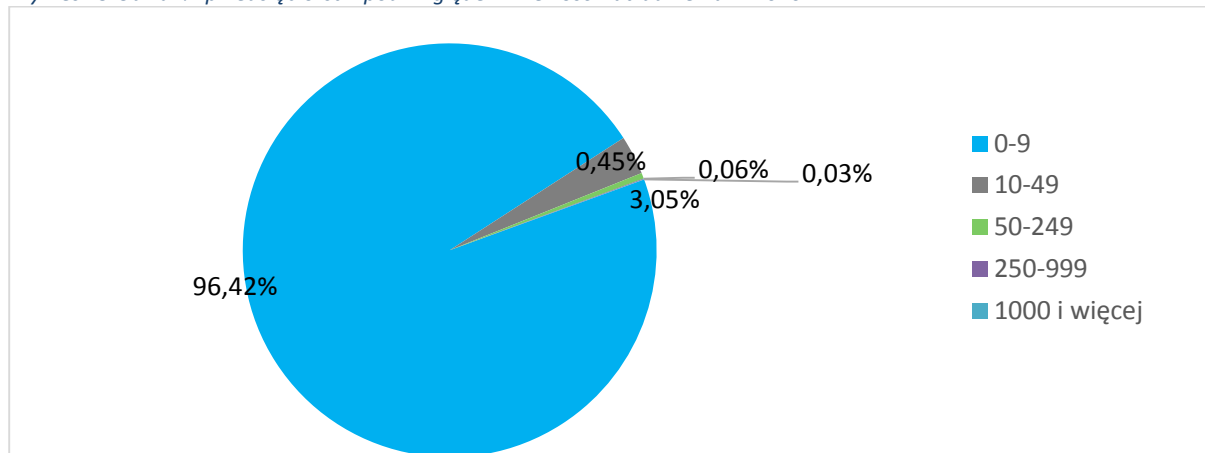
Wykres 28 Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z REGON w powiecie żywieckim w latach 2011- 2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Pod względem wielkości zatrudnienia na terenie powiatu dominują mikro i małe przedsiębiorstwa, które razem stanowią 99,47% całego rynku. W 2020 r. firmy zatrudniające 50-249 pracowników stanowiły 0,45% wszystkich firm. W tym samym roku firmy zatrudniające 250-999 i firmy mające ponad 1 000 pracowników stanowiły odpowiednio 0,06% i 0,04%.

Wykres 29 Udział % przedsiębiorstw pod względem wielkości zatrudnienia w 2020 r.

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W analizowanym okresie nastąpił wzrost o 22% liczby mikroprzedsiębiorstw, przy jednoczesnym spadku liczby firm małych i średnich – zanotowano spadek odpowiednio o 17% i 18%. Liczba dużych przedsiębiorstw wzrosła z 7 w 2011 r. do 9 w roku 2020. Liczba przedsiębiorstw zatrudniających ponad 1000 pracowników nie zmieniła się (cztery firmy).

Tabela 17 Liczba przedsiębiorstw pod względem wielkości zatrudnienia w latach 2011-2020

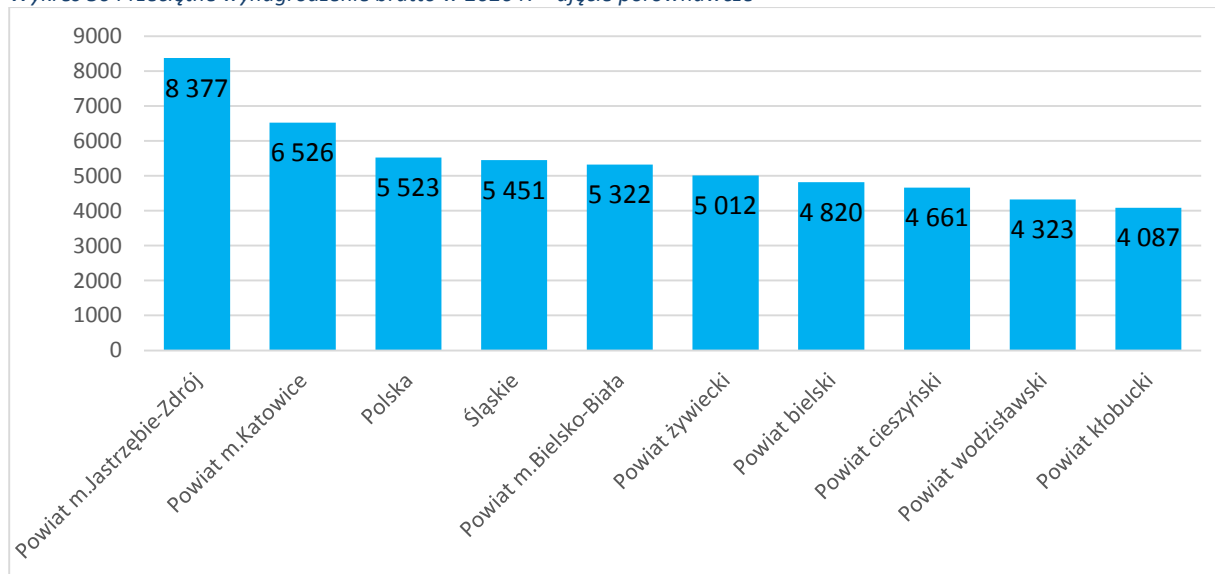
Rok	0-9	10-49	50-249	250-999	1000 i więcej
2011	12328	572	85	7	4
2012	12626	566	93	7	4

Rok	0-9	10-49	50-249	250-999	1000 i więcej
2013	12856	575	92	9	4
2014	13005	570	88	9	4
2015	13151	562	87	9	4
2016	13259	557	90	9	4
2017	13418	527	80	9	4
2018	13872	516	77	9	4
2019	14558	498	77	9	4
2020	15100	477	70	9	4
Dynamika	22%	-17%	-18%	29%	0%

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Ważnym aspektem w analizie sytuacji gospodarczej są zarobki, które przekładają się na jakość życia mieszkańców. Analizowana zmienna pozwala na ujęcie danych na poziomie powiatów. Poniższe dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób (według definicji GUS). Dla powiatu żywieckiego przeciętne wynagrodzenie brutto w 2020 r. wyniosło 5 012 zł. Jest to o 512 zł mniej niż wynosi średnia krajowa. Jednocześnie biorąc pod uwagę wysokość zarobków w innych powiatach województwa śląskiego, można zauważyć, że zarobki w powiecie żywieckim mieszczą się mniej więcej w połowie skali - powiat żywiecki plasuje się na 12 miejscu pod względem wysokości pensji. Biorąc pod uwagę pobliskie powiaty, zarobki są tu niższe niż w mieście Bielsko-Biała, natomiast są atrakcyjniejsze w porównaniu do powiatu bielskiego i cieszyńskiego.

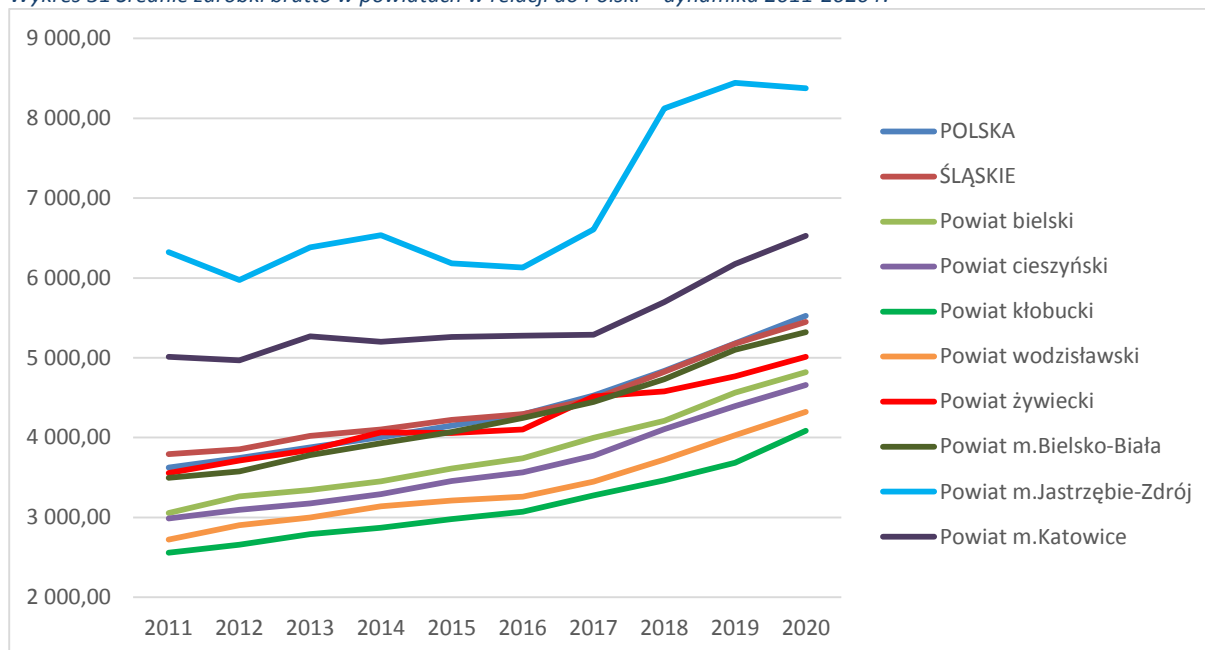
Wykres 30 Przeciętne wynagrodzenie brutto w 2020 r. – ujęcie porównawcze

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Warto również prześledzić dynamikę zarobków w odniesieniu do innych powiatów, województwa oraz kraju. W kontekście dynamiki wzrostu wynagrodzeń brutto w analizowanym okresie, widać stały trend wzrostowy, odzwierciedlający krzywą wzrostu dla województwa i kraju. Oznacza to, że zarobki w powiecie żywieckim rosną w podobnym tempie, jak w całym województwie oraz w skali kraju.

Wykres 31 Średnie zarobki brutto w powiatach w relacji do Polski – dynamika 2011-2020 r.

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Stowarzyszenie „Żywiecki Raj”

Na terenie powiatu żywieckiego aktywnie działa Stowarzyszenie – Lokalna Grupa Działania „Żywiecki Raj” zrzeszające osoby fizyczne, przedsiębiorców, samorządy i organizacje pozarządowe. Celem działalności stowarzyszenia jest wspieranie działań, które ożywiają region społecznie i gospodarczo. Stowarzyszenie zajęło się także przygotowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju, która obejmuje wszystkie gminy powiatu, poza gminą miejską Żywiec.

LGD „Żywiecki Raj” powstała dzięki Związkowi Międzygminnemu ds. Ekologii w Żywcu (ZMGE), który w 2004 r. złożył wniosek w ramach Pilotażowego Programu Leader+ na Schemat I dla projektu pn. „Ożywienie na Żywiecczyźnie – aktywna współpraca podstawą rozwoju obszarów wiejskich Powiatu Żywieckiego”. Na realizację Schematu otrzymano dofinansowanie w wysokości 143 500 zł (wykorzystano kwotę 139 242,18 zł - 97% całości dofinansowania). Do programu przystąpiło 9 gmin Żywiecczyzny: Jeleśnia, Koszarawa, Lipowa, Łodygowice, Milówka, Rajcza, Radziechowy-Wieprz, Ujsoły oraz Węgierska Górka. Projekt był realizowany od 5 grudnia 2005 r. (data podpisania umowy) do 23 czerwca 2006 r. Następnie Związek Stowarzyszeń „Żywiecki Raj – Kotlina Tradycji i Turystyki” podjął się realizacji Schematu II - projektu pn. „Stworzenie kapitału społecznego oraz potencjału Lokalnej Grupy Działania „Żywiecki Raj – Kotlina Tradycji i Turystyki”. Stowarzyszenie otrzymało kwotę 649 600 zł na realizację założonych działań. Schemat II był realizowany w dwóch etapach - etap I trwał do 31 lipca 2007 r., a etap II od 1 sierpnia 2007 r. do 31 marca 2008 r. Schemat II objął obszar tych samych gmin co Schemat I. Celem projektu było zacieśnienie współpracy trzech

sektorów - społecznego, publicznego i gospodarczego. Ze względów formalnych Związek Stowarzyszeń LGD „Żywiecki Raj – Kotlina Tradycji i Turystyki” w dniu 3 lipca 2008 r. przekształcił się w Stowarzyszenie LGD „Żywiecki Raj”, aby móc dalej działać w ramach Programu Leader+. Od 1 lipca 2015r. LGD „Żywiecki Raj” obejmuje swoim zasięgiem 14 gmin powiatu żywieckiego.

Stowarzyszenie przygotowało Lokalną Strategię Rozwoju na lata 2016-2023. Strategia przedstawia działania mające na celu osiągnięcie lokalnych potrzeb i zaplanowanych celów strategicznych. Dokument LSR jest spójny z dokumentami strategicznymi obowiązujących na szczeblu krajowym, regionalnym i ponadlokalnym. Założone cele w LSR na lata 2016-2023⁴ zostały przedstawione poniżej:

1. Wzmocnienie więzi społecznych i konkurencyjności gospodarczej obszaru LGD „Żywiecki Raj”.
 - Pobudzenie integracji i zaangażowania społecznego mieszkańców.
 - Rozwój gospodarczy obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców.
2. Rozpoznawalna marka turystyczna „Żywiecki Raj”.
 - Zwiększenie atrakcyjności turystycznej, kulturalnej i społecznej obszaru LGD „Żywiecki Raj”.
 - Podniesienie świadomości ekologicznej i stwarzanie warunków do propagowania zdrowego i aktywnego trybu życia mieszkańców i turystów.

Lokalna Strategia Rozwoju została wypracowana przy udziale społeczności lokalnej i ma przede wszystkim rozwijać przedsiębiorczość wśród mieszkańców powiatu żywieckiego oraz budować kapitał społeczny, co będzie stanowić podstawę do zrównoważonego rozwoju regionalnego.

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna została utworzona w celu stworzenia nowych miejsc pracy w regionie. Obecnie w całej strefie działa około 450 przedsiębiorstw, które stworzyły łącznie 80 tys. miejsc pracy. KSSE składa się z czterech podstref:

- I. Gliwickiej,
- II. Jastrzębsko-Żorskiej,
- III. Sosnowiecko-Dąbrowskiej,
- IV. Tyskiej.

Powiat żywiecki jest objęty działaniem Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – należy do podstrefy Jastrzębsko-Żorskiej. W skład KSSE wchodzi tereny znajdujące się w gminie Rajcza i Radziechowy-Wieprz. Na terenie KSSE działają obecnie firmy takie jak:

- ALPLA Opakowania z Tworzyw Sztucznych Sp. z o.o. Żywiec – branża tworzyw sztucznych,

⁴ Strategia Rozwoju Lokalnego na lata 2016-2023, aktualizacja z lutego 2021 r.

- EVOSYSTEM Sp. z o.o. Żywiec – branża chemiczna.
- Browar PINTA Sp. z o.o. Żywiec/Wieprz – branża spożywcza

Na terenie powiatu znajdować się będą:

- TI Poland Automotive sp. z o.o.
- MPS System sp. z o.o.
- Żywiec Zdrój S.A.
- Belos PLP SA
- Bulten Invest sp. z o.o.
- Prosperplast 1 sp. z o.o.

Finanse powiatu

Według danych zawartych w dokumencie pn. „Sprawozdanie z wykonania budżetu za 2020 rok”, największe wydatki poniesiono na oświatę i wychowanie – ponad 82 mln zł, co stanowi 42,77% całości wydatków. Największe dochody uzyskano z rozliczeń różnych (blisko 109 mln zł) oraz z dochodów od osób prawnych i fizycznych (blisko 41 mln zł) – łącznie stanowią one 71,04% wszystkich dochodów powiatu. W 2020 r. wysokość dochodów była równa 210 877 251,6 zł, a wydatki osiągnęły wartość 192 395 661,2 zł – nadwyżka budżetowa wyniosła 18 481 590,41 zł.

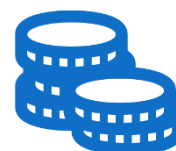

Tabela 18 Dochody i wydatki z budżetu powiatu żywieckiego w 2020 r. uszeregowane według wielkości wydatków

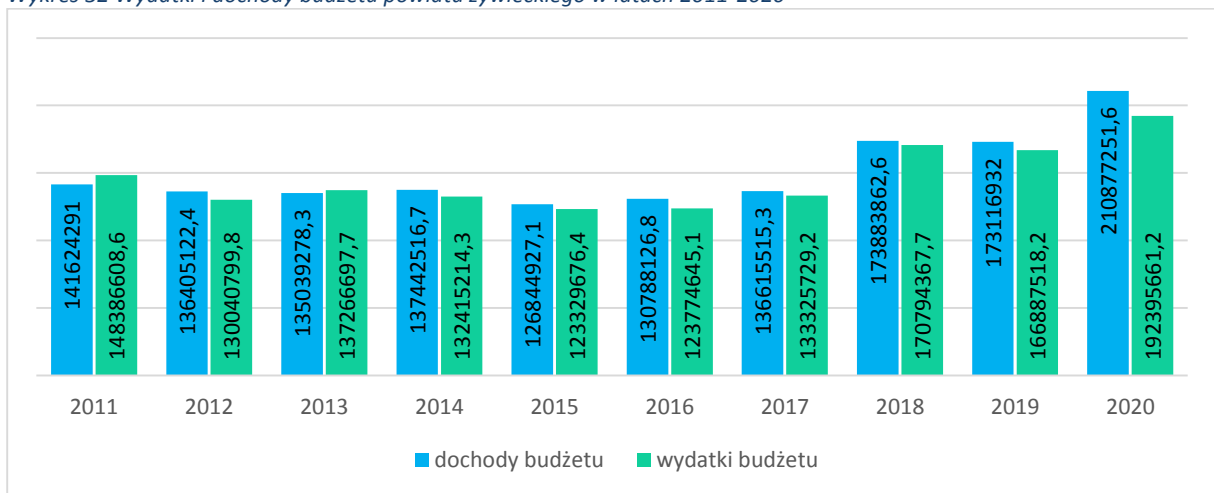
Dział klasyfikacji budżetowej	Dochody [zł]	Udział % w dochodach	Wydatki [zł]	Udział % w wydatkach
Dział 801 - Oświata i wychowanie	19 178 116,67	9,09%	82 284 584,36	42,77%
Dział 600 - Transport i łączność	8 964 404,42	4,25%	26 915 032,22	13,99%
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	1 598 247,24	0,76%	23 780 777,22	12,36%
Dział 750 - Administracja publiczna	2 169 829,45	1,03%	14 548 165,14	7,56%
Dział 851 - Ochrona zdrowia	2 566 189,57	1,22%	11 114 047,34	5,78%
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	8 388 750,72	3,98%	8 769 419,89	4,56%
Dział 852 - Pomoc społeczna	5 329 305,44	2,53%	7 139 771,16	3,71%
Dział 855 - Rodzina	3 174 333,32	1,51%	5 818 812,21	3,02%
Dział 710 - Działalność usługowa	3 368 658,02	1,60%	3 822 560,75	1,99%
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 678 495,08	0,80%	3 796 293,17	1,97%
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	3 946 498,26	1,87%	1 899 821,36	0,99%
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	0,00	0,00%	713 774,53	0,37%
Dział 020 - Leśnictwo	147 465,65	0,07%	615 893,18	0,32%
Dział 755 - Wymiar sprawiedliwości	395 181,35	0,19%	395 181,35	0,21%
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,00	0,00%	297 553,99	0,15%
Dział 630 - Turystyka	0,00	0,00%	172 499,89	0,09%
Dział 926 - Kultura fizyczna	813,01	0,00%	144 958,91	0,08%
Dział 100 - Górnictwo i kopalnictwo	14 229,00	0,01%	91 154,00	0,05%

Dział klasyfikacji budżetowej	Dochody [zł]	Udział % w dochodach	Wydatki [zł]	Udział % w wydatkach
Dział 752 - Obrona narodowa	49 938,49	0,02%	49 938,49	0,03%
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	15 006,00	0,01%	25 422,00	0,01%
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	40 942 992,32	19,42%	0,00	0,00%
Dział 758 - Różne rozliczenia	108 871 622,80	51,63%	0,00	0,00%
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	77 174,76	0,04%	0,00	0,00%
Ogółem	210 877 251,57	100,00%	192 395 661,16	100,00%

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W latach 2011-2020 wydatki były niższe niż dochody – wyjątkiem jest rok 2011 i 2013, gdzie pojawił się deficyt budżetowy. W stosunku do 2011 r. wydatki budżetu w 2020 r. wzrosły o niemal 50%, a dochody budżetu o około 30%. Wzrosły także wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca powiatu – o 30% w 2020 r. W analizowanym okresie najniższe wydatki na mieszkańca zaobserwowano w 2015 r. (805,50 zł), zaś najwyższe w 2020 r. (1262,02 zł).

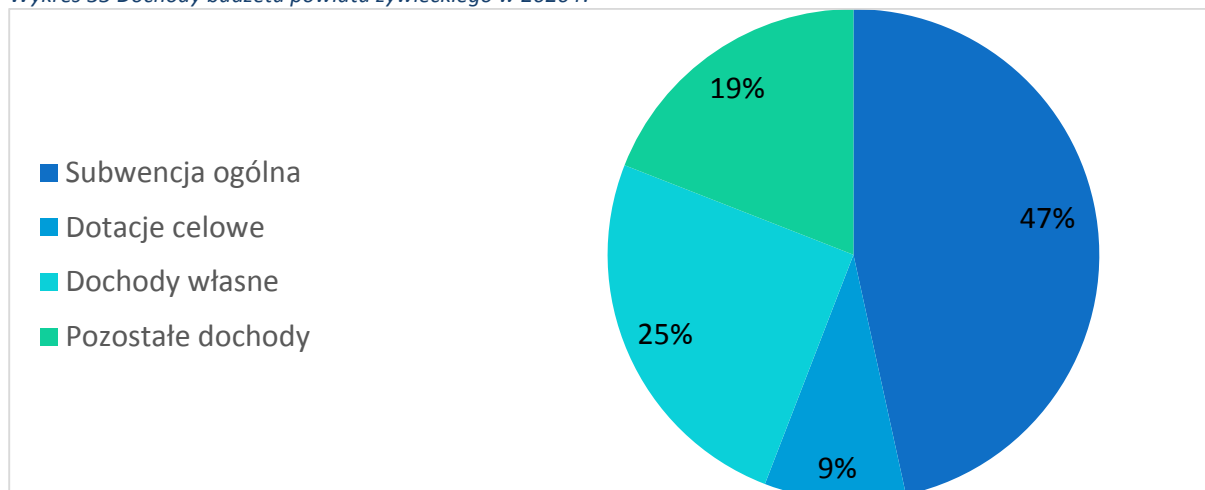
Wykres 32 Wydatki i dochody budżetu powiatu żywieckiego w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W strukturze dochodów powiatu dominują subwencje, stanowiąc 47% ogółu dochodów powiatu. Na drugim miejscu znajdują się dochody własne (25%). W stosunku do dochodów ogółem, dochody majątkowe stanowiły 20,28%, a dochody bieżące 79,72%. Wydatki bieżące w 2020 r. składają się z wynagrodzeń i pochodnych, dotacji, wydatków na programy unijne, wydatków na cele statutowe i obsługi długu – łącznie w 2020 r. wydatki bieżące stanowiły 81,36% wydatków ogółem. Wydatki majątkowe w tym samym roku wyniosły 18,64% i składały się z inwestycji i zakupów inwestycyjnych oraz zakupu akcji i udziałów.

Wykres 33 Dochody budżetu powiatu żywieckiego w 2020 r.

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Należy zaznaczyć, że ważnym elementem budżetu powiatu żywieckiego są różnego rodzaju środki zewnętrzne, które pozyskiwane są poprzez Biuro rozwoju, Funduszy Zewnętrznych i Inwestycji Starostwa Powiatowego w Żywcu. Przedmiotowe środki pochodzące zarówno z budżetu państwa jak i Unii Europejskiej pozwalają na realizację licznych inwestycji, które bez otrzymanych środków zewnętrznych mogłyby nigdy nie zostać zrealizowane.

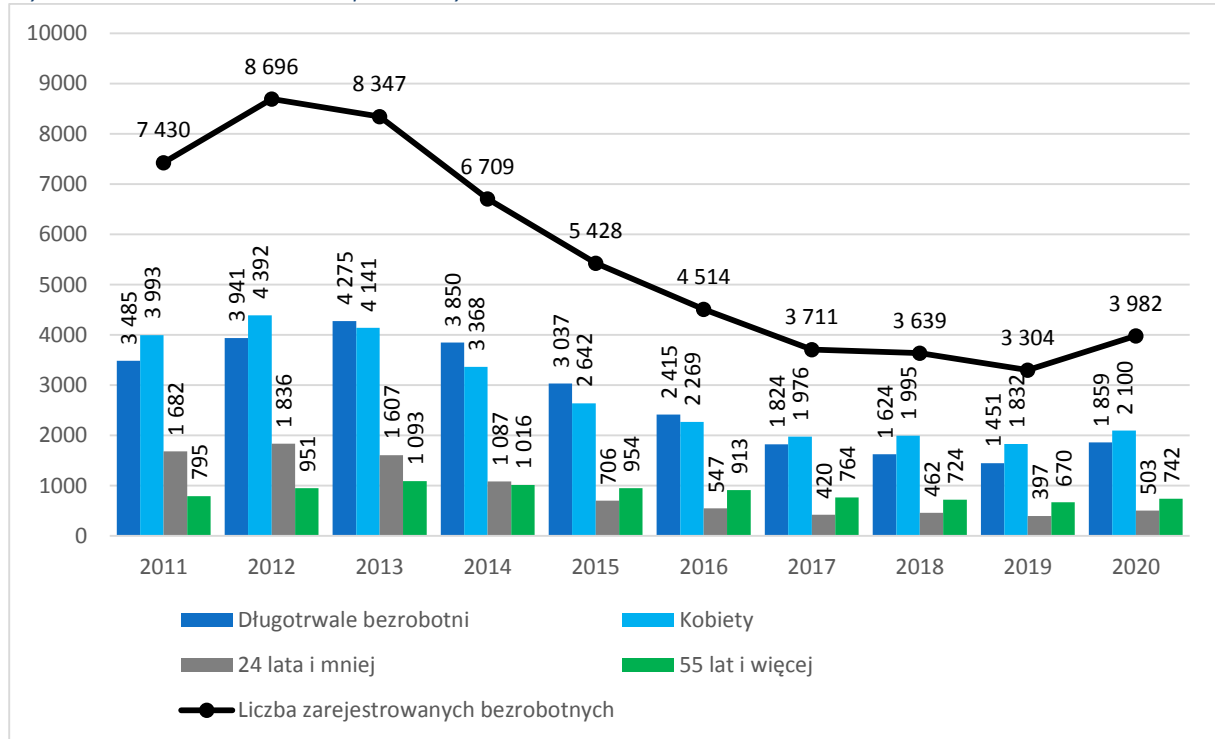
2.7. Rynek pracy

Analiza stanu bieżącego

Analiza rynku pracy opiera się na dwóch zagadnieniach dotyczących zatrudnienia i bezrobocia w powiecie. Na poniższym wykresie zilustrowano skalę bezrobocia w powiecie żywieckim. W latach 2012-2019 bezrobocie wskazywało znaczną tendencję spadkową. W porównaniu do 2011 r. poziom bezrobocia w 2020 r. spadł o ponad 46%. Między 2013 a 2019 rokiem liczba osób długotrwale bezrobotnych systematycznie się zmniejszała – porównując 2011 r. z 2020 r. nastąpił spadek o 47%. W tym czasie zmniejszyła się również liczba młodych bezrobotnych do 24 roku życia – liczba ta zmalała aż o 70%. Według danych GUS najwyższa stopa bezrobocia wyniosła 16,4% w 2016 r., a do 2019 r. systematycznie spadała osiągając najniższą wartość 6,2%. W 2020 r. stopa bezrobocia i liczba bezrobotnych ogółem wzrosła. Prawdopodobnie spowodowane jest to trudniejszą sytuacją na rynku pracy w okresie pandemii Covid-19.

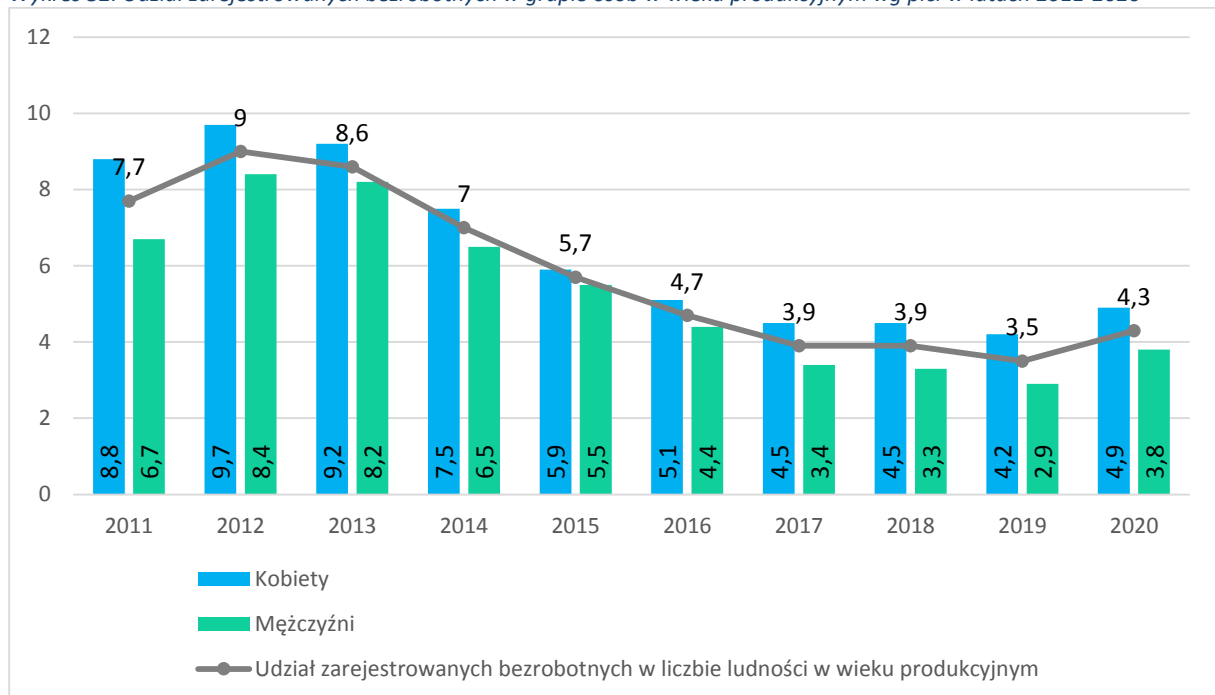
Wykres 31. Struktura bezrobocia w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Kolejny wykres pokazuje udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności będących w wieku produkcyjnym w podziale na płeć. Wskazuje to na rzeczywisty obraz skali bezrobocia, uwzględniając osoby w wieku produkcyjnym w powiecie żywieckim. Poziom bezrobocia w powiecie jest dość niski, szczególnie wśród mężczyzn. W analizowanym okresie udział bezrobotnych spadł z 7,7% do 4,3%.

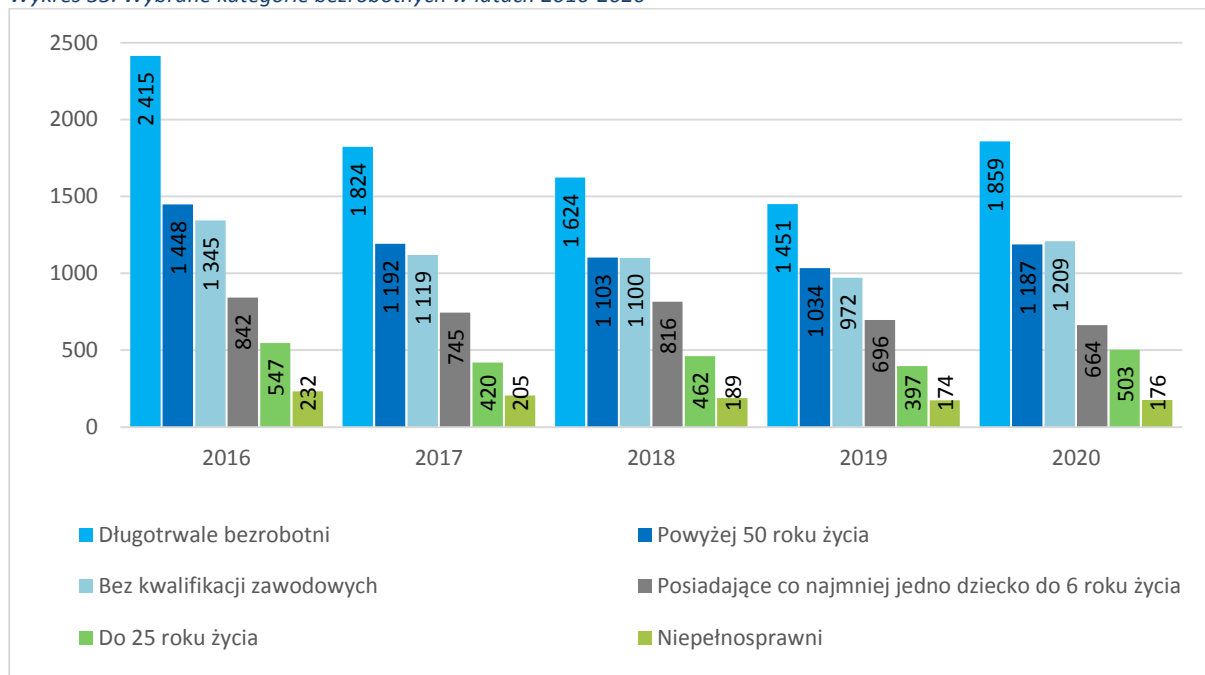
Wykres 32. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Analizując dane przedstawiające kategorie zarejestrowanych bezrobotnych można zauważyć, że dominującą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne, a następnie osoby powyżej 50 roku życia i bez kwalifikacji zawodowych. Jako istniejące rozwiązania zjawiska bezrobocia w takich kategoriach służą narzędzia ekonomii społecznej, takie jak spółdzielczość socjalna. W 2020 r. wzrosła liczba bezrobotnych osób do 25 roku życia – duża część młodych ludzi pracuje w gastronomii i hotelarstwie, czyli branżach które najbardziej ucierpiały w czasie trwania pandemii Covid-19.

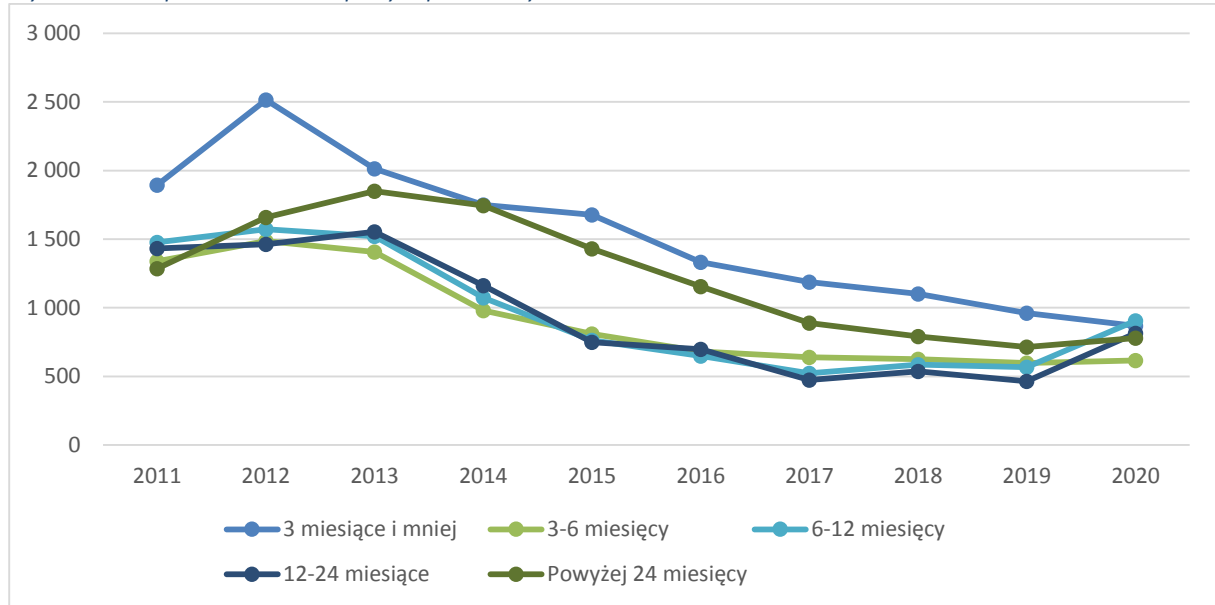
Wykres 33. Wybrane kategorie bezrobotnych w latach 2016-2020

Źródło: PUP Żywiec, 2021 r.

W latach 2011-2020 największy spadek liczby bezrobotnych odnotowano wśród osób będących bez pracy 3 miesiące i mniej (54%) oraz od 3 do 6 miesięcy (54%). Między 2011 r. a 2019 r. liczba osób bez pracy malała w każdej z wymienionych grup bezrobotnych.

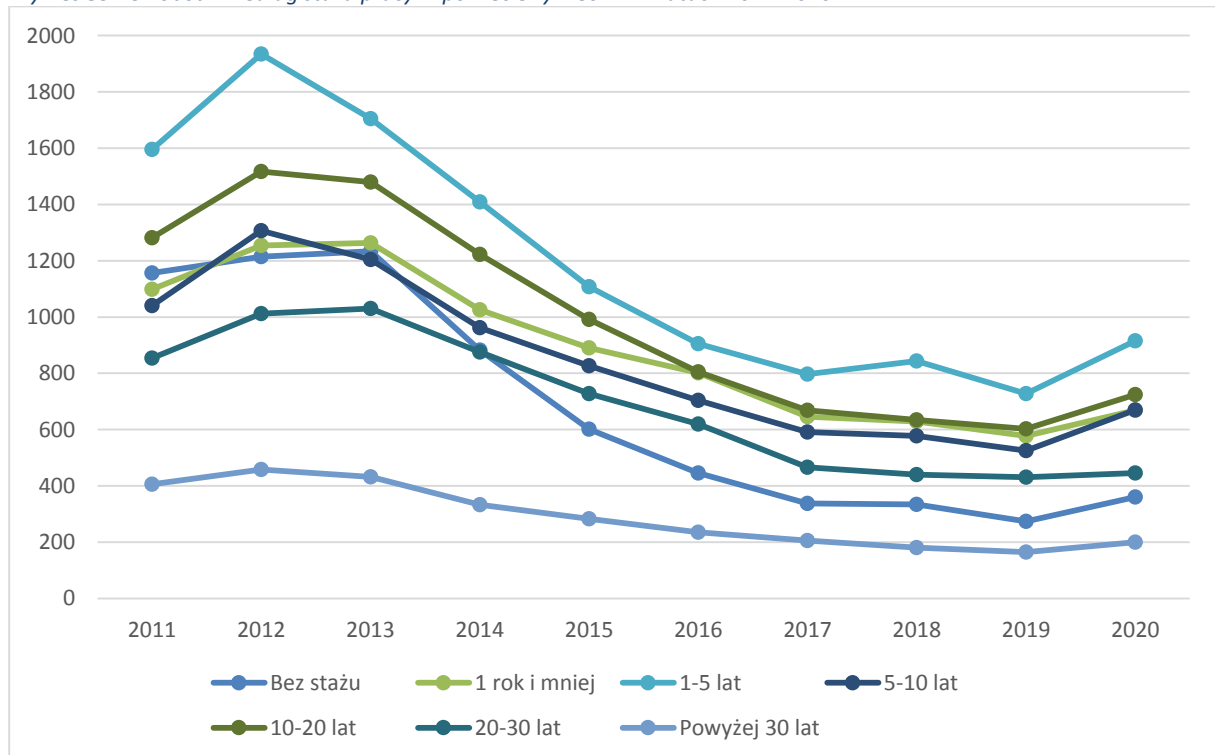
Wykres 34 Czas pozostawania bez pracy w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W tym samym okresie największy spadek liczby bezrobotnych zauważono wśród osób niemających stażu pracy (69%) i tych mających ponad 30 lat stażu (51%). Najmniej spadła liczba osób bezrobotnych z 5-10 letnim doświadczeniem zawodowym.

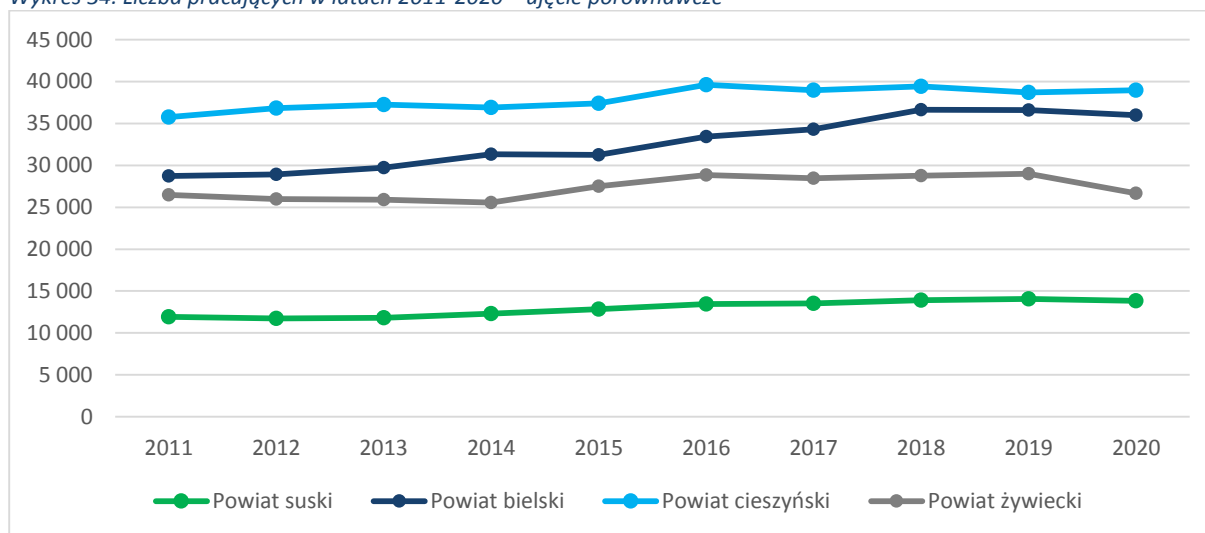
Wykres 35 Bezrobotni według stażu pracy w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Patrząc na liczbę zatrudnionych w latach 2011-2020 dostrzega się trend wzrostowy. Wyjątkiem jest rok 2020, gdzie liczba pracujących spadła z powodu pandemii – w porównaniu do powiatów ościennych, liczba osób pracujących najbardziej spadła w powiecie żywieckim (8% w stosunku do 2019 r.). Ogólny trend wzrostu w latach 2011-2020 wyniósł 0,8%. Wzrost ten wyniósł zdecydowanie mniej niż w powiecie suskim (16%), bielskim (25,3%) i cieszyńskim (8,9%).

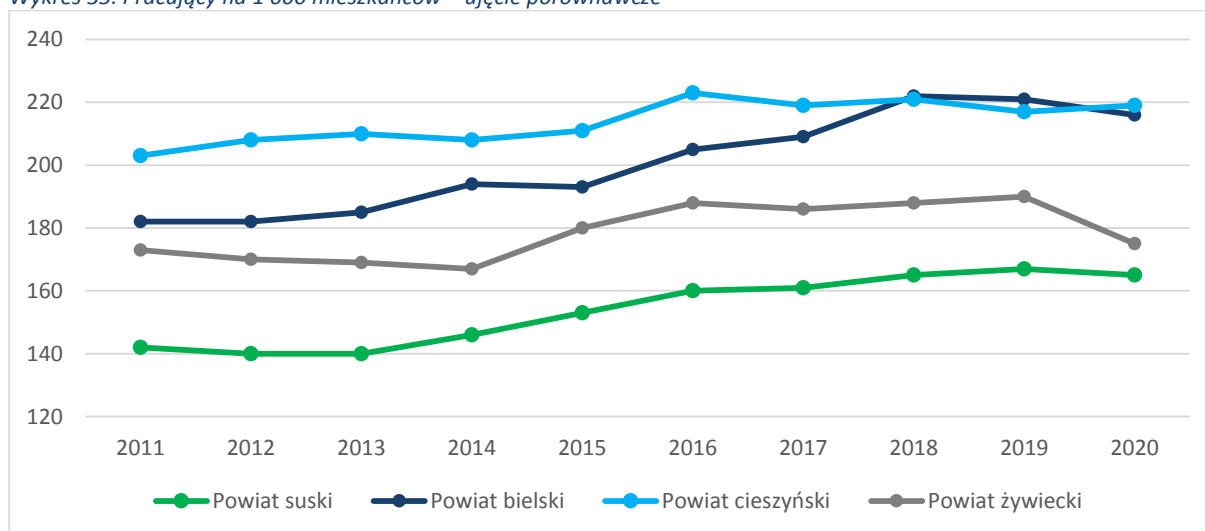
Wykres 34. Liczba pracujących w latach 2011-2020 – ujęcie porównawcze

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W przypadku wskaźnika rozwoju gospodarczego firm zatrudniających powyżej 9 pracowników jest podobnie – w latach 2011-2019 zauważalny jest trend wzrostowy, a w 2020 r. spadek wartości wskaźnika. W porównaniu do innych powiatów, spadek ten jest najbardziej widoczny w powiecie żywieckim.

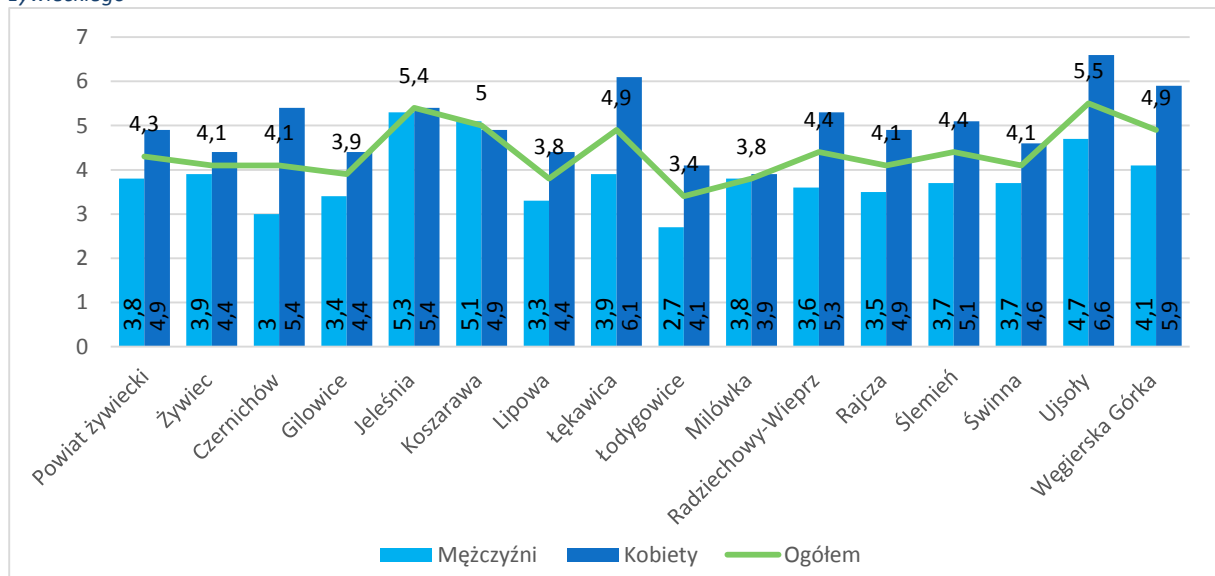
Wykres 35. Pracujący na 1 000 mieszkańców – ujęcie porównawcze

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Warto przyrzeć się także danym porównującym udział bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym w podziale na gminy. W 2020 r. najmniejszy udział zarejestrowanych bezrobotnych zarejestrowano w gminie Łodygowice – 3,4% bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Niski udział bezrobotnych związany jest prawdopodobnie z dogodnym położeniem gminy, pomiędzy miastem Bielsko-Biała i Żywcem, które stanowią centra pracy dla mieszkańców okolicznych gmin. Największy udział bezrobotnych w tym samym roku zaobserwowano w gminie Ujsoty – 5,5% bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym. Może to być związane z brakiem lokalnych miejsc pracy w gminie, ich likwidacją w związku z pandemią oraz utrudnionym dojazdem do najbliższego miasta - Żywca.

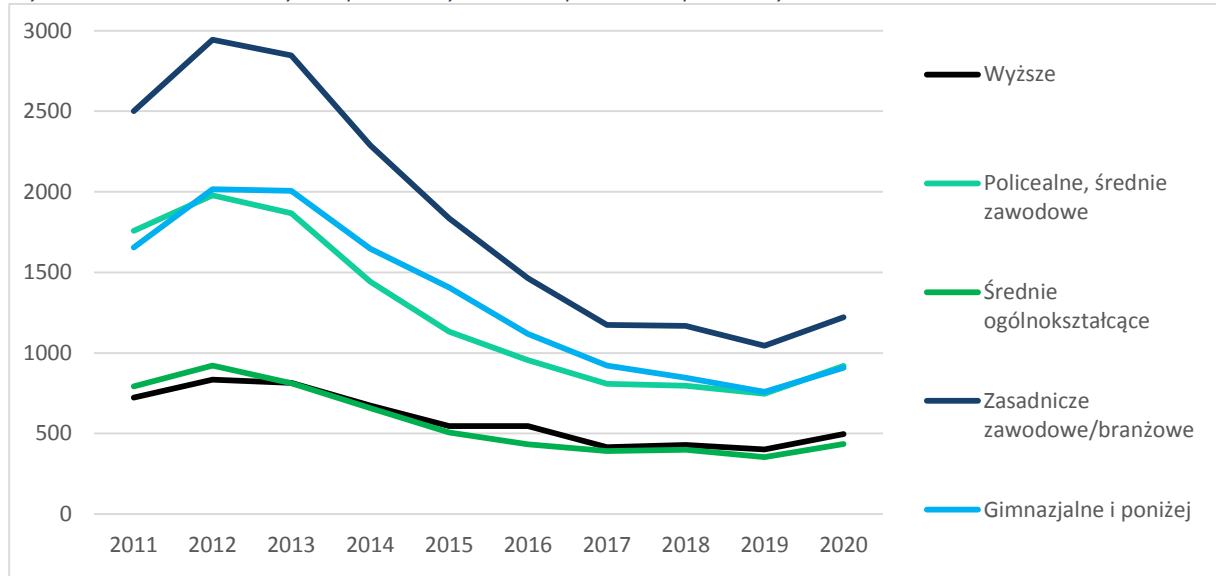
Wykres 36 Udział zarejestrowanych bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym wg płci w 2020 r. w gminach powiatu żywieckiego

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Patrząc na poziom wykształcenia wśród osób bezrobotnych, większość z nich stanowią osoby z niskim wykształceniem. W 2020 r. najwięcej bezrobotnych posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe lub branżowe – stanowili około 31% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. Drugą największą grupą były osoby posiadające wykształcenie średnie zawodowe lub policealne – ponad 23%. Podobny odsetek (niecałe 23%) stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Osoby z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym stanowiły mniejszość – łącznie około 23%. Niepokojącym faktem jest to, że od 2017 r. zaczęła rosnąć liczba osób bezrobotnych posiadających wykształcenie wyższe. W 2020 r. w porównaniu do 2017 r. liczba bezrobotnych z wyższym wykształceniem wzrosła o 83 osoby (20%). Wynika to prawdopodobnie ze specyfiki lokalnego rynku pracy, w którym dominują prace wymagające niskich kwalifikacji.

Wykres 37. Liczba bezrobotnych w powiecie żywieckim w podziale na poziom wykształcenia w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Ważnym aspektem analizy rynku pracy jest migracja związana z pracą w innym miejscu niż miejsce zamieszkania. Według danych GUS z 2016 r. większość mieszkańców gmin przemieszcza się w obrębie powiatu, przede wszystkim znajdując zatrudnienie w Żywcu i gminach sąsiednich. Duża ilość osób z powiatu żywieckiego pracuje również na terenie Bielska-Białej czy Katowic.

Tabela 19 Kierunki wyjazdów do pracy mieszkańców powiatu żywieckiego w 2016 r.

Gmina miejsca zamieszkania	Gmina miejsca pracy																
	Bielsko-Biała	Buczko wice	Czernichów	Gilowice	Jeleśnia	Katowice	Kęty - miasto	Lękawica	Milówka	Porąbka	Radziechow y -Wieprz	Rajcza	Sucha Beskidzka	Świnna	Węgierska Górka	Wilkowice	Żywiec
Czernichów	43,0%					10,5%	7,6%			9,9%							17,6%
Gilowice	13,0%				8,8%	15,1%		3,7%									45,8%
Jeleśnia	12,5%					7,9%								4,7%	2,9%		61,0%
Koszarawa	16,6%				40,6%	4,7%											39,2%
Lipowa	31,3%	4,5%			3,5%	7,9%											37,9%
Lękawica	13,9%			5,1%	5,1%	13,0%											51,5%
Łodygowice	42,6%	4,8%				9,0%										3,0%	24,7%
Milówka	17,4%					12,5%						4,7%			12,5%		34,8%
Radziechow y -Wieprz	18,6%				5,9%	8,8%									6,3%		51,2%
Rajcza	22,8%					18,1%			5,2%						6,6%		32,4%
Ślemień	12,2%			8,0%		16,8%							7,4%				40,9%
Świnna	13,4%				18,3%	6,6%									1,8%		51,5%
Ujsoly	16,8%					11,9%						31,4%			7,0%		30,4%
Węgierska Górka	20,8%					9,5%			3,8%		3,7%						43,8%
Żywiec	32,1%		4,9%		13,3%	10,0%									4,9%		

Źródło: dane GUS, Przepływy ludności związane z zatrudnieniem w 2016 r.

DIAGNOZA

W przypadku osób przyjeżdżających do pracy w powiecie żywieckim, najwięcej z nich przyjeżdża z Bielska-Białej oraz z województwa małopolskiego, są to głównie osoby z gminy Stryszawa, która sąsiaduje z powiatem żywieckim.

Tabela 20 Skąd przyjeżdżają do pracy w powiecie żywieckim

Gmina miejsca zamieszkania	Gmina miejsca pracy								
	Czernichów	Jeleśnia	Lipowa	Łodygowice	Rajcza	Ślemień	Świnna	Węgierska Górka	Żywiec
Bielsko-Biała	34,7%	9,9%	58,6%	58,6%	58,6%		100,0%	65,6%	27,3%
Buczkowice			41,4%	23,0%					6,9%
Katowice					41,4%				
Kęty - miasto	24,6%								
Kęty - obszar wiejski	8,5%								
Leżajsk									4,9%
Ostrów Mazowiecka									7,6%
Porąbka	32,2%								
Stryszawa		81,7%				100,0%			13,4%
Sucha Beskidzka		8,5%							
Wilkowice				18,4%				34,4%	

Źródło: dane GUS, Przepływy ludności związane z zatrudnieniem w 2016 r.

Działania przeciwdziałające bezrobociu prowadzone przez PUP w Żywcu

Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu świadczy usługi zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zadaniem PUP jest przeciwdziałanie bezrobociu poprzez pośrednictwo pracy, realizowanie programów wspierających aktywizację zawodową oraz wspieranie lokalnego rynku pracy. Celem instytucji jest pomoc osobom bezrobotnym w znalezieniu zatrudnienia, a także pomoc pracodawcom w znalezieniu odpowiednio wykwalifikowanych pracowników. Usługi PUP polegają na znajdowaniu i upowszechnianiu ofert pracy, organizowaniu spotkań pracodawców z potencjalnymi pracownikami, informowaniu pracodawców i bezrobotnych o aktualnej sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz wskazywaniu bezrobotnym ich praw i obowiązków.

W dniu 24 września 2018 r. uchwalono „Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2018-2020” dla powiatu żywieckiego, w którym zawarto propozycje działań poprawiających poziom zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości mieszkańców powiatu. W ramach Programu założono następujące cele strategiczne:

1. Doprowadzenie bezrobotnego do podjęcia pracy ze szczególnym uwzględnieniem osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenie efektywności działania urzędu pracy.
2. Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia.
3. Dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do zmian zachodzących na rynku pracy.
4. Doskonalenie usług Urzędu.
5. Poprawa efektywności zatrudnieniowej kosztowej realizowanych usług i instrumentów rynku pracy finansowanych ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Efektom zrealizowania działań Programu ma być ograniczenie bezrobocia w powiecie żywieckim oraz usprawnienie funkcjonowania lokalnego rynku pracy.

W latach 2012-2020 Powiatowy Urząd Pracy realizował projekty związane z przeciwdziałaniem bezrobociu w powiecie żywieckim. Były to projekty współfinansowane ze środków unijnych oraz z Funduszu Pracy. Wśród realizowanych projektów znalazły się⁵:

- „Nowe lepsze jutro” realizowany w 2013 r. w ramach Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich: działanie 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie, poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Celem projektu był ogólny wzrost zatrudnienia osób bezrobotnych w regionie.

⁵ Dane PUP ze strony: <http://pup.zywiec.ibip.pl/public/>

- „Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowy Urzędzie Pracy w Żywcu” edycja I, II i III realizowany w latach 2015-2018 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa VII Regionalny rynek pracy, działanie 7.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia. Celem projektu było podniesienie kwalifikacji bezrobotnych osób powyżej 30 roku życia.
- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie żywieckim ” edycja I, II, III i IV, realizowany w latach 2015-2020 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy, działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe, poddziałanie 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Grupą docelową projektu były osoby bezrobotne do 29 roku życia.
- „Inwestycja w kadry” edycja I i II, realizowany w latach 2012-2014 w ramach Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich, działanie 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie, poddziałanie 6.1.2 Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie. Celem było podniesienie kwalifikacji najważniejszych pracowników Urzędu Pracy świadczących usługi na rzecz osób bezrobotnych.
- „Kierunek przedsiębiorczość” realizowany w latach 2013-2015 w ramach Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich, działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, którego celem jest pobudzenie aktywności zawodowej 1550 osób bezrobotnych z województwa śląskiego poprzez udzielenie wsparcia stymulującego podjęcie działalności gospodarczej.

2.8. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna

W 2020 r. na terenie powiatu działało łącznie 70 przychodni, w tym 6 podległych samorządowi terytorialnemu. W tym samym roku udzielono w przychodniach łącznie 625 675 porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.

Tabela 21 Charakterystyka Służby Zdrowia w powiecie żywieckim w 2020 r.

Przychodnie	
Ogółem	70
Praktyki lekarskie w miastach	6
Praktyki lekarskie na wsi	13
Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 10 tys. ludności	5

Przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu	
Ogółem	6
Podstawowa opieka zdrowotna – liczba porad	
Ogółem	625 675
Przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu	55 359
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie	
Ogółem	849 907

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Mieszkańcy powiatu żywieckiego mają dostęp do 46 aptek i 2 punktów aptecznych. Na jedną aptekę przypada 3 309 osób. W ostatnim dziesięcioleciu liczba aptek wzrosła o 5 – czyli o około 12%. W 2020 r. w powiecie było 98 magistrów farmacji. Od 2011 r. ich liczba wzrosła o ponad 24%. Na tle województwa śląskiego i kraju wskaźnik dostępności aptek w 2020 r. wypada niekorzystnie. Na jedną aptekę przypada o 123 osoby więcej niż w województwie śląskim i o 135 osób więcej w stosunku do Polski.

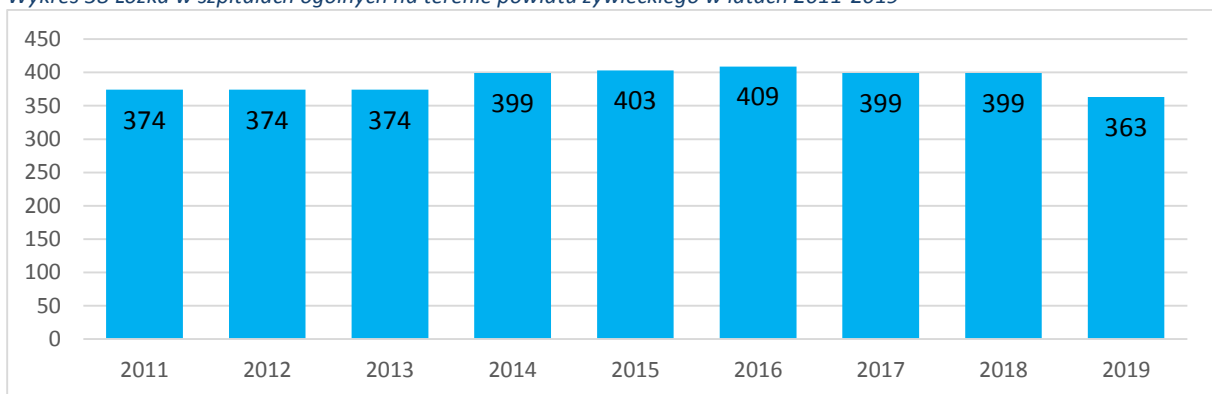
Tabela 22 Apteki w powiecie żywieckim – stan na koniec 2020 r.

Apteki	
Ogółem	46
Punkty apteczne	2
Ludność na aptekę ogólnodostępną	3309

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2019 r. w powiecie żywieckim były 363 łóżka w szpitalu ogólnym. Jest to najmniejsza liczba w analizowanym okresie. W tym czasie zanotowano około 3% spadek liczby łóżek.

Wykres 38 Łóżka w szpitalach ogólnych na terenie powiatu żywieckiego w latach 2011-2019

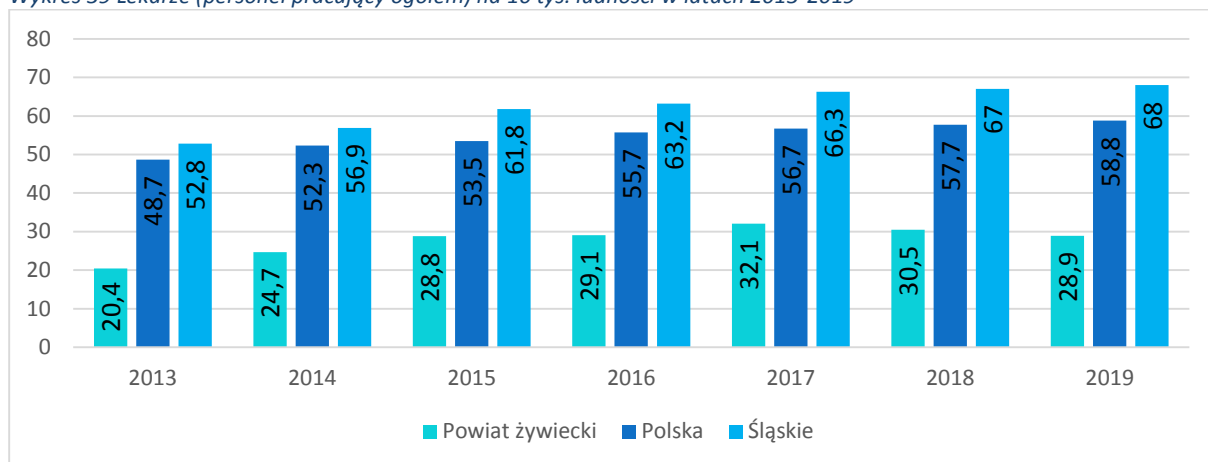

Źródło: dane GUS, 2021r.

Analizując stan i dostępność usług opieki zdrowotnej, warto wziąć pod uwagę zmianę liczebności kadry medycznej. W ostatnich latach, zauważalny był wzrost liczby lekarzy na 10 tys. ludności - odnotowano wzrost o 8,5, jednakże w 2019 r. nastąpił spadek – w porównaniu do 2018 r. o 1,5. W tym samym czasie ciągle rośnie liczba lekarzy na 10 tys. ludności w województwie śląskim i w kraju. Dla województwa wskaźnik wzrósł o 15,2, a dla Polski o 10,1. Wartość wskaźnika dla powiatu żywieckiego jest bardzo

niska i zaczęła spadać – jest to niepokojące zjawisko, zwłaszcza w kontekście starzenia się mieszkańców.

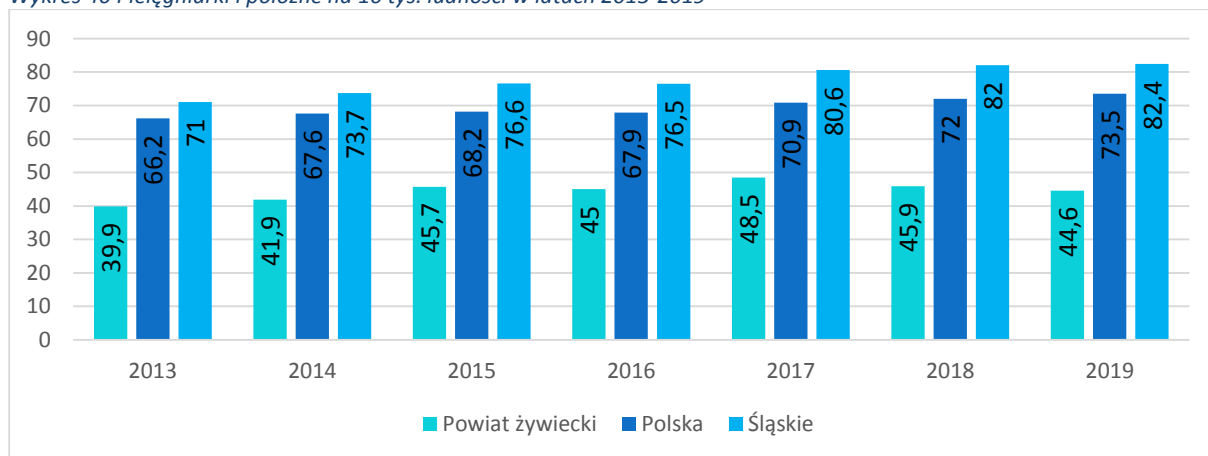
Wykres 39 Lekarze (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności w latach 2013-2019

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Wartość wskaźnika pielęgniarek na 10 tys. ludności w powiecie żywieckim również nie jest zadowalający. W 2019 r. wynosił 82,4. Od 2013 r. zanotowano wzrost wskaźnika o 4,7. To mniejszy wzrost niż w przypadku danych dla województwa śląskiego (wzrost o 11,4) i Polski (wzrost o 7,3).

Wykres 40 Pielęgniarki i położne na 10 tys. ludności w latach 2013-2019

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Z uwagi na widoczne w powiecie procesy starzenia się społeczności, niezbędne jest wsparcie działań profilaktycznych i leczenie schorzeń typowych dla osób starszych, a także zapewnienie odpowiedniej opieki, dlatego też niepokojącym zjawiskiem jest spadek w liczbie osób personelu medycznego – zarówno lekarzy jak i pielęgniarek

Na terenie powiatu żywieckiego osoby chore mogą korzystać z pomocy udzielanej przez nowy szpital powiatowy ICZ Healthcare sp. z o.o. Szpital Żywiec, który znajduje się w Żywcu na ul. Pola Lisickich 80. Placówka posiada dziewięć oddziałów:

- Chorób wewnętrznych,
- Chirurgii urazowo-ortopedycznej,
- Chirurgii ogólnej z pododdziałem onkologicznym,
- Ginekologiczno-położniczy,
- Neonatologiczny,
- Pediatryczny,
- Intensywnej terapii,
- Rehabilitacyjny,
- Kardiologiczny.

Planowane jest otwarcie oddziału neurologicznego. Szpital posiada sześć poradni specjalistycznych:

- Chirurgii ogólnej,
- Ginekologiczno-Położnicza,
- Preluksacyjna,
- Neurologiczna,
- Chirurgiczno-Ortopedyczna,
- Rehabilitacyjna.

W placówce funkcjonuje także trzynaście poradni komercyjnych:

- Chirurgiczna,
- Chorób zakaźnych,
- Dermatologiczna,
- Endokrynologiczna,
- Gastroenterologiczna,
- Kardiologiczna,
- Laryngologiczna,
- Nefrologiczna,
- Neurochirurgiczna,
- Neurologiczna,
- Onkologiczna,
- Ortopedyczna,
- Pulmonologiczna.

Szpital posiada własne laboratorium, pracownię diagnostyki obrazowej i pracownię endoskopii. Pod placówkę podlega Zakład Medycyny Pracy mieszczący się w budynku przy al. Marszałka Józefa Piłsudskiego 50 w Żywcu oraz Zakład Opiekuńczo-Lecznicy przy ul. Żwirowej 20 w Żywcu.

W dniu 23 października 2006 r. podjęto uchwałę Nr XLVII/491/06 w sprawie przyjęcia „Kierunków zmian restrukturyzacyjnych na lata 2007 – 2010 w Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żywcu”. Jednym z kierunków zmian była budowa nowej siedziby szpitala powiatowego. Dnia 25 października 2010 r. rozpoczęto składanie ofert w postępowaniu na „Wybór partnera prywatnego dla przedsięwzięcia pn. „Budowa Szpitala Powiatowego w Żywcu”. Partnerem Prywatnym została firma InterHealth Canada Limited. W ramach umowy o Partnerstwie Publiczno-Prywatnym zawartej we wrześniu 2011 roku kanadyjska firma zobowiązała się do wybudowania i wyposażenia szpitala ze swoich środków własnych oraz do zarządzania szpitalem przez 30 lat, a następnie przekazania go Partnerowi Publicznemu (Powiat Żywiecki). Wybudowanie nowego szpitala planowano na 2014 r., jednak dopiero we wrześniu 2020 r. nastąpiło otwarcie placówki.

Zespoły ratownictwa medycznego od grudnia 2020 r. funkcjonują w ramach spółki Ratownictwa Medycznego w Żywcu Sp. z o.o., wcześniej ratownictwo medyczne podlegało pod Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żywcu (Dział Pomocy Doraźnej).

Na terenie powiatu działa także Samodzielny Publiczny Zakład Opiekuńczo Lecznicy w Rajczy, ul. Ujsolska 35. Placówka świadczy usługi medyczne dla osób z niepełnosprawnością, przewlekłe chorych, wymagających intensywnej pielęgnacji i rehabilitacji. Świadczenia zdrowotne są realizowane w ramach kontraktu z NFZ. W powiecie działa również publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk” sp. z o.o. Milówka.

Na terenie powiatu działają następujące placówki opiekuńczo-lecznicze:

- Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Żywcu – świadczy usługi w ramach NFZ,
- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy – Złatna, część usług świadczona w ramach NFZ,
- Dom Seniora "Świerk" – Żywiec,
- Dom Aktywnego Seniora CuratioW – Rajcza,
- Rezydencja Seniora – Węgierska Górka,
- Dom Spokojnej Starości im. Św. Brata Alberta i Bł. Matki Bernardyny prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Albertynek – Węgierska Górka,
- Dom Pomocy Społecznej „Nestor” (Fundacja) – Żywiec,
- Dom Opieki im. Jana Pawła II – Kamesznica,
- Dom Opieki NA CYRHLLI – Korbielów,

- Śląskie Centrum Opieki Długoterminowej i Rehabilitacji "Ad-Finem" im. Księżnej Marii Krystyny Habsburg – Czernichów.

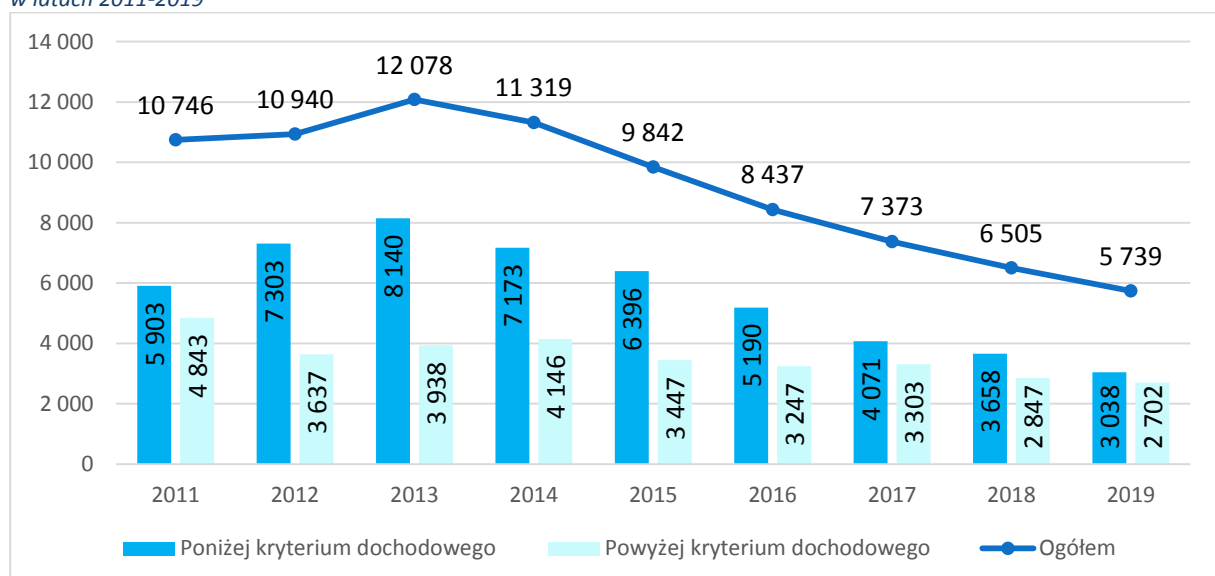
W dniu 25 kwietnia 2016 r. została powołana Rada Senioralna przy Staroście Żywieckim. Rada ma charakter doradczy i działa na rzecz rozwoju polityki senioralnej na terenie powiatu żywieckiego. Celem funkcjonowania tej jednostki jest aktywizacja osób starszych, wymiana informacji związanych z działaniami na rzecz osób starszych i sposobów ich wspierania oraz integracja osób zajmujących się szeroko pojętą polityką senioralną. Rada Senioralna organizuje konferencje i warsztaty dla seniorów, podejmuje działania mające na celu tworzenie klubów i domów seniora, współpracuje z organizacjami pozarządowymi, prowadzi działalność informacyjną w zakresie polityki senioralnej, konsultuje i opiniuje akty prawa miejscowego oraz udziela wsparcia merytorycznego instytucjom zajmującym się polityką senioralną.

Opieka społeczna

Na podstawie danych GUS, w latach 2011-2019 zauważa się tendencję spadkową liczby osób objętych pomocą społeczną. Ogólna liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej spadła o niemal 47% na przestrzeni dziewięciu lat. Podobnie statystyki wypadają dla osób poniżej kryterium dochodowego (-49%) i powyżej tego kryterium (-44%).

Wykres 41 Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie żywieckim wg kryterium dochodowego w latach 2011-2019

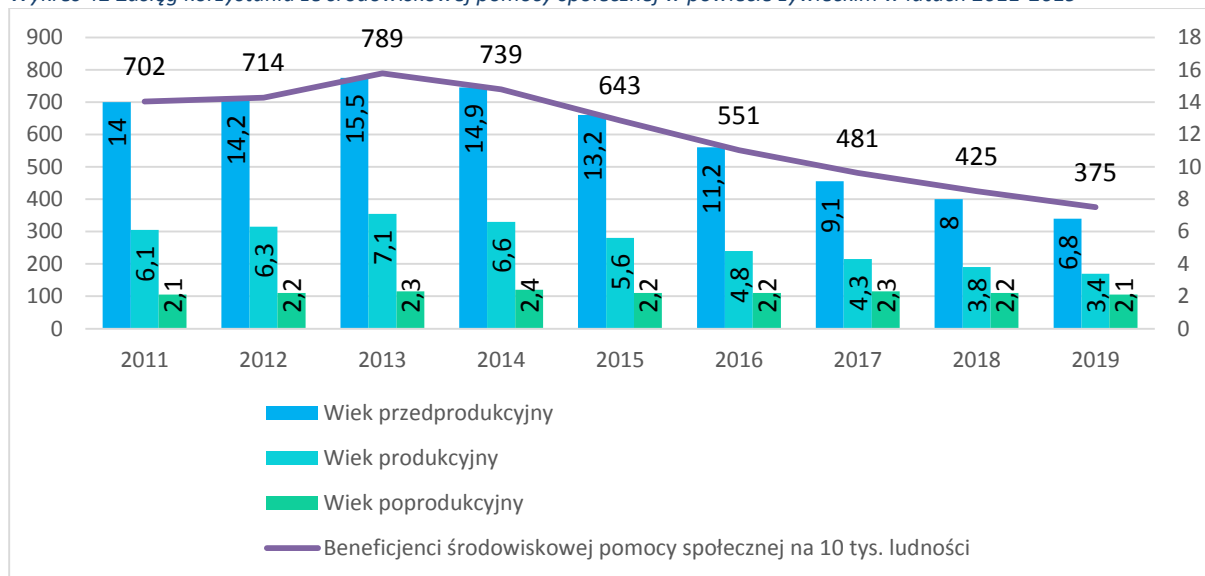

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Inne wskaźniki również wskazują na zmniejszającą się liczbę beneficjentów pomocy społecznej na terenie powiatu żywieckiego. Poniższy wykres przedstawia zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej jako udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności

ogółem oraz beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności. Najwyższy odsetek osób objętych pomocą społeczną dotyczy osób w wieku przedprodukcyjnym. Od 2013 r. systematycznie spada odsetek osób w tej grupie objętych świadczeniami.

Wykres 42 Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie żywieckim w latach 2011-2019

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Według danych z Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej działających na terenie powiatu żywieckiego, w latach 2016-2020 liczba rodzin objętych pomocą społeczną zmniejszyła się o 16,7%. W tym samym czasie kwota udzielonych świadczeń zmalała o 17,6%.

Tabela 23 Rodziny objęte pomocą społeczną

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin ogółem	3491	3373	3062	3423	2909
Liczba osób w rodzinach	9626	8782	7741	7998	6835
Rodziny z dziećmi	1547	1421	1082	1164	1043
Rodziny niepełne	490	481	409	526	387
Rodziny emerytów i rencistów	730	709	691	828	602
Kwota udzielonych świadczeń w ramach zadań własnych gminy	8 094 542 zł	7 331 728 zł	6 953 335 zł	7 018 824 zł	6 672 984 zł

Źródło: dane z GOPS z terenu powiatu żywieckiego.

Najczęstszymi powodami przyznania pomocy społecznej w 2020 r. było ubóstwo (1 270 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (1 089) oraz niepełnosprawność (861).

Tabela 24 Powody przyznania pomocy społecznej w 2020 r.

Powody przyznania pomocy	Liczba rodzin
ubóstwo	1270
długotrwała lub ciężka choroba	1089
niepełnosprawność	861

Powody przyznania pomocy	Liczba rodzin
bezrobocie	832
bezradność w spr. opiek.-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego	417
potrzeba ochrony macierzyństwa	295
potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym: wielodzietność	176
bezradność, w tym: rodziny niepełne	173
alkoholizm	140
bezradność, w tym: rodziny wielodzietne	67
zdarzenie losowe	41
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	37
bezdolność	35
sytuacja kryzysowa	16
przemoc w rodzinie	14
sieroctwo	4
narkomania	3
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	1
klęska żywiołowa	1

Źródło: dane z GOPS z terenu powiatu żywieckiego.

W latach 2016-2020 spadła liczba osób pobierających zasiłki stały lub okresowy – kolejno o 35,5% i 29,3%. W przypadku zasiłków celowych liczba osób zwiększyła się o ponad 227%. Tak duży wzrost związany był prawdopodobnie z cięższą sytuacją materialną mieszkańców powiatu spowodowaną pandemią Covid-19.

Tabela 25 Zasiłki przyznane w latach 2016-2020

Rok	Zasiłki stałe		Zasiłki okresowe		Zasiłki celowe	
	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]
2016	785	2 908 071	1 076	1 912 668	591	403 279
2017	565	2 733 434	965	1 521 262	724	477 410
2018	517	2 633 278	925	1 389 813	699	532 266
2019	527	2 871 075	881	1 276 399	748	497 675
2020	506	2 770 285	761	1 312 115	1 934	1 780 290
Zmiana	-35,5%	-4,7%	-29,3%	-31,4%	227,2%	341,5%

Źródło: dane z GOPS z terenu powiatu żywieckiego.

W analizowanym okresie liczba rodzin pobierających świadczenia pieniężne zmniejszyła się o 22,7%, a liczba rodzin pobierających świadczenia niepieniężne spadła o 50,3%.

Tabela 26 Świadczenia pieniężne i niepieniężne w latach 2016-2020

Rok	Świadczenia pieniężne		Świadczenia niepieniężne	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
2016	2 683	6 853	1 429	5 585
2017	2 526	5 851	1 034	4 338
2018	2 314	5 235	976	3 825
2019	2 188	4 643	871	3 262

DIAGNOZA

2020	2 074	4 449	710	2 698
------	-------	-------	-----	-------

Źródło: dane z GOPS z terenu powiatu żywieckiego.

Według danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu na terenie powiatu żywieckiego w 2020 r. działał jeden dom pomocy społecznej, w którym mieściło się 100 miejsc dla osób potrzebujących pomocy.

Tabela 27 Domy pomocy społecznej w powiecie żywieckim w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba domów pomocy społecznej	1	1	1	1	1
Liczba miejsc w domach pomocy społecznej	100	100	100	100	100
Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej	99	100	99	100	97

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu.

Liczba rodzin zastępczych spadła ze 109 w 2016 r. do 91 w 2020 r. W analizowanym okresie zanotowano także spadek liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej (-12%). Na terenie powiatu w 2020 r. działały dwa rodzinne domy dziecka.

Tabela 28 Rodziny zastępcze w powiecie żywieckim w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin zastępczych	109	100	101	92	91
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	152	159	160	140	134
Liczba rodzinnych domów dziecka	3	2	2	2	2

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu powołano w dniu 25 stycznia 1999 r. zgodnie z uchwałą nr IV/25/99 Rady Powiatu Żywieckiego, które jest samodzielną jednostką wykonującą zadania pomocy społecznej w powiecie i jest podporządkowana Zarządowi Powiatu. PCPR nadzoruje między innymi działalność domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia, ośrodków interwencji kryzysowych, rodzin zastępczych czy placówek opiekuńczo-wychowawczych. Zadania jednostki to między innymi:

- Opracowywanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie,
- Udzielanie pomocy pieniężnej i organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców i rodziny,
- Opłacanie kosztów utrzymania dzieci, które zostały umieszczone w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- Wspieranie finansowe osób opuszczających placówkę opiekuńczą – wypłacanie pieniędzy na kontynuację nauki oraz usamodzielnienie,
- Pomaganie w integracji osób, które mają problem z przystosowaniem się do życia w społeczeństwie,

- Pomoc uchodźcom z innych krajów,
- Rozwijanie infrastruktury ponadgminnych domów pomocy społecznej,
- Prowadzenie mieszkań chronionych przeznaczonych między innymi dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży,
- Prowadzenie szkoleń dla pracowników pomocy społecznej,
- Współpraca z fundacjami i organizacjami wspierającymi osoby niepełnosprawne oraz pomoc w niwelowaniu skutków niepełnosprawności.

PCPR w Żywcu w ostatnich latach realizowało szereg programów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, takich jak:

- „Szlachetna pomoc” – realizowany w latach 2018-2020, finansowany w ramach Osi Priorytetowej IX Włączenie Społeczne, działanie 9.2. Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne, poddziałanie 9.2.5. Rozwój usług społecznych z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Regionalnego na lata 2014-2020. Projekt był kierowany do osób nieaktywnych zawodowo, z niepełnosprawnością, niesamodzielnością ze względu na wiek (60+). Związany był z usługami asystenckimi i opiekuńczymi.
- „Chcę lepiej!” – realizowany w latach 2018-2020, finansowany w ramach Osi Priorytetowej IX Włączenie Społeczne, działanie 9.1. Aktywna integracja, poddziałanie 9.1.6. Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Regionalnego na lata 2014-2020. Projekt skierowany był do osób i rodzin wykluczonych społecznie, osób z niepełnosprawnościami, wychowanków pieczy zastępczej oraz rodziców dzieci niepełnosprawnych. Związany był z rozwijaniem umiejętności społecznych, podnoszeniem kompetencji zawodowych i nauką samodzielności.
- „Razem w lepszą Przyszłość” – realizowany w latach 2015-2017, finansowany w ramach Osi Priorytetowej IX Włączenie Społeczne, działanie 9.1. Aktywna integracja, poddziałanie 9.1.6. Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Regionalnego na lata 2014-2020. Celem projektu było włączenie kilkuset osób zagrożonych ubóstwem z terenu powiatu żywieckiego do aktywnego życia zawodowo-społecznego. Projekt podnosił kompetencje społeczne uczestników.

Żywieckie PCPR realizowało także projekty współfinansowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, takie jak:

- „Aktywny samorząd” – realizowany w 2015 i 2016 r. Obszary wsparcia składały się z modułu I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych oraz z modułu II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym. Działania programu uzupełniały plany ujęte w powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.
- „Wyrównywanie różnic między regionami (III)” – realizowany w 2016 r. Skierowany był do osób z niepełnosprawnościami. Działania programu skupiały się przede wszystkim na niwelowaniu barier transportowych.

W latach 2018-2019 Żywiecka Fundacja Rozwoju, będąca organizacją non-profit, realizowała projekt „Działaj bez limitu!” i „Działaj bez limitu 2” w ramach programu rządowego na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych ASOS 2014-2020. Projekt był skierowany do osób w wieku powyżej 60 roku życia, którzy mieli za zadanie wzmocnić swoje kompetencje liderские. Dzięki temu mogli stać się liderami seniorów z żywiecczyny. Uczestnicy diagnozowali problemy swojego środowiska, aktywnie działali na rzecz społeczności lokalnej oraz wzmacniali swoje kompetencje społeczne. Na terenie powiatu działają także Uniwersytety Trzeciego Wieku. Dotychczas takie uniwersytety powstały w Żywcu, Łodygowicach i Czernichowie. Ich celem jest aktywizacja osób starszych, wsparcie w rozwijaniu pasji i poszerzaniu wiedzy. Uniwersytet jest także miejscem spotkań dla najstarszych mieszkańców, co pozwala na ograniczenie negatywnych skutków często odczuwanej wśród seniorów samotności

W 2019 r. został uchwalony Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 r. definiujący tzw. Usługi Społeczne. Program ten zakłada, że Jednostki Samorządu Terytorialnego będą mogły tworzyć Centra Usług Społecznych i spółdzielnie socjalne, które będą mogły działać w zakresie utrzymania terenów zielonych, usług opiekuńczych, obsługi gastronomicznej szkół, odbioru odpadów od mieszkańców powiatu oraz prowadzenia żłobków lub przedszkoli. Działania mają być realizowane przez współpracę z organizacjami pozarządowymi. Główny cel programu brzmi: „Ekonomia społeczna i solidarna stanie się istotnym instrumentem aktywnej polityki społecznej, wsparcia rozwoju społecznego oraz lokalnego.”⁶

W powiecie żywieckim CUS działa w gminie Węgierska Górka oraz Łękawica. Utworzone jednostki mają wspierać działania GOPS oraz pomóc w integrowaniu lokalnej społeczności. Podobnie działania planowane są między innymi w gminie Lipowa i Ujszoły.

⁶ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, 2019 r.

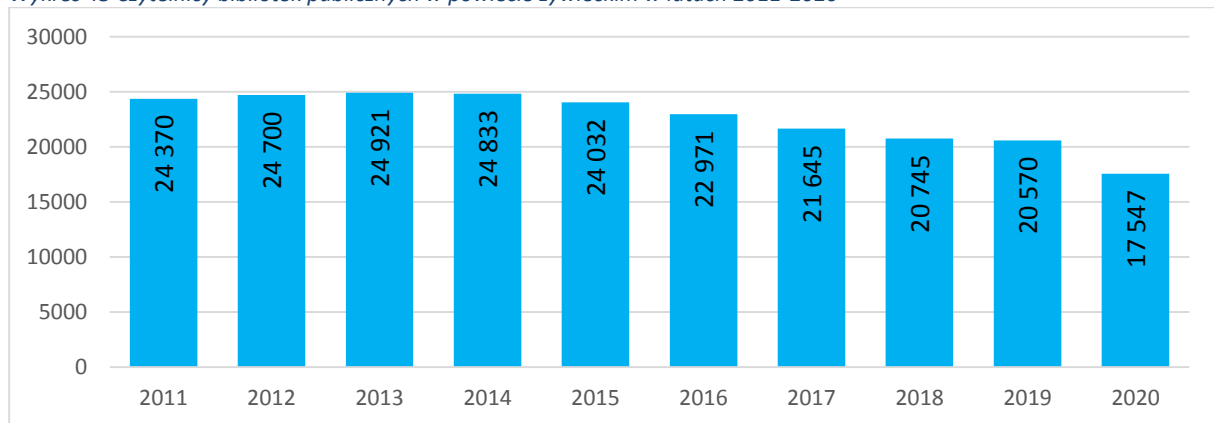
2.9. Turystyka, kultura, sport i promocja

Kultura i sport

W powiecie żywieckim w 2020 r. funkcjonowały 43 biblioteki, łącznie z filiami, w których znajdowało się 525 209 woluminów. W porównaniu do 2011 r. (498 692 woluminów) księgozbiór bibliotek zwiększył się o ponad 5%. Od 2013 r. notowana jest tendencja spadkowa w liczbie czytelników bibliotek publicznych w ciągu roku. W 2011 r. liczba czytelników bibliotek wynosiła 24 370, a w 2020 r. zaledwie 17 547 - nastąpił zatem spadek czytelników o 28%. Niższa liczba czytelników w 2020 r. ma związek z ograniczeniami pandemicznymi, które uniemożliwiały korzystanie z bibliotek. Ogólna tendencja spadkowa wynika z malejącego czytelnictwa i popularyzacji książek elektronicznych.

Wykres 43 Czytelnicy bibliotek publicznych w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W przypadku imprez organizowanych na terenie powiatu żywieckiego nastąpił wzrost ich liczby o prawie 48% w 2020 r. w porównaniu do 2012 r. Liczba uczestników imprez od 2012 r. do 2019 r. zwiększyła się o około 21%. Natomiast biorąc pod uwagę 2020 r. liczba ta spadła o niemal 60% w analizowanym okresie – stało się tak z powodu pandemii i ograniczeń z tym związanych.

Tabela 29 Liczba imprez w powiecie żywieckim i uczestników ogółem w 2012, 2016, 2019 i 2020 r.

Rok	Liczba imprez ogółem	Liczba uczestników imprez
2012	761	149 180
2016	946	224 353
2019	1 042	180 417
2020	1 123	61 108

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. najwięcej imprez odbyło się w gminie Radziechowy-Wieprz (559) i w gminie Jeleśnia (241). Najwięcej uczestników imprez odnotowano w gminie Żywiec (19 470). Jeśli chodzi o wskaźnik liczby uczestników imprez na 1 000 ludności to najwyższa wartość wskaźnika dotyczyła gminy Ujszoły (1 395,90) i Węgierska Górka (696,2).

Tabela 30 Liczba imprez i ich uczestników w powiecie żywieckim w podziale na gminy – 2020 r.

Gmina	imprezy	uczestnicy imprez	liczba uczestników imprez na 1000 ludności
Żywiec	144	19 470	629,1
Gilowice	18	1 440	229,7
Jeleśnia	241	8 100	613,3
Koszarawa	4	121	51,2
Łodygowice	40	3 546	243,2
Milówka	27	1 820	180,8
Radziechowy-Wieprz	559	7 541	576,3
Rajcza	13	2 000	228,1
Ślemień	2	350	99,2
Świnna	1	100	12,4
Ujsoły	14	6 170	1 395,90
Węgierska Górka	60	10 450	696,2
Powiat żywiecki	1 123	61 108	400,8

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Na terenie powiatu organizowany jest szereg imprez regionalnych dzięki którym można bliżej poznać tradycje obszaru oraz lokalny folklor. Są to między innymi:

- Dni Powiatu Żywieckiego.
- Żywieckie Gody – wydarzenie organizowane na przełomie stycznia i lutego przybliżające tradycję kolędowania na Żywiecczyźnie – tzw. Dziadów. Jest to jeden z najstarszych i największych konkursów grup kolędujących na terenie Beskidów.
- Karnawał Beskidzki – impreza będąca zwieńczeniem Żywieckich Godów (koncert finałowy), na której można spróbować potraw regionalnych oraz uczestniczyć w kiermaszu sztuki ludowej.
- Tydzień Kultury Beskidzkiej – festiwal folklorystyczny odbywający się na terenie Beskidu Śląskiego i Żywieckiego, między innymi także w Żywcu. W trakcie festiwalu koncertuje wiele zespołów, głównie ludowych, organizowane są jarmarki sztuki ludowej, prezentowane są wystawy z zakresu regionalnej sztuki oraz odbywają się konkursy i warsztaty. W ramach Tygodnia Kultury Beskidzkiej odbywa się zazwyczaj Festiwal Folkloru Górali Polskich.
- Przegląd Potraw Regionalnych pn. „Próbowacka Jodła Beskidzkiego” – w wydarzeniu biorą udział Koła Gospodyń Wiejskich. Przegląd ma na celu promowanie potraw regionalnych i przywracanie ich do współczesnego jadłospisu.
- Powiatowy Przegląd Orkiestr Dętych – impreza zraszająca fanów muzyki dętej, odbywająca się w amfiteatrze w Żywcu.

- Boże Narodzenie w Beskidach – warsztaty folklorystyczne, konkursy plastyczne i literackie skierowane do dzieci i młodzieży z powiatu żywieckiego. Wydarzenie ma na celu zainteresowanie młodego pokolenia dawnymi zwyczajami świątecznymi.
- Wawrzyńcowe Hudy – lokalny obrzęd palenia dużych ognisk w wigilię św. Wawrzyńca, odbywa się w gminie Ujsoły. Łączony zazwyczaj z Tygodniem Kultury Beskidzkiej.

W powiecie żywieckim działa 13 ośrodków kultury powołanych przez władze danej gminy:

- Miejskie Centrum Kultury w Żywcu,
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Czernichowie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Gilowicach,
- Gminny Ośrodek Kultury w Jeleśni,
- Gminny Ośrodek Kultury w Koszarawie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Łodygowicach,
- Gminny Ośrodek Kultury w Milówce,
- Gminne Centrum Kultury, Promocji i Turystyki Radziechowy-Wieprz,
- Centrum Kultury i Sportu w Rajczy,
- Gminny Ośrodek Kultury „Jemioła” w Ślemieniu,
- Gminny Ośrodek Kultury w Świnnej,
- Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Ujsołach,
- Ośrodek Promocji Gminy Węgierska Górka.

Gminny Ośrodek Kultury w Łękawicy został zlikwidowany w 2020 r. Natomiast w gminie Lipowa nie działa żaden ośrodek kultury, dlatego to Urząd Gminy próbuje organizować życie kulturalne w gminie przez współpracę z organizacjami społecznymi, placówkami szkolnymi oraz stowarzyszeniami.

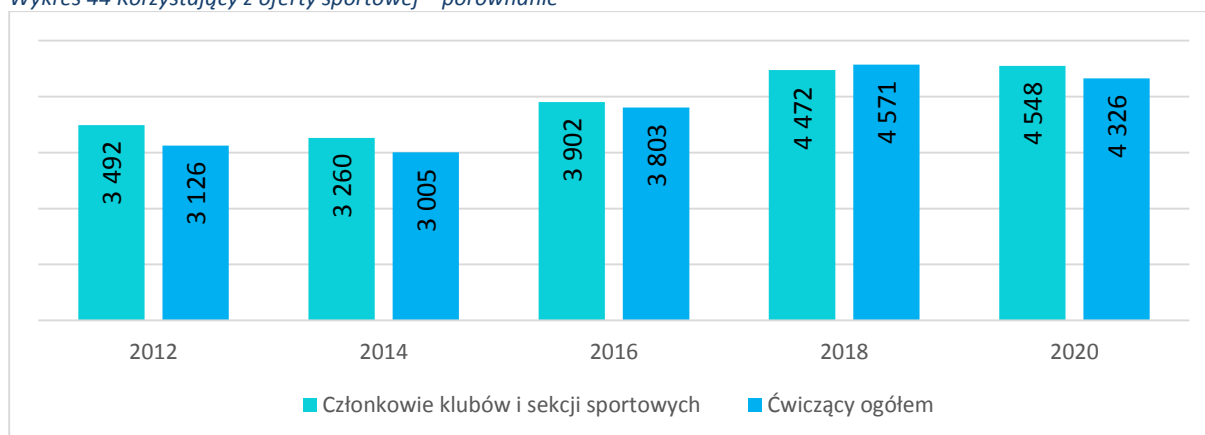
W Żywcu mieści się Kino Janosik, jedyne kino na terenie powiatu, które należy do Sieci Kin Studyjnych i Lokalnych oraz Silesia Film. W Kinie Janosik wyświetlane są zarówno filmy popularne, dla dzieci jak i dzieła mniej znane o wyższych walorach artystycznych, dzięki czemu oferta trafia do szerokiej grupy odbiorców. Kino pełni także rolę ośrodka animacji kultury w regionie. Organizuje cykle filmowe między innymi Janosikowy Klub Seniora, w ramach którego seniorzy mogą nabyć tańsze bilety oraz Niedziela z Dokumentem, w trakcie którego wyświetlane są filmy dokumentalne z całego świata. W kinie odbywają się także spotkania z artystami ze świata kinematografii oraz działa Klub Filmowy Urania, gdzie w środę wieczorem odbywa się seans filmowy zakończony dyskusją na temat obejrzanego filmu.

W Miejskim Centrum Kultury w Żywcu odbywają się pokazy teatralne, koncerty, występy zespołów ludowych, a także organizowane są różnego rodzaju uroczystości, konferencje i sympozja. MCK

prowadzi sekcje i koła zainteresowań, takie jak sekcje teatralne, sekcje muzyczno- wokalne, sekcje tańca, sekcje rytmiki, sekcje aerobiku, sekcje modelarstwa, sekcje plastyczne, warsztaty dziennikarskie oraz zajęcia kulturalne i artystyczne. Centrum współpracuje z różnymi fundacjami, stowarzyszeniami i instytucjami kultury związanymi z rozwojem działalności kulturalnej na terenie powiatu żywieckiego.

W kontekście sportu warto przyjrzeć się ofercie zarówno pod kątem obiektów sportowych, jak i zajęć w których mogą uczestniczyć mieszkańcy powiatu. W budżecie powiatu w 2020 r. przeznaczono kwotę 144 958,91 zł na wydatki związane z kulturą fizyczną. Według danych GUS z 2018 r., w powiecie żywieckim znajduje się 7 stadionów, 40 boisk piłkarskich, 2 hale sportowe, 18 kortów tenisowych i 1 pływalnia kryta. Ponadto w Leśnej działa Aquapark z kompleksem basenów. Jeśli chodzi o liczbę ćwiczących korzystających z oferty sportowej w powiecie na tle kilku lat można zauważyć tendencję wzrostową. Największą liczbę członków klubów i sekcji sportowych zanotowano w 2020 r. (4 548), a najwięcej ćwiczących ogółem w 2018 r. (4 571). Między 2011 r. a 2020 r. nastąpił wzrost liczby ćwiczących o ponad 38%, a liczby członków klubów o około 30%. Większe zainteresowanie ofertą sportową może świadczyć o większej świadomości mieszkańców dotyczącej pozytywnego wpływu aktywności fizycznej na zdrowie.

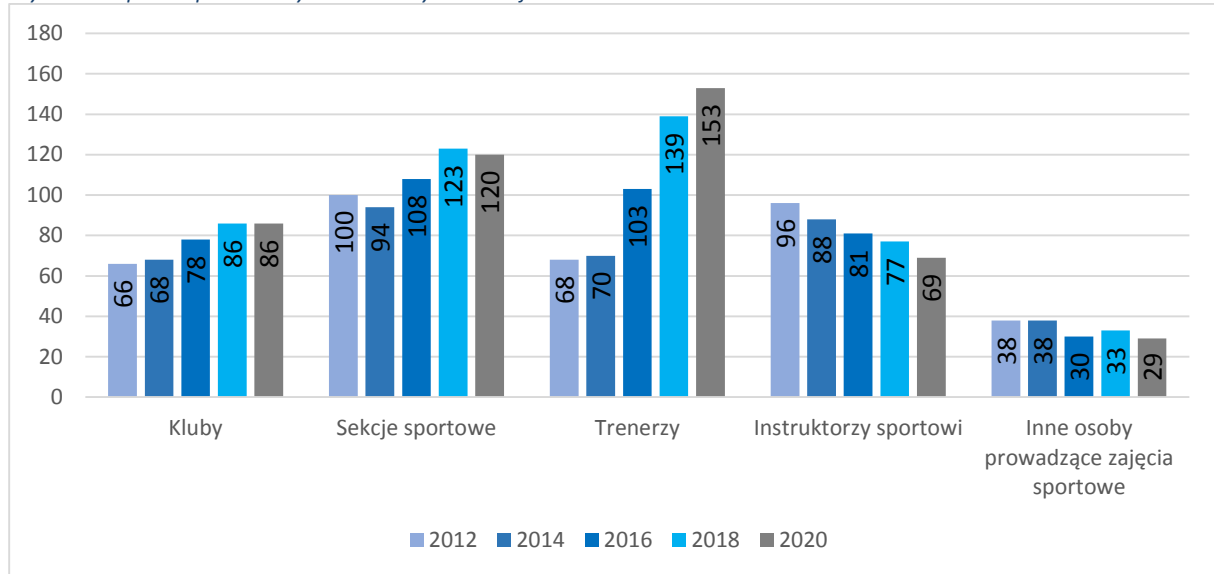
Wykres 44 Korzystający z oferty sportowej – porównanie

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Kolejnymi wskaźnikami w ramach oceny skali uczestnictwa mieszkańców w kulturze fizycznej są zestawienia pokazujące liczebność kadry trenerskiej i innych osób zajmujących się prowadzeniem zajęć sportowych. Na przestrzeni badanego okresu znacznie wzrosła liczba trenerów (wzrost o 125%), przy jednoczesnym spadku liczby instruktorów sportowych (spadek o 28%) i innych osób prowadzących zajęcia sportowe (spadek o 24%). Obserwuje się, że rośnie liczba klubów sportowych (wzrost o 30%) oraz sekcji sportowych (wzrost o 20%).

Wykres 45 Sport w powiecie żywieckim – dynamika zjawiska

Źródło: Dane GUS, 2021 r.

W powiecie żywieckim szczególnie popularne są biegi terenowe, maratony oraz kolarstwo górskie. Wśród imprez sportowych organizowanych na terenie powiatu można wymienić między innymi:

- Półmaraton dookoła Jeziora Żywieckiego – najważniejsze wydarzenie biegowe na terenie powiatu,
- Chudy Wawrzyniec – ultramaraton odbywający się na terenie gminy Rajcza i gminy Ujsoły, najdłuższa możliwa trasa górską (80km) w roku 2020 i 2021 miała rangę Mistrzostw Polski w Biegu Górskim na Ultra Dystansie,
- „ZŁOTA 50 – TKA” – cykl biegów składający się z między innymi: Biegu na Szczyt Rysianki – biegu górskiego organizowanego na terenie gminy Węgierska Górka, którego celem jest zdobycie Hali Rysianki (1324 m n.p.m.), Międzynarodowego Biegu Górskiego Żar – biegu organizowanego na terenie Międzybrodzia Żywieckiego oraz Biegu na Szczyt Pilska – organizowanego w gminie Korbielów, którego celem jest zdobycie masywu Pilska (1557m n.p.m.),
- Duathlon Vertical RYSIANKA – impreza składająca się z etapu rowerowego i biegowego, organizowana w gminie Węgierska Górka, ma na celu popularyzację kolarstwa górskiego.
- Ekstremalny Półmaraton Górski o Puchar Starosty Powiatu Żywieckiego,
- Maraton Beskidy – organizowany na terenie gminy Radziechowy-Wieprz,
- HERO Beskidy MTB – górskie zawody rowerowe organizowane w czerwcu na terenie gminy Węgierska Górka,
- Diablak Beskid Extreme Triathlon – zawody składające się z pływania, jazdy na rowerze oraz biegu górskiego na szczyt Babiej Góry (1 725 m n.p.m.).

Turystyka

Powiat żywiecki jest atrakcyjnym miejscem pod względem przyrodniczym i kulturowym. Rejon Beskidu Żywieckiego posiada odpowiednie warunki do rekreacji i wypoczynku. Obszar ten jest dość dobrze skomunikowany z resztą województwa – mając do dyspozycji samochód, dotarcie do większości zakątków Żywiecczyny nie stanowi problemu. Gorzej sytuacja wypada w kontekście transportu zbiorowego. W kwestii atrakcji przyrodniczych warto wspomnieć, że:

- Beskid Żywiecki jest drugim co do wielkości pasmem górskim w Polsce. Fani wspinaczki górskiej i leśnych spacerów mogą wybrać się na okoliczne szczyty górskie, takie jak np.: Babia Góra (1725 m n.p.m.), Piłsko (1557 m. n.p.m.), Polica (1369 m. n.p.m.), Wielka Racza (1236 m n.p.m.).
- Chętnie odwiedzanym przez turystów miejscem, jest punkt widokowy na Hali Rysiance, z którego rozciąga się widok na Tatry, Babią Górę i Piłsko.
- Jednym z popularniejszych miejsc jest również punkt na górze Żar, z którego można podziwiać widok na Kotlinę Żywiecką.
- Warto zobaczyć największy wodospad w całych Beskidach, który znajduje się w Sopotni Wielkiej.
- Turyci lubiący odpoczynek nad wodą mogą powędkować lub wynająć żaglówkę na Jeziorze Żywieckim.
- W gminie Ujsoły znajduje się Geopark Glinka, którego oferta skierowana jest przede wszystkim do rodzin z dziećmi.

W przypadku atrakcji historyczno-kulturowych należy nadmienić, że:

- Zainteresowani historią powinni odwiedzić tzw. „Westerplatte Południa” czyli bunkry w Węgierskiej Górcie, gdzie początkiem II wojny światowej stoczono walkę z oddziałami niemieckimi. W głównym bunkrze nazwanym „Wędrowiec” mieści się obecnie niewielkie muzeum, wokół którego odbywają się wydarzenia patriotyczne i rekonstrukcje historyczne.
- Ciekawą atrakcją jest także odwiedzenie Parku Etnograficznego Ziemi Żywieckiej w Ślemieniu koło Żywca, w którym znajduje się skansen. Zwiedzający mogą zapoznać się z lokalną sztuką, posłuchać ludowych wykonawców oraz spróbować regionalnych potraw. W obiektach na terenie skansenu organizowane są warsztaty dawnego rzemiosła.
- Będąc w Żywcu, warto zwiedzić Pałac Habsburgów wraz z otaczającym go zabytkowym parkiem.
- Popularnym celem wycieczek jest również zabytkowy budynek Browaru Żywieckiego, gdzie można zapoznać się z historią browaru i technologią wytwarzania piwa. Co roku w Browarze

odbywa się Industriada - święto Szlaku Zabytków Techniki, największe tego typu wydarzenie w Europie Wschodniej.

Promocja powiatu

Wśród najczęściej wykorzystywanych narzędzi do promocji powiatu żywieckiego można wskazać konta w social mediach m.in. na kanale YouTube, a także stronę internetową www.zywiec.powiat.pl. Cyklicznie zamieszczane są również informacje na temat Powiatu w prasie lokalnej, regionalnej oraz tematycznej (magazyny turystyczne). Dodatkowo promocja powiatu odbywa się również poprzez wykonywanie własnych lub udział we wspólnych wydawnictwach wraz z Euroregionem Beskidy oraz Śląską Organizacją Turystyczną. W ostatnich pięciu latach wydano m.in. foldery, broszury, plakaty czy mapy, zawierające informacje dotyczące Żywiecczyny. W celu promocji zaktualizowano również film promocyjny, który dostępny jest w trzech językach (polskim, angielskim i niemieckim). Promocja powiatu oraz atrakcji turystycznych (muzyki, rękodzieła oraz produktów regionalnych i kuchni) odbywa się również poprzez udział w krajowych i zagranicznych targach turystycznych. Wprowadzono również system identyfikacji wizualnej, czyli wykonano gadżety i materiały promocyjne zawierające logotypy powiatu żywieckiego.

Promocja powiatu żywieckiego odbywa się przede wszystkim poprzez organizację imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych, mających charakter ponadlokalny. Wśród najbardziej popularnych imprez, organizowanych cyklicznie przez Wydział Turystyki, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu Starostwa Powiatowego w Żywcu można wskazać m.in. na:

- Półmaraton dookoła Jeziora Żywieckiego – odbywa się co roku, od 2000 r., jest to najważniejsza tego typu impreza biegowa na Żywiecczyźnie
- Złot Turystyczno-Ekologiczny „Czyste Góry” – celem jest porządkowanie szlaków turystycznych, ochrona przyrody, integracja młodzieży w zakresie dbania o środowisko naturalne, a także promowanie walorów turystycznych i przyrodniczych Beskidów, turystyki górskiej i kwalifikowanej
- Wielkanoc w Tradycji Naszych Przodków – kultywowanie i promocja zwyczajów i obrzędów związanych z okresem Wielkiego Postu i Wielkanocy
- Dni Powiatu Żywieckiego – impreza plenerowa, w której udział biorą w szczególności organizacje pozarządowe, podczas dni powiatu odbywają się prezentacje artystyczne oraz występy zespołów reprezentujących gminy

- Przegląd Potraw Regionalnych pn. „Próbowacka Jodła Beskidzkiego” – organizowany w trakcie Dni Powiatu Żywieckiego, ma na celu propagowanie dań regionalnych typowych dla Żywiecczyny oraz możliwość zastosowania ich we współczesnej kuchni
- Konkurs na Najaktywniejsze Szkolne Koło Krajoznawczo-Turystyczne Powiatu Żywieckiego - celem konkursu jest promowanie pieszej turystyki górskiej oraz turystyki kwalifikowanej, krzewienie postaw i świadomości ekologicznej, integracja młodzieży w zakresie dbania o środowisko naturalne.

Poniżej przedstawiono kwotę, którą przeznaczono w każdym roku na działania w zakresie promocji, które finansowane są z budżetu Powiatu Żywieckiego:

Tabela 31 Kwoty wydatkowane na promocję powiatu

Rok	Kwota
2016	288 800,00 zł
2017	365 300,00 zł
2018	481 000,00 zł
2019	358 900,00 zł
2020	317 700,00 zł

Źródło: Starostwo Powiatowe w Żywcu

2.10. Ochrona środowiska

Powiat żywiecki wyróżnia znacząca liczba obszarów chronionych występujących w prawie każdej z gmin. Szczególnie zwrócić uwagę należy na powierzchnię parków krajobrazowych (54 162,5 ha) oraz rezerwatów przyrody (617,41 ha). Przekłada się ona nie tylko na unikatowy stan środowiska naturalnego, ale również buduje atrakcyjność turystyczną powiatu.

Formy ochrony przyrody

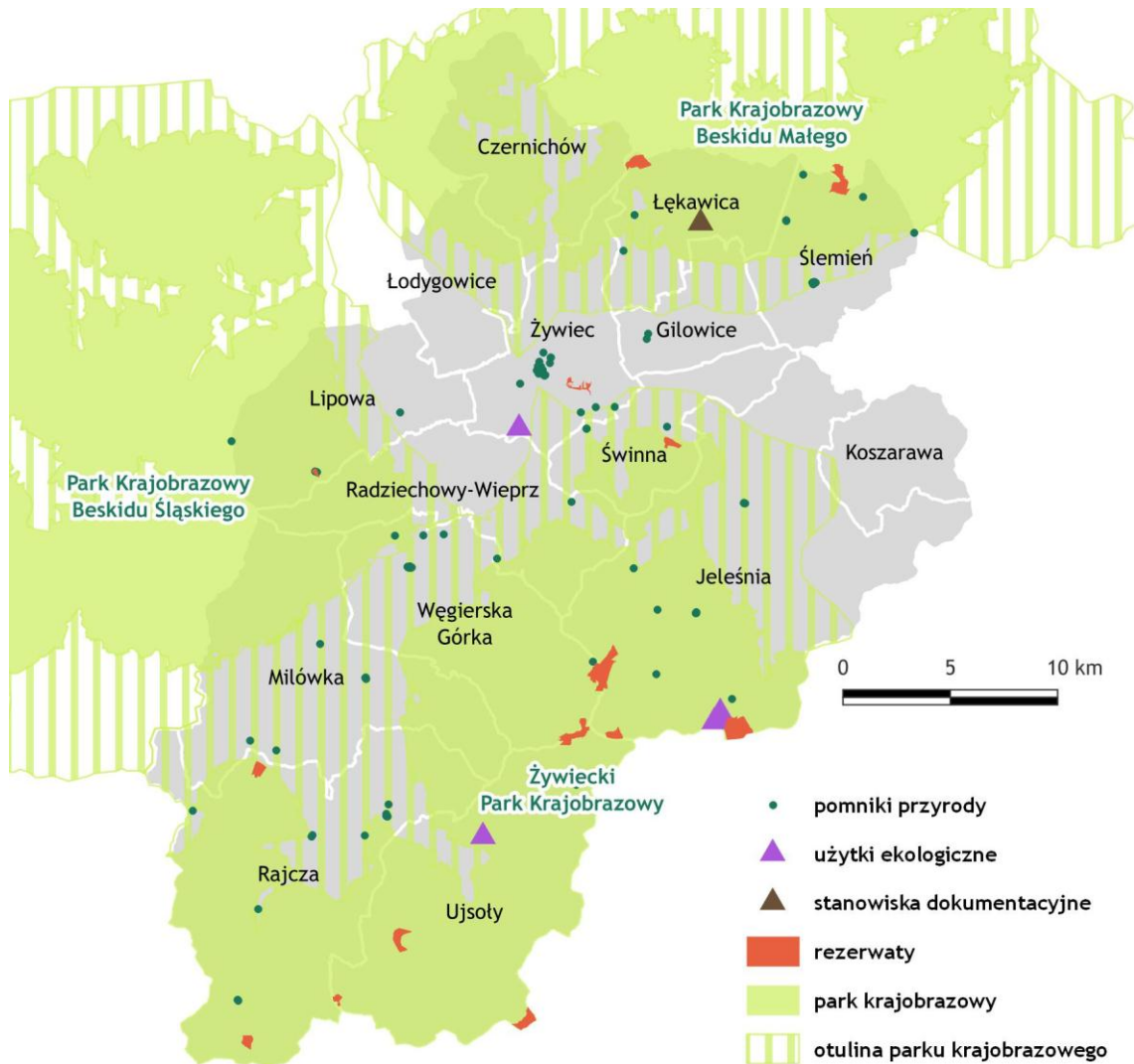
Tabela 32 Powierzchnia form ochrony przyrody w poszczególnych gminach

Gmina	Powierzchnia [ha]		
	Parki krajobrazowe	Rezerваты przyrody	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
Żywiec	405	23,2	0
Czernichów	4045	0	0
Gilowice	250	0	0
Jeleśnia	7869,5	196,7	7,87
Koszarawa	0	0	0
Lipowa	3180	7,5	0
Łękawica	3160	49,51	0
Łodygowice	840	0	0
Milówka	4113	0	0
Radziechowy-Wieprz	2780	0	0
Rajcza	9390	56,4	0
Ślemień	2010	33,2	0

Gmina	Powierzchnia [ha]		
	Parki krajobrazowe	Rezerваты przyrody	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
Świnna	1270	23,7	0
Ujsoty	10160	132	0
Węgierska Górka	4690	95,2	0
Żywiec	405	23,2	0
Czernichów	4045	0	0
Gilowice	250	0	0
Jeleśnia	7869,5	196,7	7,87
Lipowa	3180	7,5	0
RAZEM	54162,5	617,41	7,87

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Grafika 3 Pokrycie gmin formami ochrony przyrody - mapa

Źródło: opracowanie własne

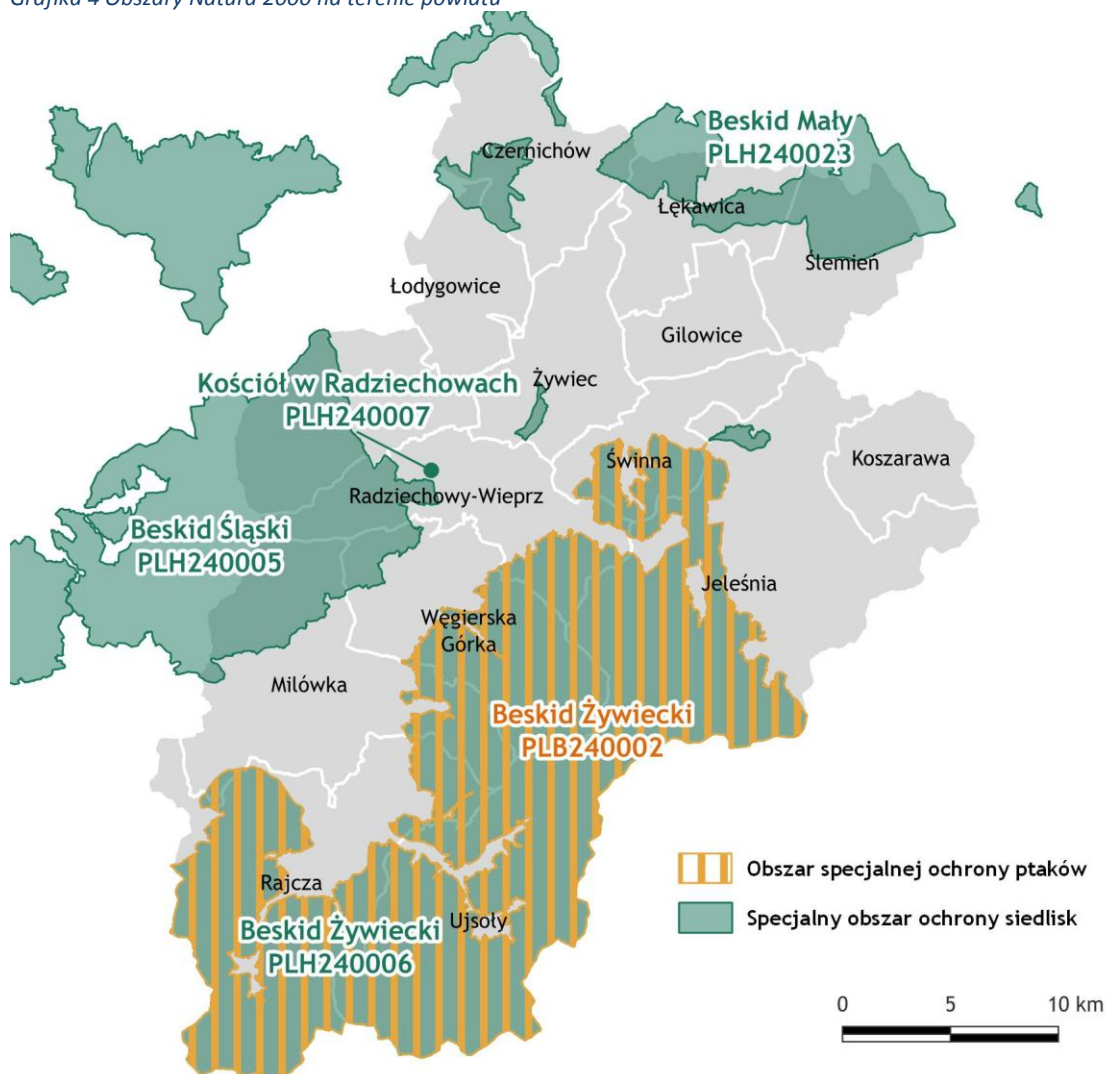
Na terenie powiatu żywieckiego znajduje się 5 obszarów Natura 2000⁷:

- **Beskid Śląski PLH240005** (SOO - Specjalny obszar ochrony siedlisk) – obszar zajmujący łącznie ponad 26 tys. hektarów. Położony jest w Beskidzie Śląskim, z fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Obszar tworzą pasma górskie: Stożka i Czantorii oraz Baraniej Góry, zbudowane głównie z piaskowca godulskiego. Większość lasów stanowią sztuczne monokultury świerkowe. Naturalny las jodłowo-bukowo-świerkowy w wieku ok. 200 lat zachował się tylko na północno-zachodnich stokach Baraniej Góry. Tereny położone na Pogórzu Śląskim i w Kotlinie Żywieckiej są miejscem występowania bardzo rzadkich w regionie muraw kserotermicznych. Zidentyfikowano tu 17 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
- **Beskid Żywiecki PLH240006** (SOO - Specjalny obszar ochrony siedlisk) - obszar zajmujący łącznie ponad 35 tys. hektarów. Obejmuje fragment Beskidu Żywieckiego, charakteryzujący się różnorodnością form geomorfologicznych. Najciekawsze zespoły form skalnych znajdują się w szczytowych partiach Pilska, w obrębie grzbietowej części pasma Lipowskiej, Romanki, Boraczej i Prusowa. Szatę roślinną tworzą zespoły lasów iglastych i liściastych oraz zbiorowiska nieleśne – są to typowe i dobrze zachowane zbiorowiska górskie. Występuje tu 21 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
- **Beskid Żywiecki PLB240002** (OSO - Obszar specjalnej ochrony ptaków) – obejmuje powierzchnię prawie 35 tys. hektarów, w całości położony jest w powiecie żywieckim. Występują tu co najmniej 4 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 1 gatunek z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Na terenie obszaru gniazduje powyżej 1% populacji krajowej głuszca.
- **Beskid Mały PLH240023** (SOO - Specjalny obszar ochrony siedlisk) – obszar zajmujący łącznie ponad 7 tys. hektarów. Obszar położony w masywie Beskidu Małego, w paśmie Magurki Wilkowickiej (Czupel 933 m n.p.m.) i grupie łamanej Skały (929 m n.p.m.). Na terenie obszaru znajduje się kilkadziesiąt skałek, jaskiń i schronisk podskalnych. Dominują tu zbiorowiska leśne, łąkowe są rzadsze, a sporadycznie występują zbiorowiska torfowiskowe, ziołoroślowe i naskalne. Stwierdzono tu łącznie obecność 15 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
- **Kościół w Radziechowach PLH240007** (SOO - Specjalny obszar ochrony siedlisk) – obszar znajdujący się na terenie gminy Radziechowy-Wieprz, we wsi Radziechowy, liczący 0.06 hektara. Zgodnie z Kryteriami wyboru schronień nietoperzy do ochrony w ramach polskiej części sieci Natura 2000, obiekt uzyskał 24 pkt, co daje podstawy do włączenia go do sieci

⁷ Dane z formularzy zawartych na stronie: <http://crfop.gdos.gov.pl/>

Natura 2000. W ostoi znajduje się największa na śląsku kolonia rozrodzca podkowca małego (gatunek nietoperza z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG).

Grafika 4 Obszary Natura 2000 na terenie powiatu

Źródło: opracowanie własne

Oprócz Obszarów Natura 2000, na terenie powiatu żywieckiego znajduje się 15 rezerwatów przyrody:

- Śrubita – gmina Rajcza, powierzchnia prawie 25 ha,
- Szeroka w Beskidzie Małym – gmina Łękawica, powierzchnia ponad 49 ha,
- Madohora – gmina Ślemień i Andrychów, powierzchnia prawie 72 ha,
- Butorza – gmina Rajcza, powierzchnia około 30 ha,
- Romanka – gmina Węgierska Górka i Jeleśnia, ponad 124 ha powierzchni,
- Pod Rysianką – gmina Jeleśnia, około 27 ha powierzchni,
- Pilsko – gmina Jeleśnia, powierzchnia ponad 105 ha,

- Oszast – gmina Ujsoły, powierzchnia ponad 46 ha,
- Barania Góra – gmina Milówka i Wiśla, powierzchnia prawie 380 ha,
- Dziobaki – gmina Ujsoły, 13 ha powierzchni,
- Gawroniec – gmina Świnna, ponad 23 ha powierzchni,
- Kuźnie – gmina Lipowa, powierzchnia około 7 ha,
- Grapa – gmina Żywiec, powierzchnia ponad 23 ha,
- Muńcoł – gmina Ujsoły, powierzchnia ponad 45 ha,
- Lipowska – gmina Węgierska Górka i Ujsoły, ponad 62 ha.

Znajdują się tu także 3 parki krajobrazowe:

- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego,
- Park Krajobrazowy Beskidu Małego,
- Żywiecki Park Krajobrazowy.

Ponadto na terenie powiatu znajduje się 5 użytków ekologicznych:

- Stówek na Kosarach pod Hyśkowcem – gmina Żywiec, rodzaj: siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków,
- Hala Cebulowa – gmina Jeleśnia, rodzaj: bagno,
- Hala Miziowa – gmina Jeleśnia, rodzaj: siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków,
- Hala Kamieniańska - gmina Jeleśnia, rodzaj: siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków,
- Stawek w Złatnej – gmina Ujsoły, rodzaj: siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków.

Na terenie powiatu w gminie Łękawica znajduje się stanowisko dokumentacyjne Zamczysko na Ściszków Groniu. Celem ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych zapadliska grzbietowego z wychodniami skalnymi ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin⁸. Według danych GUS z 2020 r. w powiecie występuje 87 pomników przyrody, z czego najwięcej w gminach Żywiec (32), Rajcza (13) i Ślemień (10).

W 2018 r. przyjęto Uchwałą nr XXXVI/341/2018 Rady Powiatu w Żywcu *Program ochrony środowiska dla Powiatu Żywieckiego*. Realizacja założeń Programu ma wpłynąć na poprawę stanu środowiska naturalnego. W ramach dokumentu wyznaczono zadania dotyczące:

- ochrony powietrza i klimatu – 31 zadań, odwołujących się do dwóch celów strategicznych:

⁸ crfop.gdos.gov.pl

- Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze powiatu żywieckiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych.
 - Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami.
- ochrony przed hałasem – 11 zadań, dotyczących jednego celu strategicznego:
 - Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.
- pola elektromagnetycznego – 3 zadania, dotyczące jednego celu strategicznego:
 - Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach.
- gospodarowania wodami – 15 zadań, odwołujących się do jednego celu strategicznego:
 - System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.
- gospodarki wodno-ściekowej – 8 zadań, dla których wyznaczono ten sam cel strategiczny:
 - System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.
- gospodarowania zasobami geologicznymi – 6 zadań, dotyczących dwóch celów strategicznych:
 - Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż.
 - Racjonalna gospodarka zasobami geologicznymi.
- ochrony gleb – 10 zadań, odwołujących się do dwóch celów strategicznych:
 - Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi.
 - Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno – ekonomicznymi.
- gospodarowania odpadami – 11 zadań, w zakresie których wyznaczono dwa cele strategiczne:
 - Racjonalna gospodarka odpadami.
 - Gospodarowania odpadami innymi niż komunalne.
- zasobów przyrodniczych, w tym leśnych – 20 zadań, odwołujących się do jednego celu strategicznego:
 - Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.
- zagrożeń poważnymi awariami – 9 zadań, dotyczących dwóch celów strategicznych:
 - Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych.
 - Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska.

Szczegółowe informacje na temat stanu realizacji poszczególnych zadań zostały zawarte w *Raporcie z wykonania Programu ochrony środowiska dla Powiatu Żywieckiego za lata 2018-2019* (<https://bip-pzywiec.finn.pl/res/serwisy/pliki/25392771?version=1.0>).

Lasy na terenie powiatu żywieckiego

Według danych GUS, lesistość powiatu żywieckiego wynosi łącznie 51,9%. Wskaźnik ten jest zatem dużo wyższy od przeciętnej lesistości kraju (29,6%) i województwa śląskiego (32,1%). Najbardziej zalesionymi gminami są: Ujsoły (72,1%), Łękawica (65,5%) oraz Czernichów (62,4%). Najniższym wskaźnikiem lesistości charakteryzuje się gmina miejska Żywiec (15,6%) i wiejska Gilowice (22,1%), w której dominuje krajobraz rolniczy. Większość lasów należy do Skarbu Państwa – jest to 64,6% lasów powiatu. Lasy stanowiące własność prywatną zajmują 35,4%. Lasy państwowe pozostają pod nadzorem czterech nadleśnictw: Węgierska Górka, Jeleśnia, Ujsoły, Andrychów (Czernichów) i Suchej (fragment lasu w gminie Ślemień).

Tabela 33 Lesistość powiatu żywieckiego w podziale na gminy – dane za 2020 r.

Gmina	Powierzchnia lasów [ha]	Lesistość gminy [%]
Czernichów	3 517,91	62,4
Gilowice	616,47	22,1
Jeleśnia	9 295,41	54,5
Koszarawa	1 539,27	48,8
Lipowa	3 067,23	52,2
Łękawica	2 801,88	65,5
Łodygowice	855,56	23,9
Milówka	5 070,46	51,3
Radziechowy-Wieprz	2 561,87	39,5
Rajcza	7 890,06	60,0
Ślemień	2 616,63	58,1
Świnna	1 471,38	37,6
Ujsoły	7 918,28	72,1
Węgierska Górka	3 952,28	51,7
Żywiec	787,26	15,6
OGÓŁEM	53 961,95	51,9

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Wody powierzchniowe i podziemne

Powiat Żywiecki położony jest w zlewni rzeki Wisły (zlewnia I rzędu). Główną rzeką powiatu jest Soła posiadająca kilka dopływów: Leśnianka, Sienka, Żylica, Żarnówka Wielka, Żarnówka Mała, Czarna, Nieleddwianka, Bystra, Przybędza, Potok Radziechowy, Leśnianka, Koszarawa, Moszczanica, Łękawka, Isepnica, Nickulina, Salomonka, Żabniczanka, Cięcinka, Juszczyńska. W granicach powiatu położone są dwa zbiorniki

retencyjne – Tresna (Jezioro Żywieckie) i Międzybrodzie (Jezioro Miedzybrodzkie), które wchodzi w skład 3 zbiorników w kaskadzie rzeki Soły.

W poniższej tabeli zestawiono wybrane Jednolite Części Wód Powierzchniowych powiatu żywieckiego. Stan ogólny wód według badań przeprowadzonych w latach 2014-2019 został oceniony jako zły. Większość wód posiada stan chemiczny poniżej dobrego i umiarkowany stan lub potencjał ekologiczny.

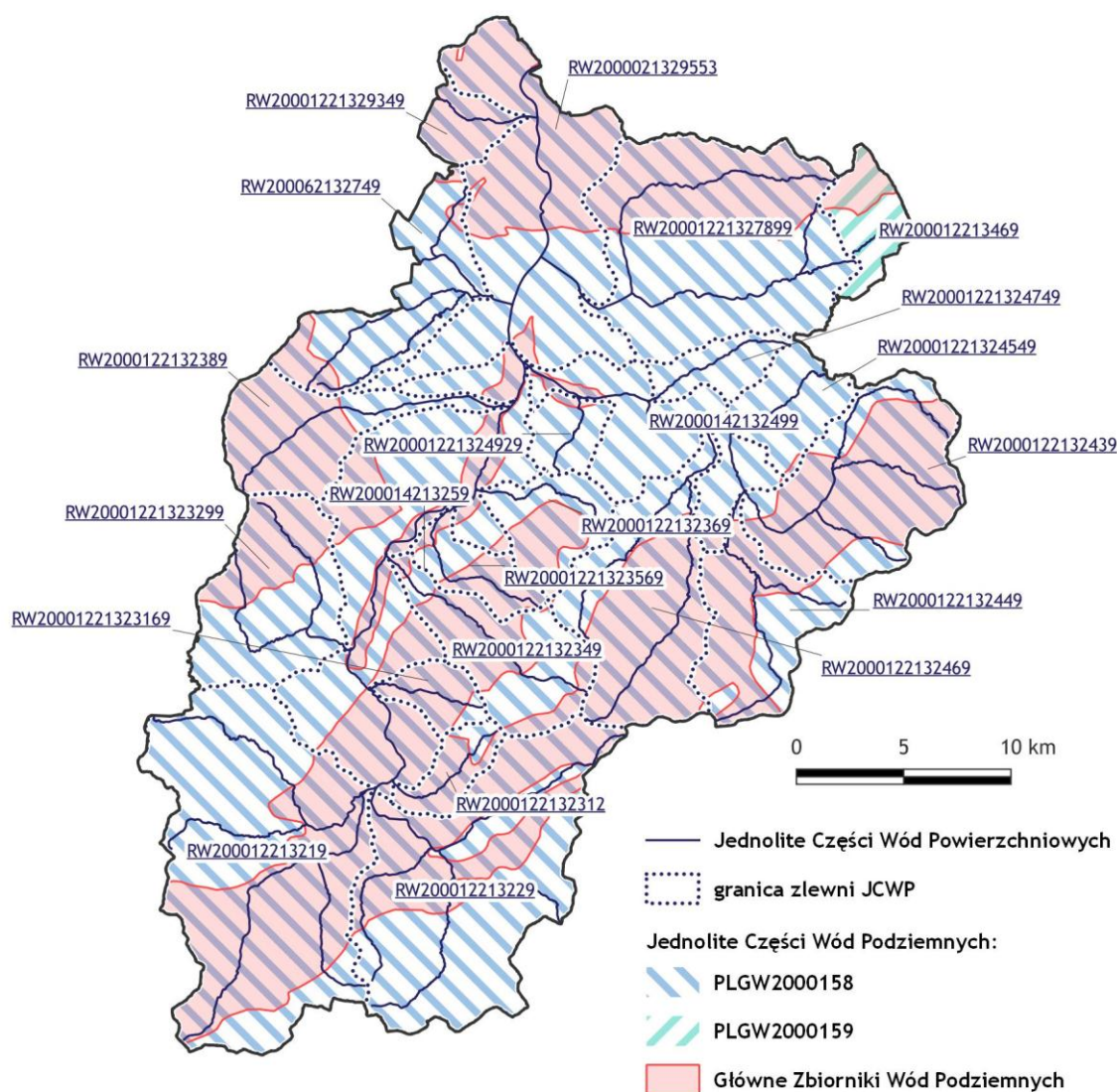
Tabela 34 Ocena stanu wybranych JCWP na terenie powiatu żywieckiego

Kod JCWP	Nazwa	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
PLRW20001221323299	Bystra - ujście do Soły	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW20001221323569	Cięcinka - ujście do Soły	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW2000142132499	Koszarawa - ujście do Soły	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW2000122132449	Krzyżówka - ujście do Koszarawy	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW200012213219	Soła - powyżej Rycerki	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW200014213259	Soła - wpływ do zbiornika Tresna	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW2000122132469	Sopotnia - ujście do Koszarawy	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW200012213229	Woda Ujsolska - most w Rajczy	dobry stan ekologiczny	brak możliwości wykonania oceny	brak możliwości wykonania oceny
PLRW2000021329553	Zb. Międzybrodzie - w rejonie zapory, Kaskada Soły	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW2000122132349	Żabniczanka - ujście do Soły	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Powiat żywiecki znajduje się w obrębie Jednolitych Części Wód Podziemnych o numerze 158. Na obszarze powiatu znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych: nr 446 - Dolina rzeki Soły, nr 445 – Magura (Babia Góra), nr 447 - Beskid Mały i nr 348 - Zbiornik Beskidu Śląskiego. Największy zasięg przestrzenny na terenie powiatu ma zbiornik warstw Magura (445).

Grafika 5 Wody powierzchniowe powiatu żywieckiego – mapa

Źródło: opracowanie własne

Gospodarka wodno-kanalizacyjna i gospodarka odpadami

Według danych GUS z 2019 r. powiat żywiecki odznacza się niskim stopniem zwodociągowania (60,4%) w porównaniu do średniej kraju (92,2%) i województwa śląskiego (95,8%). Długość sieci wodociągowej w 2019 r., wynosiła ponad 825 km.

Średnie zużycie wody na jednego mieszkańca wynosi 13 m³ rocznie. Jest to wartość zaniżona, ze względu na niewielki odsetek korzystających z sieci wodociągowej w poszczególnych gminach. W gminach o wysokim stopniu zwodociągowania takich jak Łodygowice i Żywiec, średnie zużycie wody na jednego mieszkańca wynosi ponad 20 m³ rocznie.

Stopień skanalizowania w powiecie jest wyższy (79,9%) niż w Polsce (71,2%) i województwie (78,6%). Długość sieci kanalizacyjnej w 2019 r. w powiecie żywieckim wyniosła 1 587 km. Stopień skanalizowania jest w powiecie zróżnicowany. Najlepiej skanalizowana jest gmina Łodygowice

i Koszarawa, gdzie prawie 100% ludności korzysta z sieci kanalizacyjnej. Najgorzej sytuacja przedstawia się w gminie Ślemień i Jeleśnia, gdzie z kanalizacji korzysta odpowiednio 37% i 49,6% ludności.

Tabela 35 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie powiatu żywieckiego w 2019 r.

Gmina	Długość sieci wodociągowej, czynnej sieci rozdzielczej [km]	Odsetek ludności korzystający z sieci wodociągowej [%]	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³]	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	Odsetek ludności korzystający z sieci kanalizacyjnej [%]	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam ³]
Czernichów	24,2	44,6	11,0	80,5	82,3	240,0
Gilowice	52,5	62,5	12,0	101,9	95,2	182,5
Jeleśnia	20,9	43,9	10,6	104,2	49,6	370,9
Koszarawa	-	-	-	37,3	99,8	62,0
Lipowa	89,5	76,5	15,2	120,9	87,5	259,0
Łękawica	23,3	61,1	11,9	82,2	78,9	134,2
Łodygowice	142,4	98,9	21,0	181,0	99,9	369,0
Milówka	63,0	33,9	2,8	114,4	60,4	214,4
Radziechowy-Wieprz	59,3	63,8	15,8	108,1	94,1	334,5
Rajcza	3,0	8,6	0,7	134,7	58,6	199,5
Ślemień	27,0	36,8	1,2	27,1	37,0	107,1
Świnna	33,8	41,8	2,5	63,3	77,9	679,5
Ujsoły	-	-	-	66,2	64,4	104,6
Węgierska Górka	66,0	60,5	11,5	115,2	87,0	348,1
Żywiec	220,4	89,0	23,4	250,1	86,6	2062
Powiat żywiecki	825,3	60,4	13,0	1587,1	79,9	5667,3

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2019 r. na terenie powiatu żywieckiego zebrano 17 877,55 t zmieszanych odpadów komunalnych, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi 116,9 kg rocznie. Najwięcej odpadów zmieszanych w przeliczeniu na jednego mieszkańca zebrano w gminie Żywiec (184,2 kg), najmniej w gminie Łękawica (36,3kg). Prawie 88% wszystkich odpadów pochodzi z gospodarstw domowych. W porównaniu z latami poprzednimi, udział odpadów zebranych selektywnie stale rośnie. Najlepszą efektywnością selekcji odpadów charakteryzuje się gmina Łękawica (87,1%) i Gilowice (82,4%). Najgorzej pod tym względem wypada gmina Jeleśnia (24,2%) i Milówka (33,6%). W 2019 r. statystyczny mieszkaniec powiatu żywieckiego wyprodukował 253 kg zmieszanych odpadów komunalnych, a w 2020 r. około 278 kg. To daje wzrost o prawie 10% w ciągu jednego roku.

Na terenie powiatu funkcjonuje 10 komunalnych oczyszczalni ścieków⁹:

- 4 oczyszczalnie ścieków mechaniczno – biologiczne w gminie Czernichów (Międzybrodzie Żywieckie, Międzybrodzie Bialskie, Czernichów, Tresna),

⁹ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego, 2017 r.

- Oczyszczalnia w Żywcu administrowana przez MPWiK Sp. z o.o. w Żywcu, która jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną z usuwaniem biogenów,
- Oczyszczalnia ścieków z trzecim stopniem oczyszczania ścieków (hydroponik) w Łękawicy przy ul. Krakowskiej 2, biologiczno-mechaniczna,
- Oczyszczalnia ścieków w Ciężynie,
- Oczyszczalnia ścieków w Zwardoniu,
- Oczyszczalnia ścieków w Ślemieniu,
- Oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna w miejscowości Glinka.

Tabela 36 Odpady komunalne zebrane selektywnie i zmieszane w powiecie żywieckim w 2019 r.

Gmina	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku [t]	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca [kg]	Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku [t]	Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku [%]	Odpady zmieszane i zebrane selektywnie w ciągu roku razem [t]
Czernichów	430,64	63,6	662,76	60,6	1 093,4
Gilowice	336,07	53,8	1 576,5	82,4	1 912,57
Jeleśnia	1 797,55	135,3	574,05	24,2	2 371,6
Koszarawa	355,0	148,7	224,84	38,8	579,84
Lipowa	954,77	88,4	2 308,41	70,7	3 263,18
Łękawica	165,55	36,3	1 122,74	87,1	1 288,29
Łodygowice	1 492,76	103,0	1 655,7	52,6	3 148,46
Milówka	1 279,28	127,3	646,53	33,6	1 925,81
Radziechowy-W.	939,7	71,7	2 428,03	72,1	3 367,73
Rajcza	835,23	94,5	851,0	50,5	1 686,23
Ślemień	222,89	63,2	218,62	49,5	441,51
Świnna	882,64	109,2	1 583,44	64,2	2 466,08
Ujsoły	497,7	111,4	313,0	38,6	810,7
Węgierska Górka	1 941,43	128,8	1 349,79	41,0	3 291,22
Żywiec	5 746,34	184,2	5 328,62	48,1	11 074,96
Powiat żywiecki	17 877,55	116,9	20 844,03	53,8	38 721,58

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Zgodnie z systemem przyjętym w „Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022” gminy powiatu żywieckiego przynależą do III Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi. Na terenie powiatu funkcjonuje 9 Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami aktualnie gospodarkę komunalną regionu III obsługują regionalne instalacje¹⁰:

- Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz,

¹⁰ Ibidem

- Zakład Techniki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Okrężna5, 44-240 Żory,
- Zakład Zieleni Miejskiej w Rybniku, ul. Pod Lasem 64, 44-210 Rybnik,
- PPHU KOMART Sp. z o.o., ul. Szpitalna 7, 44-194 Knurów,
- COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice,
- Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o., ul. Zdrojowa, 43-200 Pszczyna,
- SEGO Sp. z o.o., ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik,
- BEST-EKO” Sp. z o.o., ul. Gwarków 1, 44-240 Żory,
- Zakład Gospodarki Odpadami S.A., ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała,
- BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul Kabaty 2, 34-300 Żywiec,
- MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy.

Zanieczyszczenie powietrza

Na jakość powietrza powiatu żywieckiego mają wpływ 3 główne źródła emisji zanieczyszczeń do atmosfery:

- punktowe,
- powierzchniowe,
- liniowe.

Emisja punktowa to emisja pochodząca z emitorów dużych zakładów energetycznych i przemysłowych, takich jak między innymi: Ponar Żywiec, Famed S.A. w Żywcu, Metalpol Węgierska Górka, Śrubena S.A. Żywiec. W 2020 r. emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie żywieckim wynosiła 9 ton zanieczyszczeń pyłowych oraz 61 321 ton zanieczyszczeń gazowych. W latach 2011-2020 emisja pyłów spadła o 53%. Natomiast w tym samym okresie emisja szkodliwych gazów wzrosła aż o 78%.

Tabela 37 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

Gmina	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie - gazowe [t/rok]	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie - pyłowe [t/rok]
2011	34 484	19
2012	34 672	19
2013	72 245	21
2014	68 209	13
2015	68 897	10
2016	69 825	9
2017	65 229	11
2018	62 947	11
2019	62 411	12
2020	61 321	9

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Powierzchniowe źródła emisji obejmują liczne źródła pochodzące z indywidualnych systemów grzewczych małej mocy, tzw. emisja niska. Wprowadzanie pyłów i gazów do powietrza następuje na niewielkiej wysokości, a zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, zwykle na obszarach zwartej zabudowy mieszkaniowej. Zjawisko emisji niskiej wynika ze spalania paliw niskiej jakości, a także z nielegalnego spalania odpadów w paleniskach domowych.

Emisja liniowa to kolejny czynnik decydujący o stanie jakości powietrza w powiecie żywieckim. Liniowe źródła emisji związane są z komunikacją i transportem. Na emisję liniową składają się:

- emisja spalinowa,
- emisja poza spalinowa – ze ścierania opon, okładzin hamulcowych, nawierzchni jezdni,
- emisja wtórna – unoszenie pyłu z podłoża.

W zakresie emisji ze źródeł liniowych poziom zanieczyszczenia powietrza jest zależny w największym stopniu od natężenia ruchu, udziału różnego rodzaju kategorii pojazdów na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Przyczyną nadmiernej emisji zanieczyszczeń ze środków transportu jest również zły stan techniczny pojazdów oraz nieprawidłowa ich eksploatacja. Zanieczyszczenia pochodzące z ciągów komunikacyjnych są trudne do wyeliminowania, wobec ciągłej rozbudowy dróg i przybywania z rok na rok liczby pojazdów samochodowych. Problemem jest także zły stan techniczny i wiek pojazdów.

Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach corocznie wykonuje *Roczną ocenę jakości powietrza w województwie śląskim*. Na terenie województwa wydzielono 5 stref, dla których dokonuje się oceny jakości powietrza. Powiat żywiecki przynależy do strefy śląskiej. W 2020 r. stwierdzono przekroczenia wartości norm dla benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 (klasa C).

Na terenie powiatu żywieckiego dużym problemem jest tzw. „niska emisja” czyli wysokie stężenie pyłów i szkodliwych gazów, które pochodzą z domowych pieców grzewczych i transportu spalinowego. Najpopularniejszym paliwem jest węgiel kamienny i drewno. Zgodnie z ustawą antysmogową od 1 września 2017 r. nie wolno spalać mułu węglowego i miazgi – były to najchętniej wybierane paliwa przez mieszkańców powiatu. Część instytucji publicznych i zakładów przemysłowych ograniczyło emisję zanieczyszczeń, jednak głównym problemem są zanieczyszczenia pochodzące z palenisk domowych. Dotychczas nie można zmusić osób fizycznych do zmiany sposobu ogrzewania lub przynajmniej wybierania lepszego paliwa na opał – tak jak to jest w przypadku zakładów przemysłowych i przedsiębiorstw. Problemem jest nieumiejętna technika palenia w piecach domowych, powodująca nadmierną emisję pyłów do atmosfery, a także spalanie śmieci. Zgłaszanie osób, które łamią prawo paląc w piecu śmieci jest w gminach wiejskich utrudnione - należy napisać pismo do urzędu gminy. W Żywcu działa Straż Miejska, do której mieszkańcy mogą wykonać zgłoszenie. W gminach wiejskich

tego brakuje – przez to nie ma tylu prowadzonych kontroli co w mieście. Inną kwestią jest także to, że części mieszkańców powiatu nie stać na wymianę pieca czy paliwa na te lepszej jakości.

Powiat żywiecki jest obszarem, na którym często przekraczane są normy stężeń dla pyłu zawieszonego PM10. Jest to mieszanina stałych i ciekłych cząstek o średnicy mniejszej niż 10 μm (mikrometrów) znajdujących się w powietrzu w postaci aerozolu. Poziom dopuszczalny stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM10 wynosi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ¹¹. W analizowanym okresie, przekroczenie wartości normy zanotowano w 2016, 2017 i 2018 roku. W latach 2019-2020 zauważalny jest spadek rocznej wartości stężenia pyłu.

Tabela 38 Stężenie pyłu zawieszonego PM10 w latach 2016-2020 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Miesiąc	2016	2017	2018	2019	2020
Styczeń	93	142	58	65	57
Luty	55	110	98	55	27
Marzec	50	50	91	38	40
Kwiecień	41	31	33	33	33
Maj	29	28	25	20	22
Czerwiec	22	19	23	22	19
Lipiec	18	18	23	18	16
Sierpień	21	21	25	20	19
Wrzesień	31	26	28	19	23
Październik	39	31	45	33	26
Listopad	47	58	71	46	47
Grudzień	83	49	45	40	62
OGÓŁEM	44	48	47	34	33

Źródło: dane ze strony <http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/>

Poziom dopuszczalny stężenia średniego 24-godzinnego dla pyłu zawieszonego PM10 wynosi 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Według danych pomiarowych dla stacji Żywiec (ul. Kopernika), jedynej stacji na terenie powiatu, w 2020 r. stężenie pyłu PM10 w powietrzu było przekraczane 59 razy¹²:

- w styczniu – 15 razy,
- w lutym – 3 razy,
- w marcu – 10 razy,
- w kwietniu – 1 raz,
- w październiku – 1 raz,
- w listopadzie – 12 razy,
- w grudniu – 17 razy.

¹¹ Dane ze strony <http://smog.imgw.pl/>

¹² Dane ze strony <http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/>

Projekty proekologiczne

Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu zrzesza następujące gminy: Gilowice, Jeleśnia, Koszarawa, Lipowa, Łodygowice, Milówka, Radziechowy – Wieprz, Rajcza, Ujsoły, Węgierska Górka oraz Żywiec. Głównym zadaniem ZMG ds. Ekologii jest realizacja przedsięwzięć proekologicznych na terenie zrzeszonych gmin. Początki Związku sięgają 1991 r., zaś pod obecną nazwą funkcjonuje od 2000 r. Jest podmiotem odpowiedzialnym za realizację i koordynację projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie”. Faza I projektu zakończyła się 31 grudnia 2010 r. Głównym zadaniem była modernizacja i rozbudowanie oczyszczalni ścieków w Żywcu, Ciężynie i Zwardoniu. Faza II projektu zakończyła się 31 grudnia 2015 r. Celem było wybudowanie około 1 200 km sieci kanalizacyjnej, uszczelnienie istniejącej sieci oraz wykonanie instalacji osuszających osady ściekowe.

Tabela 39 Liczba przyłączy i wykonanej sieci kanalizacyjnej w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – faza II”

Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie - faza II		
Nazwa Gminy	Długość wykonanej sieci kanalizacyjnej [km]	Ilość wykonanych przyłączy [szt.]
Żywiec	111,7	1 444
Gilowice	137,2	1 744
Jeleśnia	163	1368
Koszarawa	52,2	799
Lipowa	162,6	2 341
Łodygowice	248,3	3 433
Radziechowy-Wieprz	112,3	1 782
Węgierska Górka	17,1	256
Milówka	97,9	1 480
Rajcza	123,9	1 958
Ujsoły	59,1	811
Razem	1 285,3	17 416

Źródło: dane ZMGE w Żywcu.

„Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – Faza IIA” jest projektem, który kontynuuje zadania określone w fazie II, obejmując dalszą rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Zakończenie realizacji projektu planowane jest na koniec 2022 r. W poniższej tabeli przedstawiono planowaną ilość wykonanej sieci kanalizacyjnej i przyłączy.

Tabela 40 Liczba przyłączy i wykonanej sieci kanalizacyjnej w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – faza IIA”

Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie - faza II		
Nazwa Gminy	Długość wykonanej sieci kanalizacyjnej [km]	Ilość wykonanych przyłączy [szt.]
Żywiec	11,4	91
Gilowice	44,1	1 802
Jeleśnia	24,2	284
Koszarawa	10,9	149
Lipowa	8,9	110
Łodygowice	7,6	200
Radziechowy-Wieprz	0,8	8
Węgierska Górka	10,0	271
Milówka	6,2	106
Rajcza	9,3	81
Ujsoły	133,4	3 102
Razem	11,4	91

Źródło: dane ZMGE w Żywcu.

ZMG w Żywcu opracował również koncepcję Fazy III, w ramach której powstał dokument określający najważniejsze kierunki inwestycji w regionie. Jest to koncepcja rozwoju gmin, która definiuje trzy strefy i dotyczące ich kierunki działań¹³:

- Strefa I - strefa zurbanizowana - tereny położone na zachód od rzeki Soły, przylegające do południowej granicy gmin Łodygowice i Żywca, z centralną rolą miasta Żywca. Strefa pełni funkcję administracyjną i gospodarczą oraz dotyczy kultury i edukacji.
- Strefa II - strefa zrównoważonego rozwoju rolnictwa - obejmuje obszar pokrywający północno-wschodnie tereny powiatu. Strefa ma rozwijać rolnictwo ekologiczne.
- Strefa III - strefa natury i aktywności - obszar na południe od rzeki Koszarawy i na wschód od rzeki Soły. Strefa ma wspierać aktywne formy wypoczynku.

ZMG przystąpił do projektu „Ograniczenie niskiej emisji na terenie działalności Związku Międzygminnego ds. Ekologii w Żywcu” – STOP SMOG. Dofinansowanie przyznane jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014–2020: Oś priorytetowa IV Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna, działanie 4.3 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej, poddziałanie 4.3.4 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej. W dniu 8 listopada 2019 r. podpisano umowę z Urzędem Marszałkowskim

¹³ Dane ze strony <http://zmge.zywiec.pl/>

Województwa Śląskiego, w ramach którego wypłacono dofinansowanie unijne w wysokości 14 324 848,50 zł na realizację 434 inwestycji na terenie 11 gmin. Konsorcjum firm Kreatus Sp. z o.o. oraz EKOSCAN INNOWACJA I ROZWÓJ sp. z o.o. zostało wybrane na Operatora Projektu i Inspektora Nadzoru. Projekt ma na celu ograniczenie emisji dwutlenku węgla i szkodliwych pyłów do atmosfery przez wymianę pieców grzewczych, modernizację instalacji elektrycznych i gazowych oraz zamontowanie nowoczesnych instalacji grzewczych.

Projekt „Słoneczna Żywiecczyzna” jest realizowany przez ZMG w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020: Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna, działanie 4.1 Odnawialne źródła energii, poddziałanie 4.1.3 Odnawialne źródła energii. W siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach w dniu 19 sierpnia 2021 r. podpisano umowę na realizację projektu, w ramach którego otrzymano dofinansowanie unijne w wysokości 52 022 712,50 zł. Kwota ma zostać przeznaczona na realizację 3 000 szt. instalacji na terenie 10 gmin w powiecie żywieckim.

Projekt „Słoneczna Żywiecczyzna II” jest realizowany przez gminy: Ślemień, Świnna i Łękawica. Zakłada budowę 160 instalacji o mocy ok. 4 kW każda. Projekt jest współfinansowany z Unii Europejskiej w ramach konkursu RPO WSL 2014-2020 nr RPSL.04.01.02-IZ.01-24-339/19, Oś Priorytetowa IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii gospodarka niskoemisyjna, działanie 4.1 Odnawialne źródła energii, poddziałanie 4.1.2. Odnawialne źródła energii - RIT. Celem projektu jest przede wszystkim rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu żywieckiego i redukcja tzw. niskiej emisji. Ponadto zakłada integrację rozproszonych źródeł wytwórczych, co ma podnieść poziom bezpieczeństwa energetycznego powiatu, redukcję kosztów eksploatacyjnych budynków mieszkalnych oraz podniesienie świadomości mieszkańców gmin. Termin realizacji projektu ustalono na 19.10.2020–30.11.2021 r. Całkowita wartość projektu ma wynieść 3 320 606,47 zł z czego 2 358 033,02 zł zostanie dofinansowane.

Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu pełni rolę Lidera w Żywieckim Kłastrze Energii. Klaster Energii „Żywiecka Energia Przyszłości” powstał 9 lutego 2017 r. na podstawie podpisania umowy cywilno-prawnej uczestników Klastra. Umowę podpisało ponad 20 podmiotów: ZMG w Żywcu, samorządy gminne, Starostwo Powiatowe, lokalni przedsiębiorcy, Tauron Dystrybucja, Centrala Zaopatrzenia Hutnictwa S.A., spółka i-Energia, Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej będąca reprezentantem środowiska naukowego. Celem Klastra Energii jest działanie na rzecz rozwoju energetycznego i wspieranie gospodarki zeroemisyjnej. Klaster planuje tworzyć lokalne spółdzielnie energetyczne i współpracować z największymi firmami w powiecie żywieckim. Dzięki temu, poprawie

uleganie wizerunek powiatu, jako przyjaznego ekologii. Do 2030 r. rejon powiatu żywieckiego ma się cechować niezależnością energetyczną i stać się ekologicznym regionem turystycznym.

Cele szczegółowe Klastra to¹⁴:

- planowanie, wytwarzanie, dystrybucja obrotu energią elektryczną oraz równoważenia zapotrzebowania na energię w ramach sieci dystrybucyjnej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV,
- planowanie, wytwarzanie, koordynacja i dystrybucja energii cieplnej, w szczególności produkowanej w skojarzeniu,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce energetycznej Żywiecczyny ze szczególnym uwzględnieniem potencjału lokalnych zasobów (źródeł) energii,
- kreowanie i wdrażanie przedsięwzięć z zakresu elektromobilności,
- poprawa efektywności energetycznej w zasobach publicznych, sektorze przedsiębiorstw, lokalnych społeczności i mieszkańców,
- planowanie, koordynacja i realizacja zadań mających na celu ograniczenie i likwidację niskiej emisji w zasobach mieszkaniowych, obiektach publicznych oraz przedsiębiorstwach.

2.11. Organizacje pozarządowe i pożytku publicznego

Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji na 1 000 mieszkańców w 2020r. w powiecie żywieckim wynosiła 3,22. To więcej niż wartość dla województwa śląskiego (2,93), lecz mniej w porównaniu do średniej dla kraju (3,93).

Tabela 41 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w powiecie żywieckim

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Polska	3,68	3,85	3,68	3,83	3,93
Śląskie	2,75	2,87	2,73	2,85	2,93
Powiat żywiecki	3,04	3,23	3,07	3,18	3,22
Żywiec	4,83	5,13	4,59	4,86	4,88
Czernichów	3,23	3,23	3,23	3,41	3,3
Gilowice	2,42	2,57	2,72	2,72	2,69
Jeleśnia	2,91	3,15	2,92	3,01	3,03
Koszarawa	2,06	2,52	2,51	2,53	2,56
Lipowa	1,88	2,33	2,31	2,4	2,48
Łękawica	4,45	4,18	4,18	4,17	4,17
Łodygowice	2,12	2,17	1,94	1,99	2,12
Milówka	3,39	3,48	3,08	3,28	3,29
Radziechowy-Wieprz	1,68	1,76	1,83	1,84	1,91
Rajcza	3,58	3,94	4,18	4,2	4,48
Ślemień	2,26	2,26	2,26	2,27	2,26

¹⁴ Dane ze strony <http://klasterzywiec.pl/>

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Świnna	2,35	2,35	2,47	2,48	2,36
Ujsoły	3,07	3,52	3,33	3,16	3,63
Węgierska Górka	2,18	2,37	2,32	2,59	2,53

Źródło: dane GUS, 2021r.

Rada Powiatu Żywieckiego co roku uchwałą przyjmuje Program Współpracy Powiatu Żywieckiego z organizacjami pozarządowymi. Aktualna, przyjęta na rok 2021 to uchwała nr XIX/233/2020 z dnia 26 października 2020 r. Cele Programu Współpracy Powiatu Żywieckiego z organizacjami pozarządowymi są następujące:

- Celem głównym Programu jest budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, służącego rozpoznawaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmocnieniu roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych.
- Cele szczegółowe:
 - a) umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych,
 - b) zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w powiecie,
 - c) poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb społecznych,
 - d) integracja podmiotów polityki lokalnej obejmującej swym zakresem sferę zadań publicznych.

Przedmiotem współpracy Powiatu Żywieckiego z organizacjami pożytku publicznego i pozarządowego jest realizacja zadań powiatu określonych w ustawach. Organizacje mogą podjąć współpracę z Powiatem, jeśli prowadzą działalność na jego terenie w zakresie, który odpowiada konkretnym zadaniom Powiatu Żywieckiego. W Programie Współpracy Powiatu Żywieckiego z organizacjami pozarządowymi określono zakres zadań publicznych zaliczanych do sfery pożytku publicznego. Należą do nich zadania z zakresu¹⁵:

- Kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
- Turystyki i krajoznawstwa,
- Ratownictwa i ochrony ludności,
- Działalności na rzecz osób niepełnosprawnych.

¹⁵ Dane zawarte w Uchwale Rady Powiatu w Żywcu nr XIX/233/2020 z dnia 26 października 2020 r.

- Działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy pomiędzy społecznościami,
- Ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- Ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- Udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz podejmowania działań z zakresu edukacji prawnej,
- Działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Promocji i organizacji wolontariatu.

Realizacja Programu ma opierać się na sześciu zasadach¹⁶:

- Pomocniczości – wzajemne wspieranie się Powiatu i organizacji w ramach realizacji przydzielonych zadań,
- Suwerenności – obie strony samodzielnie określają sposób realizacji zadań, z uwzględnieniem postanowień zawartych w umowach,
- Partnerstwa – prowadzenie wzajemnych konsultacji między podmiotami Programu w trakcie realizacji zadań,
- Efektywności – efektywne wykorzystywanie środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań,
- Uczciwej konkurencji – jednakowe, równe szanse dla podmiotów realizujących zadania publiczne oraz jednakowa możliwość uzyskania dotacji,
- Jawności – zapewnienie niezbędnych informacji podmiotom Programu umożliwiających realizację powierzonych im zadań.

Na stronie internetowej Starostwa Powiatowego uruchomiono zakładkę dotyczącą organizacji pozarządowych i pożytku publicznego (<http://www.zywiec.powiat.pl/blog/organizacje-pozarzadowe>). Można tam znaleźć szczegółowe informacje dotyczące organizacji, działających na terenie powiatu żywieckiego.

¹⁶ Ibidem

2.12. Bezpieczeństwo mieszkańców powiatu

Policja

Organizacja działań Policji na terenie powiatu żywieckiego opiera się na funkcjonowaniu Komendy Powiatowej Policji w Żywcu oraz sześciu Komisariatów Policji w: Jeleśni, Węgierskiej Górcie, Rajczy, Łodygowicach, Milówce i Gilowicach, którego siedziba znajduje się w budynku Komendy Powiatowej Policji w Żywcu.

W związku z koniecznością poprawy bezpieczeństwa mieszkańców gmin Czernichów, Gilowice, Łękawica i Ślemień oraz zmniejszenia czasu potrzebnego na interwencję zostanie powołany do życia komisariat do ich obsługi. Według *Informacji o stanie bezpieczeństwa publicznego*¹⁷ za 2019 r. zrealizowano większość zadań zaplanowanych na 2019 r., co skutkowało względnie niskim stanem zagrożenia przestępczością na terenie powiatu oraz wysokim poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców.

W latach 2016-2020 ogólna liczba przestępstw zmalała o prawie 23% - w 2020 r. odnotowano ich 2 666. Trend ten jest zauważalny we wszystkich kategoriach przestępstw. Przede wszystkim znacząco spadła liczba pobic (-63%) i uszkodzeń ciała (-62%). Wyjątkiem stanowią przestępstwa związane ze zniszczeniem mienia, gdzie ich liczba w ostatnich latach nieco wzrosła (4%) oraz przestępstwa narkotykowe, których liczba utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela 42 Przestępstwa na terenie powiatu żywieckiego w latach 2016-2020

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ogólna liczba przestępstw	3455	2906	4667	3606	2666
Kradzież	366	301	283	302	237
Kradzież z włamaniem	316	206	232	233	242
Rozbój	20	21	13	20	15
Uszkodzenie ciała	111	103	71	76	42
Pobicie	35	24	27	26	13
Zniszczenie mienia	178	144	162	173	186
Przestępstwa narkotykowe	143	150	173	306	143
Oszustwo	1005	432	2143	1176	577
Nietrzeźwi kierujący	432	413	453	436	342
Przeciwko funkcjonariuszom	43	53	26	59	32

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Żywcu.

Jeśli chodzi o bezpieczeństwo na drogach, analizie poddano statystyki dotyczące liczby kolizji, wypadków drogowych oraz liczba ewentualnych ofiar. Biorąc pod uwagę okres od 2016 r. do 2020 r. liczba wypadków zmalała o 66%, podobnie jest z liczbą rannych (spadek o 63%). Niestety wzrosła liczba

¹⁷ „Informacja o stanie bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu żywieckiego w świetle oceny realizacji zadań przez Komendę Powiatową Policji w Żywcu i podległe jej jednostki w 2019 r.”

ofiar śmiertelnych (wzrost o 150%). Liczba kolizji drogowych utrzymuje się na podobnym poziomie. W 2020 r. kilkakrotnie wzrosła liczba przeprowadzanych kontroli stanu trzeźwości.

Według danych z 2019 r.¹⁸ najczęstszymi przyczynami wystąpienia zdarzeń drogowych było niedostosowanie prędkości do warunków ruchu, nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu oraz niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami. Problemem jest także nieodpowiedzialne zachowanie pieszych - którzy przechodzą przez jezdnię nie upewniając się, czy jest bezpiecznie, przechodzą na czerwonym świetle, w miejscach nieoznakowanych lub zza samochodów. W 2020 r. odnotowano 22 tego typu zdarzenia. Najniebezpieczniejsza pod tym względem jest droga wojewódzka nr 946 w kierunku Suchej Beskidzkiej. Za uzasadnione uznaje się prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa przy najczęściej uczęszczanych drogach.

Tabela 43 Zdarzenia w ruchu drogowym na terenie powiatu żywieckiego w latach 2016-2020

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba zdarzeń	1301	1524	1427	1426	1226
Liczba wypadków	185	121	93	69	63
Liczba ofiar śmiertelnych	4	10	3	10	10
Liczba rannych	206	210	136	94	77
Liczba kolizji	1181	1403	1334	1360	1163
Liczba kontroli stanu trzeźwości	203	267	231	246	1451

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Żywcu.

Przyglądając się zjawisku przemocy w rodzinie wśród mieszkańców powiatu żywieckiego należy zwrócić uwagę na spadek liczby osób dotkniętych przemocą w rodzinie, który na przestrzeni analizowanego okresu wynosi 45%. Liczba osób podejrzewanych o przemoc i liczba zakładanych niebieskich kart również spadła – odpowiednio o 31% i 27%, co należy uznać za pozytywne zjawisko.

Tabela 44 Przemoc domowa w powiecie żywieckim w latach 2016-2020

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba ofiar przemocy	622	558	471	414	341
Liczba osób podejrzewanych o przemoc	331	320	305	280	228
Liczba niebieskich kart	400	392	343	318	293

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Żywcu.

¹⁸ Ibidem.

Straż Pożarna

W 2020 r. liczba pożarów w powiecie żywieckim wzrosła o prawie 13% w porównaniu do 2016 r. Tendencję wzrostową odnotowano także dla miejscowych zagrożeń (wzrost o 30%) i fałszywych alarmów (25%). W analizowanym okresie liczba wszystkich zdarzeń łącznie wzrosła o około 24%.

Tabela 45 Liczba zdarzeń w których interweniowała straż pożarna na terenie powiatu żywieckiego w latach 2016-2020

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Pożar	497	569	463	523	560
Miejscowe zagrożenia	998	1366	985	1392	1295
Alarmy fałszywe	83	88	101	103	104
Razem	1578	2023	1549	2036	1959

Źródło: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żywcu.

Jednostką odpowiedzialną za realizację zadań związanych z zabezpieczaniem od pożarów i innych niebezpiecznych zdarzeń w powiecie żywieckim jest Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żywcu. W skład komendy wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- Wydział Operacyjno-Szkoleniowy,
- Sekcja Kontrolno-Rozpoznawcza,
- Sekcja Organizacyjno-Kadrowa,
- Sekcja Kwatermistrzowsko-Techniczna,
- Sekcja Finansów,
- Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza,
- Służba Bezpieczeństwa i Higieny Pracy – PBHP.

Zadaniem Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej jest między innymi:

- Organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych oraz utrzymywanie gotowości do podjęcia akcji ratowniczej,
- Współpraca z innymi służbami i podmiotami ratowniczymi na terenie powiatu żywieckiego,
- Bieżąca analiza wyposażenia jednostki w sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych oraz organizacja ćwiczeń doskonalenia zawodowego dla strażaków.

Prowadzone akcje ratownicze są wspomagane przez jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. W każdej gminie działają jednostki OSP – łącznie 64 Część z nich jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo- Gaśniczego, będącego częścią organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.

Tabela 46 Jednostki OSP w powiecie żywieckim

Jednostka	Jednostki włączone do KSRG	Pozostałe jednostki	Razem
Czernichów	2	1	3
Gilowice	2	0	2
Jeleśnia	3	6	9
Koszarawa	1	0	1
Lipowa	2	3	5
Łękawica	1	4	5
Łodygowice	2	2	4
Milówka	2	3	5
Radziechowy-Wieprz	2	3	5
Rajcza	3	2	5
Ślemień	1	2	3
Świnna	2	4	6
Ujsoły	1	3	4
Węgierska Górka	2	2	4
Żywiec	2	1	3
Powiat żywiecki	28	36	64

Źródło: dane ze strony <https://www.gov.pl/web/kppsp-zywiec/jednostki-osp>.

Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe

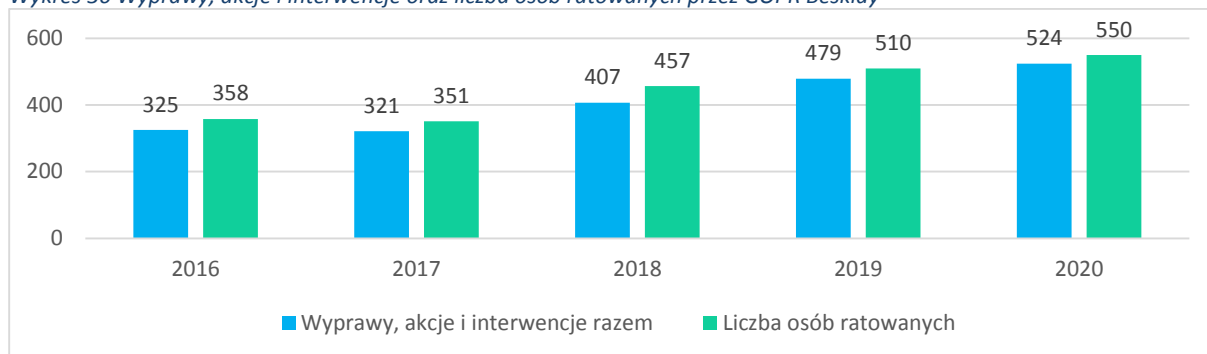
Grupa Beskidzka GOPR działa na terenie Beskidu Śląskiego, Małego, Żywieckiego i Makowskiego. Działalność beskidzkiego GOPR obejmuje obszar 2 160 km², na którym znajduje się 1 450,1 km szlaków turystycznych, w tym 594,2 km szlaków zlokalizowanych jest w Beskidzie Żywieckim i Makowskim, 532,5 km w Beskidzie Śląskim oraz 323,4 km w Beskidzie Małym.

Grupa Beskidzka GOPR podzielona jest na 6 sekcji operacyjnych: Żywiec, Szczyrk, Bielsko-Biała, Cieszyn, Wadowice, Babia Góra. Główna baza zlokalizowana jest w Szczyrku. W weekendy zawodowych ratowników GOPR wspierają ochotnicy. GOPR jest finansowany z budżetu państwa w 50%, natomiast drugą połowę wypracowują ratownicy.

Według danych Beskidzkiej Grupy GOPR dotyczących całego terenu działania Grupy Beskidzkiej (w tym powiatu żywieckiego), liczba wypraw, akcji i interwencji ogółem wzrosła. W 2020 r. w porównaniu do 2016 r. liczba odjętych interwencji wzrosła z 325 do 524, czyli o 61,2%. Wraz z większą liczbą interwencji wzrosła także liczba osób ratowanych – z 358 w 2016 r. do 550 w 2020 r. (wzrost o 53,6%).

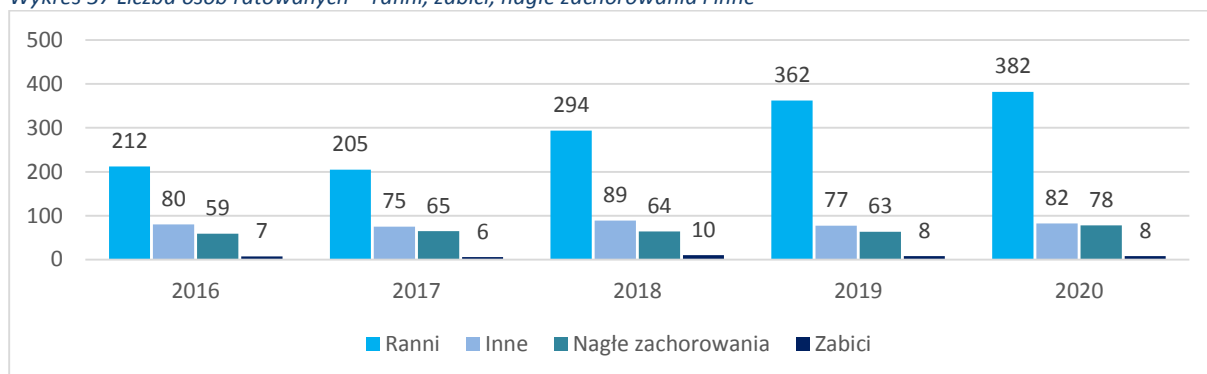
Wykres 36 Wyprawy, akcje i interwencje oraz liczba osób ratowanych przez GOPR Beskidy

Źródło: Grupa Regionalna GOPR – Grupa Beskidzka.

Liczba osób rannych w 2020 r. wzrosła o 80,2% w stosunku do 2016 r. W tym samym czasie liczba nagłych zachorowań wzrosła o 32,2%. Liczba osób w przypadkach innych nieznacznie wzrosła (2,5%)
W latach 2016-2020 liczba osób zabitych mieściła się w przedziale 6-10.

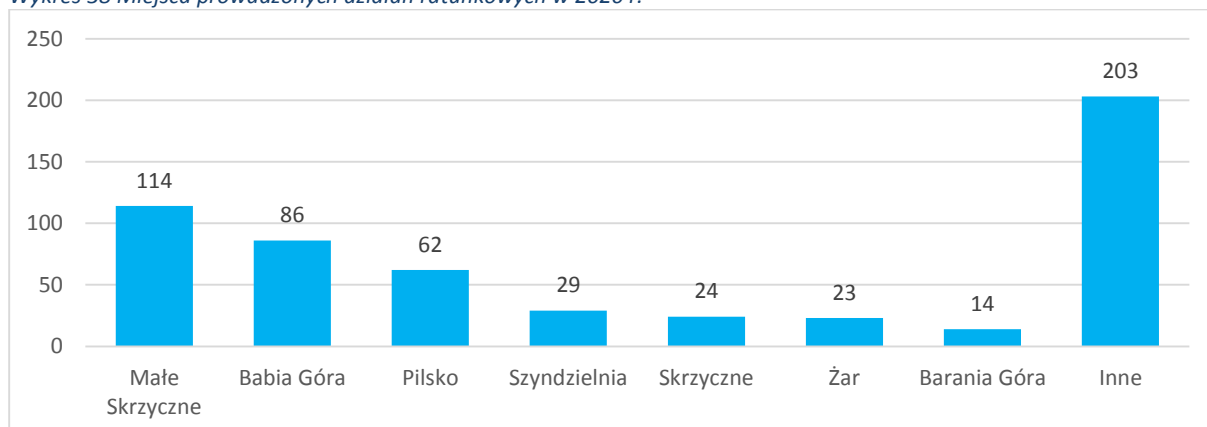
Wykres 37 Liczba osób ratowanych – ranni, zabici, nagłe zachorowania i inne

Źródło: Grupa Regionalna GOPR – Grupa Beskidzka.

W 2020 r. najwięcej działań ratunkowych prowadzonych było na szczycie Małe Skrzyczne (114) oraz na Babiej Górze (86). Z wyszczególnionych na wykresie szczytów, w powiecie żywieckim leży Babia Góra i Piłsko.

Wykres 38 Miejsca prowadzonych działań ratunkowych w 2020 r.

Źródło: Grupa Regionalna GOPR – Grupa Beskidzka.

Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe

Beskidzkie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe działa cały rok na terenie miasta Bielsko-Biała oraz powiatu bielskiego, cieszyńskiego i żywieckiego. Celem Beskidzkiego WOPR jest zapewnienie bezpieczeństwa odpoczywającym nad wodą mieszkańcom oraz turystom, przez prowadzenie stałych dyżurów ratowników wodnych, a także podejmowanie działań ratowniczych. Według danych Beskidzkiego WOPR, w latach 2016-2020 odnotowano łącznie 5 zgonów na obszarach wodnych w powiecie żywieckim:

- 2016 r. – 2 zgony: na Jeziorze Żywieckim (wiek osoby poszkodowanej: 17 lat) i Jeziorze Międzybrodzkim (wiek osoby poszkodowanej: 35 lat) .
- 2017 r. – 1 zgon na Jeziorze Międzybrodzkim (wiek osoby poszkodowanej: 44 lata).
- 2018 r. – brak zgonów.
- 2019 r. – 1 zgon na Jeziorze Żywieckim (wiek osoby poszkodowanej: 27 lat).
- 2020 r. – 1 zgon na Jeziorze Międzybrodzkim (wiek osoby poszkodowanej: 60 lat).

Oddział Rejonowy WOPR w Żywcu w okresie letnim prowadzi całodobowe dyżury nad Jeziorem Żywieckim. Jezioro jest monitorowane z brzegu, a ratownicy wypływają tylko do akcji.

Wodne Pogotowie Ratunkowe

Wodne Pogotowie Ratunkowe Oddział Żywiec jest jednostką terenową Wodnego Pogotowia Ratunkowego, które zajmuje się szkoleniami ratowniczymi i kwalifikacyjnymi kursami pierwszej pomocy. Warty uwagi jest fakt, że jednostka zorganizowała I Festiwal Psów Ratowniczych, pierwsze tego wydarzenia w Polsce, które odbyło się 31 lipca 2021 r. na Plaży Miejskiej w Moszczance w Żywcu. Wydarzenie miało na celu pokazanie umiejętności psów ratowniczych oraz miało charakter edukacyjny – wiedzę dzielili się psi terapeuci, lekarze weterynarii, przedstawione zostały zasady udzielania pierwszej pomocy psom, a dzieci miały możliwość uczestniczenia w szkoleniu z zakresu resuscytacji.

Inspekcje i powiatowe programy w zakresie bezpieczeństwa

W powiecie żywieckim działają inspekcje odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne. Jest to przede wszystkim Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, której rolą jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego. Pełni nadzór nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,

- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna prowadzi także działalność zapobiegawczą i przeciwepidemiczną w zakresie chorób zakaźnych, chorób związanych z warunkami środowiskowymi oraz zajmuje się działalnością oświatowo-zdrowotną.

W powiecie żywieckim działa również Powiatowy Inspektorat Weterynarii realizujący zadania z zakresu ochrony zdrowia zwierząt i bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego. Zadania tego podmiotu to między innymi:

- zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych,
- badanie zwierząt rzeźnych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego,
- badania kontrolne zakażeń zwierząt,
- sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymaganiami weterynaryjnymi przy ich produkcji, umieszczaniu na rynku oraz sprzedaży bezpośredniej.

W 2002 roku powstała Komisja Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli. Zgodnie z zarządzeniem Starosty Żywieckiego nr 9/2019 z dnia 04.02.2019 r. powołano Komisję Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli na kadencję 2019-2021 r. Do zadań Komisji należy między innymi¹⁹:

- Ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie powiatu,
- Opiniowanie pracy Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży , a także jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie powiatu zadań z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- Przygotowanie projektu powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- Opiniowanie projektów innych programów współdziałania Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży oraz jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie powiatu zadań z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,

¹⁹ Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego. Sprawozdanie Starosty Żywieckiego z dnia 27 stycznia 2016 r. w sprawie Komisji Bezpieczeństwa i Porządku.

- Opiniowanie projektu budżetu powiatu w zakresie oceny zagrożenia porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli.

W 2020 r. miały miejsce cztery posiedzenia Komisji Bezpieczeństwa i Porządku, na których omówiono kwestie związane z bezpieczeństwem obywateli i porządkiem publicznym na terenie powiatu żywieckiego oraz pozytywnie zaopiniowano *Powiatowy program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na lata 2020-2023*.

Lokalny System Monitoringu Meteorologicznego

W Starostwie Powiatowym w żywcu funkcjonuje zespół zarządzania kryzysowego, w kompetencje którego wchodzi m.in. obsługa lokalnego systemu monitoringu i ostrzeżeń powodziowych dla powiatu żywieckiego. Obecnie, Lokalny System Monitoringu Meteorologicznego składa się z 11 stacji pomiarowych. W 2020 r. zamontowano 7 stacji, natomiast w 2021 r. kolejne 4 stacje. Dodatkowo, w 2021 r. zaplanowano również modernizację dwóch stacji. Modernizacja stacji realizowana jest ze środków własnych powiatu. Docelowo przewiduje się funkcjonowanie 13 stacji. W 2020 r. rozpoczęto wymianę urządzeń pomiarowych na stacjach Systemu. Ze starego Systemu pozostawiono część lokalizacji, maszty na których umieszczone są urządzenia pomiarowe oraz ogrodzenia i przyłącza elektryczne. Obecnie wykorzystywane są zintegrowane stacje z ultradźwiękowym pomiarem prędkości i kierunku wiatru oraz radarowym pomiarem wielkości i rodzaju opadu atmosferycznego. Stworzono również nową stronę do prezentacji wyników pomiarów oraz udostępniania innych informacji meteorologicznych (mapy synoptyczne, dane satelitarne i radarowe, prognozy numeryczne).

Poniżej przedstawiono środki przeznaczone na utrzymanie systemu, w ostatnich pięciu latach:

• 2016 r. – 22 349zł	• 2019 r. – 15 756zł
• 2017 r. – 19 054zł	• 2020 r. – 108 774zł (w tym odbudowa 7 stacji pomiarowych 93 400 zł)
• 2018 r. – 18 046zł	

Liczba występujących w ciągu roku sytuacji kryzysowych związanych z zagrożeniami powodziowymi w ostatnich pięciu latach:

• 2016 - 2 (lokalne)	• 2019 – 1
• 2017 – brak	• 2020 – 2
• 2018 – jedynie lokalne wezbrania obejmujące pojedyncze sołectwa	

Działania, procedury i sposób ich realizacji na wypadek zagrożenia powodziowego zawarte są w Planie Operacyjnym Ochrony Przeciwpowodziowej stanowiącym część Planu Zarządzania Kryzysowego dla Powiatu Żywieckiego.

2.13. Współpraca krajowa i zagraniczna

Władze Powiatu Żywieckiego nawiązują współpracę zarówno z lokalnymi podmiotami jak i innymi samorządami, w tym zagranicznymi. W latach 2016-2021 Powiat współpracował z następującymi podmiotami:

- Powiat Szczycieński – współpraca w dziedzinach kultury, turystyki, ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki, sportu, edukacji, wymiany dzieci i młodzieży, przedsiębiorczości, ratownictwa oraz wymiany informacji w zakresie zarządzania kryzysowego, łowiectwa i innych.
- Rejon Wileński (Litwa) - współpraca dotyczy działań związanych z kulturą, wymianą doświadczeń w zakresie funkcjonowania szkół różnego szczebla w obydwóch krajach, organizacją wypoczynku dzieci i młodzieży, wzbogaceniem warsztatu pracy kadr pedagogicznych oraz działań związanych ze współpracą w zakresie zagadnień dotyczących ochrony środowiska.
- Vulkanland (Austria) – współpraca obejmująca wymianę doświadczeń związanych z ochroną środowiska, wiedzą w zakresie opieki społecznej i medycznej, zapobieganiem rasizmowi, ksenofobii i nietolerancji, polityką dotyczącą ludzi młodych i niepełnosprawnych, rozwiązywaniem problemów lokalnego rynku pracy. Współpraca obejmuje także sferę działań kulturalnych, sportowych i edukacyjnych.
- Frydek-Mistek (Czechy) – współpraca w celu wymiany doświadczeń, nawiązywania kontaktów oraz rozwijania różnych form współpracy pomiędzy społecznościami obu regionów. Dziedziny współpracy to: edukacja, kultura, turystyka, sport, wymiany młodzieży, wspólne pozyskiwanie środków z funduszy europejskich oraz bezpieczeństwo mieszkańców.
- Frydlant (Czechy)- współpraca związana z turystyką. W 2021 r. zrealizowano projekt związany z wykreowaniem nowego produktu turystycznego - stworzono „SymPatio” czyli miejsce przeznaczone dla turystów w patio zabytkowej żywieckiej biblioteki (Siejby). Stanowi przestrzeń publiczną związaną z odpoczynkiem i reprezentowaniem walorów kulturowo- historycznych zabytkowej biblioteki. „SymPatio” jest uzupełnieniem oferty turystycznej miasta Żywiec oraz Frydlantu.

- Dolny Kubin (Słowacja) – współpraca w zakresie kultury, turystyki, agroturystyki, sportu, edukacji, wymiany dzieci i młodzieży, przedsiębiorczości, ratownictwa, łowiectwa oraz wymiany informacji w zakresie zarządzania kryzysowego.
- Oravská Lesná (Słowacja) - współpraca w zakresie kultury, turystyki, współpracy transgranicznej oraz realizacja wspólnych projektów unijnych (Program Interreg V-A Polska- Słowacja).

Ponadto Powiat Żywiecki współpracuje z wybranymi podmiotami w zakresie projektów dot. infrastruktury drogowo – mostowej. Są to:

- Obec Oravská Lesná,
- Obec Zákamenné,
- Miasto Čadca,
- Žilinský samosprávny kraj.

W latach 2016-2021 Powiat współpracował także z organizacjami pozarządowymi, zgodnie z uchwalonym *Programem Współpracy Powiatu Żywieckiego z Organizacjami Pozarządowymi*, którego celem jest rozwijanie partnerstwa między organizacjami pozarządowymi a samorządem.

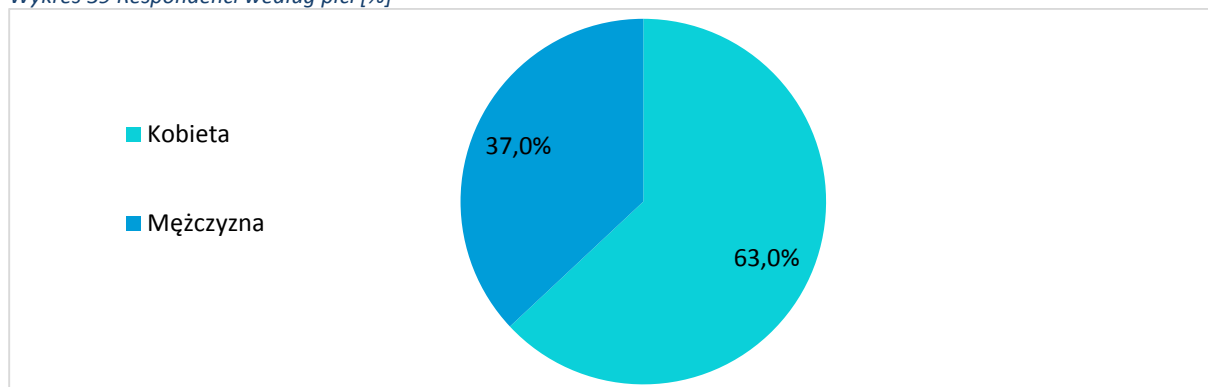
Powiat Żywiecki dobrze współpracuje z wszystkimi instytucjami i administracjami rządowymi wszystkich szczebli. Pozytywna współpraca z gminami z Żywiecczyny zaowocowała szeregiem udanych przedsięwzięć w zakresie przypisanych zadań.

2.14. Wyniki z badania ankietowego mieszkańców powiatu żywieckiego

Na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego przeprowadzono badanie ankietowe które skierowane było wyłącznie do mieszkańców powiatu żywieckiego. Celem badania było poznanie aktualnej kondycji obszaru oraz zadań rozwojowych istotnych z perspektywy mieszkańców, które powinny zostać zrealizowane w przyszłości. Łącznie w badaniu ankietowym wzięło udział 629 respondentów. Wśród ankietowanych przeważały kobiety, które stanowiły 63% ankietowanych, natomiast odsetek mężczyzn był równy 37%.

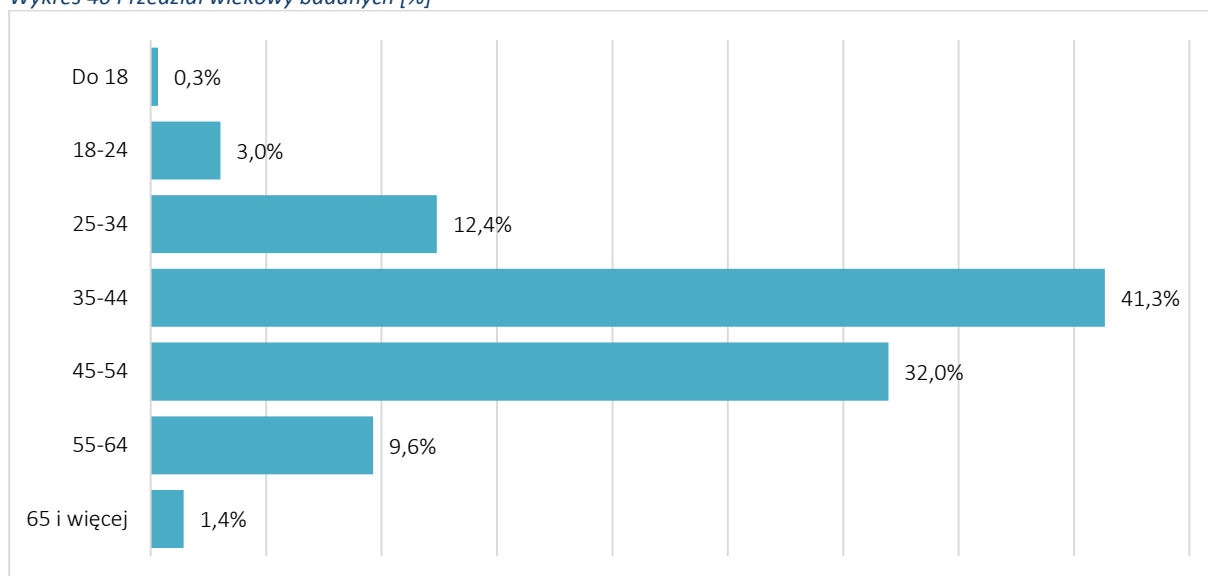
Wykres 39 Respondenci według płci [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Wśród respondentów biorących udział w badaniu dominującą pod względem liczebności stanowiły osoby w wieku 35-44 lat – 41,3% uczestników badania. Najmniej respondentów mieściło się w grupie wiekowej poniżej 18 lat (0,3%) oraz powyżej 65 roku życia (1,4%).

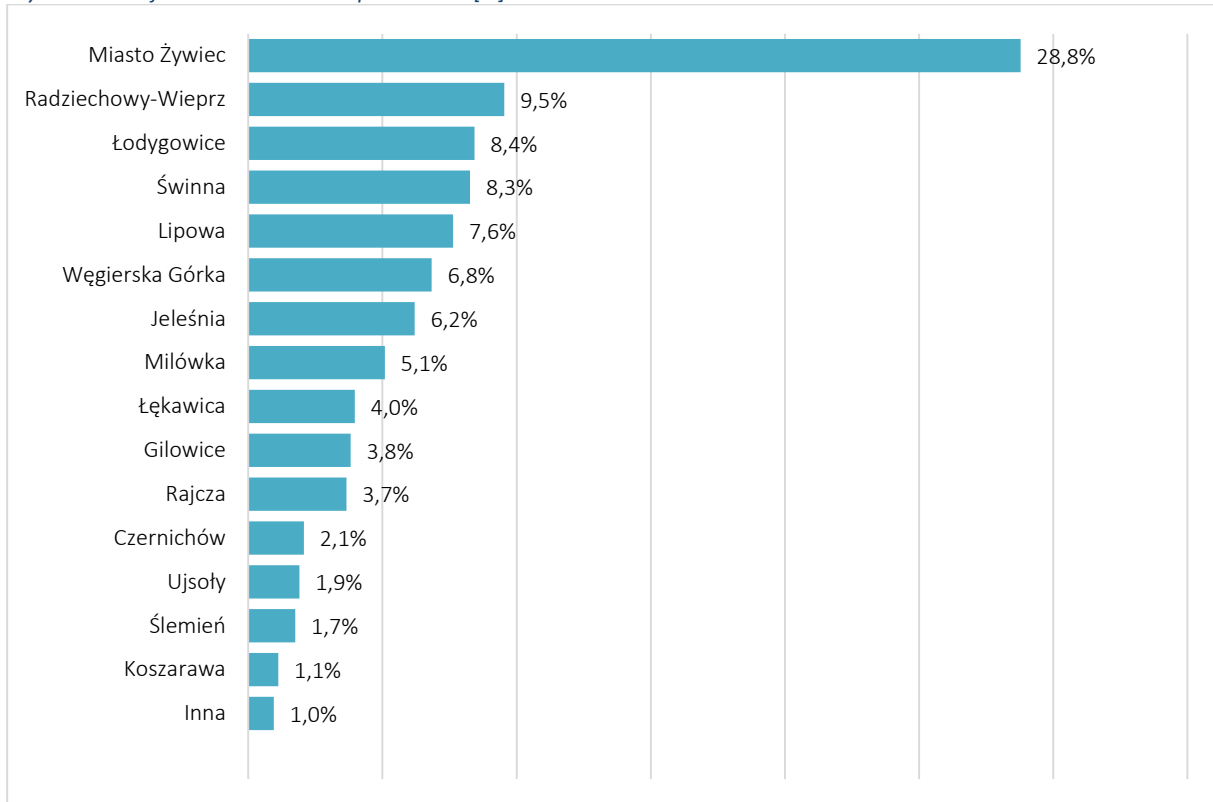
Wykres 40 Przedział wiekowy badanych [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W badaniu ankietowym udział wzięli mieszkańcy wszystkich gmin powiatu żywieckiego. Najwięcej respondentów zamieszkiwało miasto Żywiec (28,8%), następnie gminę Radziechowy-Wieprz (9,5%) oraz gminę Łodygowice (8,4%). Najmniejszą aktywnością wykazali się mieszkańcy gminy Koszarawa (1,1%), Ślemień (1,7%) i Ujsoły (1,9%). Natomiast 1,0% respondentów nie wskazało miejsca zamieszkania.

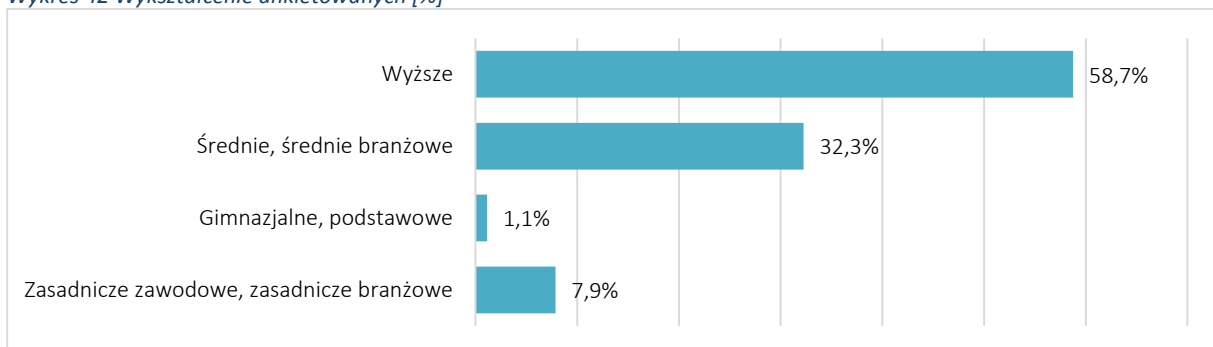
Wykres 41 Miejsce zamieszkania respondentów [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Wśród ankietowanych prawie 59% zadeklarowało, że posiada wykształcenie wyższe, a nieco ponad 32% wykształcenie średnie. Osoby z wykształceniem niższym stanowiły mniejszość - łącznie 9% w grupie badanych.

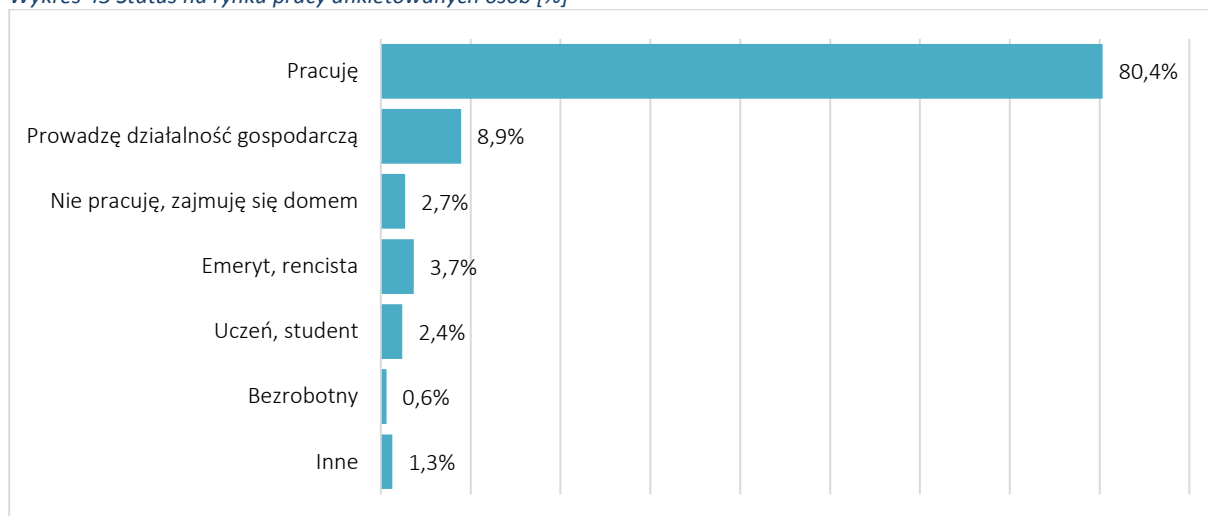
Wykres 42 Wykształcenie ankietowanych [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Ponad 80% stanowią osoby pracujące, a prawie 9% osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą. Emeryci i renciści stanowili 3,7% badanych, a osoby niepracujące, zajmujące się domem – 2,7%. Uczniowie i studenci stanowili niewielki odsetek respondentów (2,4%), natomiast najmniej liczną grupę badanych stanowiły osoby bezrobotne (0,6%).

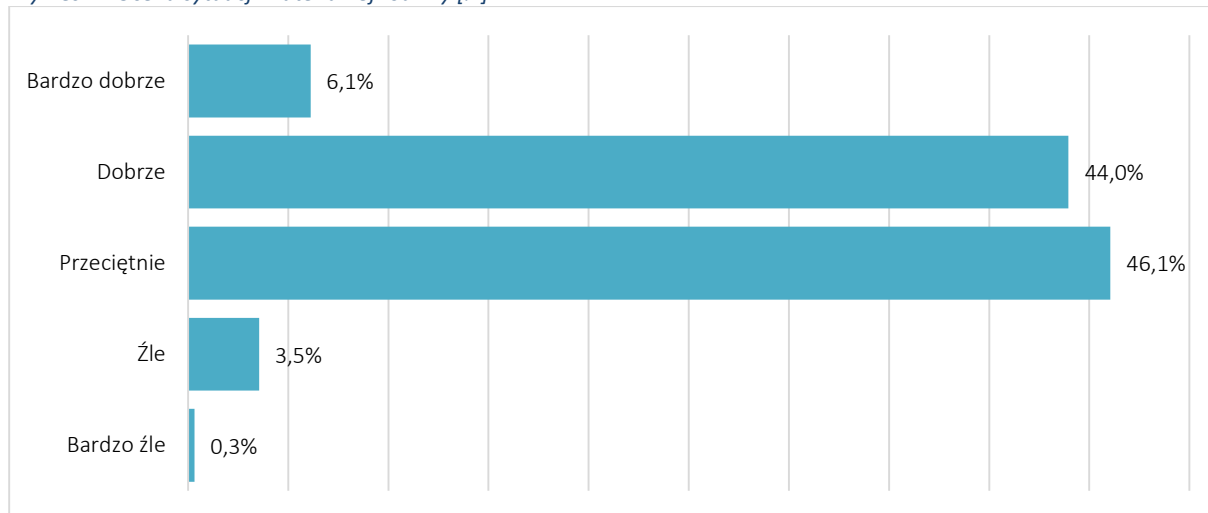
Wykres 43 Status na rynku pracy ankietowanych osób [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Większość respondentów ocenia sytuację materialną swojej rodziny jako przeciętną (46,1% wskazań). Duża grupa respondentów określiła sytuację materialną rodziny jako dobrą (44%), natomiast na bardzo dobrą sytuację wskazało nieco ponad 6% respondentów. Niekorzystną sytuację materialną wskazało łącznie poniżej 4% badanych. Analizując odpowiedzi respondentów, można uznać, że sytuacja materialna mieszkańców powiatu żywieckiego jest na dobrym poziomie.

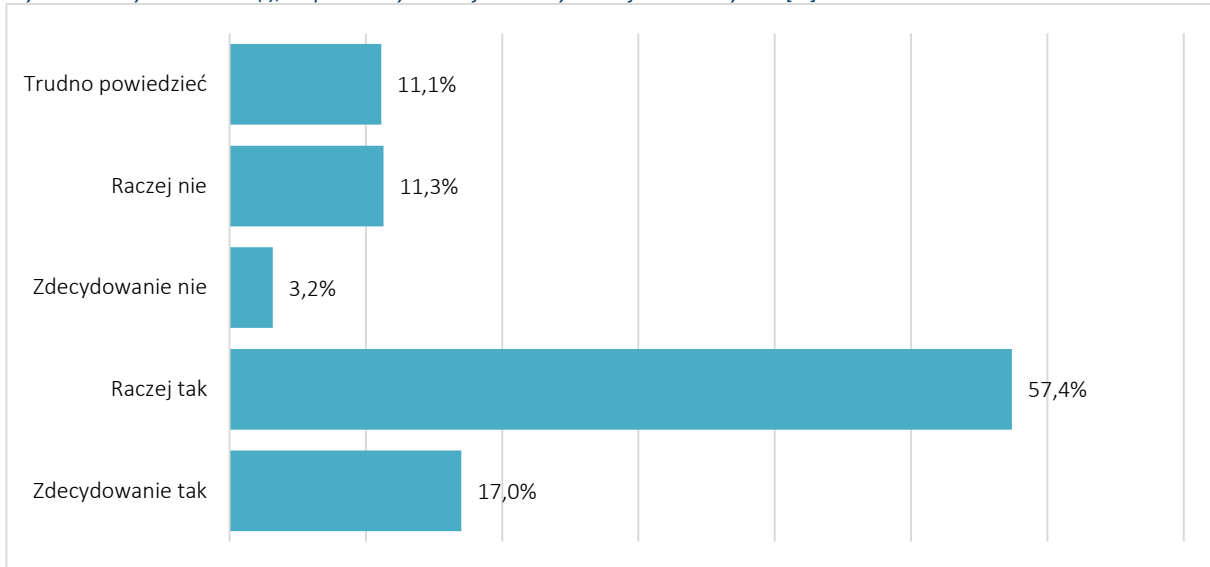
Wykres 44 Ocena sytuacji materialnej rodziny [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W pytaniu dotyczącym opinii respondentów, czy powiat żywiecki jest dobrym miejscem do życia, łącznie 74,4% wyraziło pozytywną opinię na ten temat. Osoby niezdecydowane stanowiły 11,1% badanych, natomiast 14,5% osób uważa, że powiat żywiecki nie jest dobrym miejscem do życia.

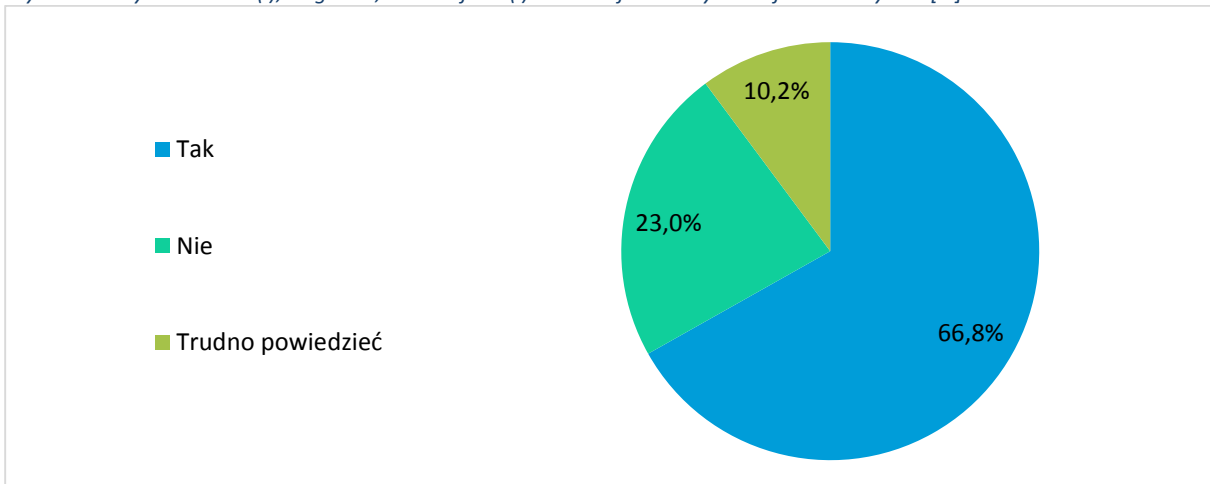
Wykres 45 Czy uważa Pan(i), że powiat żywiecki jest dobrym miejscem do życia? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W odniesieniu do oceny gminy w której zamieszkują, w opiniach respondentów również znacząco przeważają pozytywne opinie – 66,8% respondentów ocenia pozytywnie swoją gminę zamieszkania. Odmiennego zdania jest 23% ankietowanych. Co 10 badany nie potrafił jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 46 Czy uważa Pan(i), że gmina, w której Pan(i) mieszka jest dobrym miejscem do życia? [%]

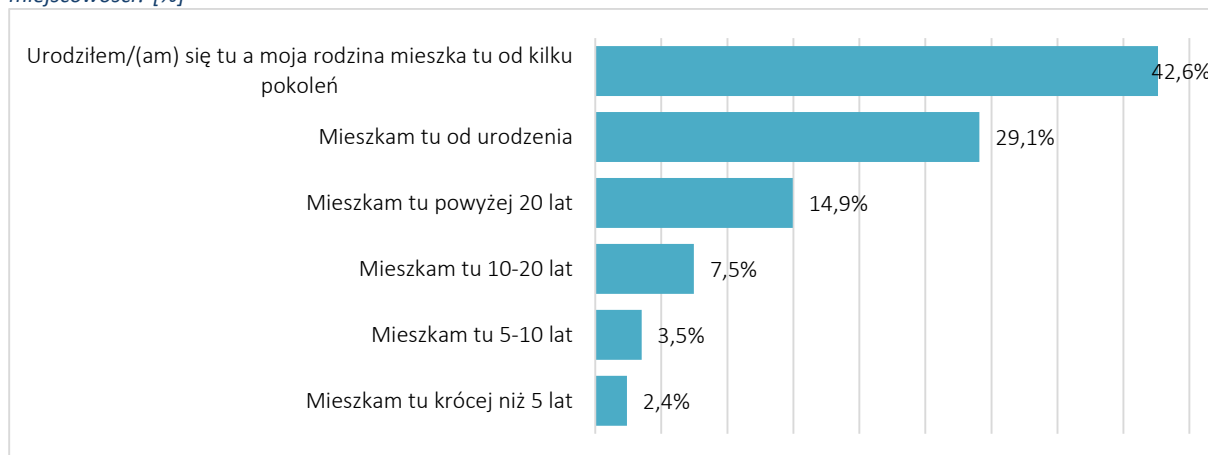

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Jeśli chodzi o czas zamieszkania na terenie powiatu żywieckiego, większość respondentów zamieszkuje ten teren od pokoleń (42,6%). Drugą najbardziej liczną grupą wśród badanych były osoby zamieszkujące powiat od urodzenia. Respondenci mieszkający w powiecie żywieckim krócej niż 5 lat stanowili najmniej liczną grupę - 2,4%. Uzyskane wyniki mogą wskazywać na mocne przywiązanie

badanych do swojego miejsca zamieszkania, co potwierdza wysoki odsetek ocen pozytywnych dotyczących powiatu żywieckiego jak dobrego miejsca do życia.

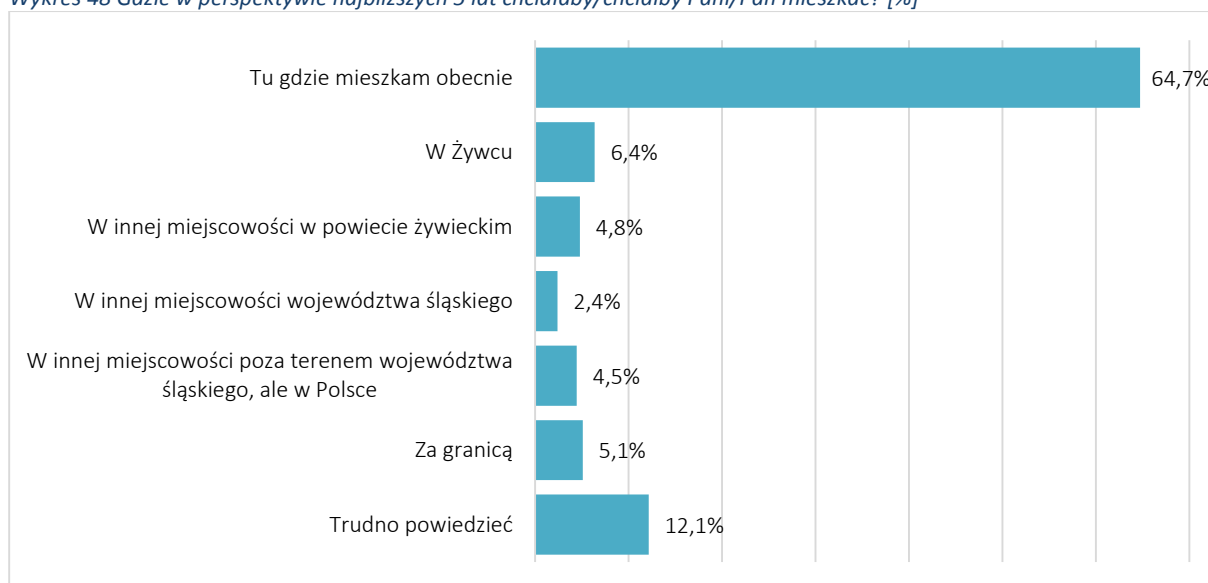
Wykres 47 Od jak dawna zamieszkuje Pan(i) teren powiatu żywieckiego – łącznie z czasem zamieszkiwania w obecnej miejscowości? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W przypadku pytania o plany dotyczące miejsca zamieszkania w perspektywie najbliższych pięciu lata, większość respondentów (64,7%) odpowiedziała, że chciałaby pozostać w swoim dotychczasowym miejscu zamieszkania. Osoby rozważające przeprowadzkę do Żywca lub innej miejscowości w powiecie żywieckim stanowiły łącznie 11,1% respondentów. Przeprowadzkę poza teren powiatu żywieckiego rozważa 12% badanych, w tym 5,1% bierze pod uwagę wyjazd za granicę. Struktura odpowiedzi potwierdza przywiązanie mieszkańców do obecnego miejsca zamieszkania i odzwierciedla oceny dotyczące traktowania powiatu żywieckiego jako dobrego miejsca do życia.

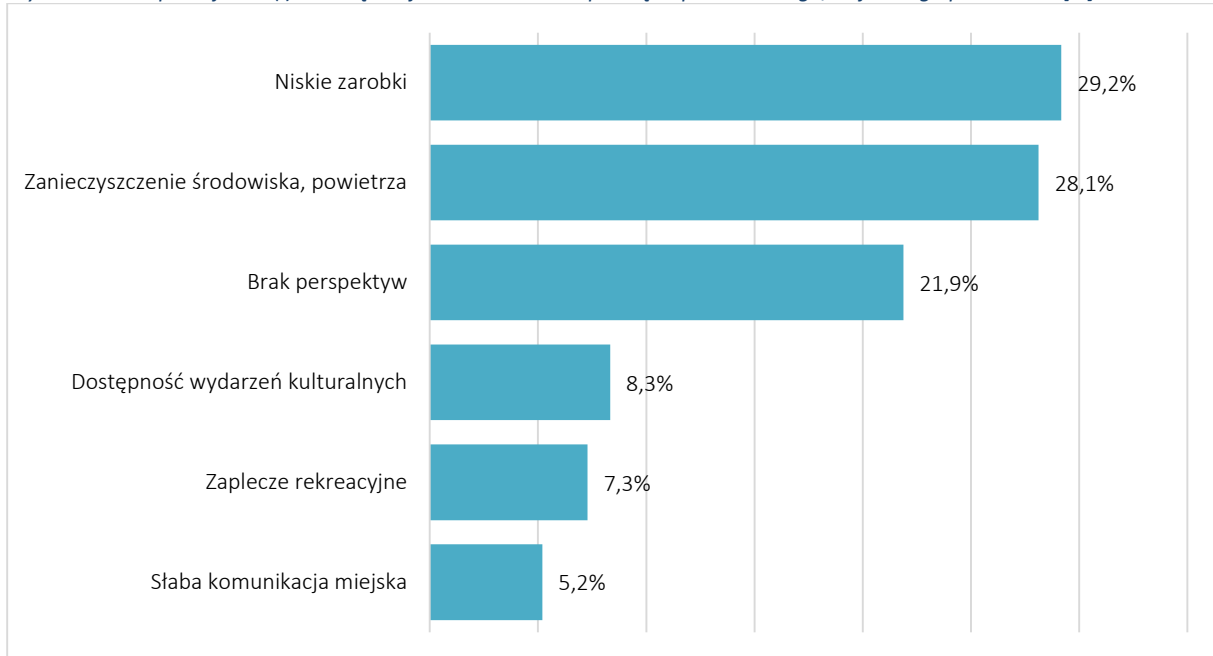
Wykres 48 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Jako najczęstszy powód planowanej zmiany miejsca zamieszkania badani wskazywali na niskie zarobki (29,2% respondentów) i zanieczyszczenie środowiska, w szczególności zanieczyszczenie i niską jakość powietrza (28,1%).

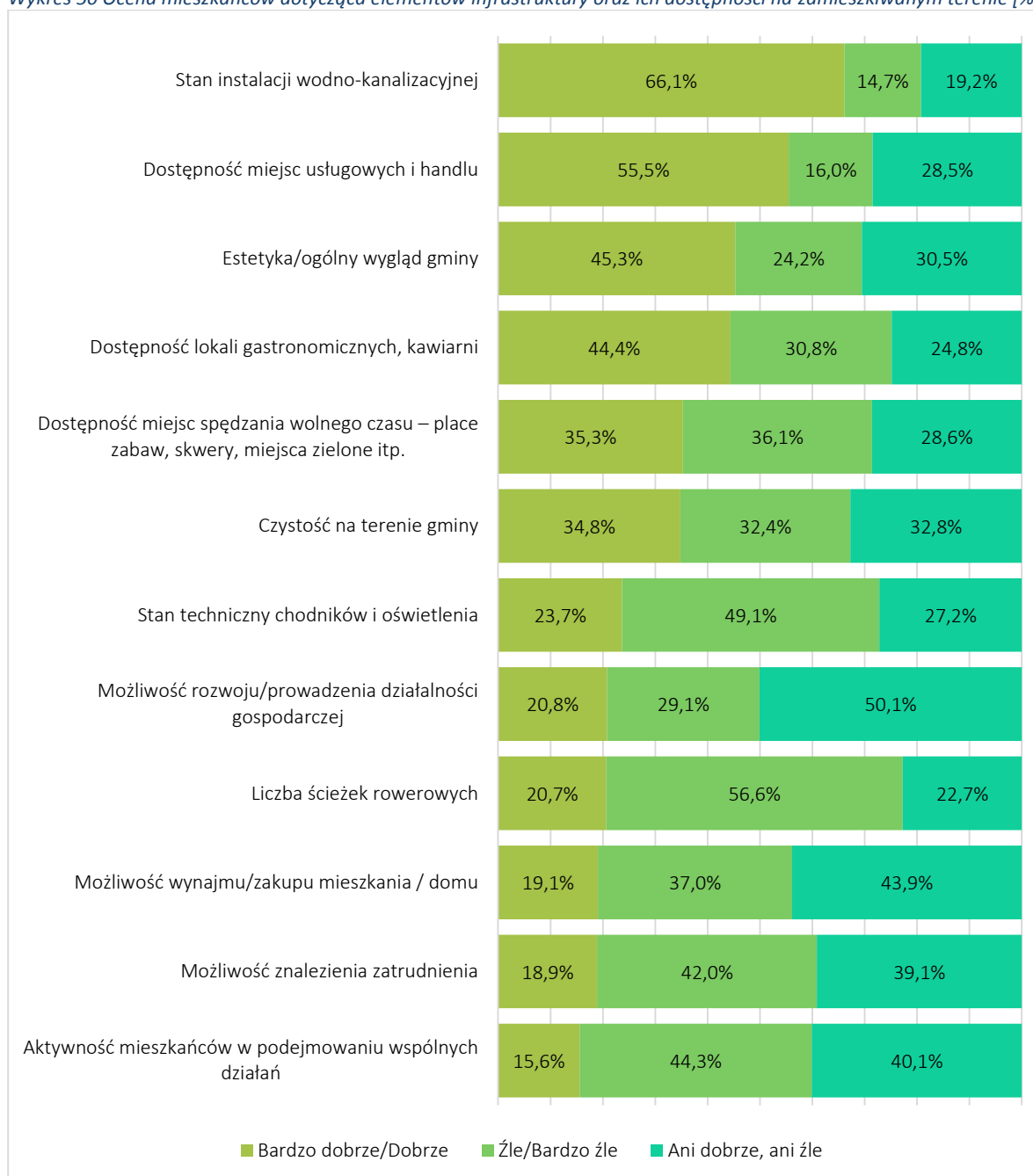
Wykres 49 Jeśli planuje Pan(i) zmianę miejsca zamieszkania proszę napisać dlaczego/co jest tego powodem? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W kwestii oceny elementów infrastruktury oraz ich dostępności na terenie zamieszkiwanego terenu najlepiej oceniono stan instalacji wodno-kanalizacyjnej (66,1% odpowiedzi pozytywnych). Wysoko oceniano również dostępność miejsc usługowych i handlu, a także lokali gastronomicznych i kawiarni. Ponad 45% pozytywnie oceniło również ogólny wygląd i estetykę zamieszkiwanej gminy. Najgorzej oceniono kwestie dotyczące infrastruktury technicznej m.in. liczbę ścieżek rowerowych (56,6% negatywnych ocen) czy stan chodników i oświetlenia (49,1%). Połowa mieszkańców miała problem z jednoznaczną oceną możliwości rozwoju i prowadzenia działalności gospodarczej na zamieszkiwanym terenie.

Wykres 50 Ocena mieszkańców dotycząca elementów infrastruktury oraz ich dostępności na zamieszkiwanym terenie [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Wśród ocenianej infrastruktury pod względem jej obecnego stanu i dostępności na terenie powiatu, najlepiej oceniona została jakość funkcjonowania Straży Pożarnej - 84,6% pozytywnych odpowiedzi oraz dostępność placówek edukacyjnych na poziomie średnim (60,7%). Najniższe oceny dotyczą działań powiatu w zakresie rozwoju usług turystycznych, m.in. poprzez zagospodarowanie Jeziora Żywieckiego na cele rekreacyjne – 47,7% negatywnych odpowiedzi. Ankietowani wyrazili również niepochebną opinię odnośnie częstotliwości kursowania transportu publicznego (46,3%), jakości dróg powiatowych i dojazdowych (45,5%) oraz dostępności transportu publicznego (41,7%). Najwyższy odsetek odpowiedzi „ani dobrze, ani źle/nie mam zdania” dotyczył oceny funkcjonowania Domów Pomocy Społecznej na terenie powiatu (70,6%).

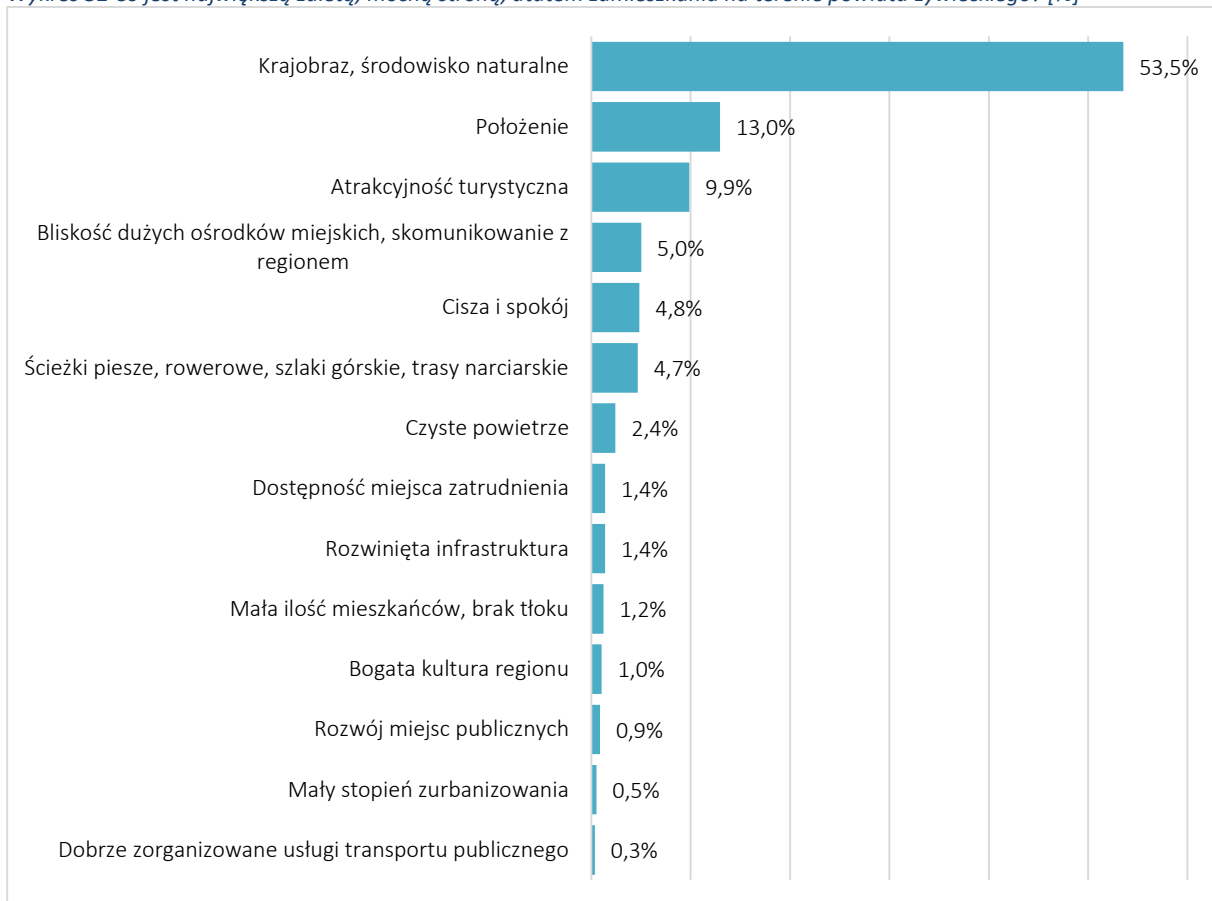
Wykres 51 Ocena aktualnego stanu/dostępności wybranych elementów infrastruktury i oferty na terenie powiatu [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Za największy atut powiatu żywieckiego ankietowani uznają krajobraz i środowisko naturalne (53,5%) oraz położenie geograficzne (13%). Najniższą liczbę wskazań otrzymała odpowiedź „dobrze zorganizowane usługi transportu publicznego”, co kolejny raz wskazuje na nieatrakcyjne usługi przewozowe na terenie powiatu. Nad problemem powinny pochylić się władze lokalne, gdyż znacząco wpływa to na obniżenie jakości życia mieszkańców.

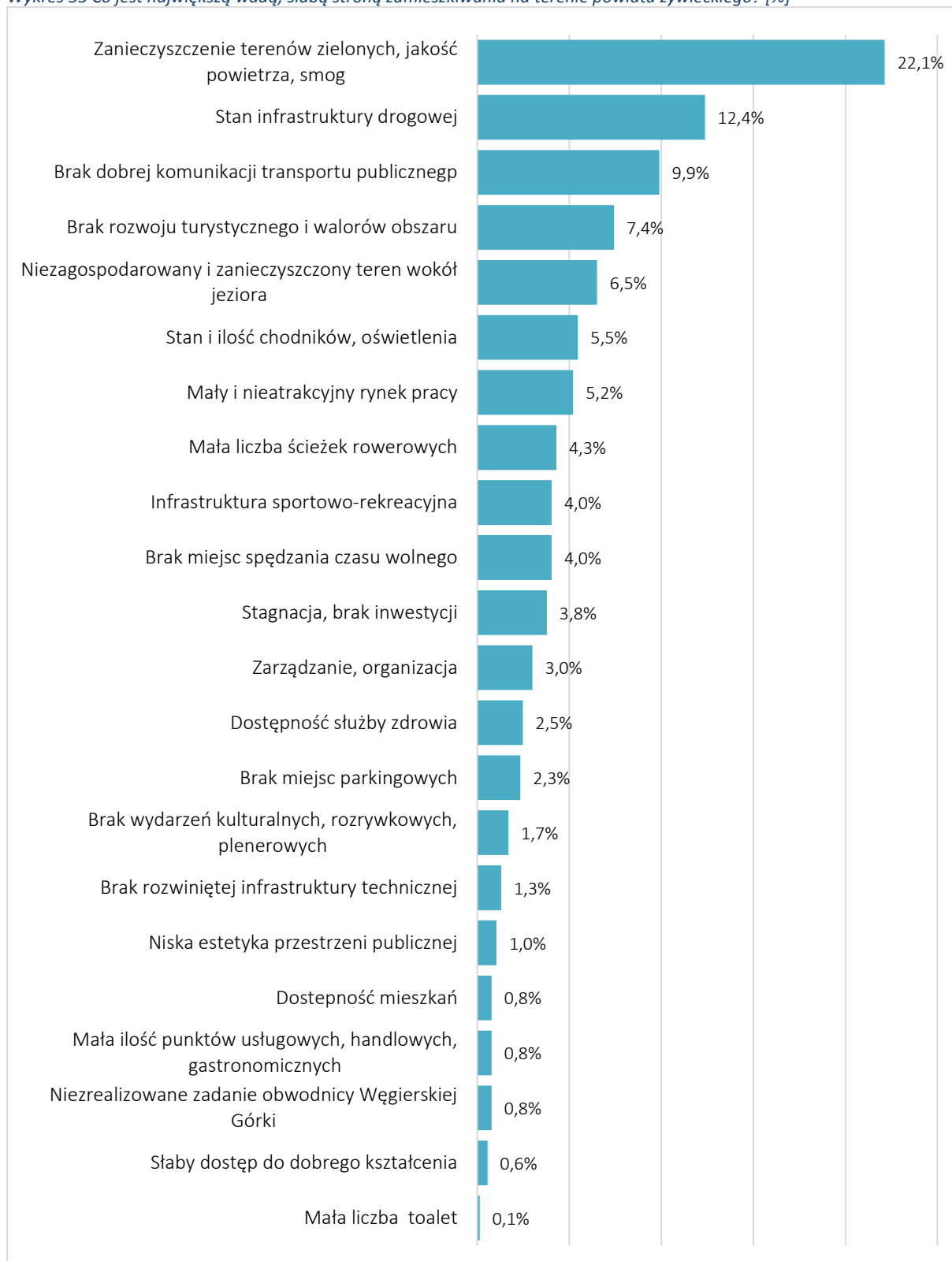
Wykres 52 Co jest największą zaletą, mocną stroną, atutem zamieszkania na terenie powiatu żywieckiego? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Wśród spraw, które najbardziej doskwierają badanym, na pierwszym miejscu wymieniono złą jakość powietrza i zanieczyszczenie terenów zielonych (22,1%), zły stan infrastruktury drogowej (12,4%) oraz brak dobrej komunikacji transportu zbiorowego (9,9%). Po raz kolejny stan dróg i jakość transportu zbiorowego oceniana jest przez ankietowanych negatywnie. Wysoki odsetek odpowiedzi dotyczących złej jakości powietrza powinien niepokoić, szczególnie w zestawieniu z danymi statystycznymi, które jednoznacznie wskazują na realny problem z jakością powietrza na terenie powiatu. Podjęcie zdecydowanych działań w tym zakresie powinno być jednym z priorytetów władz, gdyż stanowi to realne zagrożenie dla zdrowia mieszkańców Żywiecczyzny.

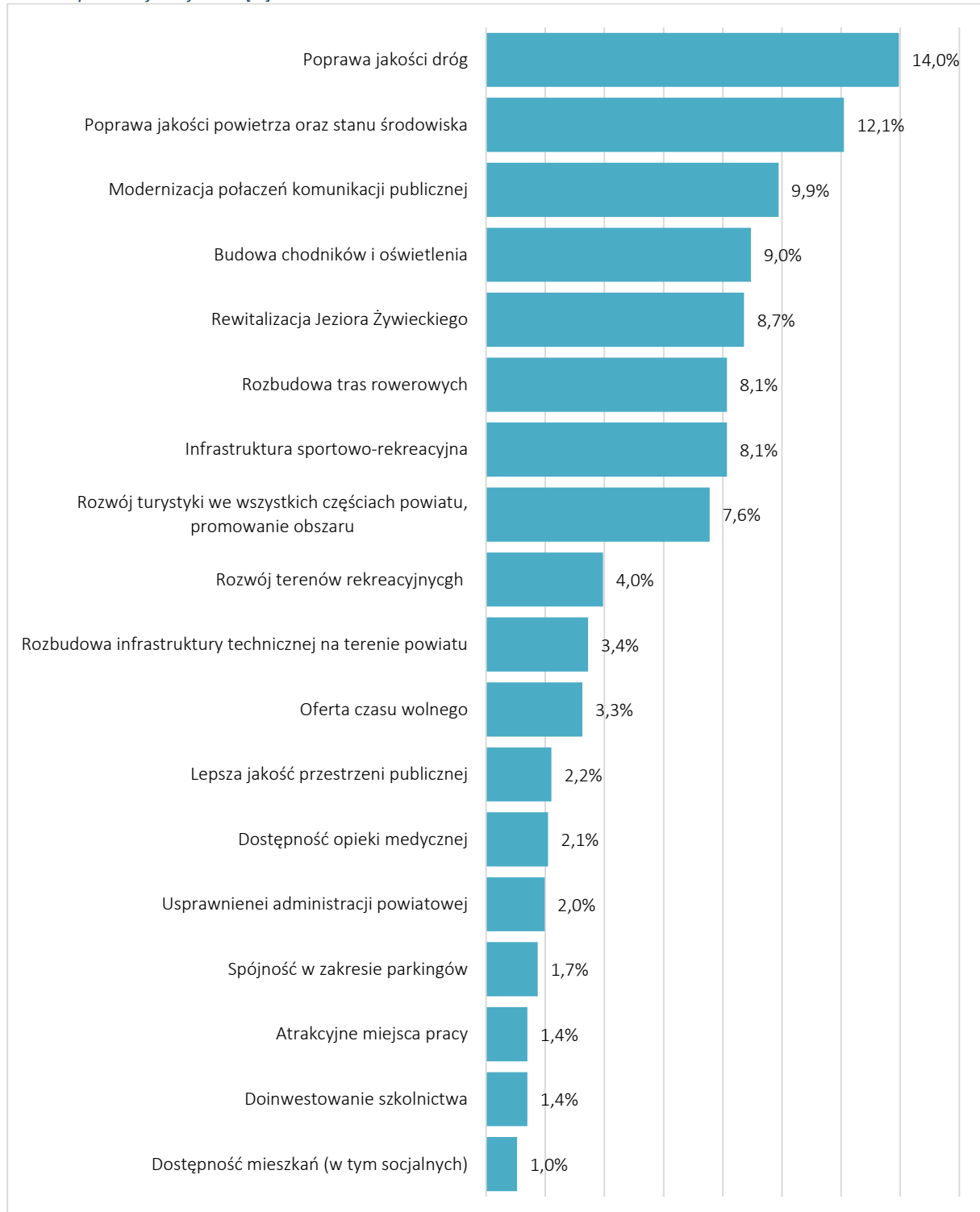
Wykres 53 Co jest największą wadą, słabą stroną zamieszkiwania na terenie powiatu żywieckiego? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Respondenci mieli możliwość wskazania co ich zdaniem powinno zostać poprawione w pierwszej kolejności. Według ankietyowanych trzeba skupić się przede wszystkim na poprawie jakości dróg (14%), poprawie jakości powietrza i stanu środowiska (12,1%) oraz modernizacji połączeń komunikacji publicznej (9,9%).

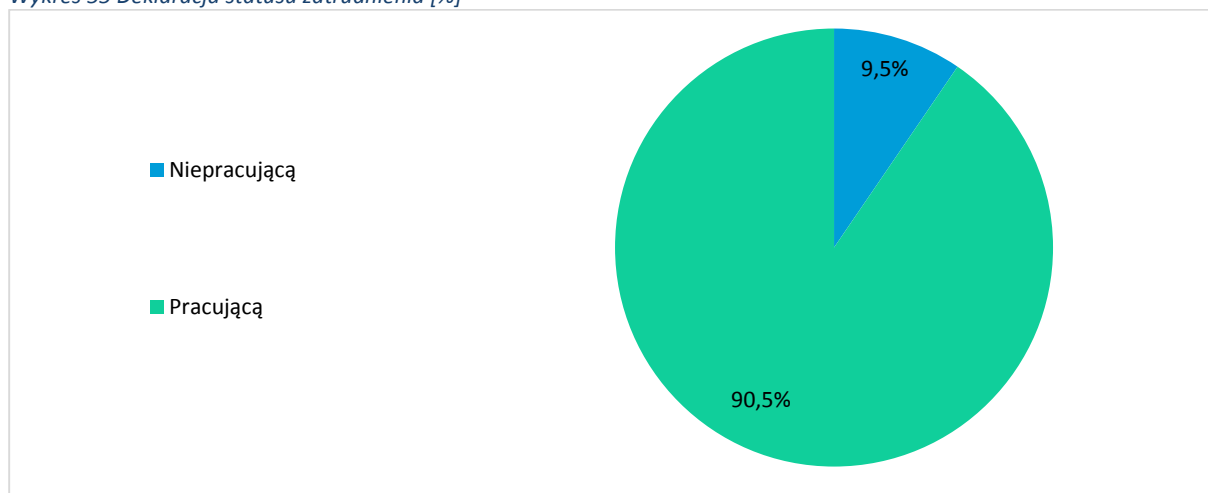
Wykres 54. Co/jakie elementy związane z funkcjonowaniem powiatu żywieckiego powinny zostać poprawione w następnych latach w pierwszej kolejności? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Kolejne pytanie w ankiecie dotyczyło aspektu związanego z zatrudnieniem na terenie powiatu żywieckiego. Zdecydowana większość, bo aż 90,5% badanych deklaroowało, że w momencie przeprowadzania badania posiadają pracę. Z kolei 9,5% ankietowanych stanowiły osoby niepracujące.

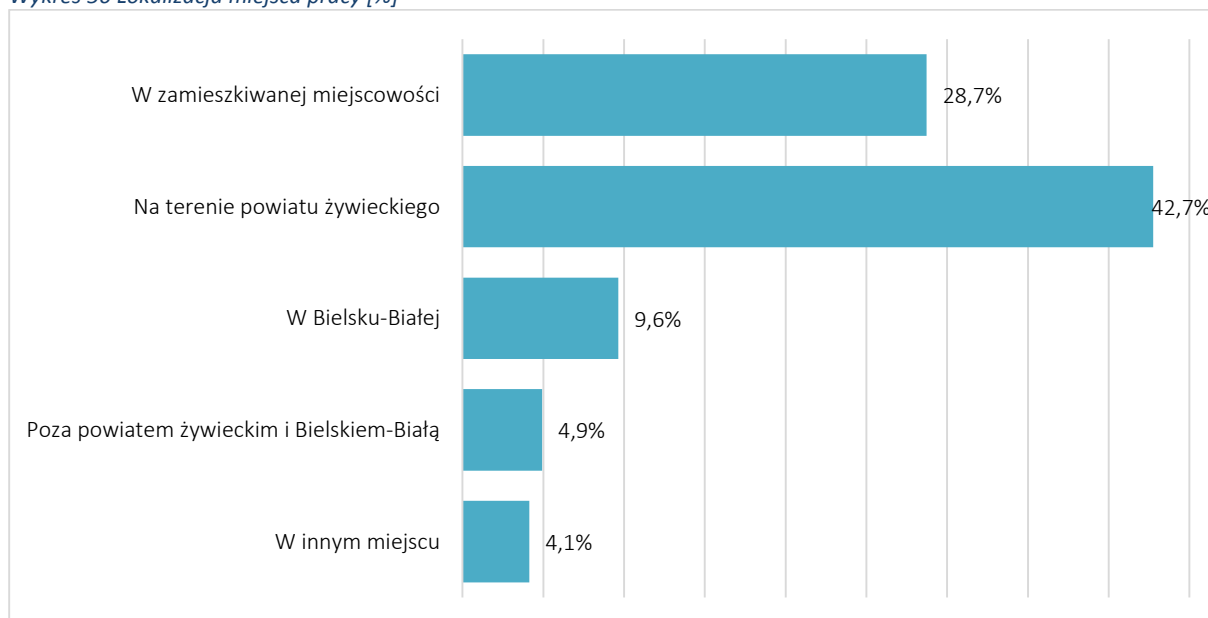
Wykres 55 Deklaracja statusu zatrudnienia [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Wśród pracujących najwyższy odsetek badanych wskazał, że pracuje na terenie powiatu żywieckiego (42,7%) lub w zamieszkiwanej miejscowości (28,7%). Zatem łącznie 71,5% badanych pracuje na terenie powiatu żywieckiego. Co 10 badany pracuje w mieście Bielsko-Biała.

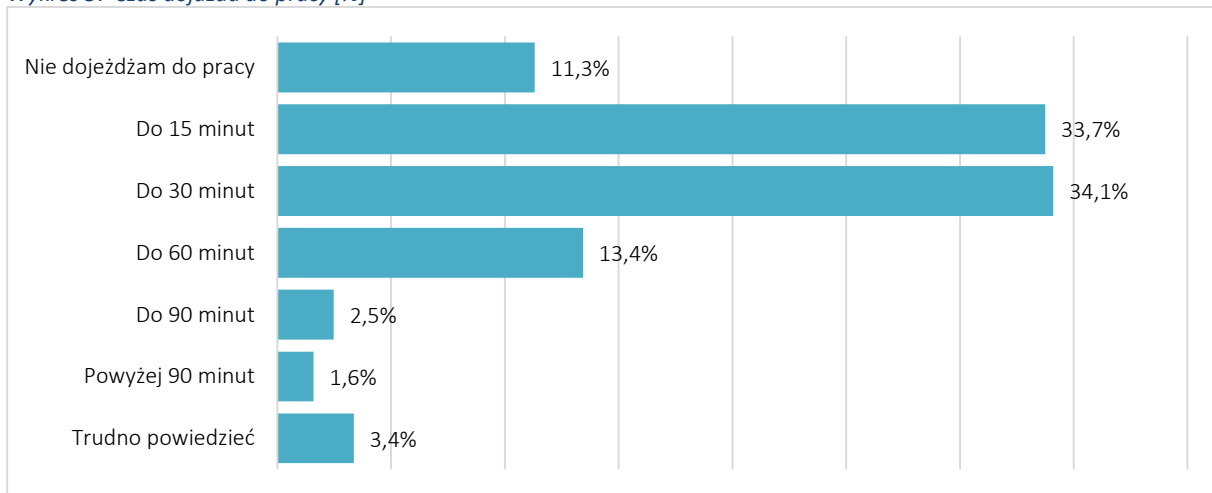
Wykres 56 Lokalizacja miejsca pracy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Jeśli chodzi o czas dojazdu do pracy najczęściej respondentów wskazało czas do 30 minut (34,1%) i do 15 minut (33,7%). Nieco ponad 11% ankietowanych wskazało, że nie dojeżdża do pracy, co może wskazywać na pracę zdalną lub chodzenie do pracy na piechotę. Poniżej 2% odpowiedzi wskazywało na czas dojazdu do pracy powyżej 90 minut, co prawdopodobnie wskazuje na miejsce pracy poza powiatem żywieckim.

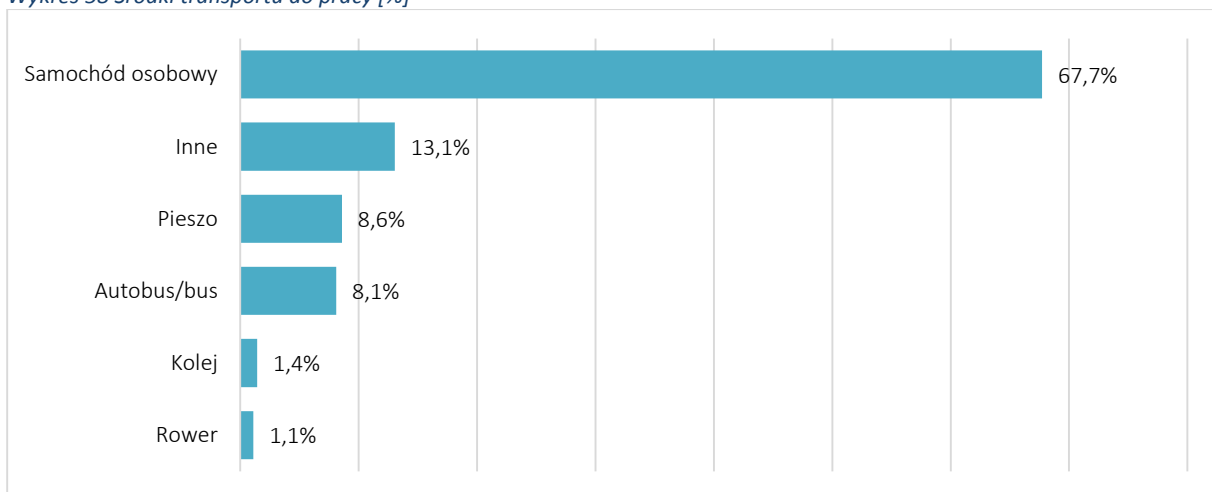
Wykres 57 Czas dojazdu do pracy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Mieszkańców zapytano również o wybierany środek transportu. Zdecydowana większość wskazała na samochód osobowy (67,7%). Komunikacja zbiorowa stanowiła łącznie tylko 9,5% odpowiedzi. Badani najczęściej wybierają samochód osobowy prawdopodobnie z powodu braku atrakcyjnej oferty przewozów zbiorowych, co w zestawieniu ze statystykami dotyczącymi złego stanu technicznego samochodów i ich ciągle przybywającej liczby, nie jest zjawiskiem korzystnym.

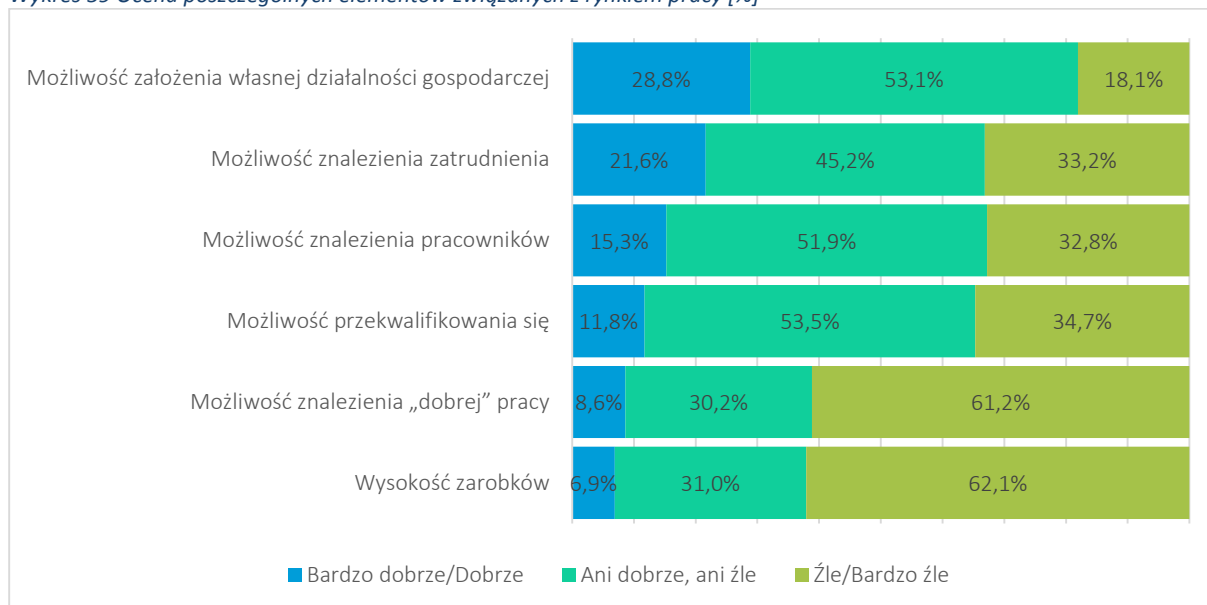
Wykres 58 Środki transportu do pracy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W przypadku oceny poszczególnych elementów związanych z rynkiem pracy, najwięcej pozytywnych wskazań dotyczyło możliwości założenia własnej działalności gospodarczej (28,8%), jednak w tym przypadku przeważała odpowiedź „ani dobrze, ani źle” (53,1%). Ankieterzy najgorzej ocenili wysokość zarobków na terenie powiatu żywieckiego (62,1%) oraz możliwość znalezienia „dobrej” pracy (61,2%). Na terenie powiatu brakuje miejsc pracy oraz „dobrej” pracy dostosowanej do oczekiwań i posiadanych kompetencji, umiejętności i wykształcenia mieszkańców.

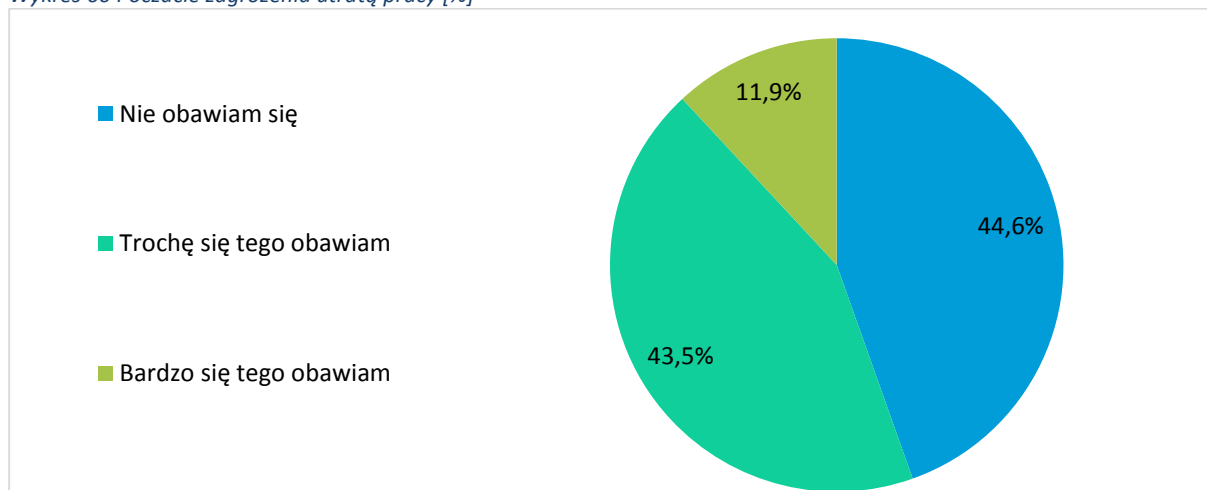
Wykres 59 Ocena poszczególnych elementów związanych z rynkiem pracy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Ankieterzy zostali zapytani o obawy związane z utratą pracy. 55,4% ankieterów wskazało, że czuje zagrożenie związane z utratą pracy, w tym blisko 12% bardzo się tego obawia. Natomiast 44,6% badanych wskazywało na brak obawy dotyczącej utraty miejsca pracy.

Wykres 60 Poczucie zagrożenia utratą pracy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Respondentów zapytano również o działania jakie by podjęli, gdyby utracili pracę. Blisko 22% badanych zmieniłoby zawód i zdobywało nowe umiejętności, co świadczy o aktywności mieszkańców. Druga z najczęściej wskazywanych odpowiedzi dotyczyła podjęcia się pracy poniżej swoich kwalifikacji i niekoniecznie w swoim zawodzie (17,6%). Około 20% mieszkańców zdecydowałoby się na poszukiwanie pracy poza obecnie zamieszkiwaną miejscowością, w tym 9,1% za granicą.

Wykres 61 Co zrobił(a)by Pan(i), gdyby utracił(a) Pan(i) pracę? [%]

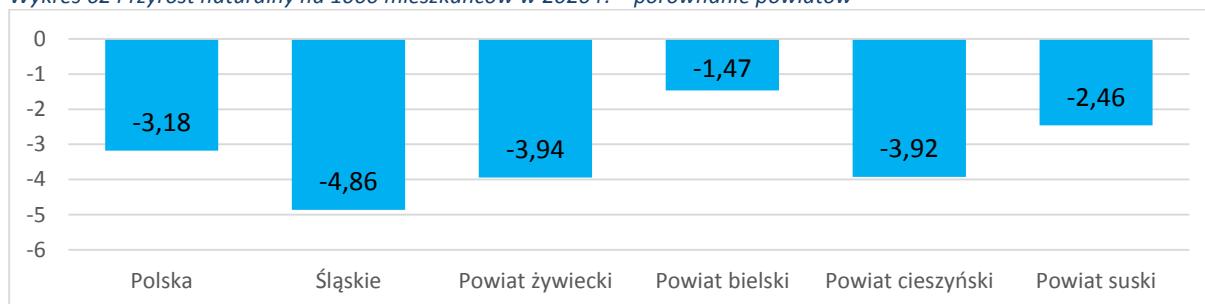
Źródło: opracowanie własne, n=629.

2.14 Analiza porównawcza Powiatu Żywieckiego na tle powiatów ościennych

Demografia

W 2020 r. w powiecie żywieckim zanotowano ujemny przyrost naturalny na 1000 ludności. Wartość wskaźnika wyniosła -3,94. Jest to najniższa wartość w porównaniu do sąsiednich powiatów i średniej dla Polski. W porównaniu do wartości dla województwa śląskiego, powiat żywiecki wypada lepiej (wartość wyższa o 0,92).

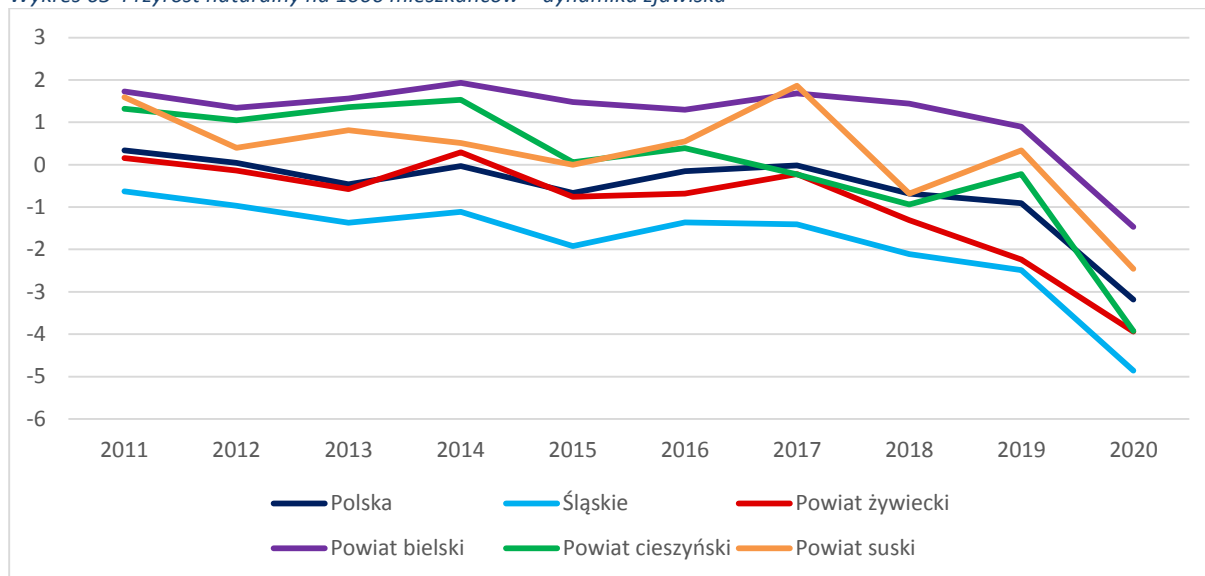
Wykres 62 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w 2020 r. – porównanie powiatów

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Dynamika przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców wygląda podobnie we wszystkich powiatach ościennych, a także w województwie i kraju. Na przestrzeni lat wartość wskaźnika spada. W latach 2011-2020 największe zmiany odnotowano w powiecie cieszyńskim - spadek wskaźnika o 5,24.

Wykres 63 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców – dynamika zjawiska

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Wskaźnik zmiany liczby ludności na 1 000 mieszkańców w 2020 roku (uwzględniający ruch naturalny oraz migracje) dla powiatu żywieckiego jest niższy niż dla kraju i jednocześnie wyższy niż wartość dla województwa śląskiego. Powiat cieszyński cechował się takim samym poziomem wskaźnika jak powiat żywiecki (-3,7). W 2015 r. w najlepszej sytuacji znajdował się powiat bielski i suski (dynamika zmian w liczbie ludności w powiecie żywieckim była na poziomie ujemnym). Po 5 latach wartość wskaźnika

dla powiatu bielskiego pozostała na poziomie dodatnim (2,3), natomiast dla powiatu suskiego poziom wskaźnika spadł i wynosi -5,6.

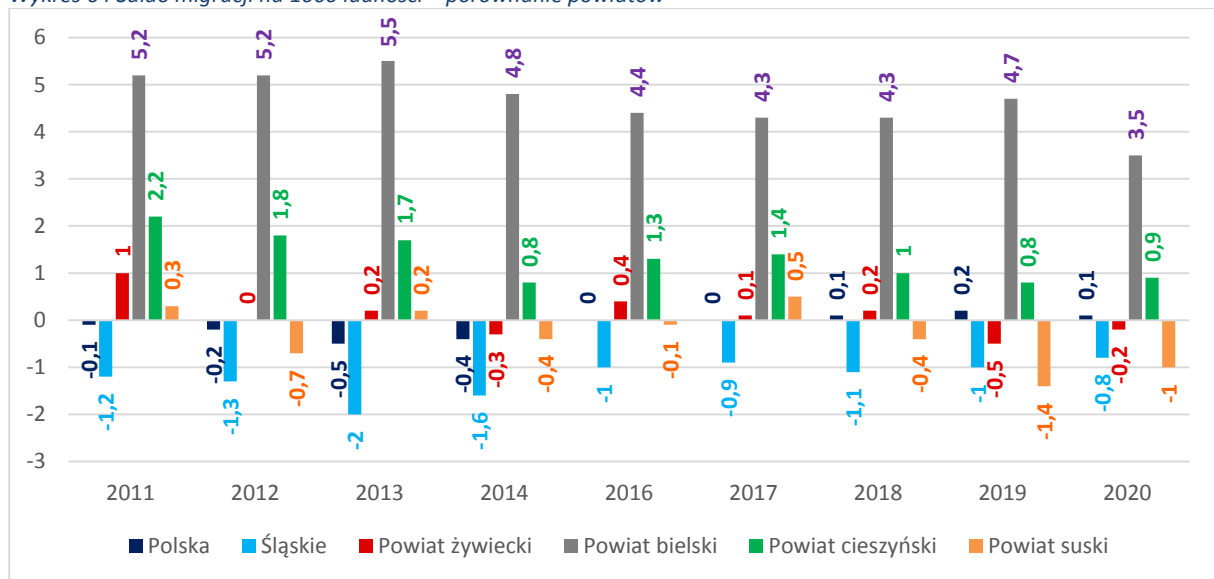
Tabela 47 Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców – porównanie powiatów

Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Polska	-1,1	-0,1	0,0	-0,6	-0,7	-3,1
Śląskie	-3,3	-2,6	-2,4	-3,2	-3,5	-5,6
Powiat żywiecki	-0,9	1,0	-0,1	0,3	-3,1	-3,7
Powiat bielski	4,8	4,9	6,6	6,1	5,8	2,3
Powiat cieszyński	-0,8	1,7	2,2	-0,6	0,3	-3,7
Powiat suski	0,4	0,1	1,6	-0,7	-0,3	-5,6

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. saldo migracji na 1000 ludności w powiecie żywieckim wyniosło -0,2. Jest to wartość wyższa niż dla powiatu suskiego (-1) i województwa śląskiego (-0,8). W porównaniu do średniej krajowej i pozostałych powiatów, które cechuje dodatnia wartość salda migracji, powiat żywiecki również wypada gorzej.

Wykres 64 Saldo migracji na 1000 ludności – porównanie powiatów

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W zakresie starzenia się społeczności lokalnej analizie poddano udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem oraz współczynnik obciążenia demograficznego. Udział ludności w wieku produkcyjnym w 2020 r. w powiecie żywieckim wynosił 20,5% i był niższy niż wartość dla kraju (22,3%), województwa (23,7%) i powiatu cieszyńskiego (22,0%). Niższym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym cechują się powiatu suski (19,3%) i bielski (20,4%). Jednakże analizując zmiany w ostatnich latach, największa dynamika i wzrost nastąpił w powiecie cieszyńskim, wzrost o 2,5 pp., a następnie w powiecie bielskim, wzrost o 2,3 pp.

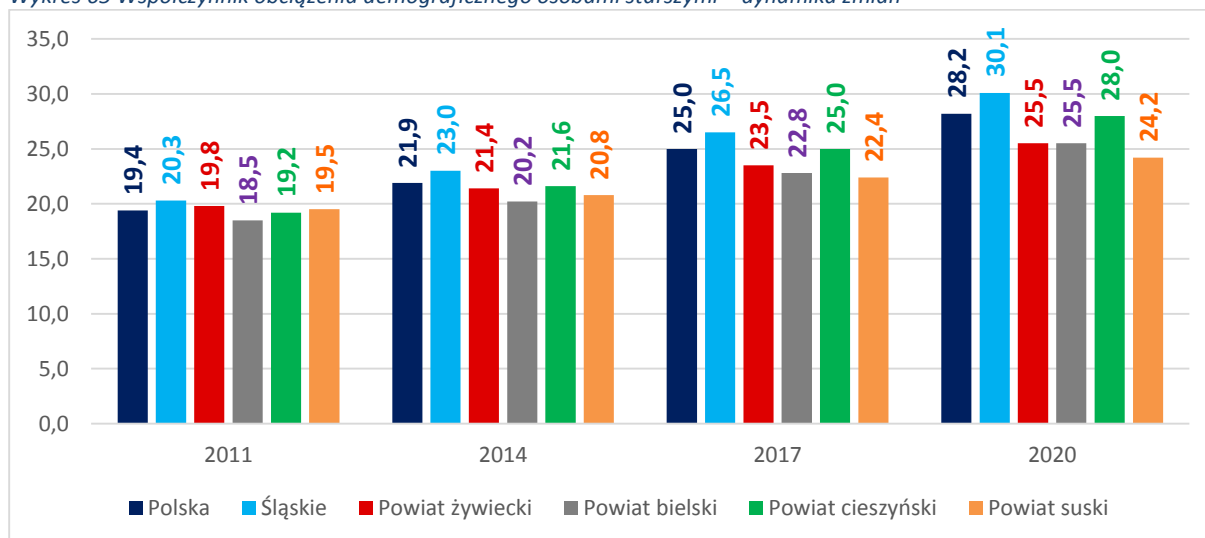
Tabela 48 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem – porównanie powiatów

Rok	Polska	Śląskie	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2015	19,6%	20,7%	18,6%	18,1%	19,5%	17,4%
2016	20,2%	21,4%	19,0%	18,6%	20,0%	17,8%
2017	20,8%	22,0%	19,4%	19,1%	20,6%	18,2%
2018	21,4%	22,6%	19,8%	19,6%	21,1%	18,5%
2019	21,9%	23,3%	20,3%	20,1%	21,6%	19,0%
2020	22,3%	23,7%	20,5%	20,4%	22,0%	19,3%

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W przypadku obciążenia demograficznego, wartość wskaźnika dla powiatu żywieckiego w 2020 r. była taka sama jak dla powiatu bielskiego (25,5). Wartość ta była większa w kraju, województwie śląskim oraz w powiecie cieszyńskim. Powiat suski cechował się najniższą wartością współczynnika (24,2), co pokazuje, że procesy starzenia się społeczności w tym powiecie są widoczne, jednakże w mniejszym stopniu niż w pozostałych powiatach.

Wykres 65 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi – dynamika zmian

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Kultura

W analizowanych powiatach liczba centrów i domów kultury w latach 2012-2020 ulegała wahaniom. W 2020 r. w powiecie żywieckim funkcjonowało 18 tego typu placówek. To więcej niż w porównywanych powiatach. Dynamika zmian wygląda jednak dość niekorzystnie (-5%) - zlikwidowano jedną placówkę. Gorzej jest jedynie w powiecie cieszyńskim (-22%). Placówek kulturalnych ubyło także w województwie śląskim (-2%). Dynamika zmian placówek w kraju (4%), w powiecie bielskim (31%) i suskim (7%) wypada lepiej niż w powiecie żywieckim.

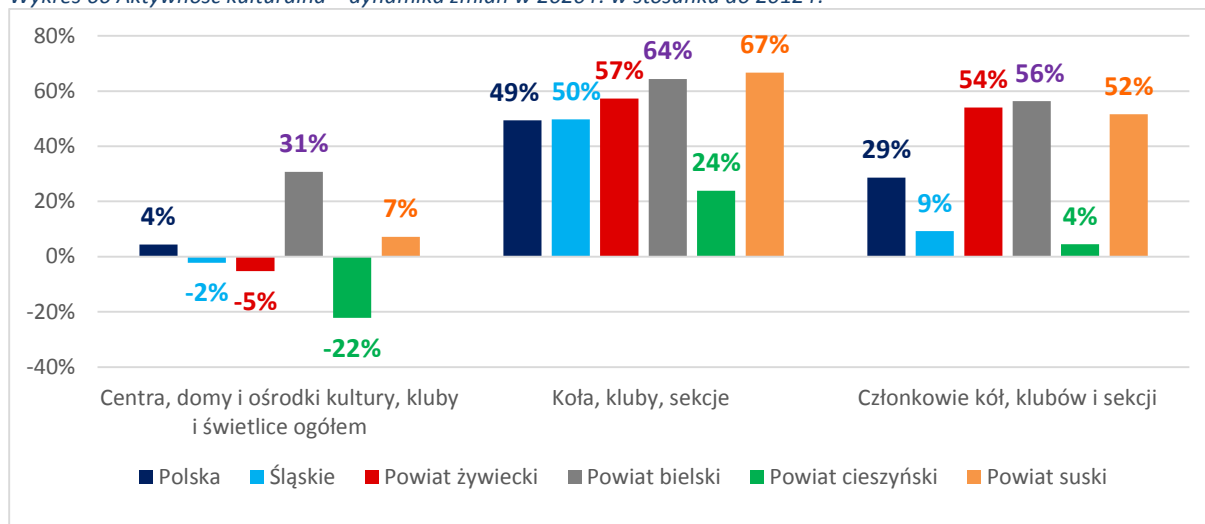
Tabela 49 Aktywność kulturalna na terenie powiatów – porównanie

Rok	Polska	Śląskie	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
Centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice ogółem						
2012	3 870	362	19	13	18	14
2016	4 204	368	19	14	17	16
2020	4 040	354	18	17	14	15
Koła, kluby, sekcje						
2012	16 143	1 873	96	73	92	42
2016	25 078	2 916	163	125	108	102
2020	24 125	2 804	151	120	114	70
Członkowie kół, klubów i sekcji						
2012	362 448	45 936	2 317	1 899	2 220	897
2016	522 647	62 649	3 738	3 563	2 631	2 371
2020	466 305	50 182	3 568	2 969	2 319	1 360

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Porównując powiaty pod względem liczby kół i klubów należy zauważyć, że we wszystkich powiatach odnotowano wzrost liczby tego typu działalności, podobnie jak w województwie śląskim i całym kraju. Pod względem dynamiki zmian, najlepiej wypadł powiat suski (wzrost liczby kół i klubów o 67%), natomiast powiat żywiecki uplasował się mniej więcej po środku skali (57%). W przypadku liczby członków klubów i kół, również zanotowano wzrost we wszystkich powiatach oraz w województwie i Polsce. Dla powiatu żywieckiego wzrost ten wyniósł 54%.

Wykres 66 Aktywność kulturalna – dynamika zmian w 2020 r. w stosunku do 2012 r.

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. w powiecie żywieckim liczba imprez wzrosła w stosunku do lat poprzednich, a liczba uczestników imprez zmalała. Inne powiaty odnotowały spadek zarówno liczby imprez i ich uczestników. Podobnie przedstawia się także sytuacja dla województwa śląskiego i Polski. Jednak jest to spowodowane przede wszystkim pandemią Covid-19 oraz związanymi z tym restrykcjami i ograniczeniami dotyczącymi organizacji wydarzeń masowych.

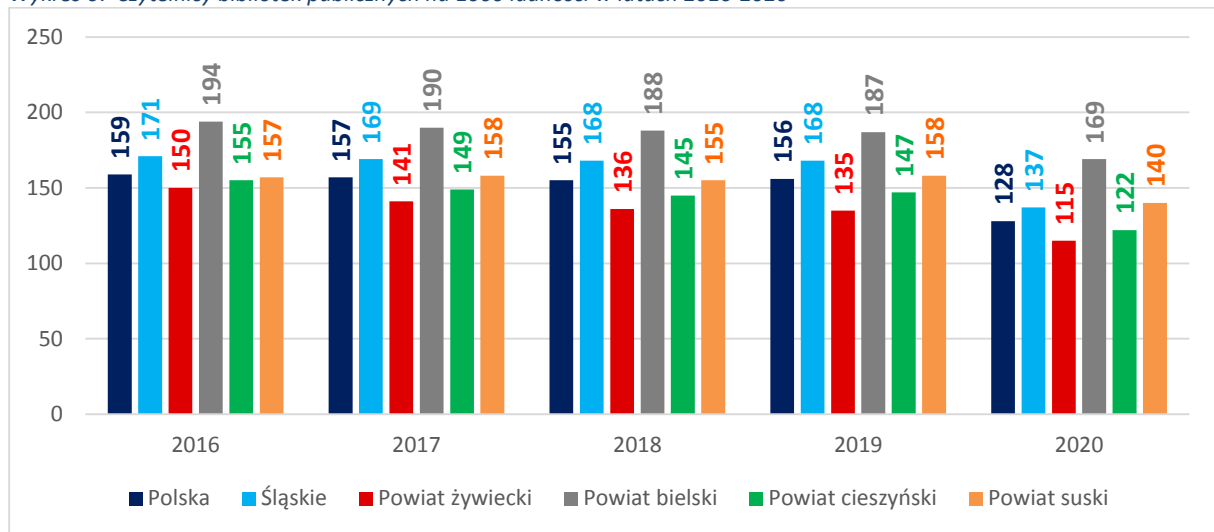
Tabela 50 Liczba imprez i ich uczestników – porównanie

Rok	Polska	Śląskie	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
Liczba imprez ogółem						
2012	195 070	20 051	761	872	1 493	659
2016	236 442	25 260	946	1 051	1 175	622
2019	243 839	26 795	1 042	961	1 498	862
2020	120 866	13 304	1 123	411	698	611
Liczba uczestników imprez						
2012	31 483 578	3 393 271	149 180	239 675	167 122	65 962
2016	35 548 405	3 948 569	224 353	126 415	245 871	59 936
2019	37 495 812	4 778 004	180 417	165 606	397 114	66 498
2020	13 355 365	1 700 443	61 108	48 219	211 962	21 436

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Przez ostatnie pięć lat liczba czytelników bibliotek na 1000 ludności w przedstawionych powiatach oraz województwie śląskim, stopniowo malała. Obserwowana tendencja jest tendencją ogólnopolską, związaną z rozwojem nowoczesnych technologii i zaniku czytelnictwa. W 2020 r. w porównaniu do 2016 r. największy spadek tego wskaźnika odnotowano w powiecie żywieckim (-23,3%), najmniejszy natomiast w powiecie suskim (10,8%).

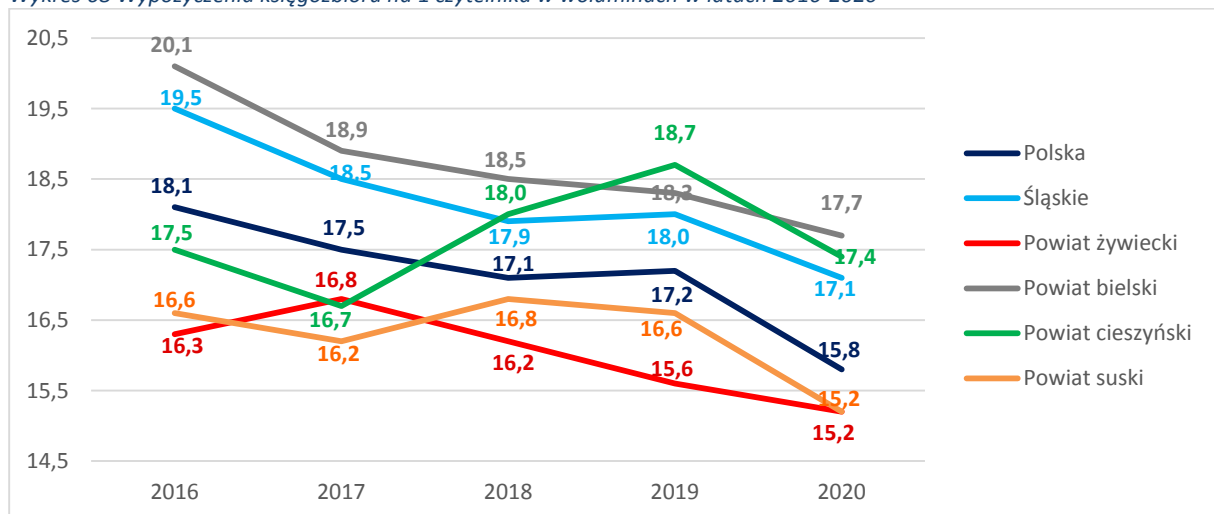
Wykres 67 Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w latach 2016-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Pod względem liczby wypożyczonych książek na jednego czytelnika również notuje się tendencję spadkową. W latach 2016-2020 największy spadek wystąpił w powiecie bielskim i województwie śląskim – o 2,4 egzemplarza. Najmniejszy spadek odnotowano w powiecie cieszyńskim (-0,1), w przypadku powiatu żywieckiego wartość wskaźnika w 2020 r. wynosiła 15,25 - to o 1,1 mniej niż w 2016 r.

Wykres 68 Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach w latach 2016-2020

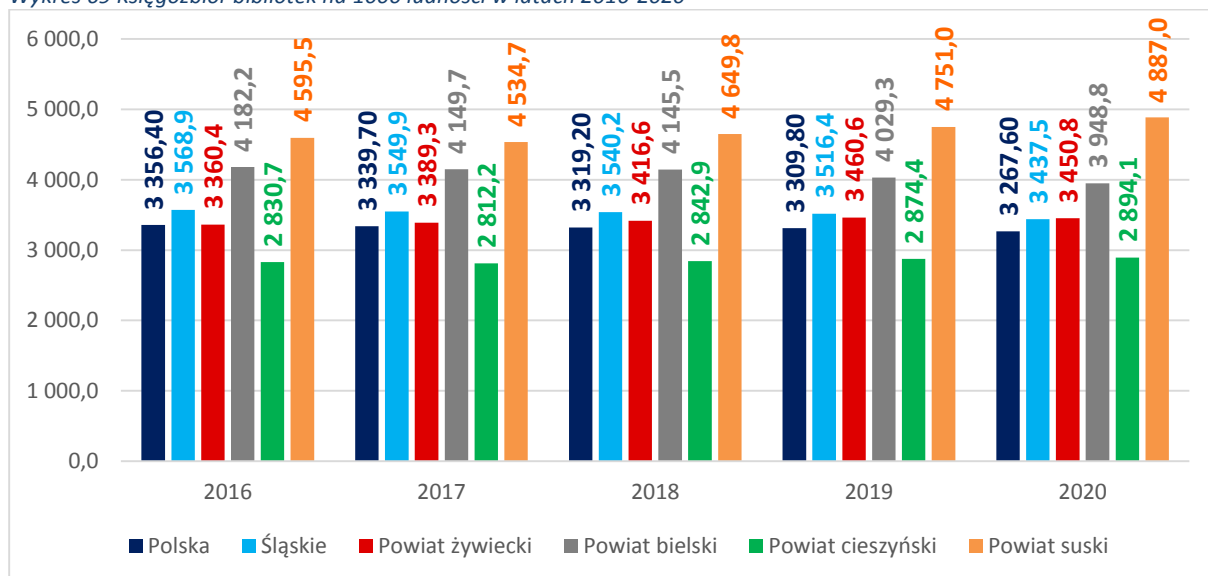

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Porównując wielkość księgozbioru bibliotek na 1000 mieszkańców w 2020 r. najlepiej pod tym względem wypadł powiat suski, gdzie na 1000 ludności przypadało 4 887 książek. Liczba książek na 1000 mieszkańców w powiecie żywieckim (3 450,8) była zbliżona do wartości dla województwa śląskiego (3 437,5). Najgorzej w zestawieniu wypadł powiat cieszyński z liczbą 2 894,1 książek na 1000

ludności. W analizowanym okresie zanotowano tendencję wzrostową liczby książek na 1000 mieszkańców w powiecie suskim (6%), żywieckim (3%) i cieszyńskim (2%).

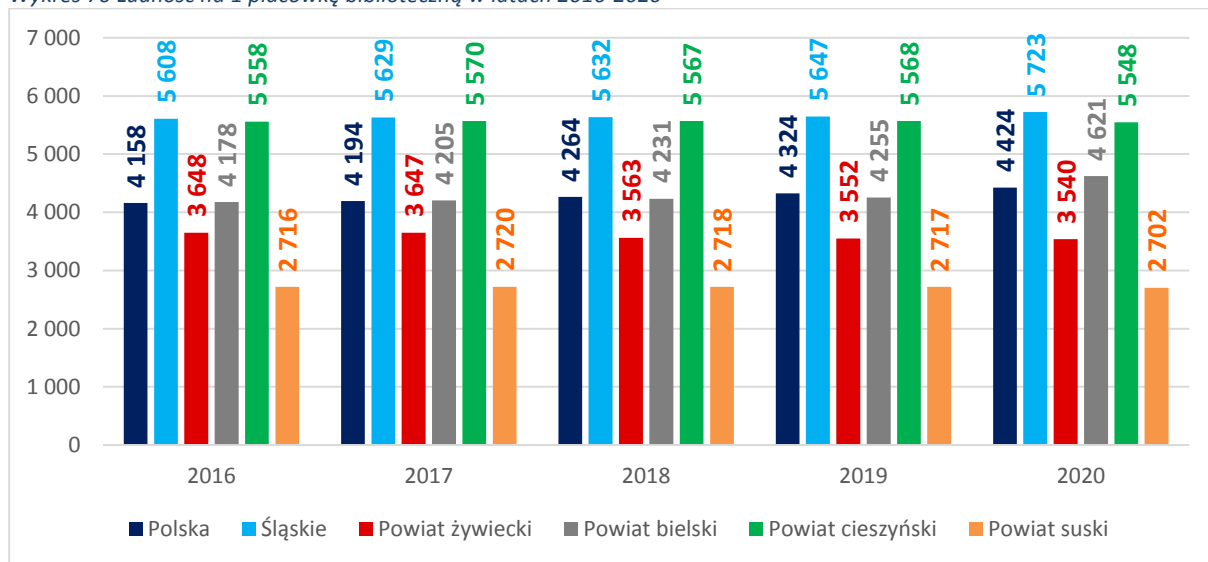
Wykres 69 Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w latach 2016-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. w powiecie żywieckim na jedną placówkę biblioteczną przypadało 3 540 osób. Lepiej pod tym względem wypadł jedynie powiat suski (2 702 osoby na placówkę).

Wykres 70 Ludność na 1 placówkę biblioteczną w latach 2016-2020

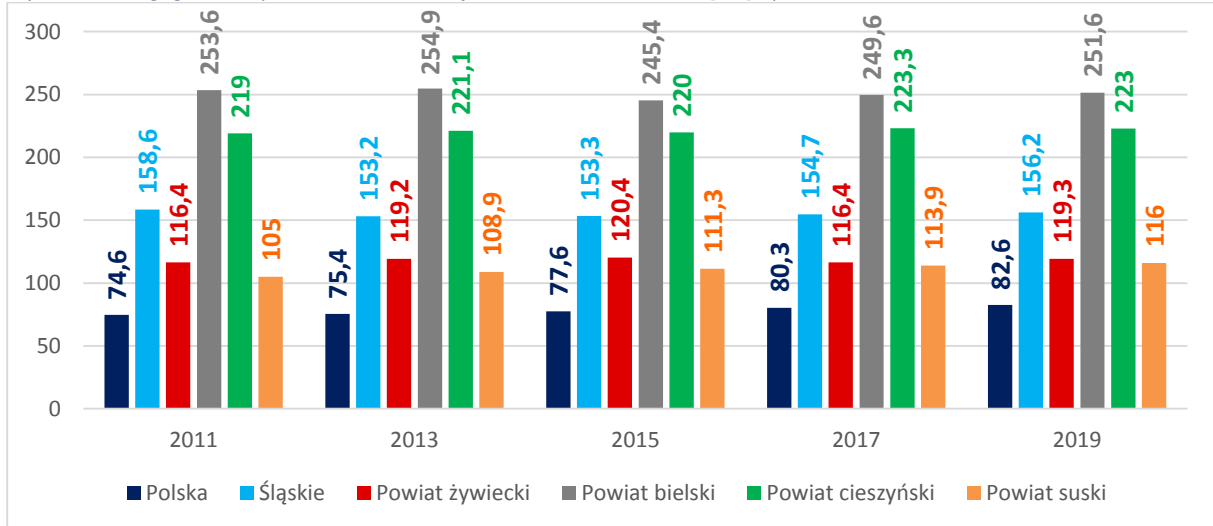

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Infrastruktura drogowa

Analiza wykazała, że wartość wskaźnika długości dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni na 100 km² dla powiatu żywieckiego w latach 2011-2019 zwiększyła się o 2,5%. Najwyższy wzrost wartości wskaźnika odnotowano w powiecie suskim (10,5%), i jest on blisko wzrostowi wartości dla Polski (10,7%). Wśród powiatów, największą wartością wskaźnika w 2019 r. cechował się powiat bielski – 251,6 km dróg na 100 km².

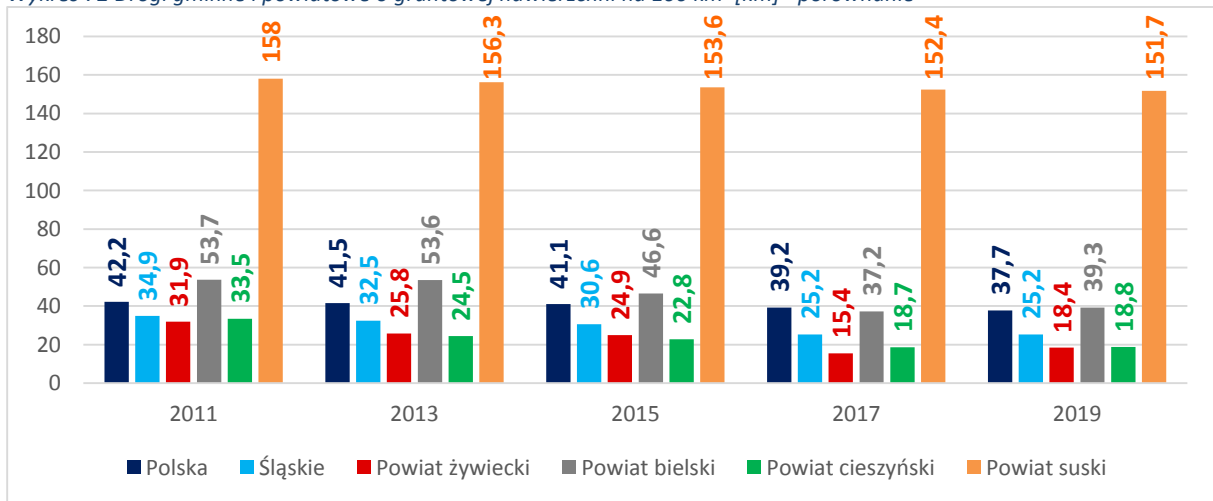
Wykres 71 Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km² [km] - porównanie

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Pod względem wskaźnika dróg powiatowych o gruntowej nawierzchni na 100 km² dominuje powiat suski (151,7 km dróg/km² w 2019 r.). Powiat żywiecki cechowała najniższa wartość tego wskaźnika (18,4 km dróg/km² w 2019 r.)

Wykres 72 Drogi gminne i powiatowe o gruntowej nawierzchni na 100 km² [km] - porównanie

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W wartościach bezwzględnych, pod względem długości dróg powiatowych o nawierzchni twardej i twardej ulepszonej, przoduje powiat cieszyński. W 2019 r. najmniejsza długość dróg powiatowych

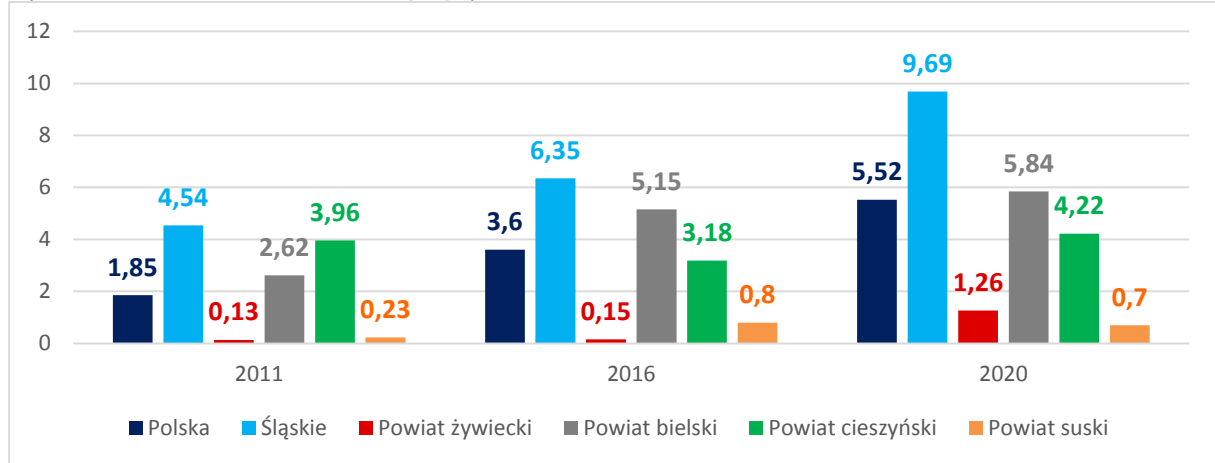
była w powiecie suskim. W latach 2011-2019 zanotowano spadek długości dróg, zarówno o twardej jak i twardej ulepszonej nawierzchni, w powiecie bielskim i cieszyńskim. Natomiast w powiecie suskim i żywieckim długość dróg uległa zwiększeniu.

Tabela 51 Drogi powiatowe [km] – porównanie powiatów

Rok	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2011	335,5	306,9	362,8	213,4
2012	334,9	305,4	362,5	227,0
2013	334,9	305,4	362,5	227,0
2014	334,9	307,2	361,5	222,9
2015	335,0	306,6	361,5	222,9
2016	341,9	307,2	356,8	222,9
2017	341,7	307,2	356,3	222,5
2018	341,7	304,1	356,1	222,5
2019	343,0	299,4	350,2	222,5
2012	335,5	306,9	362,8	213,4
2016	334,9	305,4	362,5	227,0
2019	334,9	305,4	362,5	227,0
2020	334,9	307,2	361,5	222,9
Rok	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2011	335,3	306,9	362,8	213,4
2012	334,7	305,4	362,5	227,0
2013	334,7	305,4	362,5	227,0
2014	334,7	307,2	361,5	222,9
2015	334,7	306,6	361,5	222,9
2016	339,5	307,2	356,8	222,9
2017	339,3	307,2	356,3	222,5
2018	339,3	304,1	356,0	222,5
2019	340,5	299,4	350,1	222,5
2012	335,3	306,9	362,8	213,4
2016	334,7	305,4	362,5	227,0
2019	334,7	305,4	362,5	227,0
2020	334,7	307,2	361,5	222,9

Źródło: dane GUS, 2021 r.

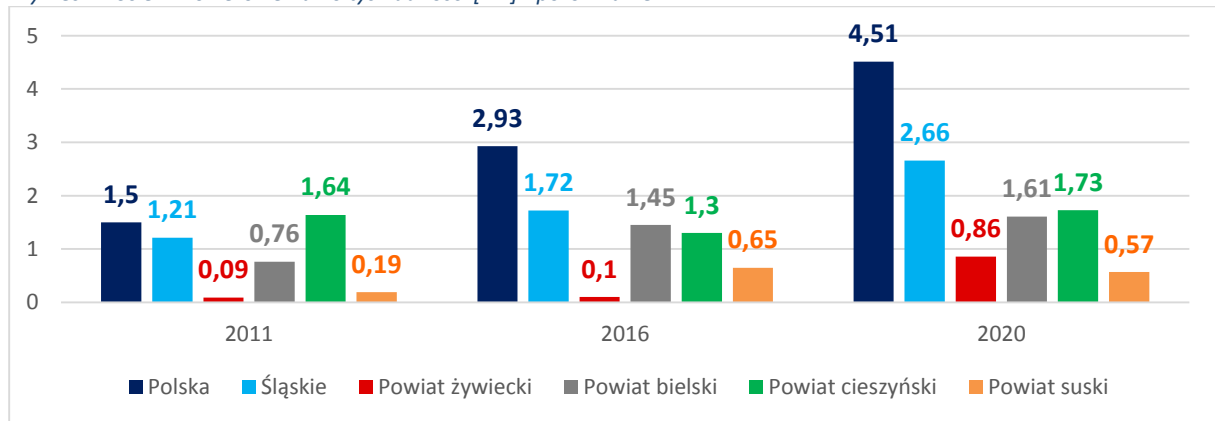
Długość ścieżek rowerowych na 100 km² w powiecie żywieckim w 2020 r. wynosiła 1,26 km. Wartość ta zwiększyła się w analizowanym okresie, jednak nadal jest to jeden z najgorszych wyników (zaraz po powiecie suskim), w porównaniu do pozostałych powiatów. W poniższym zestawieniu powiat cieszyński posiada 4,22 km ścieżek rowerowych na 100 km², a powiat bielski aż 5,84 km. Jednak w porównaniu do średniej dla województwa śląskiego jest to niewiele – długość ścieżek w województwie wynosi 9,69 km w przeliczeniu na 100 km².

Wykres 73 Ścieżki rowerowe na 100 km² [km] - porównanie

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Niekorzystnie wypada również wskaźnik dotyczący ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. W 2020 r. dla powiatu żywieckiego, długość ścieżek w przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosiła 0,86. Powiat suski uzyskał najniższy wynik (0,57 km). Najwyższą wartość odnotowano w powiecie cieszyńskim (1,73 km).

Wykres 74 Ścieżki rowerowe na 10 tys. ludności [km] - porównanie

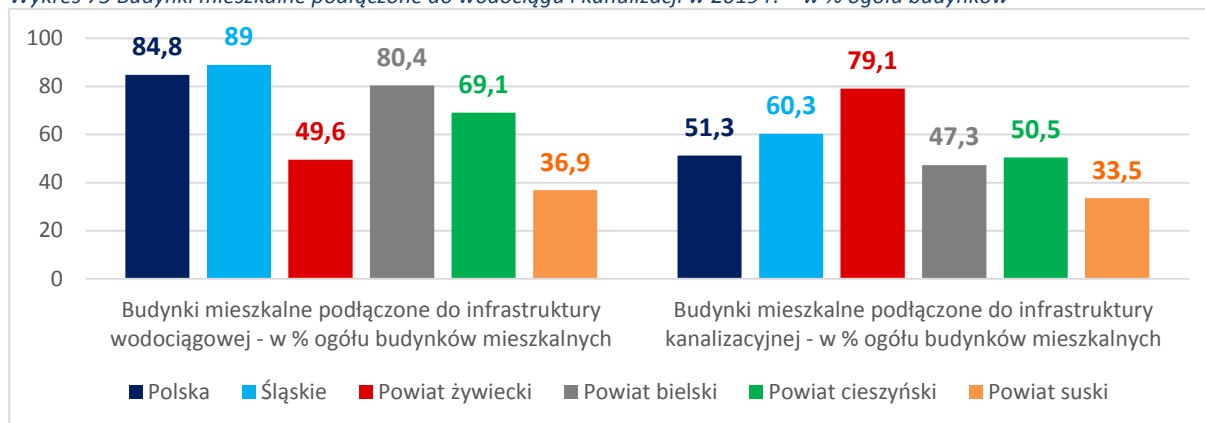

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Infrastruktura techniczna

W 2019 r. w powiecie żywieckim 79,1% budynków mieszkalnych było podłączonych do infrastruktury kanalizacyjnej. To wynik znacznie lepszy od powiatów ościennych oraz od średniej dla województwa i kraju. Około 49,6% budynków w powiecie żywieckim jest podłączonych do wodociągu. Jedynie w powiecie suskim jest gorzej – tylko w 36,9% budynków korzysta się z infrastruktury wodociągowej. Pod tym względem najlepiej wypada powiat bielski (80,4%) natomiast średnia dla kraju (84,8%) i województwa (89%) jest jednak wyższa.

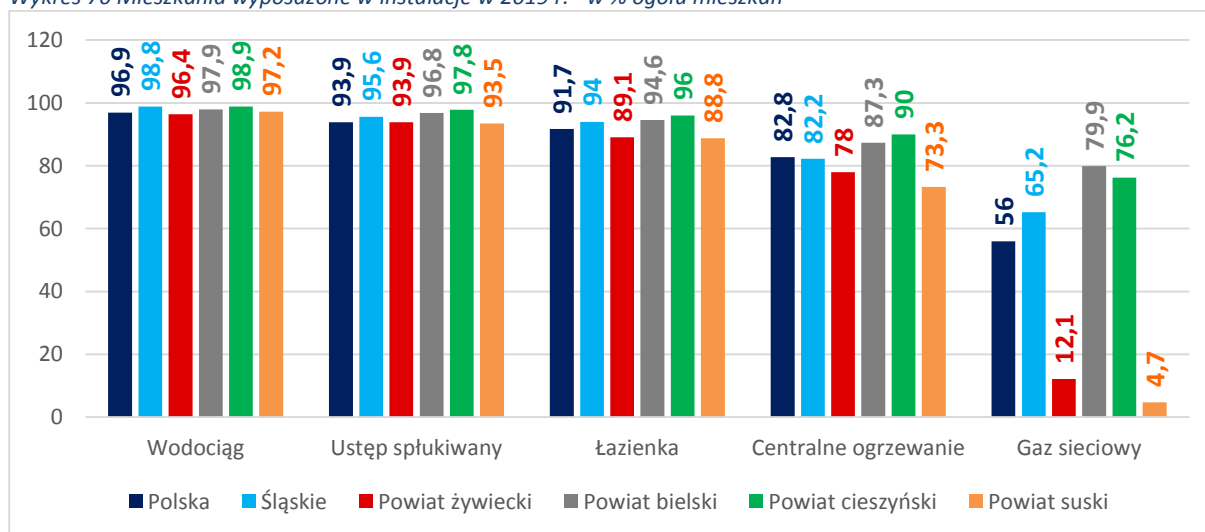
Wykres 75 Budynki mieszkalne podłączone do wodociągu i kanalizacji w 2019 r. – w % ogółu budynków

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2019 r. mieszkania z dostępem do wody z wodociągów stanowiły 96,4% wszystkich mieszkań w powiecie żywieckim. Jest to odsetek podobny jak w powiatach ościennych. Mieszkania wyposażone w ustęp spłukiwany stanowiły 93,9% mieszkań powiatu żywieckiego – jest to odsetek taki sam jak dla kraju. Odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę był niższy w powiecie żywieckim (89,1%), w porównaniu do powiatu bielskiego (94,6%) i cieszyńskiego (96%). Również pod względem mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie powiat żywiecki (78%) ustępuje powiatowi bielskiemu (87,3%) i cieszyńskiemu (90%), a powiat suski wypada w tym zestawieniu najgorzej (73,3%). Mieszkania mające dostęp do gazu sieciowego w powiecie żywieckim stanowiły 12,1% wszystkich mieszkań – mniejszy odsetek zanotowano w powiecie suskim (4,7%). Tak jak poprzednio, więcej mieszkań z dostępem do gazu zanotowano w powiecie bielskim (79,9%) i cieszyńskim (76,2%). Wartości te są jednocześnie wyższe niż średnia dla kraju (56,0%) i województwa (65,2%).

Wykres 76 Mieszkania wyposażone w instalacje w 2019 r. - w % ogółu mieszkań

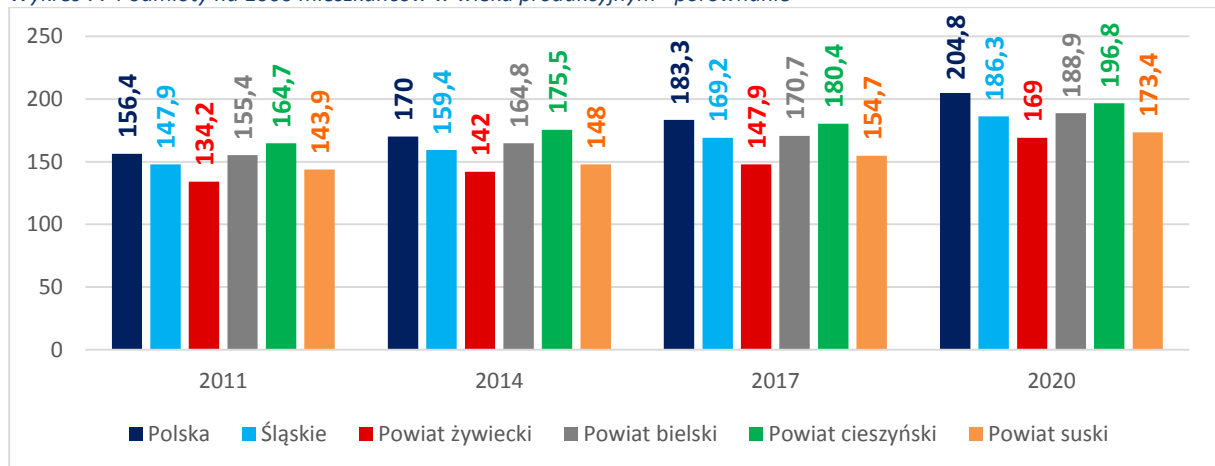

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Gospodarka i rynek pracy

W 2020 r. wskaźnik podmiotów na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w powiecie żywieckim, był najniższy spośród wszystkich powiatów (169). Wartość wskaźnika była również niższa w porównaniu do wartości dla kraju (204,8) i województwa (186,3). Najwyższy wskaźnik odnotowano w powiecie cieszyńskim (196,8). Jednak biorąc pod uwagę wzrost wskaźnika w latach 2011-2020, największy przyrost podmiotów odnotowano w powiecie żywieckim (25,9%), a najmniejszy w powiecie cieszyńskim (19,5%).

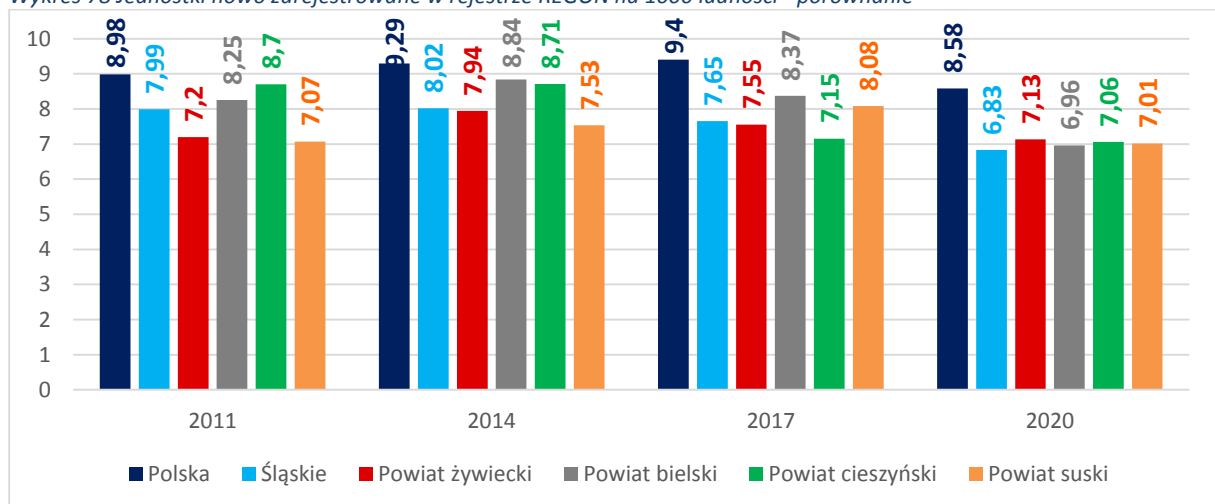
Wykres 77 Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym - porównanie

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Pod względem wskaźnika nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 000 ludności, w 2020 r. powiat żywiecki uzyskał najwyższy wynik wśród powiatów (7,13) oraz wyższy niż wskaźnik dla województwa śląskiego (6,83). Wyższą wartość wskaźnika niż w powiecie żywieckim, odnotowano dla całego kraju (8,58).

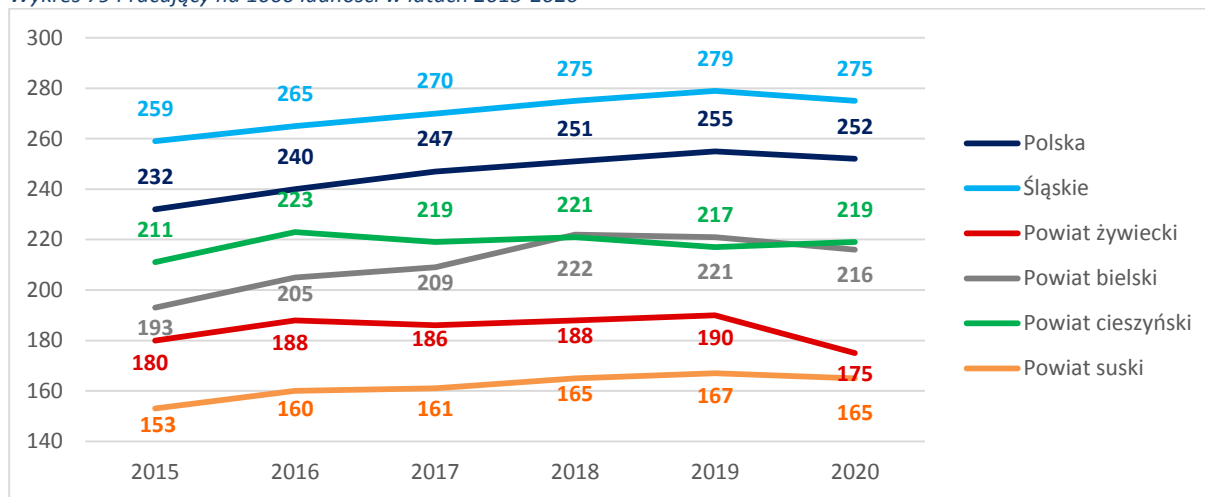
Wykres 78 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności - porównanie

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. liczba osób pracujących na 1000 ludności dla powiatu żywieckiego wynosiła 175. Mniejszą wartością cechował się jedynie powiat suski (165). Wskaźnik dla powiatu bielskiego i cieszyńskiego był znacznie wyższy. Podobnie jest w przypadku wskaźnika dla całego kraju (252) i dla województwa śląskiego (275). W latach 2015-2020 w powiecie żywieckim odnotowano spadek wartości wskaźnika o 2,8%. W tym samym czasie w pozostałych powiatach zanotowano tendencję wzrostową, z czego największą w powiecie bielskim (11,9%).

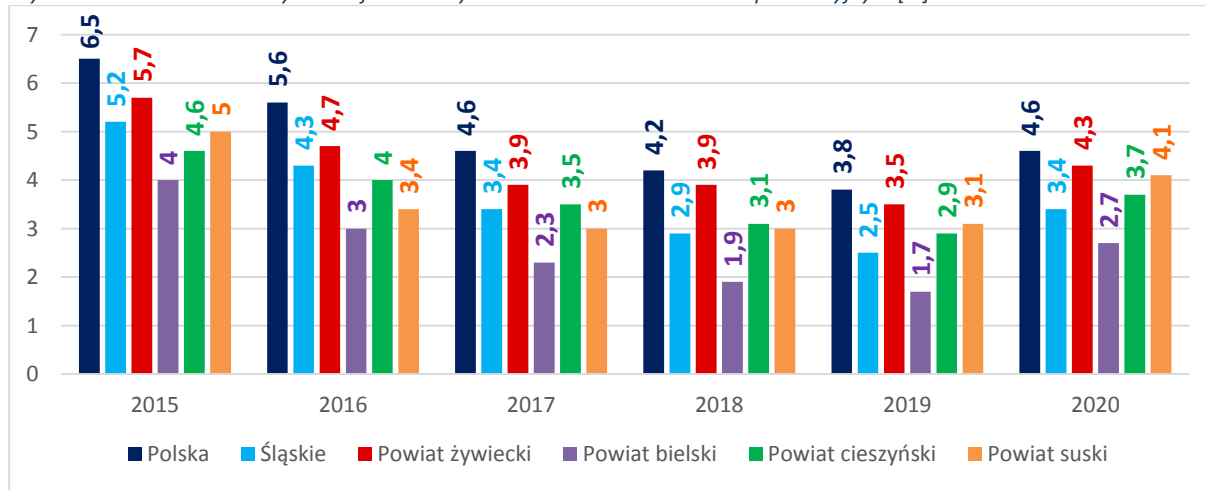
Wykres 79 Pracujący na 1000 ludności w latach 2015-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2020 r. był wyższy niż w 2019 r. we wszystkich analizowanych powiatach. Na tle powiatów ościennych sytuacja w powiecie żywieckim przedstawiała się najgorzej – 4,3% bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Spowodowane jest to najprawdopodobniej trwającą ówczesnie pandemią Covid-19. Biorąc pod uwagę lata 2015-2020 ogólna tendencja jest spadkowa, a największy spadek wystąpił w powiecie żywieckim (-1,4 p.p.).

Wykres 80 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]

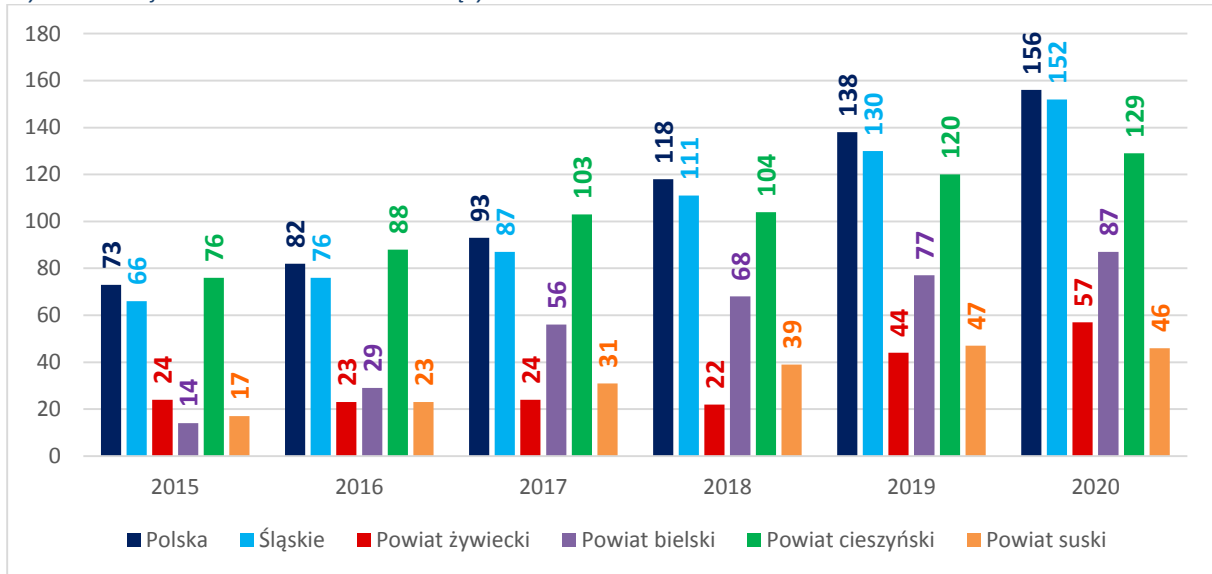

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Edukacja

W 2020 r. najwięcej miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na 1 000 dzieci w wieku do lat 3 było w powiecie cieszyńskim (129), jednakże mniej niż w przypadku kraju (156) i województwa (152). W tym samym roku powiat żywiecki dysponował 57 miejscami. Gorszy wynik uzyskał jedynie powiat suski (46). Biorąc pod uwagę tendencję wzrostową w latach 2015-2020, największy wzrost odnotowano w powiecie bielskim (521,4%). Dla powiatu żywieckiego wzrost ten wyniósł 137,5%.

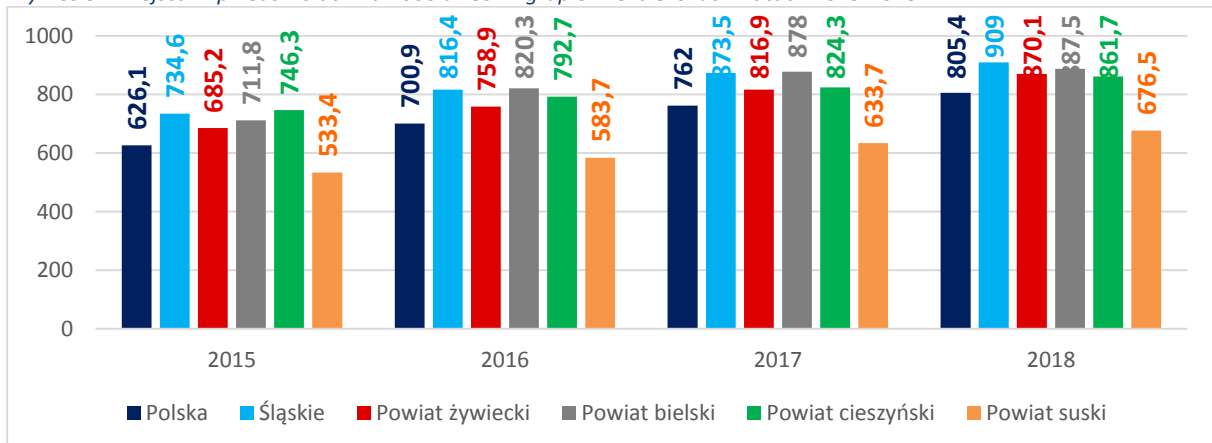
Wykres 81 Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w latach 2015-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2018 r. najwięcej miejsc w przedszkolach na 1 000 dzieci w wieku 3-6 lat przypadało w powiecie bielskim (887,5), a najmniej w powiecie suskim (676,5). Wartość wskaźnika dla powiatu żywieckiego wynosiła 870,1. Analizując wzrost miejsc w przedszkolach na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat, największy wzrost zanotowano w powiecie żywieckim (27%), natomiast najmniejszy w powiecie cieszyńskim (15,5%).

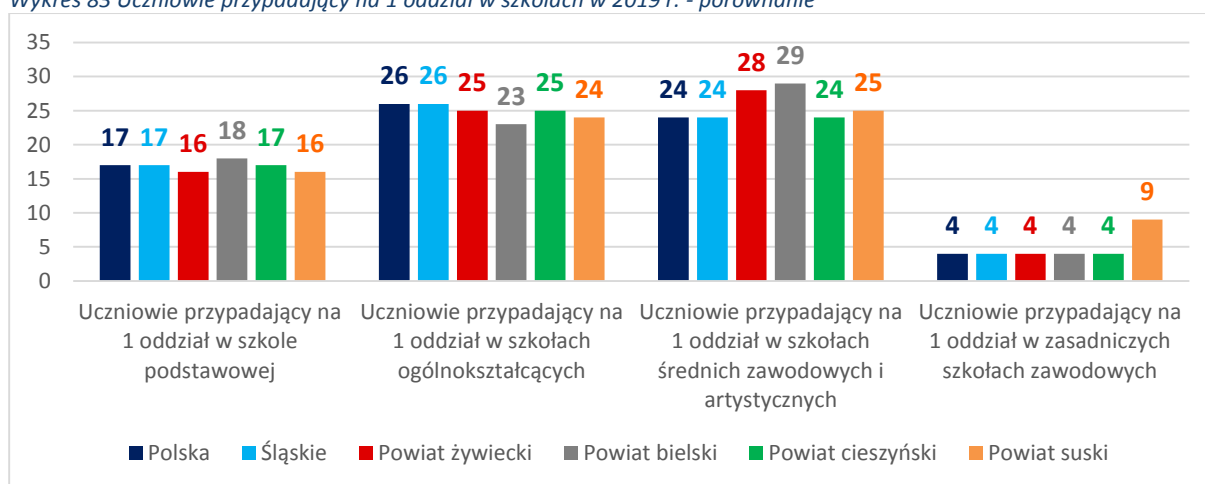
Wykres 82 Miejsca w przedszkolach na 1000 dzieci w grupie wieku 3-6 lat w latach 2015-2018

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2019 r. w powiecie żywieckim przypadało 16 uczniów na jeden oddział w szkole podstawowej. Tyle samo uczniów przypadało w powiecie suskim, a najwięcej w powiecie bielskim (18). Uczniów przypadających na jeden oddział w szkołach ogólnokształcących, w powiecie żywieckim było 25. Mniej uczniów przypadało w powiecie bielskim (23) i suskim (24). Jeśli chodzi o szkoły średnie zawodowe i artystyczne, w powiecie żywieckim przypadało 28 uczniów na jeden oddział szkolny. To więcej niż w powiecie cieszyńskim (24) i suskim (25) i jednocześnie mniej niż w powiecie bielskim (29). Na oddział w zasadniczych szkołach zawodowych przypadało 4 uczniów, wyjątkiem był powiat suski (9).

Wykres 83 Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach w 2019 r. - porównanie

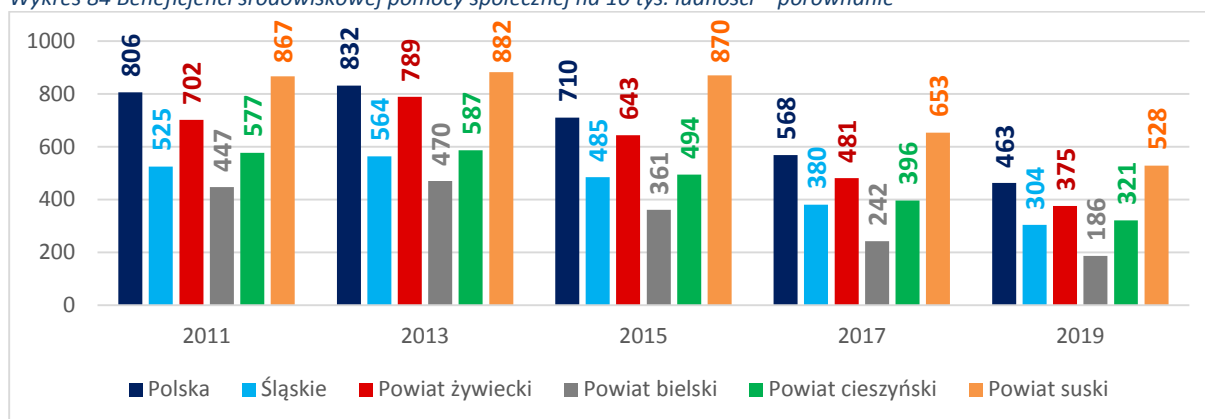

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Pomoc społeczna

W 2019 r. liczba beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. ludności w powiecie żywieckim wyniosła 375. Była to wartość większa w porównaniu do średniej wojewódzkiej (304), ale mniejsza w stosunku do średniej dla kraju (463). Najwięcej beneficjentów pomocy społecznej w 2019 r. było w powiecie suskim (528), natomiast najmniej w powiecie bielskim (186). Największy spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej w latach 2011-2019 wystąpił w powiecie bielskim (-58,4%).

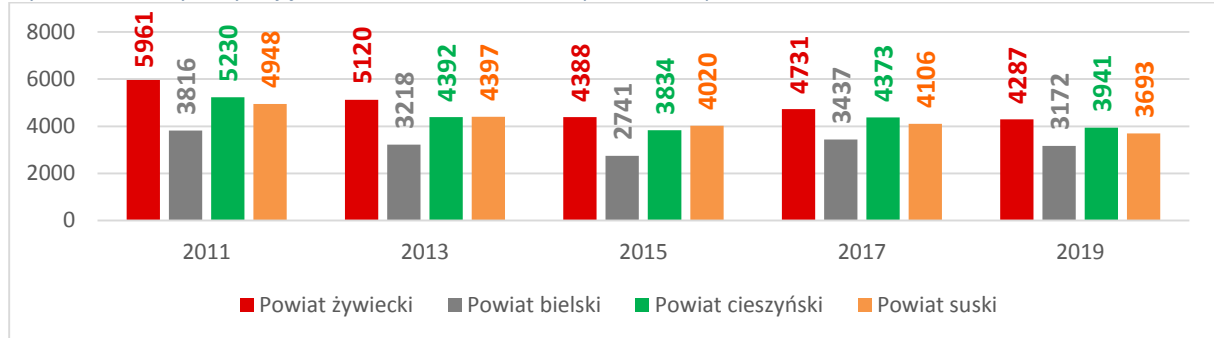
Wykres 84 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności – porównanie

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2019 r. najwięcej rodzin otrzymywało zasiłki rodzinne na dzieci w powiecie żywieckim (4 287), natomiast najmniej w powiecie bielskim (3 172).

Wykres 85 Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci – porównanie powiatów

Źródło: dane GUS, 2021 r

W poniższej tabeli przedstawiono przyczyny przyznania świadczeń pomocy społecznej w 2020 r. W powiecie żywieckim najczęstszymi przyczynami przyznania pomocy społecznej było ubóstwo oraz długotrwała i ciężka choroba. Podobnie było w powiatach ościennych. W powiecie żywieckim z powodu bezrobocia z pomocy korzystało 836 beneficjentów - jest to więcej niż w innych powiatach, ponieważ w 2020 r. odnotowano największy wzrost udziału liczby osób bezrobotnych.

Tabela 52 Przyczyny przyznania pomocy społecznej w 2020 r. – porównanie

Przyczyna	Polska	Śląskie	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
ubóstwo	39 9879	33 100	1 275	799	1 140	1 105
sieroctwo	559	30	4	1	2	2
bezdomność	35 840	5 412	35	63	124	36
potrzeba ochrony macierzyństwa	75 581	5 433	296	164	416	299
bezrobocie	279 393	22 053	836	452	720	458
niepełnosprawność	311 006	27 751	864	742	1 021	752
długotrwała lub ciężka choroba	386 597	33 626	1 091	924	1 422	858
bezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	129 599	15 212	419	411	664	232
przemoc w rodzinie	12 204	1 044	18	21	24	25
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	517	56	1	1	0	0
alkoholizm	59 086	5 137	141	153	201	185
narkomania	4 258	362	3	20	15	1
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	12 266	1 193	38	39	57	21
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	563	7	0	0	0	0
zdarzenie losowe	6 864	354	41	28	24	16
sytuacja kryzysowa	8 216	934	31	159	36	5
kłęska żywiołowa lub ekologiczna	3 925	80	1	27	0	0

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Poniższa tabela odnosi się do ilości placówek pomocy społecznej w analizowanych powiatach. W 2020 r. najwięcej tego rodzaju obiektów znajdowało się w powiecie cieszyńskim (22), a najmniej w powiecie żywieckim, zaledwie 3.

Tabela 53 Placówki pomocy społecznej (razem z filiami) w latach 2015-2020.

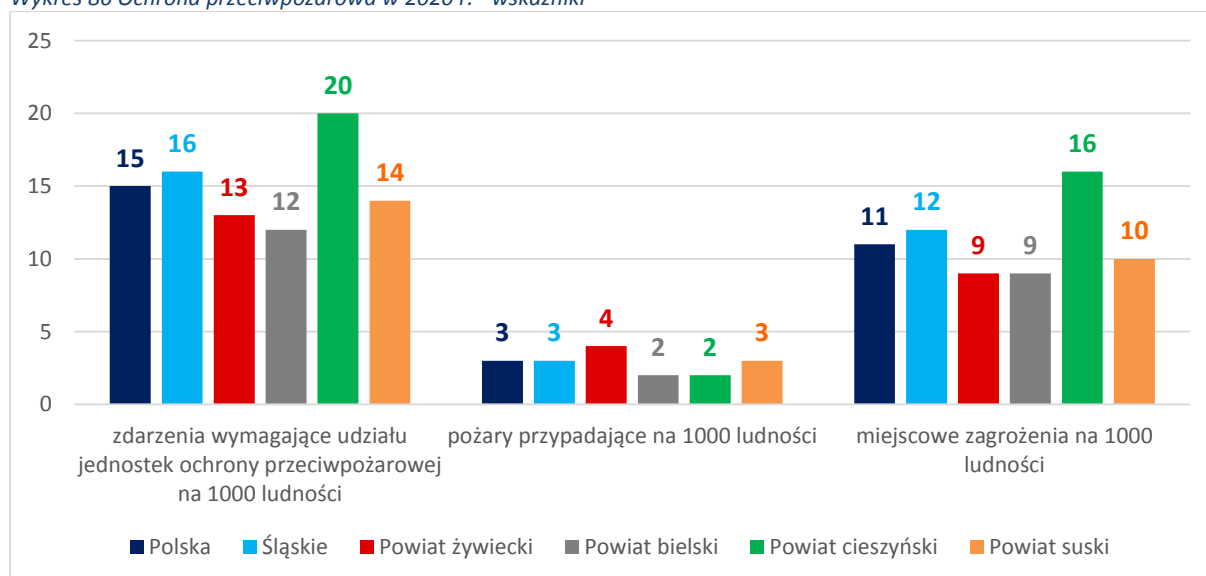
Rok	Polska	Śląskie	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2015	1713	220	5	4	16	4
2016	1735	221	5	5	17	4
2017	1778	226	4	5	18	4
2018	1883	230	4	6	19	4
2019	1886	232	3	6	21	4
2020	1899	231	3	6	22	4

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Bezpieczeństwo

W 2020 r. najwięcej zdarzeń wymagających udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1 000 ludności odnotowano w powiecie cieszyńskim (20). Wartość tego wskaźnika dla powiatu żywieckiego wyniosła 13. Wskaźnik pożarów na 1 000 ludności był najwyższy w powiecie żywieckim (4). W przypadku miejscowych zagrożeń na 1 000 ludności najwyższą wartość wskaźnika osiągnął powiat cieszyński (16).

Wykres 86 Ochrona przeciwpożarowa w 2020 r. - wskaźniki

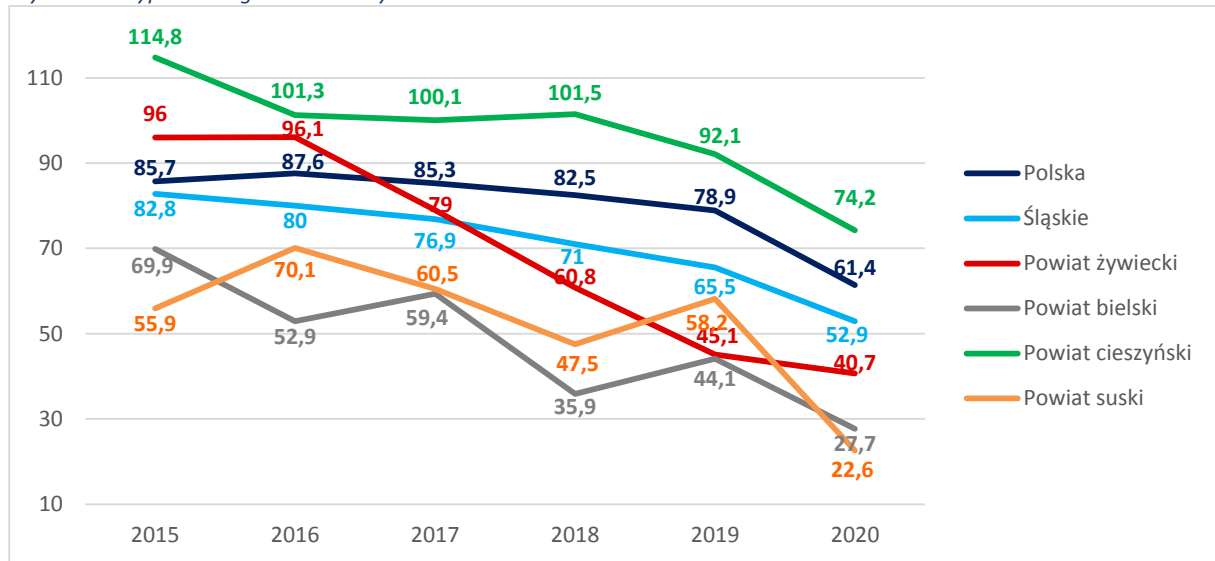

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. pod względem liczby wypadków drogowych na 100 tys. ludności najgorzej wypadł powiat cieszyński (74,2). Dla powiatu żywieckiego wskaźnik wyniósł 40,7 zdarzeń na 100 tys. ludności, to mniej

niż średnia dla województwa śląskiego (52,9) i kraju (61,4). Najmniej wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 tys. ludności odnotowano w powiecie suskim (22,6).

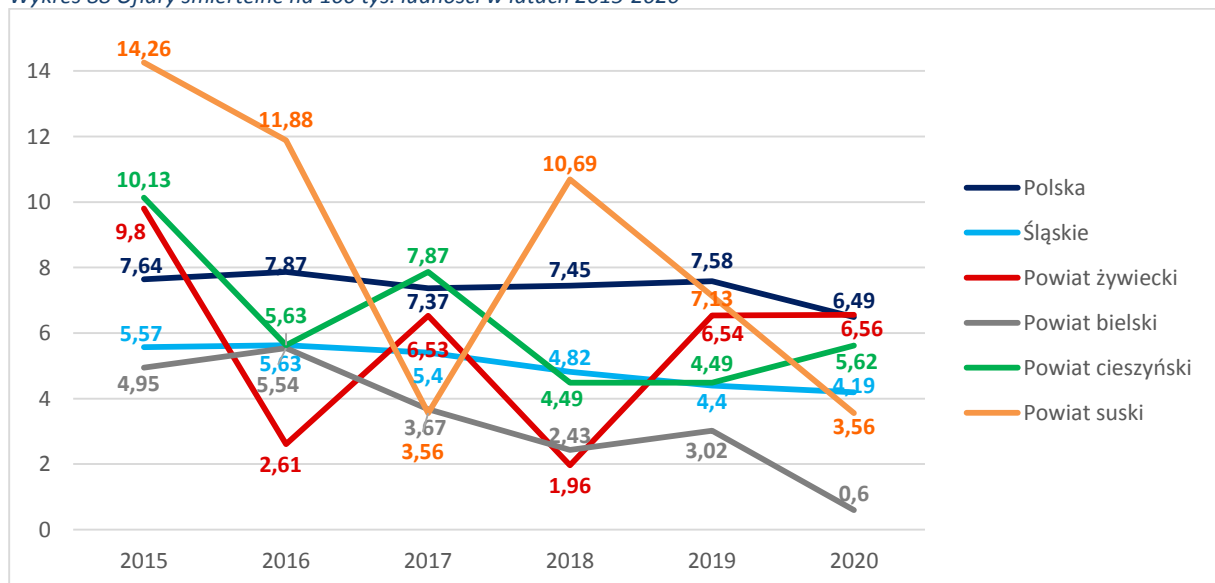
Wykres 87 Wypadki drogowe na 100 tys. ludności w latach 2015-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. w powiecie żywieckim odnotowano najwyższą liczbę ofiar śmiertelnych wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 tys. ludności (6,56). Najniższą wartość wskaźnika uzyskał powiat bielski (0,6). W latach 2015-2020 powiecie bielskim liczba ofiar śmiertelnych zmniejszyła się o niemal 88%, a w powiecie suskim o 75%, a w powiecie cieszyńskim spadek wyniósł niecałe 45%. Powiat żywiecki wypada najgorzej w tym zestawieniu – liczba ofiar śmiertelnych zmalała o 33%.

Wykres 88 Ofiary śmiertelne na 100 tys. ludności w latach 2015-2020

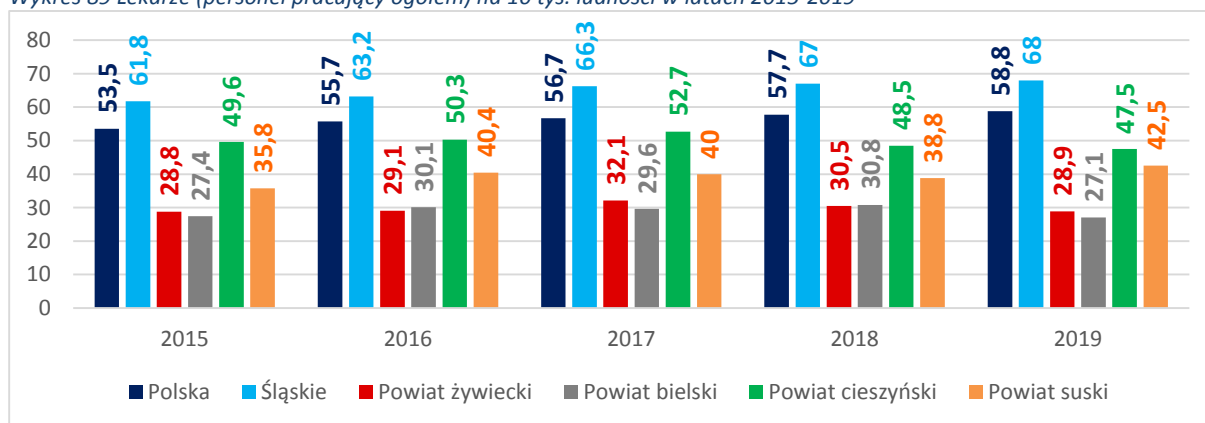

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Opieka zdrowotna

Opracowując kwestie dotyczące opieki zdrowotnej, skupiono się na analizie dostępności personelu medycznego. Liczba lekarzy na 10 tys. ludności w 2019 r. w powiecie żywieckim wyniosła 28,9. Znacząco odbiega to od wartości dla kraju (58,8) i dla województwa śląskiego (68). W pozostałych powiatach, najmniejszą liczbą lekarzy na 10 tys. ludności charakteryzuje się powiat bielski (27,1), największą natomiast powiat cieszyński (47,5). W latach 2015-2019 największy wzrost liczby lekarzy na 10 tys. ludności miał miejsce w powiecie suskim (18,7%), natomiast najmniejszy w powiecie żywieckim (0,3%). Spadek odnotowano w powiecie bielskim (-1,1%) i cieszyńskim (-4,2).

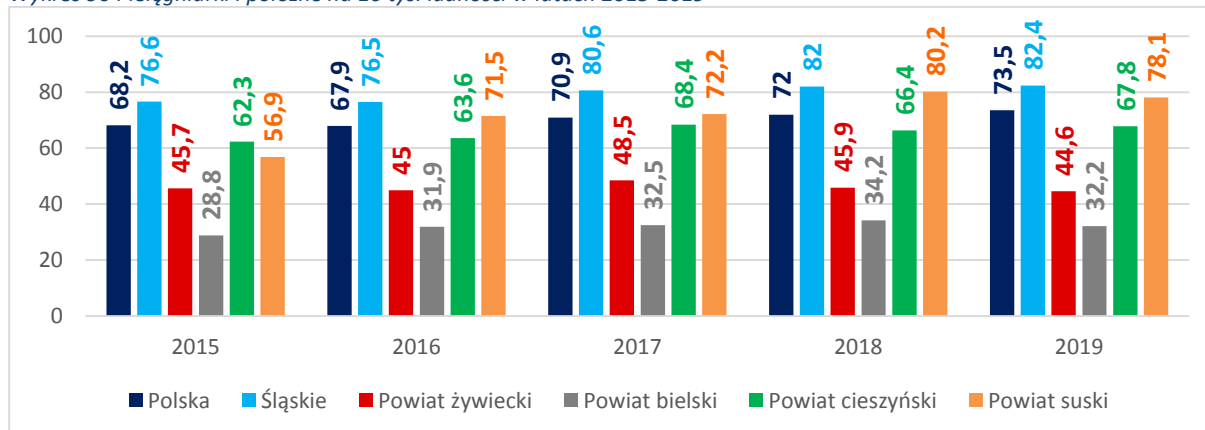
Wykres 89 Lekarze (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności w latach 2015-2019

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Pod względem liczby pielęgniarek i położnych na 10 tys. ludności w 2019 r. najlepiej przedstawia się sytuacja w powiecie suskim (78,1), najgorzej natomiast w powiecie bielskim (32,2). W powiecie żywieckim liczba pielęgniarek i położnych na 10 tys. ludności wyniosła 44,6 – jest to mniej niż wartość dla Polski (73,5) oraz dla województwa śląskiego (82,4). W latach 2015-2019 nastąpił wzrost liczby pielęgniarek na 10 tys. ludności we wszystkich powiatach, za wyjątkiem powiatu żywieckiego, gdzie odnotowano spadek na poziomie -2,4%. Największy wzrost nastąpił w powiecie suskim (37,3%).

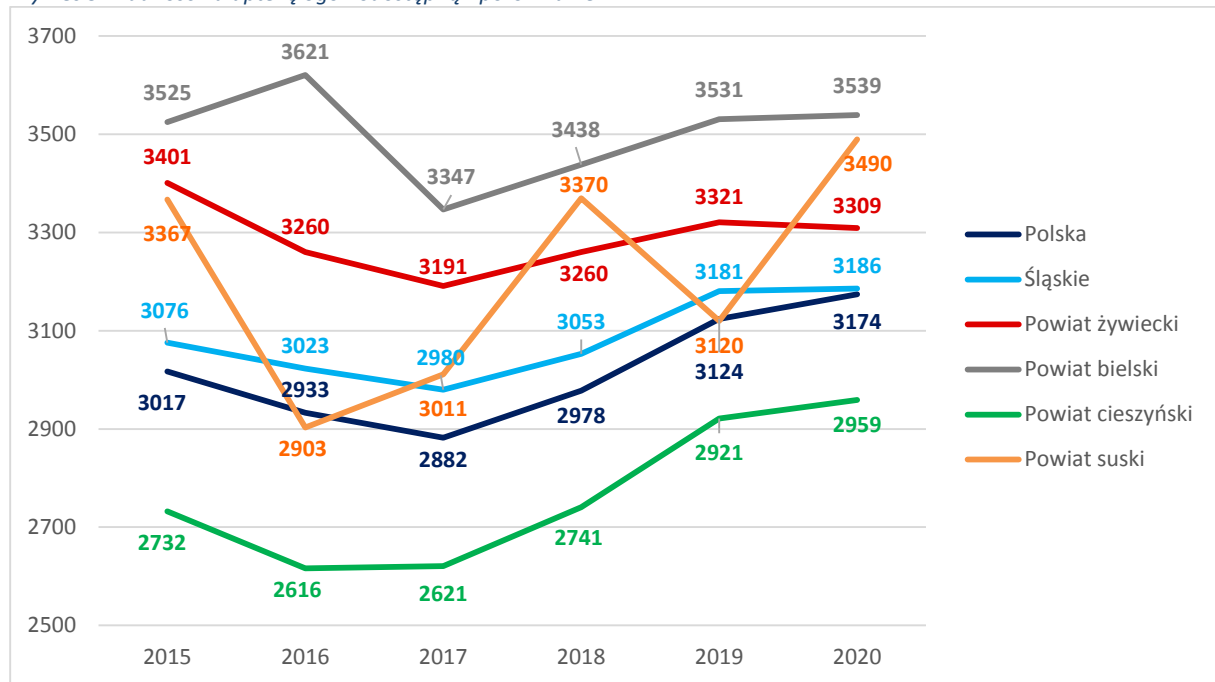
Wykres 90 Pielęgniarki i położne na 10 tys. ludności w latach 2015-2019

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. najmniej osób na aptekę ogólnodostępną przypadało w powiecie cieszyńskim (2 959), zatem mniej niż średnia dla kraju (3 174) i województwa (3 186). Natomiast najwięcej osób na aptekę przypadało w powiecie bielskim (3 539). Dla powiatu żywieckiego liczba ta wyniosła 3 309 osób. Biorąc pod uwagę zmianę ilości osób przypadających na jedną aptekę, tylko w powiecie żywieckim wystąpił trend zniżkowy (-2,7%).

Wykres 91 Ludność na aptekę ogólnodostępną - porównanie

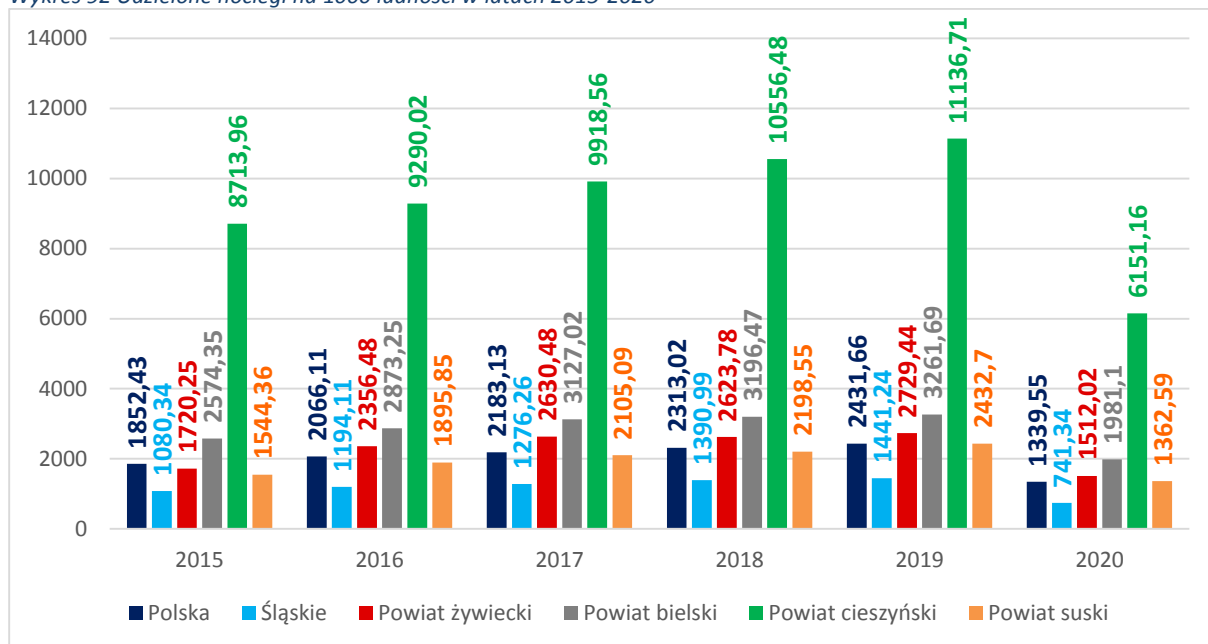

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Turystyka

W latach 2015-2019 liczba udzielanych noclegów systematycznie rosła, z czego największy wzrost odnotowano w powiecie żywieckim (58,7%). W 2020 r. w stosunku do 2019 r. liczba udzielonych noclegów na 1 000 ludności spadła we wszystkich powiatach – najwięcej w powiecie żywieckim (58,7%). W 2020 r. najwięcej noclegów na 1 000 ludności udzielono w powiecie cieszyńskim (6 151,16) – to znacznie więcej od wartości dla kraju (1 339,55) i województwa (741,34). W powiecie żywieckim udzielono w tym samym roku 1 512,02 noclegów na 1000 ludności. Zmiany i spadek udzielonych noclegów w 2020 r. jest wynikiem ograniczeń związanych z wybuchem epidemii COVID-19 w pierwszym kwartale 2020 r.

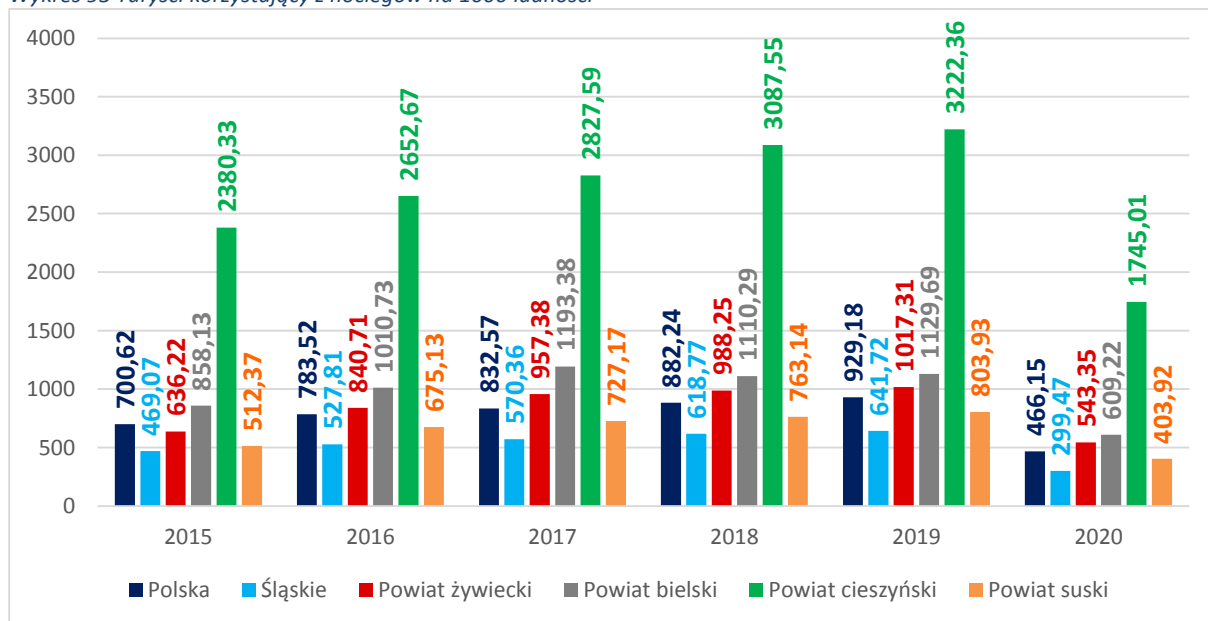
Wykres 92 Udzielone noclegi na 1000 ludności w latach 2015-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Powiat cieszyński przoduje także pod względem liczby turystów korzystających z noclegów na 1 000 ludności – w 2020 r. liczba ta wynosiła 1 745,01. Wartość wskaźnika dla powiatu żywieckiego to 543,35. Powiat suski, zarówno pod względem udzielonych noclegów na 1 000 ludności, jak i turystów korzystających z noclegów na 1 000 ludności, wypada najgorzej. W latach 2015-2019 liczba turystów korzystających z miejsc noclegowych rosła, z czego największy wzrost zanotowano - podobnie jak poprzednio - w powiecie żywieckim (59,9%), co wskazuje na rosnącą atrakcyjność turystyczną powiatu żywieckiego

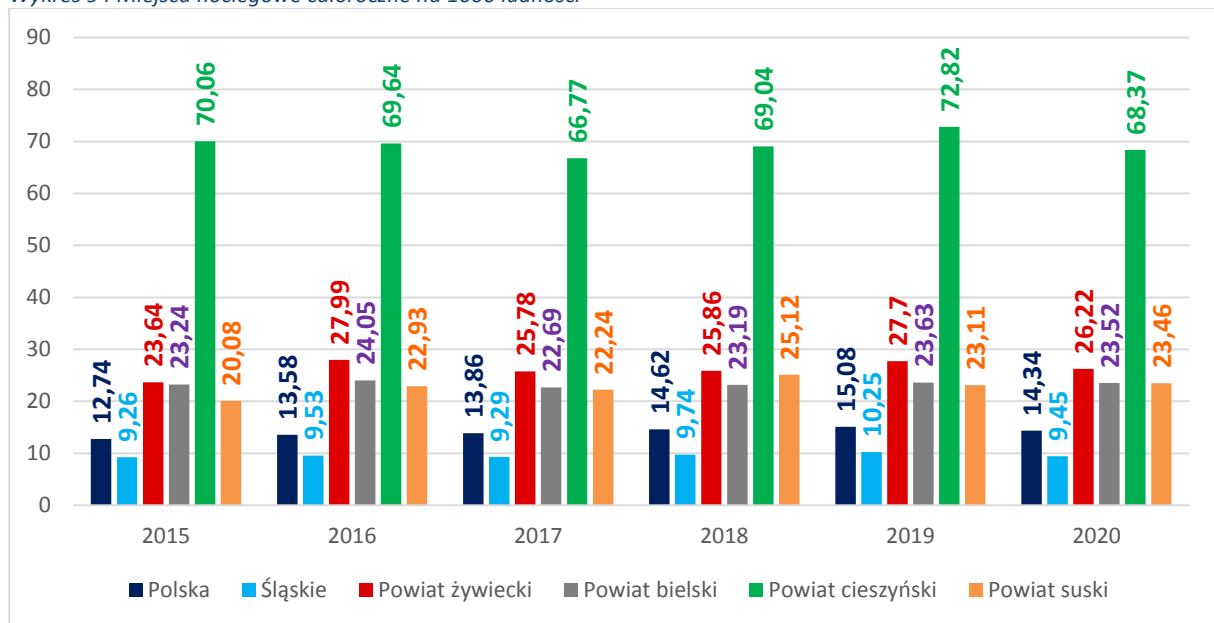
Wykres 93 Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W latach 2015-2020 liczba całorocznych miejsc noclegowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców rosta, za wyjątkiem powiatu cieszyńskiego, gdzie odnotowano spadek liczby noclegów (-2,%). Mimo spadku, w powiecie cieszyńskim w 2020 r. odnotowano najwyższy wskaźnik miejsc noclegowych (68,37) wśród pozostałych powiatów. Na drugim miejscu uplasował się powiat żywiecki (26,22). Powiat suski dysponował 23,46 miejscami noclegowymi całorocznymi na 1 000 ludności, co stanowi najmniejszą wartość wśród powiatów, jednakże mimo tego, wartość ta jest wyższa niż wartość dla Polski (14,34) czy województwa śląskiego (9,45).

Wykres 94 Miejsca noclegowe całoroczne na 1000 ludności

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Wizerunek i promocja

Jednym z działań promocyjnych a także budujących wizerunek powiatu jest udział w ogólnopolskich rankingach jednostek samorządu terytorialnego. Na potrzeby diagnozy zgromadzono wyniki powiatu żywieckiego i gmin powiatu żywieckiego z 4 ogólnopolskich rankingów:

- Ranking czasopisma „Wspólnota”,
- Ranking gazety „Rzeczpospolita”,
- Ranking Związku Powiatów Polskich,

Ranking czasopisma „Wspólnota” w kategorii zamożności samorządów organizowany jest od 2010 roku. Autorzy rankingu w ramach przyjętej metodologii dochody wpływające do budżetu skorygowali na dwa sposoby – odjęto składki przekazywane przez samorządy w związku z subwencją równoważącą (regionalną w przypadku województw) – tak zwany w środowiskach samorządowych podatek janosikowy. Ponadto, do faktycznie zebranych dochodów dodano skutki zmniejszenia stawek, ulg

i zwolnień w podatkach lokalnych (dotyczy gmin). Tak skorygowane dochody podzielono przez liczbę ludności każdej jednostki samorządowej. W 2020 r. powiat żywiecki uplasował się na 138 miejscu w rankingu (na 314 miejsc). W ostatnim dziesięcioleciu wyższe miejsce w rankingu zajęł jedynie w 2019 r. (136 miejsce). Na tle powiatów ościennych powiat żywiecki wypadł lepiej – powiat suski zajął 167 miejsce, cieszyński 187, a bielski 309.

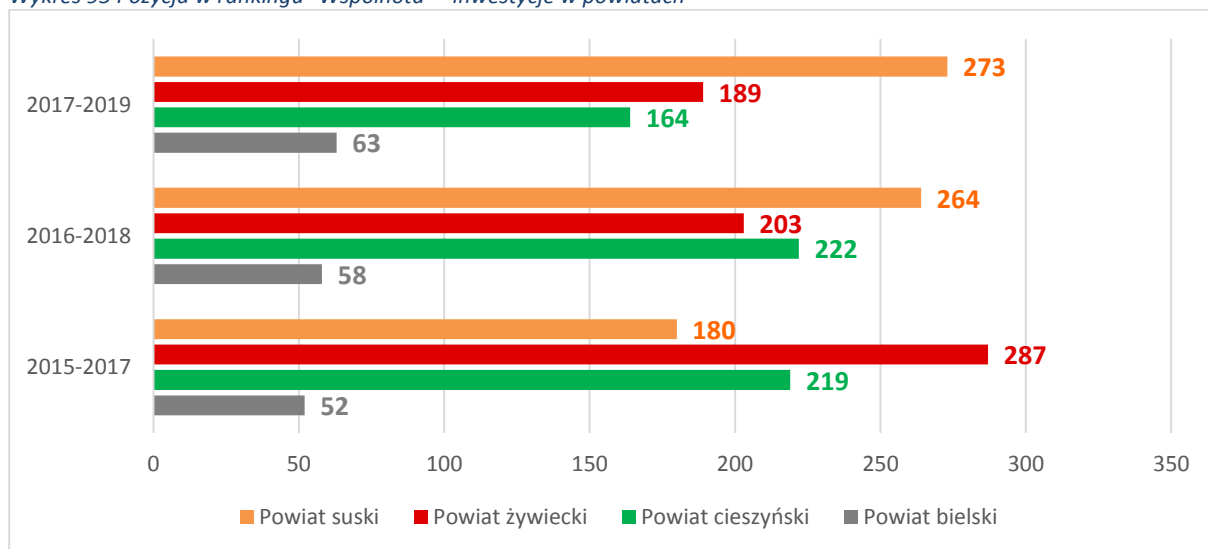
Tabela 54 Pozycja w rankingu "Wspólnota" - zamożność powiatów

Rok	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2010	166	311	207	136
2011	166	306	199	126
2012	180	307	209	111
2013	174	308	201	143
2014	165	309	200	157
2015	174	310	190	144
2016	161	306	187	142
2017	145	301	194	151
2018	148	301	173	157
2019	136	303	172	156
2020	138	309	187	167

Źródło: „Wspólnota” - Najbogatsze samorzady w 2020 roku. Ranking dochodów JST.

Drugi ranking „Wspólnoty” dotyczył inwestycji samorządów – „liderzy inwestycji”. W rankingu brano pod uwagę całość wydatków majątkowych poniesionych w ciągu ostatnich trzech lat (2017-2019). Poza wydatkami zapisanymi w budżecie uwzględniono także wydatki ponoszone ze środków własnych przez spółki komunalne. W tym zestawieniu powiat żywiecki zajął 189 miejsce. Warto dodać, że w stosunku do rankingu z 2015-2017 r. jest to wzrost o 98 miejsc. Powiat bielski i cieszyński znalazł się wyżej w rankingu – odpowiednio na 63 i 164 miejscu. Gorzej wypadł powiat suski zajmując 273 miejsce.

Wykres 95 Pozycja w rankingu "Wspólnota" - inwestycje w powiatach

Źródło: "Wspólnota" - Liderzy inwestycji. Ranking wydatków inwestycyjnych samorządów 2017–2019.

Ranking powiatów prowadzony jest także przez Związek Powiatów Polskich. Samorządy są oceniane przez ekspertów ZPP według kryteriów zgrupowanych w dziesięciu grupach tematycznych: działania proinwestycyjne i prorozwojowe; rozwiązania poprawiające jakość obsługi mieszkańca oraz funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego; rozwój społeczeństwa informacyjnego; rozwój społeczeństwa obywatelskiego; umacnianie systemów zarządzania bezpieczeństwem informacji; promocja rozwiązań z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej; wspieranie działań na rzecz gospodarki rynkowej; promocja rozwiązań ekoenergetycznych i proekologicznych; współpraca krajowa i międzynarodowa; działania promocyjne. Udział w rankingu jest bezpłatny, a dany samorząd powinien zgłosić swój akces. W tym zestawieniu w 2021 r. powiat żywiecki uplasował się na 9 pozycji wśród powiatów powyżej 120 tys. mieszkańców (lista rankingowa zawiera 40 pozycji). Wyprzedził go powiat cieszyński, zajmujący 3 miejsce oraz powiat bielski ulokowany na 5 pozycji. Natomiast powiat suski zajął 61 miejsce w rankingu powiatów od 60 tys. do 120 tys. mieszkańców (lista rankingowa zawiera 111 pozycji).

Tabela 55 Pozycja w Rankingu Związku Powiatów Polskich

Rok	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2012	8	2	6	-
2013	5	15	2	15
2014	8	3	5	27
2015	8	7	3	28
2016	15	6	2	28
2017	6	8	2	29
2018	7	4	6	-
2019	7	5	3	-
2020	10	7	2	-
2021	9	5	3	61

Źródło: <http://ranking.zpp.pl/>

Dziennik Rzeczpospolita nie prowadzi rankingu powiatów w związku z tym zaproponowano zestawienie samorządów terytorialnych, które są siedzibami porównywanych powiatów. Twórcy rankingu biorą pod uwagę 50 wskaźników – między innymi związanych ze środowiskiem, efektywnością finansową czy zaangażowaniem społecznym. W 2020 r. Żywiec jako siedziba powiatu uplasował się na 240 miejscu w rankingu gmin miejskich i miejsko-wiejskich (na 874 pozycji). Cieszyn zajął 27 miejsce, a Sucha Beskidzka 129. Bielsko-Biała zajęło 11 pozycję w kategorii miast na prawach powiatu (na 65 pozycji).

Podobnymi zestawieniami objęte są gminy powiatu żywieckiego. W rankingu czasopisma „Wspólnota” dotyczącego zamożności gminy, najwyższe miejsce w 2020 r. uzyskała gmina Koszarawa (86). W poniższej tabeli pokazano miejsca w rankingu gmin wiejskich na przestrzeni lat (dotyczy powiatu żywieckiego). Poza rankingiem znalazły się dwie gminy: Czernichów, Świnna.

Tabela 56 Pozycja w rankingu „Wspólnota” – zamożność gmin wiejskich

Gmina	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Koszarawa	502	408	262	202	103	81	122	93	64	76	86
Rajcza	914	691	1 030	1 008	520	738	548	523	401	337	453
Ślemień	762	550	868	628	310	456	119	406	510	436	624
Milówka	734	644	1 365	880	674	845	1 160	853	926	835	690
Lipowa	1 317	1 298	1 513	1 384	1 061	1 071	964	997	1 058	690	792
Łękawica	831	470	893	1 327	1 080	1 132	986	995	784	1 259	924
Łodygowice	330	403	273	977	635	693	869	835	793	913	962
Jeleśnia	856	732	1 467	1 513	935	754	1 009	1 075	865	678	967
Węgierska Górka	1 277	1 261	1 498	1 472	1 294	1 228	1 127	1 267	1 284	982	1 119
Ujsoły	994	1 307	1 471	1 511	1 363	1 215	1 185	1 083	1 240	1 283	1 137
Gilowice	1 407	1 147	830	1 104	902	723	825	1 133	1 141	1 159	1 222
Radziechowy-Wp.	1 453	1 233	1 534	1 547	1 417	1 430	1 427	1 213	1 362	1 346	1 263

Źródło: „Wspólnota” - Najbogatsze samorzędy w 2020 roku. Ranking dochodów JST.

W rankingu „Wspólnota” odnoszącym się do inwestycji w gminach wiejskich, w latach 2017-2019 najwyższe miejsce zajęła gmina Łękawica (310). Poza rankingiem znalazła się gmina Koszarawa.

Tabela 57 Pozycja w rankingu „Wspólnota” – inwestycje w gminach wiejskich

Gmina	2015-2017	2016-2018	2017-2019
Koszarawa	70	141	310
Rajcza	1103	988	1010
Ślemień	898	1028	1089
Milówka	781	1026	1091
Lipowa	729	850	1179
Łękawica	970	1103	1225
Łodygowice	897	947	1234
Jeleśnia	922	1114	1268
Węgierska Górka	1095	1193	1286
Ujsoły	1154	1019	1299
Gilowice	1137	1164	1385
Radziechowy-Wp.	1127	1364	1413

Źródło: „Wspólnota” - Liderzy inwestycji. Ranking wydatków inwestycyjnych samorządów 2017–2019.

Warto przyrzeć się także stronom internetowym powiatów oraz ich aktywności w mediach społecznościowych. Sprawdzenie stron internetowych pod kątem dostępności dla osób niepełnosprawnych wykonano w oparciu o validator on-line – stronę internetową sprawdzającą daną domenę w zakresie określonej funkcjonalności i spełniania wymogów standardu WCAG.

Z przytoczonych wyników w tabeli poniżej wynika, iż strona powiatu żywieckiego wypada dość dobrze uzyskując w teście 5,5/10 pkt.

Tabela 58 Dostosowanie strony do potrzeb osób niepełnosprawnych i standardu WCAG

dostosowanie	zywiec.powiat.pl	powiat.cieszyn.pl	powiat.bielsko.pl	powiatsuski.pl
Dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnością	✓	✓	✓	✓
Wersja kontrastowa	✓	✓	✓	✓
Dostosowanie wielkości czcionek	✗	✓	✗	✓
Strona monochromatyczna	✗	✗	✗	✓
Udźwiękowanie strony	✗	✗	✗	✗
Wersja tekstowa	✗	✗	✗	✗
Wynik walidacji WCAG	5,5/10	5,5/10	7,7/10	3,2/10

Źródło: opracowanie własne na podstawie validatora <https://validator.utilitia.pl/analyses/new>

Wizerunek promowanych powiatów w głównej mierze opiera się na atrakcyjności turystycznej miejsc i ich położeniu geograficznym. Na stronach internetowych powiatów znajdują się informacje turystyczne oraz linki do stron związanych z turystyką.

Ostatnim analizowanym elementem są profile w portalach społecznościowych poszczególnych powiatów. Najlepiej pod tym względem wypada powiat bielski, posiadający konto na platformie Facebook i Instagram, gdzie regularnie zamieszcza swoje treści. Powiat cieszyński również posiada konto na Facebook, a liczba obserwujących wynosi 5 412. Powiat żywiecki posiada konto na platformie Twitter i Facebook, jednakże z niewielką liczbą obserwujących. Natomiast powiat suski nie posiada żadnego konta w mediach społecznościowych. W zakresie interakcji użytkowników – zasadniczo pojawiają się one stosunkowo rzadko na profilach wszystkich powiatów. Na profilach Facebook, powiat bielski mimo mniejszej liczby obserwujących posiada nieco więcej reakcji na wstawiane posty niż powiat cieszyński. Porównując te dane można zauważyć, że najaktywniejszy w mediach społecznościowych jest powiat bielski.

Tabela 59 Charakterystyka profili w mediach społecznościowych powiatów – dostęp 29.09.2021 r.

dostosowanie	Powiat Żywiecki	Powiat Cieszyński	Powiat Bielski	Powiat Suski
Profil Facebook	✓	✓	✓	✗
Liczba obserwujących użytkowników	1 946	5 412	-	-
Utworzenie profilu Facebook	06.05.2019	01.02.2019	07.03.2017	-
Ostatnia publikacja treści	18.02.2021	29.09.2021	29.09.2021	-

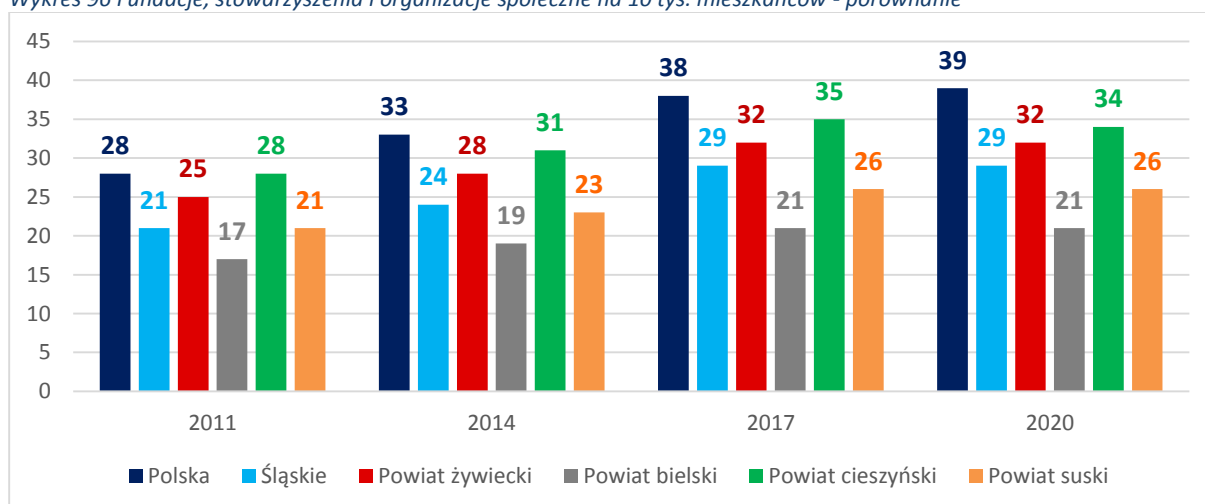
dostosowanie	Powiat Żywiecki	Powiat Cieszyński	Powiat Bielski	Powiat Suski
Profil Twitter	✓	✗	✗	✗
Liczba obserwujących użytkowników	442	-	-	-
Utworzenie profilu Twitter	12.2014	-	-	-
Ostatnia publikacja treści	29.09.2021	-	-	-
Profil Instagram	✗	✗	✓	✗
Liczba obserwujących	-	-	1 038	-
Utworzenie profilu Instagram	-	-	30.04.2020	-
Ostatnia publikacja treści	-	-	29.09.2021	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie profili mediów społecznościowych, dostęp: 29.09.2021 r.

Organizacje pozarządowe

W 2020 r. liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w powiecie żywieckim wyniosła 32. Jest to wyższa wartość niż dla powiatu suskiego (26), powiatu bielskiego (21), a także województwa śląskiego (29). Na przestrzeni lat 2011-2020 największy wzrost wskaźnika odnotowano w powiecie żywieckim (28%), jednak był to wzrost mniejszy niż w przypadku wartości dla Polski (39,3%) i województwa (38,1%). Według danych GUS, w 2020 r. wskaźnik nowo zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców dla kraju, województwa śląskiego i wszystkich powiatów wyniósł wartość 1 – oprócz powiatu suskiego, gdzie wartość ta wyniosła 0.

Wykres 96 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców - porównanie

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Finanse powiatów

W poniżej tabeli przedstawiono zestawienie dochodów i wydatków budżetów analizowanych powiatów w latach 2015-2020. W 2020 r. we wszystkich analizowanych powiatach zanotowano przewagę dochodów nad wydatkami, z czego największe dochody uzyskał powiat cieszyński (246 402 812,88 zł). W tym samym roku największe wydatki poczynił również powiat cieszyński (229 240 605,41 zł). W przeciwieństwie do innych powiatów, w budżecie powiatu żywieckiego w ostatnich sześciu latach ani razu nie wystąpił deficyt budżetowy.

Tabela 60 Dochody i wydatki budżetów powiatów w latach 2015-2020

Dochody budżetu				
	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2015	126 844 927,11 zł	110 558 914,16 zł	156 579 535,21 zł	83 251 312,86 zł
2016	130 788 126,81 zł	107 608 606,21 zł	163 910 461,41 zł	79 523 865,42 zł
2017	136 615 515,27 zł	117 908 310,79 zł	167 451 397,12 zł	87 475 164,55 zł
2018	173 883 862,55 zł	138 900 926,55 zł	192 012 644,78 zł	90 992 473,50 zł
2019	173 116 932,03 zł	149 226 625,63 zł	213 879 843,02 zł	114 911 307,26 zł
2020	210 877 251,57 zł	146 950 581,75 zł	246 402 813,88 zł	137 604 715,93 zł
Wydatki budżetu				
	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2015	123 329 676,36 zł	108 985 823,68 zł	150 487 728,04 zł	80 710 094,30 zł
2016	123 774 645,06 zł	104 960 932,55 zł	157 413 662,95 zł	81 367 259,31 zł
2017	133 325 729,24 zł	114 911 511,49 zł	168 396 974,07 zł	88 036 940,74 zł
2018	170 794 367,67 zł	143 100 688,49 zł	187 119 144,41 zł	90 103 007,69 zł
2019	166 887 518,16 zł	141 432 397,96 zł	215 664 243,46 zł	102 163 831,79 zł
2020	192 395 661,16 zł	132 410 333,16 zł	229 240 605,41 zł	127 091 859,44 zł
Wynik budżetu				
	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2015	3 515 250,75 zł	1 573 090,48 zł	6 091 807,17 zł	2 541 218,56 zł
2016	7 013 481,75 zł	2 647 673,66 zł	6 496 798,46 zł	-1 843 393,89 zł
2017	3 289 786,03 zł	2 996 799,30 zł	-945 576,95 zł	-561 776,19 zł
2018	3 089 494,88 zł	-4 199 761,94 zł	4 893 500,37 zł	889 465,81 zł
2019	6 229 413,87 zł	7 794 227,67 zł	-1 784 400,44 zł	12 747 475,47 zł
2020	18 481 590,41 zł	14 540 248,59 zł	17 162 208,47 zł	10 512 856,49 zł

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Największy udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem w 2020 r. dotyczył powiatu bielskiego (25%). Znaczne inwestycje poczynił również powiat suski (23,4%). W latach 2015-2020 największy wzrost dochodów odnotowano w powiecie żywieckim - o 66,2%, a wzrost wydatków w powiecie suskim – o 57,5%.

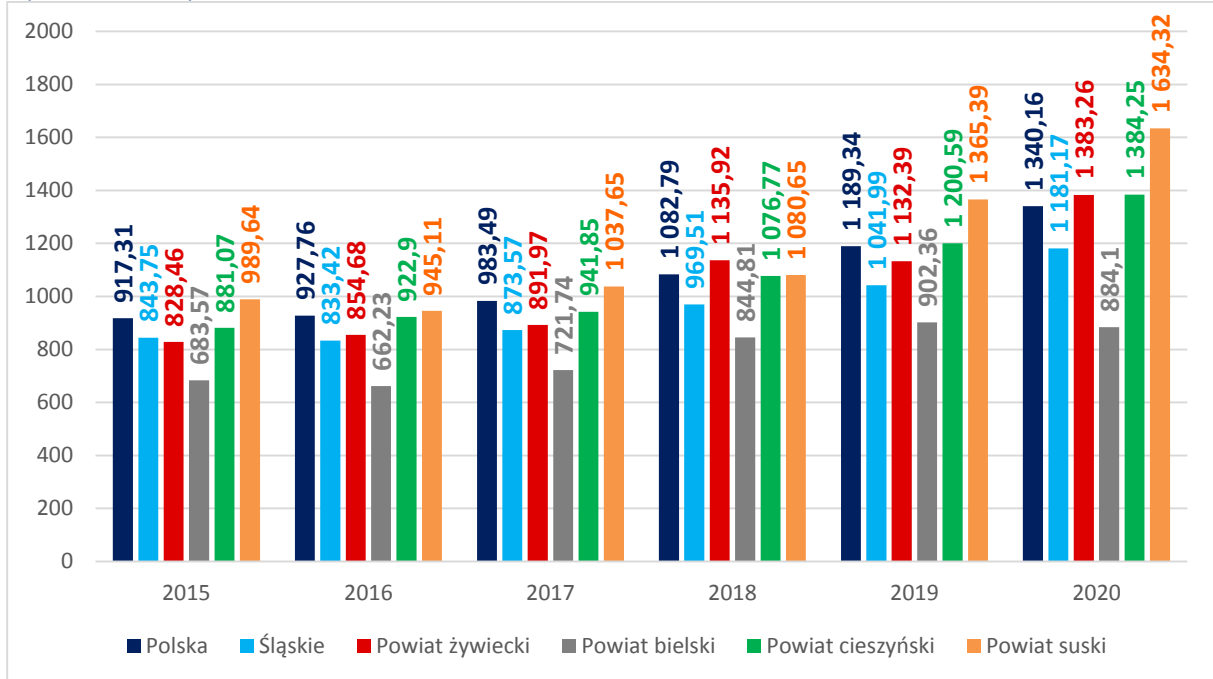
Tabela 61 Wydatki majątkowe inwestycyjne i ich udział w wydatkach ogółem w wybranych powiatach w latach 2015-2020

Rok	Wydatki ogółem	Wydatki majątkowe inwestycyjne	Udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem
Powiat żywiecki			
2015	123 329 676,36 zł	9 434 611,71 zł	7,6%
2016	123 774 645,06 zł	9 018 332,99 zł	7,3%
2017	133 325 729,24 zł	11 197 523,15 zł	8,4%
2018	170 794 367,67 zł	43 631 156,96 zł	25,5%
2019	166 887 518,16 zł	25 304 982,94 zł	15,2%
2020	192 395 661,16 zł	35 860 822,78 zł	18,6%
Powiat bielski			
2015	108 985 823,68 zł	35 178 789,20 zł	32,3%
2016	104 960 932,55 zł	26 354 603,17 zł	25,1%
2017	114 911 511,49 zł	33 065 317,10 zł	28,8%
2018	143 100 688,49 zł	54 841 138,15 zł	38,3%
2019	141 432 397,96 zł	44 352 940,73 zł	31,4%
2020	132 410 333,16 zł	33 066 609,24 zł	25,0%
Powiat cieszyński			
2015	150 487 728,04 zł	14 703 124,85 zł	9,8%
2016	157 413 662,95 zł	17 539 592,94 zł	11,1%
2017	168 396 974,07 zł	20 808 753,05 zł	12,4%
2018	187 119 144,41 zł	30 028 557,83 zł	16,0%
2019	215 664 243,46 zł	48 845 190,54 zł	22,6%
2020	229 240 605,41 zł	37 192 101,91 zł	16,2%
Powiat suski			
2015	80 710 094,30 zł	12 236 990,47 zł	15,2%
2016	81 367 259,31 zł	11 138 426,95 zł	13,7%
2017	88 036 940,74 zł	6 308 252,71 zł	7,2%
2018	90 103 007,69 zł	8 119 456,86 zł	9,0%
2019	102 163 831,79 zł	13 506 109,85 zł	13,2%
2020	127 091 859,44 zł	29 706 671,67 zł	23,4%

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. najwyższe dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca odnotowano w powiecie suskim (1 634,32 zł). Najniższą wartość dochodów charakteryzowała powiat cieszyński - dokładnie 884,1 zł, co jest wartością niższą niż średnia dla województwa śląskiego (1 181,17 zł) i Polski (1 340,16 zł). W latach 2015-2020 w każdym z analizowanych powiatów dochody na jednego mieszkańca uległy zwiększeniu, z czego największy wzrost odnotowano w powiecie żywieckim (67%).

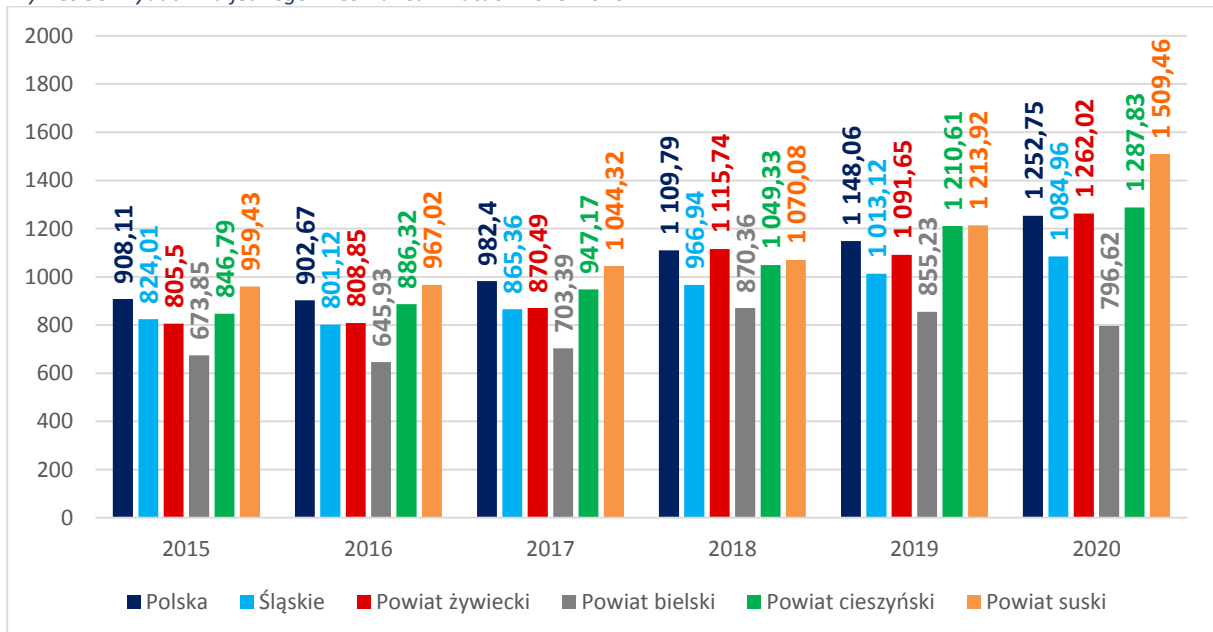
Wykres 97 Dochody na 1 mieszkańca w latach 2015-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. największe wydatki na jednego mieszkańca poczyniono w powiecie suskim (1 509,46 zł), a najmniejsze w powiecie bielskim (796,62 zł). W latach 2015-2020 największy wzrost wydatków na mieszkańca odnotowano w powiecie suskim (57,3%) i żywieckim (56,7%). Nieco mniejszy wzrost nastąpił w powiecie cieszyńskim (52,1%). Najmniejszą dynamiką wzrostu wydatków na jednego mieszkańca charakteryzował się powiat bielski (18,2%).

Wykres 98 Wydatki na jednego mieszkańca w latach 2015-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W latach 2015-2020 najwięcej środków z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych uzyskał powiat żywiecki (ponad 23 mln zł), następnie powiat suski (ponad 9 mln zł), powiat cieszyński (ponad 5 mln zł) i powiat bielski (ponad 4 mln zł).

Wykres 99 Udział środków z UE przekazanych na realizację programów i projektów unijnych w latach 2015-2020

Rok	Dochody razem	Środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych	Udział środków z UE przekazanych na realizację programów i projektów unijnych w dochodach ogółem
Powiat żywiecki			
2015	2 202 868,95 zł	1 158 621,42 zł	52,6%
2016	2 558 007,65 zł	985 389,24 zł	38,5%
2017	1 469 128,46 zł	589 366,84 zł	40,1%
2018	20 570 115,47 zł	14 775 116,13 zł	71,8%
2019	17 081 972,94 zł	2 297 737,02 zł	13,5%
2020	27 286 367,58 zł	3 918 226,00 zł	14,4%
Powiat bielski			
2015	14 487 201,60 zł	989 870,21 zł	6,8%
2016	4 049 057,42 zł	282 912,81 zł	7,0%
2017	6 509 282,90 zł	1 301 942,28 zł	20,0%
2018	8 010 318,02 zł	618 304,41 zł	7,7%
2019	4 654 305,90 zł	486 672,52 zł	10,5%
2020	5 757 101,38 zł	1 253 724,53 zł	21,8%
Powiat cieszyński			
2015	3 738 751,15 zł	1 020 777,31 zł	27,3%
2016	4 745 588,44 zł	1 226 172,04 zł	25,8%
2017	5 146 160,52 zł	1 668 502,10 zł	32,4%
2018	10 841 096,26 zł	457 476,39 zł	4,2%
2019	14 620 638,84 zł	792 418,95 zł	5,4%
2020	13 912 675,99 zł	622 037,90 zł	4,5%
Powiat suski			
2015	5 218 269,71 zł	0,00 zł	0,0%
2016	3 354 549,02 zł	483 754,15 zł	14,4%
2017	8 757 815,10 zł	2 151 496,46 zł	24,6%
2018	7 969 184,37 zł	2 696 694,89 zł	33,8%
2019	16 364 240,01 zł	2 261 326,97 zł	13,8%
2020	23 085 669,33 zł	1 912 335,30 zł	8,3%

Źródło: dane GUS, 2021 r.